รายงานศึกษาระเบียบการลงทุน/การทำธุรกิจ ในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย (ฉบับสมบูรณ์)

โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษาระเบียบการลงทุน/การทำธุรกิจ
ในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย สาธารณรัฐคีร์กีซ สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ
และสาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน ปีงบประมาณ 2558

เสนอต่อ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

โดย

บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

ตุลาคม 2558

โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษาระเบียบการลงทุน/การทำธุรกิจ
ในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย สาธารณรัฐคีร์กีซ สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ
และสาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน ปีงบประมาณ 2558
ตุลาคม 2558

การปฏิเสธข้อเรียกร้อง

รายงานฉบับนี้ได้รับการจัดทำขึ้น เพื่อการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเท่านั้น นอกจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแล้ว ห้ามบุคคลอื่นใดนำรายงานฉบับนี้ไปใช้ไม่ว่าด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการถูกนำไปใช้ แจกจ่าย เผยแพร่ เปิดเผย หรือ ถือเอาประโยชน์ในทางอื่นใด ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนแก่บุคคลอื่นใดนอกจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ไม่ว่าด้วยวัตถุประสงค์ใดก็ตาม ทั้งนี้ บริษัทที่ปรึกษาขอปฏิเสธโดยแจ้งชัดต่อการเรียกร้องให้รับผิดใดๆ ในความสูญเสีย หรือเสียหายที่เกิดขึ้นไม่ว่าในทางใดจากการที่บุคคลที่สามได้นำเนื้อหาของรายงานฉบับนี้ไปใช้ ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนก็ตาม

ข้อมูลทั้งหลายที่ได้ระบุไว้ในรายงานฉบับนี้ได้นำมาจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่งที่เชื่อถือได้ ทั้งส่วนที่เป็นของราชการ และหน่วยงานระหว่างประเทศ และส่วนที่ได้จากการสัมภาษณ์ และระดมความคิดเห็น ซึ่งข้อมูลทั้งหมดเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ 19 ตุลาคม 2558

อนึ่ง รายงานฉบับนี้ได้ทำขึ้นโดยอาศัยการตั้งสมมติฐาน พฤติการณ์แวดล้อมต่างๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นหรือมีอยู่ ณ วันที่ออกรายงาน เหตุการณ์ต่างๆ หรือการเปลี่ยนแปลงของกฎหมายที่เกิดขึ้นในภายหลังอาจจะทำให้จำเป็นต้องปรับปรุงข้อสมมติฐานและข้อสรุปต่างๆ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของพฤติการณ์แวดล้อมนั้น นอกจากนี้ ข้อเสนอในเชิงนโยบายเป็นการวิเคราะห์ของบริษัทฯ มิได้เป็นข้อผูกพันในการกำหนดนโยบายสำหรับรัฐบาลแต่อย่างใด

โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อศึกษาระเบียบการลงทุน/การทำธุรกิจ
ในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย สาธารณรัฐคีร์กีซ สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ
และสาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน ปีงบประมาณ 2558
ตุลาคม 2558

คณะผู้จัดทำการศึกษา

1.	นางมัลลิกา	ภูมิวาร	ผู้อำนวยการโครงการ
2.	ดร. รัชดา	เจียสกุล	ผู้จัดการโครงการ
3.	รศ. ดร. อลิส	ชาร์ป	ที่ปรึกษาโครงการ
4.	นางสาวทิพพร	เหล่าสุนทร	ที่ปรึกษาโครงการ
5.	นายวีระศักดิ์	ชุณหรุ่งโรจน์	ที่ปรึกษาโครงการ
6.	ดร. ศรุต	วิทยารุ่งเรืองศรี	นักวิจัยหลัก
7.	ดร. กรวิกา	พิมุขมนัสกิจ	นักวิจัยหลัก
8.	นางสาวพัชญ์ฐิญา	ดาวแจ้ง	นักวิจัยหลัก
9.	นางสาวณัฏฐิกา	วรศิริ	ผู้ประสานงานโครงการ
10.	นายณัฐชาติ	วิรุฬหอัศว	ผู้ช่วยวิจัย/เจ้าหน้าที่วิเคราะห์
11.	นายปัณณวัฒน์	กุลวานิช	ผู้ช่วยวิจัย/เจ้าหน้าที่วิเคราะห์

สารบัญ

บทที่ 1 สหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย และความน่าสนใจในฐานะประเทศตลาดใหม่ 1-1

1.1. นิยามกลุ่มประเทศตลาดใหม่ 1-1

1.2. สหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรียและความน่าสนใจในฐานะประเทศตลาดใหม่ 1-16

1.2.1. ความน่าสนใจในประเด็นด้านเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุน 1-17

1.2.2. ความน่าสนใจในประเด็นด้านอื่นๆ 1-22

1.3. บทสรุป 1-29

บทที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย 2-1

2.1. บทนำ 2-1

2.2. ประวัติศาสตร์โดยสังเขป 2-4

2.3. รายละเอียดทางภูมิศาสตร์ 2-7

2.3.1. ลักษณะภูมิประเทศ 2-7

2.3.2. ลักษณะภูมิอากาศ 2-10

2.3.3. เขตการปกครอง และเมืองสำคัญ 2-11

2.4. สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และศาสนา 2-14

2.4.1. สภาพทางเศรษฐกิจ 2-14

2.4.2. สภาพสังคม การเมือง วัฒนธรรม และศาสนา 2-18

2.5. โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน 2-25

2.5.1. โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม 2-25

2.5.2. โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน 2-33

2.6. นโยบายเศรษฐกิจ นโยบายการค้า และนโยบายการต่างประเทศ 2-41

2.6.1. นโยบายเศรษฐกิจ 2-41

2.6.2. นโยบายการค้า 2-43

2.6.3. นโยบายการต่างประเทศ 2-45

2.7. สิ่งที่ควรรู้เกี่ยวกับการเข้าไปลงทุนในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย 2-47

2.7.1. หน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับด้านการค้าและการลงทุน 2-47

2.7.2. เวลาติดต่อราชการ 2-50

2.7.3. วันหยุดราชการ/วันหยุดนักขัตฤกษ์ 2-50

2.7.4. ธรรมเนียมปฏิบัติในการติดต่อธุรกิจ 2-51

2.7.5. พฤติกรรมผู้บริโภค 2-51

สารบัญ (ต่อ)

2.8. ภาพรวมการค้า และการลงทุนของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย 2-53
2.8.1. ภาพรวมการค้าสินค้า 2-53
2.8.2. ภาพรวมการค้าบริการ 2-62
2.8.3. ภาพรวมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ 2-68

บทที่ 3 โอกาสและลู่ทางการลงทุนในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย 3-1
3.1. นโยบายด้านการลงทุน 3-1
3.2. กฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุน 3-2
3.2.1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากต่างประเทศ 3-2
3.2.2. กฎหมายแรงงาน 3-6
3.2.3. กฎหมายที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ 3-11
3.2.4. ระบบภาษีในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย 3-12
3.2.5. การจัดตั้งธุรกิจในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย 3-13
3.3. การลงทุนที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน 3-17
3.3.1. สิทธิประโยชน์ทั่วไป 3-17
3.3.2. สิทธิประโยชน์ของเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zone) 3-24
3.3.3. สิทธิประโยชน์ทั่วไปประเภทอื่นๆ และการรับประกันต่อนักลงทุน 3-25
3.4. สรุปต้นทุนการประกอบธุรกิจ (Cost of Doing Business) ใน
สหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย 3-26

บทที่ 4 โอกาสและศักยภาพการลงทุนไทย ในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย 4-1
4.1. ภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมที่สำคัญของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย 4-5
4.2. ภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมที่น่าสนใจ (Attractive Sector)
ของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย 4-6
4.2.1. การพิจารณาคัดเลือกอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่น่าสนใจ (Attractive Sector) .. 4-7
4.2.2. สรุปอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมที่น่าสนใจ (Attractive Sector)
ของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย 4-10
4.3. การวิเคราะห์เชิงลึกอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่น่าสนใจของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย ....
..... 4-13

สารบัญ (ต่อ)

4.3.1. การวิเคราะห์เชิงลึกในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของ
สหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย 4-13
4.3.2. การวิเคราะห์เชิงลึกในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย ... 4-33
4.4. โอกาสและศักยภาพของนักลงทุนไทยในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย 4-50
4.4.1. อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป..... 4-50
4.4.2. อุตสาหกรรมเหมืองแร่ 4-59
4.5. บทสรุป 4-66

บรรณานุกรม.....บ-1

สารบัญภาพ

ภาพที่ 2-1 ข้อมูลพื้นฐานของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย 2-3
ภาพที่ 2-2 แผนที่ประเทศไนจีเรีย 2-9
ภาพที่ 2-3 แผนที่ประเทศไนจีเรีย แบ่งตามเขตการปกครอง 2-11
ภาพที่ 2-4 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของประเทศไนจีเรีย ปี 2547-2561f 2-15
ภาพที่ 2-5 สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ (GDP) ของประเทศไนจีเรีย ปี 2557 2-16
ภาพที่ 2-6 ระดับรายได้ต่อหัว (GDP per capita) ของประเทศไนจีเรีย ปี 2547-2561f 2-17
ภาพที่ 2-7 โครงสร้างประชากรของประเทศไนจีเรีย ปี 2558 2-19
ภาพที่ 2-8 ประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีคนปัจจุบันของประเทศไนจีเรีย 2-23
ภาพที่ 2-9 เส้นทางถนนในประเทศไนจีเรีย 2-26
ภาพที่ 2-10 เส้นทางรางรถไฟในประเทศไนจีเรีย 2-28
ภาพที่ 2-11 สนามบิน/ท่าอากาศยานที่สำคัญในประเทศไนจีเรีย 2-31
ภาพที่ 2-12 เขตส่งเสริมการส่งออกในประเทศไนจีเรีย 2-37
ภาพที่ 2-13 มูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศไนจีเรียทั้งหมด ปี 2552-2557 จำแนกตามแหล่งส่งออกสำคัญ 2-54
ภาพที่ 2-14 สัดส่วนการส่งออกของประเทศไนจีเรียไปยังตลาดส่งออกสินค้าสำคัญ ปี 2552-2557 2-55
ภาพที่ 2-15 ตลาดส่งออกสินค้าที่สำคัญของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557 2-56
ภาพที่ 2-16 มูลค่าการนำเข้าสินค้าของประเทศไนจีเรียทั้งหมด ปี 2552-2557 จำแนกตามแหล่งนำเข้าสำคัญ 2-59
ภาพที่ 2-17 สัดส่วนการนำเข้าของประเทศไนจีเรียจากแหล่งนำเข้าสำคัญในปี 2552-2557 ... 2-60
ภาพที่ 2-18 แหล่งนำเข้าสินค้าที่สำคัญของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557 2-61
ภาพที่ 2-19 มูลค่าการส่งออกบริการของประทศไนจีเรียทั้งหมด ปี 2552-2557 จำแนกเป็นประเภทบริการ 2-63
ภาพที่ 2-20 สัดส่วนประเภทบริการที่ประเทศไนจีเรียส่งออกเฉลี่ยปี 2552-2557 2-64
ภาพที่ 2-21 มูลค่าการนำเข้าบริการของประทศไนจีเรียทั้งหมด ปี 2552-2557 จำแนกเป็นประเภทบริการ 2-66
ภาพที่ 2-22 สัดส่วนประเภทบริการที่ประเทศไนจีเรียนำเข้าเฉลี่ยปี 2552-2557 2-67
ภาพที่ 2-23 ข้อมูลการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557 2-68

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ 4-1 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของประเทศไนจีเรีย 4-4
ภาพที่ 4-2 ห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศไนจีเรีย 4-17
ภาพที่ 4-3 มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557 4-20
ภาพที่ 4-4 ตลาดส่งออกสำคัญสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557 4-22
ภาพที่ 4-5 มูลค่าการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557 4-24
ภาพที่ 4-6 แหล่งนำเข้าสำคัญสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557 4-25
ภาพที่ 4-7 ผู้ประกอบการรายสำคัญและแผนที่การลงทุนของกลุ่มธุรกิจเกษตรและอาหารแปรรูป ในประเทศไนจีเรีย 4-27
ภาพที่ 4-8 ห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของประเทศไนจีเรีย 4-37
ภาพที่ 4-9 มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557 . 4-40
ภาพที่ 4-10 ตลาดส่งออกสำคัญสินค้าอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557.... 4-41
ภาพที่ 4-11 มูลค่าการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557 4-43
ภาพที่ 4-12 แหล่งนำเข้าสำคัญสินค้าอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557..... 4-44
ภาพที่ 4-13 ผู้ประกอบการรายสำคัญและแผนที่การลงทุนของกลุ่มธุรกิจเหมืองแร่ในประเทศไนจีเรีย 4-46
ภาพที่ 4-14 แผนที่ของพื้นที่รัฐไนเจอร์ – รัฐโคกี – รัฐนาราซาวา – รัฐอะนัมบรา - รัฐเบนิว... 4-56
ภาพที่ 4-15 แผนที่ของพื้นที่รัฐโอกุนและเมืองโดยรอบ 4-58
ภาพที่ 4-16 แผนที่แหล่งตะกั่วและสังกะสีของไนจีเรีย 4-64

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1-1 ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทย 1-3
ตารางที่ 1-2 ประเทศคู่ลงทุนที่สำคัญของประเทศไทย 1-4
ตารางที่ 1-3 ประเทศคู่ค้าอื่นๆ ของประเทศไทย 1-6
ตารางที่ 1-4 ประเทศคู่ลงทุนอื่นๆ ของประเทศไทย 1-15
ตารางที่ 1-5 ตัวเลขดัชนีทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกา 1-20
ตารางที่ 1-6 อัตราการเติบโตของประชากรในประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกา และคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต 1-23
ตารางที่ 1-7 จำนวนแรงงาน ค่าจ้างขั้นต่ำ และผลิตผลของแรงงานในประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกา 1-25
ตารางที่ 1-8 ความสามารถทางการแข่งขันโดยเปรียบเทียบของประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกา 1-26
ตารางที่ 1-9 เสถียรภาพทางการเมือง การควบคุมปัญหาคอร์รัปชั่น และปัจจัยธรรมาภิบาลต่างๆ ของประเทศในภูมิภาคแอฟริกา 1-28
ตารางที่ 2-1 ข้อมูลดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไนจีเรีย 2-17
ตารางที่ 2-2 ข้อมูลพื้นฐานด้านประชากรของประเทศไนจีเรีย 2-19
ตารางที่ 2-3 รายชื่อสนามบิน/ท่าอากาศยานที่สำคัญในประเทศไนจีเรีย 2-29
ตารางที่ 2-4 รายชื่อและสถานะของเขตส่งเสริมการส่งออกในประเทศไนจีเรีย 2-38
ตารางที่ 2-5 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของประเทศไนจีเรีย 2-44
ตารางที่ 2-6 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของประเทศไนจีเรีย จำแนกตามประเภทสินค้า 2-45
ตารางที่ 2-7 ที่อยู่สำหรับติดต่อของหน่วยงานสำคัญด้านการค้าและการลงทุนของประเทศไนจีเรีย 2-49
ตารางที่ 2-8 วันหยุดราชการของประเทศไนจีเรีย 2-50
ตารางที่ 2-9 สินค้าส่งออกสำคัญ 5 อันดับแรกของประเทศไนจีเรีย 2-57
ตารางที่ 2-10 สินค้านำเข้าที่สำคัญ 5 อันดับแรกของประเทศไนจีเรีย 2-62
ตารางที่ 3-1 ขั้นตอนการยื่นคำร้องขอใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) ในประเทศไนจีเรีย 3-10
ตารางที่ 3-2 วิธีการจัดตั้งบริษัทจำกัดในประเทศไนจีเรีย 3-13
ตารางที่ 3-3 รายการกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ 3-18
ตารางที่ 3-4 รายการค่าเสื่อมที่สามารถใช้เพื่อเร่งการหักลดหย่อนภาษี (Capital Allowance) 3-22
ตารางที่ 3-5 ต้นทุนทางการดำเนินธุรกิจในประเทศไนจีเรีย 3-27

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 4-1 อุตสาหกรรม/เกษตรกรรมไนจีเรียที่มีความสามารถในการส่งออกสูง 10 อันดับแรก ... 4-7
ตารางที่ 4-2 อุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่สำคัญของประเทศไนจีเรีย ... 4-11
ตารางที่ 4-3 ความสำคัญของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปไนจีเรีย ... 4-14
ตารางที่ 4-4 บริษัทที่ดำเนินธุรกิจทางการเกษตร (Agribusiness Companies) ของไนจีเรีย ปี 2554 ... 4-15
ตารางที่ 4-5 ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2558 ... 4-18
ตารางที่ 4-6 สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่ส่งออก 5 อันดับแรกของประเทศไนจีเรีย ... 4-23
ตารางที่ 4-7 สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่นำเข้า 5 อันดับแรกของประเทศไนจีเรีย ... 4-26
ตารางที่ 4-8 SWOT ของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปไนจีเรีย ... 4-32
ตารางที่ 4-9 ความสำคัญของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ไนจีเรีย ... 4-34
ตารางที่ 4-10 บริษัทชั้นนำ 10 อันดับแรก ในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ไนจีเรีย ... 4-35
ตารางที่ 4-11 ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2558 ... 4-38
ตารางที่ 4-12 สินค้าในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่ส่งออก 5 อันดับแรกของประเทศไนจีเรีย ... 4-42
ตารางที่ 4-13 สินค้าของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่นำเข้า 5 อันดับแรกของประเทศไนจีเรีย ... 4-45
ตารางที่ 4-14 SWOT ของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ไนจีเรีย ... 4-49
ตารางที่ 4-15 ความได้เปรียบ-เสียเปรียบ และจุดเด่นที่คล้ายคลึง ระหว่างไทยและไนจีเรียในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป ... 4-53
ตารางที่ 4-16 ความได้เปรียบ-เสียเปรียบ และจุดเด่นที่คล้ายคลึง ระหว่างไทยและไนจีเรียในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ... 4-61

บทที่ 1
สหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย
และความน่าสนใจในฐานะประเทศตลาดใหม่

1.1. นิยามกลุ่มประเทศตลาดใหม่

เมื่อกล่าวถึงกลุ่มประเทศตลาดใหม่สำหรับประเทศไทยแล้ว ความหมายของกลุ่มประเทศดังกล่าวสามารถตีความได้หลากหลาย นัยหนึ่ง กลุ่มประเทศตลาดใหม่อาจหมายถึงกลุ่มประเทศที่ประเทศไทย (ในที่นี้หมายถึงผู้ส่งออก ผู้นำเข้า นักลงทุน และ/หรือผู้ประกอบการในประเทศ ทั้งรายใหญ่และรายย่อย) ยังไม่เคยมีความสัมพันธ์ หรือมีการทำกิจกรรมทางด้านการค้าและการลงทุนด้วยเลย และอีกนัยหนึ่ง กลุ่มประเทศดังกล่าวอาจหมายถึงกลุ่มประเทศที่ประเทศไทยมีการทำการค้าหรือมีการลงทุนระหว่างกันด้วยแล้ว หากแต่ปริมาณหรือมูลค่าการค้าและการลงทุนดังกล่าวอยู่ในปริมาณหรือมูลค่าที่น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่เป็นประเทศคู่ค้าคู่ลงทุนหลักของไทย

สาเหตุที่กลุ่มประเทศตลาดใหม่ดังกล่าวเป็นกลุ่มประเทศที่ไทยอาจไม่เคยมีการค้า และ/หรือการลงทุนระหว่างกันด้วยเลย และ/หรือมีการค้าและการลงทุนด้วยแล้ว แต่ปริมาณและมูลค่าการค้าและการลงทุนดังกล่าวยังต่ำอยู่นั้น อาจเป็นเพราะประเทศดังกล่าวเป็นประเทศขนาดเล็กที่มิได้มีการทำการค้ากับประเทศอื่นมากนัก อาจเป็นเพราะประเทศดังกล่าวอยู่ห่างไกลจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้การทำการค้าหรือการลงทุนระหว่างกันเป็นไปได้ยาก อาจเป็นเพราะประเทศดังกล่าวมิได้มีการเพาะปลูกหรือการผลิตสินค้าเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่ตลาดของประเทศไทยมีความต้องการ อาจเป็นเพราะประเทศไทยเองก็มิได้มีการเพาะปลูกหรือการผลิตสินค้าเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่ตลาดของประเทศดังกล่าวมีความต้องการ นอกจากนี้ ยังเป็นไปได้ว่าสาเหตุอาจมาจากการที่ผู้ส่งออก ผู้นำเข้า นักลงทุน และ/หรือผู้ประกอบการไทยเองยังไม่มีข้อมูลที่จำเป็น หรือมีข้อมูลเพียงเล็กน้อย และไม่เพียงพอสำหรับการเข้าไปทำธุรกิจ หรือเข้าไปลงทุนในประเทศดังกล่าวได้ จึงทำให้ในท้ายที่สุด กลุ่มประเทศดังกล่าวจึงเป็นประเทศที่ไทยมีการค้าและการลงทุนด้วยน้อยหรือยังไม่เคยมีการติดต่อสัมพันธ์ด้านการค้าและการลงทุนเลย

กระนั้นก็ตาม หากพิจารณาถึงความเป็นไปได้ และ/หรือโอกาสในการที่ประเทศไทยและกลุ่มประเทศตลาดใหม่จะมีการทำการค้าหรือการลงทุนระหว่างกันแล้ว อาจมิได้หมายความว่าความเป็นไปได้จะน้อยมากหรือไม่มีอยู่เลย และอีกนัยหนึ่ง อาจเป็นไปได้ว่าโอกาสในการทำการค้าหรือการลงทุนระหว่างกันของประเทศไทยและกลุ่มประเทศตลาดใหม่อาจมีอยู่มาก หรืออาจเป็นโอกาสที่น่าสนใจ หากแต่สำหรับในมุมมองของนักลงทุนและผู้ประกอบการ การที่ขาดซึ่งข้อมูลที่จำเป็น หรือมีความรู้ความเข้าใจเชิงลึกของกลุ่มประเทศตลาดใหม่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น กลายเป็นอุปสรรคสำหรับประเทศไทยในการทำการค้าหรือการลงทุนระหว่างกันกับกลุ่มประเทศตลาดใหม่

ดังนั้น สิ่งสำคัญที่สุดก็คือการทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็น รวมถึงวิเคราะห์โอกาสและทำความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มประเทศตลาดใหม่ เพื่อเพิ่มการรับรู้ของผู้ประกอบการและนักลงทุนไทย พร้อมไปกับการสร้างโอกาสสำหรับทั้งสองประเทศ คือ ระหว่างประเทศไทยและกลุ่มประเทศตลาดใหม่ ในการทำการค้าและการลงทุนระหว่างกันที่มากยิ่งขึ้นในอนาคต

ตารางที่ 1-1 แสดงกลุ่มประเทศ/ประเทศที่เป็นประเทศคู่ค้าสำคัญของประเทศไทย โดยประเทศเหล่านั้นประกอบด้วยประเทศสมาชิกอาเซียน จีน สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย กลุ่มความร่วมมืออ่าวอาหรับ (Gulf Cooperation Council : GCC) อินเดีย เกาหลีใต้ ตลาดร่วมแห่งอเมริกาใต้ (Southern Common Market: Mercosur) ไต้หวัน แอฟริกาใต้ เม็กซิโก สมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป (European Free Trade Association : EFTA) แคนาดา และเยเมน โดยประเทศไทยมีการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 91.82 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของประเทศ และมีการนำเข้าจากกลุ่มประเทศดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 95.57 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดของประเทศ

ตารางที่ 1-2 แสดงกลุ่มประเทศ/ประเทศที่เป็นประเทศคู่ลงทุนสำคัญของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยญี่ปุ่น ประเทศสมาชิกอาเซียน สหภาพยุโรป จีน สหรัฐอเมริกา สวิตเซอร์แลนด์ เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮ่องกง ออสเตรเลียหมู่เกาะเคย์แมน รัสเซีย อินเดีย หมู่เกาะบริตทิส์ เวอร์จิน มาร์ริเทียส และสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โดยกลุ่มประเทศดังกล่าวเข้ามาลงทุนในประเทศไทยคิดเป็นร้อยละ 81.09 ของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศทั้งหมดของประเทศ และประเทศไทยมีการเข้าไปลงทุนในกลุ่มประเทศดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 80.96 ของมูลค่าการลงทุนไปยังต่างประเทศทั้งหมดของประเทศไทย

ตารางที่ 1-1 ประเทศคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทย

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

การส่งออกของไทย					การนำเข้าของไทย				
อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการส่งออกรวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการส่งออก ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการส่งออก ปี 2552-2557	อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้ารวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการนำเข้า ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการนำเข้า ปี 2552-2557
โลก	**โลก**	**1,262.28**	**8.34%**	**100.00%**	**โลก**	**โลก**	**1,270.86**	**11.25%**	**100.00%**
1	อาเซียน	306.60	12.83%	24.29%	1	ญี่ปุ่น	231.41	7.37%	18.21%
2	จีน	222.33	8.04%	17.61%	2	อาเซียน	215.05	10.68%	16.92%
3	สหภาพยุโรป	132.27	5.12%	10.48%	3	จีน	195.51	16.17%	15.38%
4	สหรัฐอเมริกา	128.61	7.51%	10.19%	4	กลุ่ม GCC	152.86	13.01%	12.03%
5	ญี่ปุ่น	127.77	6.76%	10.12%	5	สหภาพยุโรป	106.14	9.92%	8.35%
6	ออสเตรเลีย	55.36	1.62%	4.39%	6	สหรัฐอเมริกา	75.08	11.71%	5.91%
7	กลุ่ม GCC	41.39	8.08%	3.28%	7	เกาหลีใต้	49.25	9.51%	3.88%
8	อินเดีย	29.08	11.75%	2.30%	8	ไต้หวัน	42.50	9.33%	3.34%
9	เกาหลีใต้	24.90	9.90%	1.97%	9	สมาคมการค้าเสรียุโรป (EFTA)	39.32	11.18%	3.09%
10	สมาคมการค้าเสรียุโรป (EFTA)	22.82	-6.76%	1.81%	10	ออสเตรเลีย	33.97	7.41%	2.67%
11	ไต้หวัน	20.16	12.26%	1.60%	11	รัสเซีย	20.69	16.99%	1.63%
12	กลุ่ม Mercosur	17.08	13.48%	1.35%	12	อินเดีย	16.73	11.96%	1.32%
13	แอฟริกาใต้	13.20	10.21%	1.05%	13	กลุ่ม Mercosur	16.53	11.20%	1.30%
14	แคนาดา	8.99	2.43%	0.71%	14	แอฟริกาใต้	7.58	23.70%	0.60%
15	เม็กซิโก	8.50	22.33%	0.67%	15	เยเมน	7.18	2.53%	0.56%
	อื่น ๆ	**103.22**	**N/A**	**8.18%**		**อื่น ๆ**	**56.27**	**N/A**	**4.43%**

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 1-2 ประเทศคู่ลงทุนที่สำคัญของประเทศไทย

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทย					การลงทุนโดยตรงไปยังต่างประเทศของประเทศไทย				
อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการลงทุนรวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการลงทุน ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการลงทุน ปี 2552-2557	อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการลงทุนรวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการลงทุน ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการลงทุน ปี 2552-2557
โลก	**โลก**	**308,472.48**	**-38.81%**	**100.00%**	**โลก**	**โลก**	**357,463.52**	**-46.09%**	**100.00%**
1	ญี่ปุ่น	66,302.45	-43.63%	21.49%	1	อาเซียน	98,381.23	-32.74%	27.52%
2	อาเซียน	41,544.47	-53.26%	13.47%	2	ญี่ปุ่น	33,053.70	-43.95%	9.25%
3	สหภาพยุโรป	33,629.52	-50.91%	10.90%	3	สหรัฐอเมริกา	32,347.35	-38.68%	9.05%
4	จีน	30,404.54	21.16%	9.86%	4	จีน	30,213.70	-54.23%	8.45%
5	สหรัฐอเมริกา	25,585.97	-39.63%	8.29%	5	สหภาพยุโรป	26,134.00	-44.79%	7.31%
6	สวิตเซอร์แลนด์	12,016.70	-66.09%	3.90%	6	ฮ่องกง	17,845.71	-33.61%	4.99%
7	เกาหลีใต้	8,240.57	-18.32%	2.67%	7	ออสเตรเลีย	11,128.05	-58.03%	3.11%
8	ฮ่องกง	7,043.29	-39.83%	2.28%	8	หมู่เกาะเคย์แมน	8,509.35	-77.57%	2.38%
9	ไต้หวัน	6,885.11	-13.84%	2.23%	9	เกาหลีใต้	7,547.71	-33.34%	2.11%
10	ออสเตรเลีย	5,533.73	-41.58%	1.79%	10	มอริเชียส	5,938.59	-46.84%	1.66%
11	หมู่เกาะเคย์แมน	3,317.04	-78.27%	1.08%	11	อินเดีย	5,561.34	-52.01%	1.56%
12	รัสเซีย	3,134.46	-19.30%	1.02%	12	ไต้หวัน	3,569.52	-48.62%	1.00%
13	อินเดีย	2,654.13	-14.28%	0.86%	13	สวิตเซอร์แลนด์	3,293.72	-66.57%	0.92%
14	หมู่เกาะบริตทิส์ เวอร์จิน	2,267.22	-84.43%	0.73%	14	สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	3,090.90	-33.43%	0.86%
15	มอริเชียส	1,581.47	-93.81%	0.51%	15	หมู่เกาะบริตทิส์ เวอร์จิน	2,734.23	-64.50%	0.76%
	อื่น ๆ	**58,331.82**	**N/A**	**18.91%**		**อื่น ๆ**	**68,114.44**	**N/A**	**19.05%**

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจากธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand)

จากตารางที่ 1-1 และ 1-2 จะเห็นได้ว่า กลุ่มประเทศที่ไทยมีการค้าและการลงทุนระหว่างกันด้วยเป็นอย่างมาก ก็คือกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป จีน และสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีการค้าและการลงทุนกับเกาหลีใต้ ออสเตรเลีย ฮ่องกง ไต้หวัน อินเดีย รัสเซีย สวิตเซอร์แลนด์ รวมถึงประเทศหลายๆ ประเทศจากหลายภูมิภาค

ตารางที่ 1-3 ได้แสดงกลุ่มประเทศที่ประเทศไทยมีการค้าด้วย ทั้งการส่งออกและการนำเข้าในมูลค่าที่ไม่สูงมากนัก ตั้งแต่อันดับ 16 เป็นต้นมา ซึ่งจำนวนประเทศในกลุ่มดังกล่าวมีสูงถึงเกือบ 160 ประเทศ โดยการค้าระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศดังกล่าว คิดเป็นเพียงร้อยละ 8.18 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของไทย และคิดเป็นเพียงร้อยละ 4.43 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดของไทย ส่วนในตารางที่ 2-4 แสดงกลุ่มประเทศที่ประเทศไทยมีการลงทุนด้วยในมูลค่าที่ไม่สูงมากนัก โดยการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 18.91 ของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทย และคิดเป็นร้อยละ 18.37 ของมูลค่าการลงทุนไปยังต่างประเทศทั้งหมดของไทย

ตารางที่ 1-3 ประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ของประเทศไทย

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

การส่งออกของไทย					การนำเข้าของไทย				
อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการส่งออกรวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการส่งออก ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการส่งออก ปี 2552-2557	อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้ารวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการนำเข้า ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการนำเข้า ปี 2552-2557
โลก	**โลก**	**1,262.28**	**8.34%**	**100.00%**	**โลก**	**โลก**	**1,270.86**	**11.25%**	**100.00%**
	กลุ่มประเทศตลาดส่งออกหลักของไทย 15 ประเทศ	**1,159.06**	**N/A**	**91.82%**		**กลุ่มประเทศแหล่งนำเข้าหลักของไทย 15 ประเทศ**	**1,209.79**	**N/A**	**95.19%**
16	Turkey	6.23	9.52%	0.49%	16	Azerbaijan	6.11	35.83%	0.48%
17	Russian Federation	5.83	24.33%	0.46%	17	Canada	5.50	6.44%	0.43%
18	New Zealand	5.62	17.96%	0.45%	18	New Zealand	3.39	19.59%	0.27%
19	Bangladesh	5.20	6.79%	0.41%	19	Mexico	3.20	21.74%	0.25%
20	Pakistan	5.11	5.17%	0.40%	20	Algeria	3.01	14.43%	0.24%
21	Egypt	5.08	13.02%	0.40%	21	Israel	2.71	5.65%	0.21%
22	Nigeria	5.00	0.99%	0.40%	22	Nigeria	2.61	83.60%	0.21%
23	Israel	4.07	9.07%	0.32%	23	Ukraine	2.17	-11.27%	0.17%
24	Iran, Islamic Republic of	3.53	-17.72%	0.28%	24	Chile	1.76	14.84%	0.14%
25	Iraq	3.41	3.21%	0.27%	25	Turkey	1.42	16.50%	0.11%
26	Chile	3.06	35.64%	0.24%	26	Peru	1.09	25.35%	0.09%
27	Sri Lanka	2.54	6.61%	0.20%	27	Marshall Islands	1.04	73.30%	0.08%
28	Peru	2.05	37.21%	0.16%	28	Angola	0.93	247.68%	0.07%
29	Benin	1.97	7.36%	0.16%	29	Vanuatu	0.81	-9.04%	0.06%
30	Côte d'Ivoire	1.96	0.89%	0.16%	30	Iran, Islamic Republic of	0.78	-32.90%	0.06%
31	Colombia	1.77	2.30%	0.14%	31	Pakistan	0.66	4.30%	0.05%

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

การส่งออกของไทย					การนำเข้าของไทย				
อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการส่งออกรวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการส่งออก ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการส่งออก ปี 2552-2557	อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้ารวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการนำเข้า ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการนำเข้า ปี 2552-2557
32	Ecuador	1.75	13.06%	0.14%	32	Papua New Guinea	0.64	10.48%	0.05%
33	Ghana	1.74	7.72%	0.14%	33	Congo	0.54	28.20%	0.04%
34	Libya	1.56	0.17%	0.12%	34	Morocco	0.46	2.98%	0.04%
35	Algeria	1.47	8.36%	0.12%	35	Sri Lanka	0.44	-1.01%	0.03%
36	Yemen	1.46	2.98%	0.12%	36	Panama	0.39	-0.11%	0.03%
37	Jordan	1.32	6.17%	0.10%	37	Belarus	0.36	60.80%	0.03%
38	Panama	1.31	14.16%	0.10%	38	Costa Rica	0.36	13.74%	0.03%
39	Angola	1.18	15.23%	0.09%	39	Colombia	0.33	40.38%	0.03%
40	Lebanon	1.07	8.11%	0.08%	40	Zambia	0.32	25.22%	0.03%
41	Kenya	1.04	10.24%	0.08%	41	Bangladesh	0.29	5.97%	0.02%
42	Papua New Guinea	1.00	7.74%	0.08%	42	Libya	0.25	-47.56%	0.02%
43	Syrian Arab Republic	0.98	-15.50%	0.08%	43	Cayman Islands	0.24	80.13%	0.02%
44	Senegal	0.98	-4.62%	0.08%	44	Ecuador	0.23	73.03%	0.02%
45	Mozambique	0.96	2.23%	0.08%	45	Maldives	0.23	16.06%	0.02%
46	Cameroon	0.91	17.70%	0.07%	46	Botswana	0.23	-9.47%	0.02%
47	Tunisia	0.89	5.43%	0.07%	47	Egypt	0.22	-16.07%	0.02%
48	Morocco	0.89	-4.99%	0.07%	48	Uzbekistan	0.21	14.99%	0.02%
49	Afghanistan	0.86	-19.81%	0.07%	49	Iraq	0.20	10.64%	0.02%
50	Togo	0.76	13.27%	0.06%	50	Burkina Faso	0.19	9.89%	0.01%
51	Sudan (North + South)	0.74	17.44%	0.06%	51	Timor-Leste	0.18	-37.64%	0.01%

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

การส่งออกของไทย					การนำเข้าของไทย				
อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการส่งออกรวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการส่งออก ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการส่งออก ปี 2552-2557	อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้ารวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการนำเข้า ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการนำเข้า ปี 2552-2557
52	Madagascar	0.73	-34.28%	0.06%	52	Kiribati	0.18	35.12%	0.01%
53	Ukraine	0.67	8.70%	0.05%	53	Equatorial Guinea	0.17	N/A	0.01%
54	Guatemala	0.64	18.07%	0.05%	54	Ghana	0.17	4.78%	0.01%
55	Tanzania, United Republic of	0.63	13.15%	0.05%	55	Micronesia, Federated States of	0.16	-13.42%	0.01%
56	Mauritius	0.58	2.87%	0.05%	56	Sudan (North + South)	0.15	-47.49%	0.01%
57	Trinidad and Tobago	0.58	17.80%	0.05%	57	Trinidad and Tobago	0.15	169.97%	0.01%
58	Dominican Republic	0.58	13.26%	0.05%	58	Bahamas	0.15	127.87%	0.01%
59	Costa Rica	0.58	28.30%	0.05%	59	Jordan	0.14	54.33%	0.01%
60	Congo	0.55	7.62%	0.04%	60	Mali	0.13	26.71%	0.01%
61	Honduras	0.43	17.55%	0.03%	61	Kazakhstan	0.13	-21.09%	0.01%
62	Maldives	0.42	11.02%	0.03%	62	Dominican Republic	0.13	12.36%	0.01%
63	Nepal	0.39	-5.82%	0.03%	63	Tanzania, United Republic of	0.13	6.14%	0.01%
64	Ethiopia	0.35	12.02%	0.03%	64	Zimbabwe	0.12	-20.65%	0.01%
65	Fiji	0.35	1.11%	0.03%	65	Solomon Islands	0.12	0.19%	0.01%
66	New Caledonia	0.33	7.91%	0.03%	66	Korea, Democratic People's Republic of	0.10	6.61%	0.01%
67	Korea, Democratic People's Republic of	0.33	28.66%	0.03%	67	Côte d'Ivoire	0.10	74.02%	0.01%
68	Kazakhstan	0.30	9.38%	0.02%	68	Kenya	0.10	10.12%	0.01%

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

การส่งออกของไทย					การนำเข้าของไทย				
อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการส่งออกรวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการส่งออก ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการส่งออก ปี 2552-2557	อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้ารวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการนำเข้า ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการนำเข้า ปี 2552-2557
69	Nicaragua	0.28	32.56%	0.02%	69	Cameroon	0.09	27.91%	0.01%
70	Gabon	0.28	2.70%	0.02%	70	Swaziland	0.08	-15.92%	0.01%
71	El Salvador	0.26	28.26%	0.02%	71	Liberia	0.08	193.55%	0.01%
72	Djibouti	0.25	13.32%	0.02%	72	Rwanda	0.08	14.02%	0.01%
73	Mauritania	0.22	-8.20%	0.02%	73	Mozambique	0.07	-8.51%	0.01%
74	Jamaica	0.21	10.72%	0.02%	74	Seychelles	0.06	14.27%	0.01%
75	Bolivia	0.21	59.15%	0.02%	75	Guinea	0.06	17.01%	0.00%
76	Georgia	0.19	11.93%	0.01%	76	Benin	0.06	0.07%	0.00%
77	Niger	0.18	31.66%	0.01%	77	Netherlands Antilles	0.06	-35.63%	0.00%
78	Belarus	0.16	15.44%	0.01%	78	Fiji	0.06	21.31%	0.00%
79	United States Minor Outlying Islands	0.16	-11.74%	0.01%	79	Tunisia	0.06	18.98%	0.00%
80	Guinea	0.16	30.63%	0.01%	80	Tuvalu	0.05	-4.60%	0.00%
81	French Polynesia	0.15	-2.83%	0.01%	81	El Salvador	0.05	16.80%	0.00%
82	Gambia	0.13	7.04%	0.01%	82	Ethiopia	0.05	50.46%	0.00%
83	Timor-Leste	0.13	57.97%	0.01%	83	Serbia	0.05	14.72%	0.00%
84	Liberia	0.12	-18.21%	0.01%	84	Senegal	0.05	0.26%	0.00%
85	Suriname	0.12	6.86%	0.01%	85	Mauritius	0.04	-5.15%	0.00%
86	Uganda	0.10	17.07%	0.01%	86	Haiti	0.04	51.49%	0.00%
87	Haiti	0.10	5.87%	0.01%	87	Greenland	0.03	-13.27%	0.00%

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

การส่งออกของไทย					การนำเข้าของไทย				
อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการส่งออกรวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการส่งออก ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการส่งออก ปี 2552-2557	อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้ารวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการนำเข้า ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการนำเข้า ปี 2552-2557
88	Somalia	0.09	7.48%	0.01%	88	Guatemala	0.03	18.91%	0.00%
89	Serbia	0.09	-7.47%	0.01%	89	Bolivia	0.03	0.74%	0.00%
90	Sierra Leone	0.08	9.88%	0.01%	90	Togo	0.03	15.24%	0.00%
91	Mayotte	0.08	0.49%	0.01%	91	Gabon	0.03	-15.12%	0.00%
92	Bhutan	0.08	-11.05%	0.01%	92	Namibia	0.02	-1.67%	0.00%
93	Burkina Faso	0.08	-1.09%	0.01%	93	Armenia	0.02	32.03%	0.00%
94	Azerbaijan	0.07	13.52%	0.01%	94	Honduras	0.02	1.34%	0.00%
95	Zimbabwe	0.07	-3.52%	0.01%	95	Georgia	0.02	14.14%	0.00%
96	Armenia	0.07	62.61%	0.01%	96	Lebanon	0.02	-8.28%	0.00%
97	Swaziland	0.07	24.42%	0.01%	97	Guyana	0.02	11.74%	0.00%
98	Uzbekistan	0.07	9.81%	0.01%	98	Malawi	0.02	-21.37%	0.00%
99	Mongolia	0.07	31.62%	0.01%	99	Belize	0.01	25.04%	0.00%
100	Eritrea	0.07	218.29%	0.01%	100	Uganda	0.01	-9.19%	0.00%
101	Zambia	0.06	27.13%	0.00%	101	Mauritania	0.01	13.22%	0.00%
102	Barbados	0.06	17.66%	0.00%	102	Gambia	0.01	17.81%	0.00%
103	Netherlands Antilles	0.06	7.92%	0.00%	103	French Polynesia	0.01	21.56%	0.00%
104	Solomon Islands	0.06	9.70%	0.00%	104	Faroe Islands	0.01	-34.19%	0.00%
105	Samoa	0.06	13.11%	0.00%	105	Barbados	0.01	75.47%	0.00%
106	Seychelles	0.05	3.08%	0.00%	106	Jamaica	0.01	33.48%	0.00%
107	Vanuatu	0.05	11.66%	0.00%	107	Republic of Moldova	0.01	123.48%	0.00%

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

การส่งออกของไทย					การนำเข้าของไทย				
อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการส่งออกรวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการส่งออก ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการส่งออก ปี 2552-2557	อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้ารวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการนำเข้า ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการนำเข้า ปี 2552-2557
108	Guyana	0.05	-1.27%	0.00%	108	Mongolia	0.01	79.61%	0.00%
109	Cabo Verde	0.05	12.25%	0.00%	109	Madagascar	0.01	5.47%	0.00%
110	Albania	0.04	-3.89%	0.00%	110	Cuba	0.01	10.38%	0.00%
111	Namibia	0.04	10.00%	0.00%	111	Chad	0.01	-25.43%	0.00%
112	Turkmenistan	0.04	17.25%	0.00%	112	Kyrgyzstan	0.01	-55.34%	0.00%
113	Bosnia and Herzegovina	0.04	8.94%	0.00%	113	British Virgin Islands	0.01	44.52%	0.00%
114	Mali	0.04	-12.33%	0.00%	114	Turkmenistan	0.01	63.72%	0.00%
115	Equatorial Guinea	0.03	25.54%	0.00%	115	Cook Islands	0.01	58.38%	0.00%
116	Botswana	0.03	-34.86%	0.00%	116	Bosnia and Herzegovina	0.01	89.41%	0.00%
117	Saint Lucia	0.03	6.65%	0.00%	117	Tajikistan	0.01	-64.00%	0.00%
118	Guinea-Bissau	0.03	-37.91%	0.00%	118	Antigua and Barbuda	0.01	101.25%	0.00%
119	Malawi	0.02	3.56%	0.00%	119	Nicaragua	0.01	57.18%	0.00%
120	Montenegro	0.02	-5.80%	0.00%	120	Andorra	0.01	-30.31%	0.00%
121	Macedonia, The Former Yugoslav Republic of	0.02	5.65%	0.00%	121	Sierra Leone	0.01	15.74%	0.00%
122	Rwanda	0.02	47.24%	0.00%	122	Mayotte	0.01	341.05%	0.00%
123	Dominica	0.02	13.01%	0.00%	123	Suriname	0.00	4.91%	0.00%
124	Bahamas	0.02	15.15%	0.00%	124	Syrian Arab Republic	0.00	75.16%	0.00%
125	Aruba	0.02	19.51%	0.00%	125	Nepal	0.00	8.49%	0.00%

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

การส่งออกของไทย					การนำเข้าของไทย				
อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการส่งออกรวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการส่งออก ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการส่งออก ปี 2552-2557	อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้ารวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการนำเข้า ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการนำเข้า ปี 2552-2557
126	Cuba	0.02	9.58%	0.00%	126	United States Minor Outlying Islands	0.00	-0.26%	0.00%
127	Belize	0.02	7.46%	0.00%	127	Saint Vincent and the Grenadines	0.00	N/A	0.00%
128	Comoros	0.02	-14.02%	0.00%	128	Tokelau	0.00	84.41%	0.00%
129	British Virgin Islands	0.02	58.15%	0.00%	129	Samoa	0.00	-35.11%	0.00%
130	Micronesia, Federated States of	0.02	11.34%	0.00%	130	Albania	0.00	33.71%	0.00%
131	Kiribati	0.02	30.38%	0.00%	131	Central African Republic	0.00	161.59%	0.00%
132	Chad	0.01	0.13%	0.00%	132	Grenada	0.00	39.59%	0.00%
133	Tonga	0.01	-0.73%	0.00%	133	Macedonia, The Former Yugoslav Republic of	0.00	39.97%	0.00%
134	Kyrgyzstan	0.01	14.57%	0.00%	134	Saint Lucia	0.00	89.60%	0.00%
135	Democratic Republic of the Congo	0.01	104.20%	0.00%	135	Falkland Islands (Malvinas)	0.00	-43.90%	0.00%
136	Bermuda	0.01	-1.22%	0.00%	136	Cabo Verde	0.00	41.47%	0.00%
137	Grenada	0.01	15.75%	0.00%	137	Somalia	0.00	-38.15%	0.00%
138	Antigua and Barbuda	0.01	19.51%	0.00%	138	Dominica	0.00	17.00%	0.00%
139	Burundi	0.01	-13.90%	0.00%	139	Aruba	0.00	38.87%	0.00%
140	Tajikistan	0.01	27.16%	0.00%	140	Nauru	0.00	41.88%	0.00%

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

การส่งออกของไทย					การนำเข้าของไทย				
อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการส่งออกรวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการส่งออก ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการส่งออก ปี 2552-2557	อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้ารวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการนำเข้า ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการนำเข้า ปี 2552-2557
141	Marshall Islands	0.01	-2.08%	0.00%	141	Montenegro	0.00	92.99%	0.00%
142	Palestine, State of	0.01	N/A	0.00%	142	Norfolk Island	0.00	N/A	0.00%
143	Northern Mariana Islands	0.01	-6.16%	0.00%	143	Afghanistan	0.00	-27.25%	0.00%
144	Cook Islands	0.01	14.60%	0.00%	144	Burundi	0.00	42.19%	0.00%
145	Saint Kitts and Nevis	0.01	35.66%	0.00%	145	Bhutan	0.00	-12.17%	0.00%
146	Central African Republic	0.00	-29.54%	0.00%	146	New Caledonia	0.00	-32.37%	0.00%
147	Cayman Islands	0.00	0.80%	0.00%	147	Sao Tome and Principe	0.00	-4.36%	0.00%
148	Wallis and Futuna Islands	0.00	8.74%	0.00%	148	Cocos (Keeling) Islands	0.00	46.87%	0.00%
149	Palau	0.00	-0.27%	0.00%	149	Djibouti	0.00	29.40%	0.00%
150	Republic of Moldova	0.00	8.12%	0.00%	150	Lesotho	0.00	-17.10%	0.00%
151	Andorra	0.00	-14.65%	0.00%	151	Niger	0.00	148.10%	0.00%
152	Sao Tome and Principe	0.00	57.94%	0.00%	152	French South Antarctic Territories	0.00	N/A	0.00%
153	Saint Vincent and the Grenadines	0.00	35.70%	0.00%	153	Guinea-Bissau	0.00	-65.87%	0.00%
154	Lesotho	0.00	45.91%	0.00%	154	Turks and Caicos Islands	0.00	-20.81%	0.00%
155	Gibraltar	0.00	21.72%	0.00%	155	Democratic Republic of the Congo	0.00	N/A	0.00%
156	Tuvalu	0.00	68.02%	0.00%	156	Eritrea	0.00	-54.15%	0.00%
157	Tokelau	0.00	23.81%	0.00%	157	Pitcairn	0.00	124.48%	0.00%

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

การส่งออกของไทย					การนำเข้าของไทย				
อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการส่งออกรวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการส่งออก ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการส่งออก ปี 2552-2557	อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้ารวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการนำเข้า ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการนำเข้า ปี 2552-2557
158	Western Sahara	0.00	N/A	0.00%	158	Saint Helena	0.00	86.40%	0.00%
159	Saint Helena	0.00	-20.05%	0.00%	159	Gibraltar	0.00	14.87%	0.00%
160	French South Antarctic Territories	0.00	18.20%	0.00%	160	Comoros	0.00	36.08%	0.00%
161	Nauru	0.00	N/A	0.00%	160	Montserrat	0.00	9.86%	0.00%
162	Greenland	0.00	-10.67%	0.00%	162	British Indian Ocean Territories	0.00	0.00%	0.00%
163	Turks and Caicos Islands	0.00	22.22%	0.00%	163	Saint Kitts and Nevis	0.00	N/A	0.00%
164	Norfolk Island	0.00	74.83%	0.00%	164	Bermuda	0.00	-8.97%	0.00%
165	Montserrat	0.00	24.90%	0.00%	165	Anguilla	0.00	0.79%	0.00%
166	British Indian Ocean Territories	0.00	-27.10%	0.00%	166	Niue	0.00	80.20%	0.00%
167	Falkland Islands (Malvinas)	0.00	N/A	0.00%	167	Northern Mariana Islands	0.00	-34.02%	0.00%
168	Faroe Islands	0.00	-22.33%	0.00%	168	Wallis and Futuna Islands	0.00	N/A	0.00%
169	Cocos (Keeling) Islands	0.00	67.03%	0.00%	169	Western Sahara	0.00	N/A	0.00%
170	Niue	0.00	43.10%	0.00%	170	Palau	0.00	-100.00%	0.00%
171	Christmas Islands	0.00	N/A	0.00%	171	Christmas Islands	0.00	43.10%	0.00%
172	Anguilla	0.00	31.95%	0.00%	172	Tonga	0.00	N/A	0.00%
173	St. Pierre and Miquelon	0.00	-100.00%	0.00%	173	Palestine, State of	0.00	N/A	0.00%
174	Pitcairn	0.00	N/A	0.00%	173	St. Pierre and Miquelon	0.00	N/A	0.00%
174	Serbia and Montenegro	0.00	N/A	0.00%					

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 1-4 ประเทศคู่ลงทุนอื่น ๆ ของประเทศไทย

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไทย					การลงทุนโดยตรงไปยังต่างประเทศของประเทศไทย				
อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการส่งออกรวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการส่งออก ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการส่งออก ปี 2552-2557	อันดับ	ประเทศ	มูลค่าการนำเข้ารวม ปี 2552-2557	อัตราการเติบโตของการนำเข้า ปี 2552-2557	ส่วนแบ่งการนำเข้า ปี 2552-2557
โลก	**โลก**	**308,472.48**	**-38.81%**	**100.00%**	**โลก**	**โลก**	**357,463.52**	**-46.09%**	**100.00%**
	กลุ่มประเทศนักลงทุนหลักในไทย 15 ประเทศ	**250,140.67**	**N/A**	**81.09%**		**กลุ่มประเทศแหล่งลงทุนหลักของไทย 15 ประเทศ**	**289,349.08**	**N/A**	**80.95%**
16	Middle East /1	515.69	-69.34%	0.17%	16	Canada	2,289.92	-73.00%	0.64%
17	Samoa	303.56	-89.85%	0.10%	17	Bangladesh	105.79	-67.15%	0.03%
18	Bermuda	151.86	-69.04%	0.05%	18	Egypt	37.04	72.84%	0.01%
19	Panama	103.16	-86.51%	0.03%		**อื่น ๆ**	65,681.69	-56.25%	18.37%
20	Bahamas	91.36	13412.47%	0.03%					
21	New Zealand	34.28	-63.09%	0.01%					
22	Liechtenstein	21.97	-29.92%	0.01%					
	อื่น ๆ	57,109.95	-7.90%	18.51%					

หมายเหตุ : /1 Middle East หรือกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง ประกอบด้วยอิหร่าน คูเวต โอมาน กาตาร์ซาอุดิอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางอื่นๆ

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจากธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand)

จากตารางที่ 1-3 และ 1-4 อาจกล่าวได้ว่า กลุ่มประเทศตลาดใหม่ หรือกลุ่มประเทศที่ไทยอาจไม่เคยมีการค้าและการลงทุนระหว่างกันด้วย และ/หรือมีการค้าและการลงทุนด้วยแล้ว แต่ปริมาณและมูลค่าการค้าและการลงทุนยังน้อยอยู่ ซึ่งรวมกันเกือบ 160 ประเทศ และส่วนใหญ่เป็นประเทศในทวีปแอฟริกา เช่น ไนจีเรีย เบนิน กานา เคนยา เซเนกัล โมซัมบิก แคเมอรูน เป็นต้น ทวีปอเมริกากลางและอเมริกาใต้ เช่น ชิลี เปรู โคลอมเบีย เอกวาดอร์ ปารากวัย ปานามา เป็นต้น และทวีปเอเชียในกลุ่มประเทศอดีตสหภาพโซเวียต กลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียกลาง กลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้หลายประเทศ รวมถึงกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง เช่น คาซัคสถาน อุซเบกิสถาน คีร์กีซ ทาจิกิสถาน อัฟกานิสถาน ยูเครน ปากีสถาน บังกลาเทศ ศรีลังกา อิสราเอล อิหร่าน อิรัก จอร์แดน ซีเรีย เยเมน เลบานอน เป็นต้น

1.2. สหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรียและความน่าสนใจในฐานะประเทศตลาดใหม่

สหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย หรือประเทศไนจีเรีย เป็นประเทศตลาดใหม่หนึ่งซึ่งตั้งอยู่ในภูมิภาคแอฟริกา โดยในประเทศภูมิภาคเดียวกัน ประกอบไปด้วยราชอาณาจักรโมร็อกโก ซาฮาราตะวันตก สาธารณรัฐอิสลามมอริเตเนีย สาธารณรัฐเซเนกัล สาธารณรัฐแกมเบีย สาธารณรัฐเซียร์ราลีโอน สาธารณรัฐกินีบิสเซา สาธารณรัฐกินี สาธารณรัฐไลบีเรีย สาธารณรัฐโกตดิวัวร์ สาธารณรัฐกานา สาธารณรัฐโตโก สาธารณรัฐเบนิน บูร์กินาฟาโซ สหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย สาธารณรัฐแคเมอรูน สาธารณรัฐอิเควทอเรียลกินี สาธารณรัฐประชาธิปไตยเซาตูเมและปรินซิปี สาธารณรัฐกาบอง สาธารณรัฐคองโก สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก สาธารณรัฐแองโกลา สาธารณรัฐนามิเบีย สาธารณรัฐบอตสวานา ราชอาณาจักรเลโซโท ราชอาณาจักรสวาซิแลนด์ สาธารณรัฐซิมบับเว สาธารณรัฐโมซัมบิก สาธารณรัฐมาดากัสการ์ สหสาธารณรัฐแทนซาเนีย สาธารณรัฐยูกันดา สาธารณรัฐเคนยา สาธารณรัฐประชาธิปไตยโซมาลี สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเอธิโอเปีย สาธารณรัฐบุรุนดี สาธารณรัฐเซาท์ซูดาน สาธารณรัฐซูดานสาธารณรัฐแอฟริกากลาง รัฐเอริเทรียสาธารณรัฐชาด สาธารณรัฐไนเจอร์ สาธารณรัฐมาลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนแอลจีเรีย สาธารณรัฐตูนิเซีย และสาธารณรัฐสังคมนิยมประชาชนอาหรับลิเบีย รวมทั้งสิ้น 44 ประเทศ

ในที่นี้ คณะผู้วิจัยจะพิจารณาความน่าสนใจของประเทศไนจีเรีย โดยพิจารณาองค์ประกอบและปัจจัยของความน่าสนใจหลายๆ ด้าน เช่น ความน่าสนใจในด้านเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุน และความน่าสนใจจากประเด็นด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน ซึ่งความน่าสนใจดังกล่าวอาจเป็นผลจากปัจจัยต่างๆ ของประเทศ อาทิ ประวัติศาสตร์

ของประเทศ ทำเลที่ตั้ง สภาพภูมิศาสตร์ จำนวนประชากร ทรัพยากรในประเทศ หรือปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคณะผู้วิจัยจะทำการพิจารณาเปรียบเทียบปัจจัยหรือองค์ประกอบต่างๆ ของประเทศตลาดใหม่ที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันซึ่งมีระดับการพัฒนาหรือภาพรวมของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ฯลฯ ที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้การเปรียบเทียบความน่าสนใจของประเทศตลาดใหม่นั้น มีความเหมาะสม และสามารถพิจารณาเปรียบเทียบพร้อมกันได้หมดทุกประเทศที่ทำการพิจารณา[1]

รายละเอียดการพิจารณาเปรียบเทียบความน่าสนใจในแต่ละประเด็น เป็นดังนี้

1.2.1. ความน่าสนใจในประเด็นด้านเศรษฐกิจ การค้าและการลงทุน

คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกา เพื่อทำการพิจารณาเปรียบเทียบความน่าสนใจในประเด็นด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน ทั้งสิ้น 10 ประเทศ ได้แก่ ไนจีเรีย แอลจีเรีย คองโก ซูดาน เอธิโอเปีย เคนยา แซมเบีย แทนซาเนีย และโมร็อกโก

ตารางที่ 1-5 แสดงตัวเลขดัชนีทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกา โดยสำหรับประเทศไนจีเรีย ประเทศดังกล่าวเป็นประเทศหนึ่งที่มีขนาดของระบบเศรษฐกิจขนาดใหญ่ โดยเมื่อเปรียบเทียบกับขนาดของระบบเศรษฐกิจของประเทศอื่นในภูมิภาค พบว่า มีขนาดใหญ่เป็นอันดับต้นๆ ของกลุ่ม โดยในปี 2557 ไนจีเรียมีขนาดของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ หรือ GDP สูงถึง 573.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ ส่วนประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจรองลงมา ได้แก่ แอลจีเรีย (227.8 พันล้านเหรียญสหรัฐ) และแองโกลา (131.4 พันล้านเหรียญสหรัฐ

ประเทศไนจีเรียมีมูลค่าการส่งออกสินค้าไปต่างประเทศเท่ากับ 93.01 พันล้านเหรียญสหรัฐ และมีมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเท่ากับ 52.79 พันล้านเหรียญ ทั้งนี้ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ หรือ Real GDP Growth เท่ากับร้อยละ 7.0 และมีจำนวนประชากรในประเทศเท่ากับ 177.2 ล้านคน ซึ่งมากที่สุดในกลุ่มเช่นกัน

[1] การพิจารณาเปรียบเทียบปัจจัยหรือองค์ประกอบต่างๆ ของประเทศตลาดใหม่พร้อมกันหมดทุกประเทศ โดยมิได้พิจารณาว่าประเทศดังกล่าวมีความแตกต่างในระดับการพัฒนาหรือภาพรวมของเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม มากน้อยเพียงใด (ซึ่งมักเกิดขึ้นกับการเปรียบเทียบประเทศข้ามพื้นที่/ภูมิภาค) อาจทำให้ผลการเปรียบเทียบมีความโน้มเอียง โดยเฉพาะการโน้มเอียงไปยังประเทศที่มีระดับการพัฒนาหรือภาพรวมขององค์ประกอบที่สูงกว่ามากๆ ซึ่งอาจนำไปสู่การละเลยในบางบริบทความน่าสนใจของประเทศที่ถูกมองข้ามไปได้

ประเทศไนจีเรียมีความสามารถทางการแข่งขันโดยรวมที่ไม่สูงนัก โดยมีอันดับ Global Competitiveness Index (GCI) อยู่ในอันดับ 127 ของโลก ต่ำกว่าอันดับความสามารถทางการแข่งขันของประเทศอื่นในภูมิภาคอย่างแอลจีเรีย เอธิโอเปีย เคนยา แซมเบีย แทนซาเนีย รวมถึงโมร็อกโก โดยในส่วนของอันดับดัชนีความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ หรือ Doing Business Index ไนจีเรียก็อยู่ในอันดับที่ไม่สูงมากเช่นกัน กล่าวคือ อยู่ในอันดับ 170 ของโลก หากเปรียบเทียบกับประเทศกลุ่ม จะพบว่า ไนจีเรียมีอันดับ Doing Business Index เทียบเท่ากับแอลจีเรีย และสูงกว่าคองโก และซูดาน

ในด้านกฎหมายและกฎระเบียบ ไนจีเรียมีอันดับ Rule of Law Index ที่อันดับ 96 ของโลก ซึ่งอยู่ในตำแหน่งต่ำที่สุดของกลุ่มประเทศในภูมิภาคแอฟริกาที่ทำการพิจารณา ส่วนอันดับ Corruption Perception Index (CPI) อยู่ในอันดับที่ 136 ของโลก จากข้อมูลดัชนีตัวชี้วัดทั้งสองข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบภายในประเทศของไนจีเรีย รวมถึงการจัดการและควบคุมปัญหาคอร์รัปชั่นในประเทศของไนจีเรีย อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงนัก หรืออาจยังดำเนินการได้ไม่มีประสิทธิภาพมากนัก

ทั้งนี้ ในด้านของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ ไนจีเรียถูกจัดอันดับ Logistic Performance Index (LPI) อยู่ในอันดับ 75 ของโลก และถูกจัดอันดับ Network Readiness Index (NRI) อยู่ในอันดับ 119 ของโลก ซึ่งหากเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาค พบว่า ไนจีเรียเป็นประเทศที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ที่ได้รับการพัฒนาสูงกว่าหลายประเทศในภูมิภาค และสูงที่สุดในกลุ่มประเทศที่ทำการพิจารณาด้วย ยกเว้นเพียงเคนยาซึ่งมีอันดับ LPI ที่อันดับ 74 (ดีกว่าไนจีเรีย 1 อันดับ) ส่วนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและการสื่อสาร ไนจีเรียอาจจะมิได้เป็นประเทศที่มีการพัฒนาในโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าวที่ดีที่สุด หากแต่ก็ยังมีระดับการพัฒนาที่ใกล้เคียงกับแอลจีเรีย แซมเบีย หรือแทนซาเนีย และดีกว่าแองโกลา หรือเอธิโอเปีย อยู่ในระดับหนึ่ง

ส่วนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ ทั้งอันดับ Human Development Index (HDI) และ Human Capital Index (HCI) ของไนจีเรีย ถือว่าอยู่ในอันดับที่ค่อนข้างต่ำ โดยอยู่ในอันดับ 120 สำหรับอันดับ HCI และอยู่ในอันดับ 152 สำหรับอันดับ HDI

กล่าวโดยสรุป ไนจีเรียเป็นประเทศที่มีขนาดของเศรษฐกิจภายในประเทศที่ใหญ่ มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่มาก มีระบบเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวค่อนข้างสูง (ร้อยละ 7) มีการพัฒนาในโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ที่ถือว่าดีที่สุดในกลุ่มประเทศในภูมิภาคแอฟริกาด้วยกัน

มีการพัฒนาในโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคมและการสื่อสารที่จัดอยู่ในระดับที่ค่อนข้างดี อย่างไรก็ดี ในหลายๆ ด้าน อาทิ การจัดการปัญหาคอร์รัปชั่นในประเทศ การบังคับใช้กฎหมาย หรือการพัฒนาในทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ อาจยังไม่สูงมากนัก หรือมีประสิทธิภาพนัก หากเปรียบเทียบกับบางประเทศในภูมิภาคเดียวกันที่มีอันดับดัชนีในประเด็นดังกล่าวดีกว่าไนจีเรีย เช่น โมร็อกโก ซึ่งเป็นประเทศในกลุ่มที่มีอันดับ Corruption Perception Index (CPI) ดีที่สุดในกลุ่ม เป็นต้น

ตารางที่ 1-5 ตัวเลขดัชนีทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกา

Indicators		Nigeria	Algeria	Angola	Dem. Rep. Congo	Sudan	Ethiopia	Kenya	Zambia	Tanzania	Morocco
Economic Indicators	**Gross Domestic Product (GDP) 2014** (billion USD)	573.7	227.8	131.4	32.7	70.0	49.9	62.7	25.6	36.6	112.6
	Gross Domestic Product at PPP 2014 (billion USD)	1,058.0	552.6	175.5	55.7	159.5	139.4	134.7	61.8	92.5	254.4
	Real GDP Growth 2014 (%)	7.0	4.0	3.9	8.6	3.0	8.2	5.3	6.5	7.2	3.5
	Value of Exports 2014 (billion USD)	93.01	62.10	69.46	10.09	7.19	4.14	6.27	9.21	6.08	19.56
	Value of Imports 2014 (billion USD)	52.79	55.36	28.05	9.78	9.25	12.08	16.47	8.08	11.95	40.04
	Population 2014 (million persons)	177.2	38.8	19.1	77.4	35.5	96.6	45.0	14.6	49.6	33.0
	GDP per capita 2014 (USD)	3,417	5,361.1	5,935.7	475.2	1,904.2	567.8	1,337.9	1,801.9	998.1	3,140.0
	Inflation rate 2014 (%)	8.3	8.1	2.9	7.3	1.0	36.9	7.4	6.9	7.9	6.1
	Unemployment Rate 2014 (%)	7.5	23.9	9.7	N/A	N/A	20.0	17.5	40.0	15.0	N/A
Important Global Indices	**Global Competitiveness Index (GCI) 2015** (Rank of 144 countries)	127	79	140	N/A	N/A	118	90	96	121	72
	Doing Business Index 2015 (Rank of 189 countries)	170	170	154	181	184	160	132	136	111	131
	Rule of Law Index 2015 (Rank of 102 countries)	96	N/A	N/A	N/A	N/A	91	84	73	72	55
	Corruption Perceptions Index (CPI) 2014 (Rank of 174 countries)	136	100	161	154	173	110	145	85	119	80

Indicators		Nigeria	Algeria	Angola	Dem. Rep. Congo	Sudan	Ethiopia	Kenya	Zambia	Tanzania	Morocco
	Economic Freedom Index 2015 (Rank of 178 countries)	120	157	158	168	N/A	149	122	100	109	89
	Logistic Performance Index (LPI) 2014 (Rank of 144 countries)	75	96	112	159	153	104	74	123	138	N/A
	Network Readiness Index (NRI) 2015 (Rank of 143 countries)	119	120	140	N/A	N/A	130	86	114	123	78
	Human Capital Index (HCI) 2015 (Rank of 124 countries)	120	114	N/A	N/A	N/A	115	101	83	103	95
	Human Development Index (HDI) 2014 (Rank of 187 countries)	152	93	149	186	166	173	147	141	159	129

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก World Bank, IMF, CIA Factbook, WEF, The Heritage Foundation, Transparency International และ UNDP

1.2.2. ความน่าสนใจในประเด็นด้านอื่น ๆ

สำหรับความน่าสนใจของประเทศตลาดใหม่ในประเด็นอื่นๆ คณะผู้วิจัยได้หยิบยกประเด็นเรื่องจำนวนประชากรในประเทศและการเติบโตของประชากรภายในประเทศซึ่งบ่งบอกถึงขนาดตลาดในปัจจุบันและโอกาสในการทำการค้าและธุรกิจในอนาคต ประเด็นเรื่องจำนวนแรงงาน ต้นทุนค่าจ้าง และประสิทธิภาพของแรงงาน ซึ่งสะท้อนขนาดตลาดแรงงานในประเทศ ความยากง่ายในการสรรหาแรงงานเข้าสู่ภาคธุรกิจ คุณภาพของแรงงาน และต้นทุนค่าจ้างของประเทศนั้น ประเด็นความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ อันแสดงถึงภาพรวมของขีดความสามารถศักยภาพ และองค์ประกอบสำคัญต่างๆ ของประเทศที่มีผลต่อการค้า การลงทุน และการทำธุรกิจในประเทศ และประเด็นเรื่องความมั่นคงทางการเมือง เสถียรภาพของรัฐบาล และกฎหมายและกฎระเบียบในประเทศ ซึ่งประเด็นดังกล่าวมักเป็นหนึ่งในหัวข้อที่ได้รับความสนใจและถูกให้ความสำคัญจากนักลงทุนและธุรกิจต่างชาติจำนวนมาก โดยเฉพาะกับนักลงทุนและธุรกิจต่างชาติที่ต้องการขยายฐานการผลิต หรือย้ายฐานการผลิตไปยังต่างประเทศ

1.2.2.1. อัตราการเติบโตของประชากรในประเทศตลาดใหม่และการคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต

ตารางที่ 1-6 แสดงอัตราการเติบโตของประชากรในประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกา รวมถึงแสดงตัวเลขคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคตของประเทศดังกล่าวในปี 2558 (2015) 2563 (2020) 2568 (2025) และ 2593 (2050) โดยจะพบว่า ในปี 2557 ประเทศไนจีเรียเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในกลุ่มประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกาที่ทำการพิจารณา โดยมีประชากรอาศัยอยู่ในประเทศ 177.2 ล้านคน ส่วนประเทศที่มีจำนวนประชากรในประเทศรองลงมา ได้แก่ เอธิโอเปีย (96.6 ล้านคน) และคองโก (77.4 ล้านคน) ตามลำดับ

ด้วยอัตราการเติบโตของประชากรที่อยู่ที่ร้อยละ 2.46 ประเทศไนจีเรียเป็นประเทศหนึ่งที่มีการเติบโตของประชากรที่ค่อนข้างสูง โดยประมาณการว่าในปี 2558 ประชากรชาวไนจีเรียจะเพิ่มขึ้นเป็น 181.56 ล้านคน และเมื่อพิจารณาการเติบโตในระยะยาว จะพบว่า ไนจีเรียจะมีประชากรเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก และมากกว่า 400 ล้านคน โดยในอีก 35 ปีข้างหน้า หรือปี 2593 ประชากรของไนจีเรียจะมากถึง 440.4 ล้านคน หรือมีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับ 4 ของโลก (รองจากอินเดีย จีน และสหรัฐอเมริกา เท่านั้น)

ตารางที่ 1-6 อัตราการเติบโตของประชากรในประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกา และคาดการณ์จำนวนประชากรในอนาคต

Indicators	Nigeria	Algeria	Angola	Dem. Rep. Congo	Sudan	Ethiopia	Kenya	Zambia	Tanzania	Morocco
Population 2014 (million persons)	177.2	38.8	19.1	77.4	35.5	96.6	45.0	14.6	49.6	33.0
Rank of Population 2014	8	34	59	20	37	14	31	71	26	39
Forecast Population in 2015 (million persons)	181.56	39.54	19.63	79.38	36.11	99.47	45.93	15.07	51.05	33.32
Rank of Population 2015	7	33	58	19	37	13	30	69	26	39
Population Growth 2015 (%)	2.46	1.91	2.77	2.56	1.72	2.97	2.07	3.22	2.92	0.97
Forecast Population in 2020 (million persons)	204.9	43.0	22.5	89.2	39.2	114.6	49.9	17.4	58.6	35.0
Rank of Population 2020	7	34	57	16	36	12	28	66	25	40
Forecast Population in 2025 (million persons)	230.6	45.8	25.7	99.2	42.7	131.3	53.2	20.1	66.9	36.5
Rank of Population 2025	5	34	54	16	36	11	27	64	23	41
Forecast Population in 2050 (million persons)	440.4	55.4	45.9	144.8	59.1	228.1	70.8	39	118.6	42
Rank of Population 2050	4	34	43	12	31	9	24	52	15	48

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก US Consensus, CIA Factbook และ UN

1.2.2.2. จำนวนแรงงาน ค่าจ้างขั้นต่ำ และผลิตผลของแรงงานในประเทศตลาดใหม่

ตาราง 1-7 แสดงจำนวนแรงงาน ค่าจ้างขั้นต่ำ และผลิตผลของแรงงานในประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกา โดยพบว่า ประเทศไนจีเรียเป็นประเทศที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในกลุ่ม อีกทั้งยังมีแรงงานในตลาดแรงงานในประเทศมากที่สุดในกลุ่มด้วย โดยจำนวนแรงงานในประเทศ ณ ปี 2557 ของไนจีเรีย มีประมาณ 54.97 ล้านคน (คิดเป็นราวร้อยละ 31.02 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในประเทศ) ส่วนประเทศที่มีจำนวนแรงงานน้อยรองลงจากไนจีเรีย ได้แก่ เอธิโอเปีย (47.32 ล้านคน) และคองโก (27.59 ล้านคน) ตามลำดับ

ประเทศไนจีเรียมีอัตราการว่างงานในประเทศประมาณร้อยละ 7.5 อัตราการว่างงานดังกล่าวอาจดูเหมือนอยู่ในอัตราที่สูง อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกัน พบว่าไนจีเรียเป็นประเทศที่มีอัตราการว่างงานต่ำที่สุดในกลุ่ม

ในประเด็นเรื่องอัตราค่าจ้างในประเทศ พบว่า ไนจีเรียมีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำอยู่ที่ 111.64 เหรียญสหรัฐต่อเดือน หรือคิดเป็นประมาณ 5.07 เหรียญสหรัฐต่อวัน ทั้งนี้ แรงงานชาวไนจีเรีย 1 คน มีกำลังการผลิต (Labor Productivity) อยู่ที่ 10.44 เหรียญสหรัฐ ถือว่าอยู่ในอัตราที่ค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศในกลุ่มเดียวกัน

จากการพิจารณาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าประเทศไนจีเรียเป็นประเทศที่มีจำนวนแรงงานมากที่สุดในกลุ่ม โดยแรงงานเหล่านั้นอยู่ในภาคการเกษตรเป็นสำคัญ (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในประเทศ) มีอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ไม่สูงมากนัก และมีผลผลิตต่อแรงงาน 1 คนที่อยู่ในระดับที่มาก นอกจากนี้ อัตราการว่างงานในประเทศไนจีเรียยังอยู่ในอัตราที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคแอฟริกาด้วยกัน

ตารางที่ 1-7 จำนวนแรงงาน ค่าจ้างขั้นต่ำ และผลิตผลของแรงงานในประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกา

Indicators	Nigeria	Algeria	Angola	Dem. Rep. Congo	Sudan	Ethiopia	Kenya	Zambia	Tanzania	Morocco
Population 2014 (million persons)	177.2	38.8	19.1	77.4	35.5	96.6	45	14.6	49.6	33
Labor Force 2014 (million persons)	54.97	12.19	9.3	27.59	11.92	47.32	17.7	6.34	25	12
% of Labor Force to Total Population 2014 (%) /1	31.02	31.42	48.69	35.65	33.58	48.99	39.33	43.42	50.40	36.36
Occupation (% to Total Labor Force)										
Agriculture	70	14	85	N/A	80	85	75	85	80	39.1
Industry	10	13.4	15	N/A	7	5	25	6	20	20.3
Services	20	16	0	N/A	13	10	0	9	0	40.5
Unemployment Rate 2014 (%)	7.5	23.9	9.7	N/A	N/A	20	17.5	40	15	N/A
Area (Km^2)	923,768	2,381,741	1,246,700	2,344,858	1,861,484	1,104,300	580,367	752,618	947,300	446,550
Population Density (persons per Km^2) /1	0.000192	0.000016	0.000015	0.000033	0.000019	0.000087	0.000078	0.000019	0.000052	0.000074
Minimum monthly wage (USD)	111.64	230.33	N/A	N/A	74.69	N/A	N/A	133.22	N/A	286.14
Minimum daily wage (USD) /1	5.07	10.47	N/A	N/A	3.40	N/A	N/A	6.06	N/A	13.01
Gross Domestic Product (GDP) 2014 (billion USD)	573.7	227.8	131.4	32.7	70	49.9	62.7	25.6	36.6	112.6
Labor Productivity										
GDP per Labor Force 2014 (USD per person) /1	10.44	18.69	14.13	1.19	5.87	1.05	3.54	4.04	1.46	9.38

หมายเหตุ : /1 ประมวลโดยคณะผู้วิจัย

ที่มา :บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก CIA Factbook และการประมวลโดยคณะผู้วิจัย

1.2.2.3. ความสามารถทางการแข่งขันโดยเปรียบเทียบ

ตารางที่ 1-8 แสดงการเปลี่ยนแปลงของอันดับความสามารถทางการแข่งขันของประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกา โดยพิจารณาจาก Global Competitiveness Index (GCI) ในปี 2553 (2010) 2554 (2011) 2555 (2012) 2556 (2013) 2557 (2014) และ 2558 (2015) รวม 6 ปี โดยจะพบว่า ในปี 2558 โมร็อกโกเป็นประเทศที่มีความสามารถทางการแข่งขันอยู่ในอันดับสูงที่สุด (อันดับ 72) ในขณะที่ประเทศไนจีเรีย มีอันดับ GCI ดังกล่าวอยู่ที่อันดับ 127 ของโลก

ทั้งนี้ ในช่วง 6 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2553 ถึงปี 2558 ประเทศไนจีเรียมีการลดลงของอันดับความสามารถทางการแข่งขันอยู่พอสมควร โดยลดลงจากอันดับ 99 ในปี 2553 มาอยู่ที่อันดับ 127 ของโลก ซึ่งคาดหมายว่าการลดลงดังกล่าวเป็นผลจากปัญหาความไม่สงบและการก่อการร้ายในประเทศ

ตารางที่ 1-8 ความสามารถทางการแข่งขันโดยเปรียบเทียบของประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกา

Country	2553 (2010)	2554 (2011)	2555 (2012)	2556 (2013)	2557 (2014)	2558 (2015)
Nigeria	99	127	127	115	120	127
Algeria	83	86	87	110	100	79
Angola	N/A	138	139	N/A	142	140
Dem. Rep. Congo	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Sudan	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Ethiopia	118	119	106	121	127	118
Kenya	98	106	102	106	96	90
Zambia	112	115	113	102	93	96
Tanzania	100	113	120	120	125	121
Morocco	73	75	73	70	77	72

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก WEF

1.2.2.4. เสถียรภาพทางการเมือง การควบคุมปัญหาคอร์รัปชั่น และปัจจัยธรรมาภิบาลต่าง ๆ ของประเทศ

ตารางที่ 1-9 แสดงปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านธรรมาภิบาล[2] ของประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกา อันได้แก่ อิสรภาพในการออกเสียง (Voice and Accountability) เสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง/ปัญหาก่อการร้าย (Political Stability and Absence of Violence (or Terrorism)) ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการของภาครัฐ (Government Effectiveness) การออกกฎหมายเพื่อเอื้ออำนวยภาคเอกชน (Regulatory Quality) การบังคับใช้กฎหมาย (Rule of Law) และการควบคุมปัญหาคอร์รัปชั่น (Control of Corruption) โดยพบว่า ประเทศไนจีเรียได้รับคะแนนในประเด็นอิสรภาพในการออกเสียงเท่ากับ -0.74 คะแนน ได้รับคะแนนในประเด็นเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง/ปัญหาก่อการร้ายเท่ากับ -2.08 คะแนน ได้รับคะแนนในประเด็นประสิทธิภาพของการบริหารจัดการของภาครัฐเท่ากับ -1.01 คะแนน ได้รับคะแนนในประเด็นการออกกฎหมายเพื่อเอื้ออำนวยภาคเอกชนเท่ากับ -0.71 คะแนน ได้รับคะแนนในประเด็นการบังคับใช้กฎหมายเท่ากับ -1.16 คะแนน และได้รับคะแนนในประเด็นการควบคุมปัญหาคอร์รัปชั่นเท่ากับ -1.20 คะแนน

หากเปรียบเทียบคะแนนดังกล่าวข้างต้นกับประเทศอื่นในภูมิภาคแอฟริกา จะพบว่าคะแนนในหลายประเด็นของไนจีเรียดีกว่าบางประเทศในกลุ่ม อาทิ ในด้านอิสรภาพในการออกเสียง ไนจีเรียได้รับคะแนนที่สูงกว่า (ดีกว่า) เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศแอลจีเรีย แองโกลา คองโก ซูดาน และเอธิโอเปีย ในด้านประสิทธิภาพของการบริหารจัดการของภาครัฐ ไนจีเรียได้รับคะแนนที่สูงกว่า (ดีกว่า) เมื่อเปรียบเทียบกับแองโกลา คองโก และซูดาน เป็นต้น ส่วนในด้านที่ไนจีเรียได้รับคะแนนที่ค่อนข้างต่ำ ได้แก่ ในประเด็นของเสถียรภาพทางการเมืองและการปราศจากความรุนแรง/ปัญหาก่อการร้าย ซึ่งก็เป็นผลจากปัญหาความไม่สงบและการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในประเทศ

[2] คะแนนปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้านธรรมาภิบาล (Worldwide Governance Indicators Score: WGI) เป็นคะแนนซึ่งธนาคารโลก (World Bank) จัดทำขึ้น เพื่อใช้ประเมินและเปรียบเทียบระดับความเป็นธรรมาภิบาลของประเทศต่างๆ ทั่วโลกในประเด็น 6 ประเด็น โดยคะแนนของประเทศส่วนใหญ่จะมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่างช่วง -2.50 คะแนน ถึง 2.50 คะแนน (แต่สามารถมีค่าน้อยกว่าหรือสูงกว่าช่วงดังกล่าวได้) โดยยิ่งคะแนนต่ำหรือติดลบมาก แสดงว่าประเทศดังกล่าวมีปัจจัยในประเด็นนั้นต่ำ และยิ่งคะแนนสูงหรือเป็นบวกมาก ก็แสดงว่าประเทศดังกล่าวมีปัจจัยในประเด็นนั้นสูง ตัวอย่างเช่น ในประเด็นการควบคุมปัญหาคอร์รัปชั่น ประเทศที่ได้คะแนนปัจจัยดังกล่าวติดลบมาก แสดงว่าประเทศดังกล่าวมีการควบคุมปัญหาคอร์รัปชั่นในประเทศที่ต่ำ/ขาดประสิทธิภาพ ขณะที่ประเทศที่ได้คะแนนปัจจัยดังกล่าวเป็นบวกมาก แสดงว่าประเทศดังกล่าวมีการควบคุมปัญหาคอร์รัปชั่นในประเทศที่สูง/มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 1-9 เสถียรภาพทางการเมือง การควบคุมปัญหาคอร์รัปชั่น และปัจจัยธรรมาภิบาลต่าง ๆ ของประเทศในภูมิภาคแอฟริกา

Country	Nigeria	Algeria	Angola	Dem. Rep. Congo	Sudan	Ethiopia	Kenya	Zambia	Tanzania	Morocco
Voice and Accountability	-0.74	-0.89	-1.12	-1.47	-1.78	-1.29	-0.24	-0.11	-0.23	-0.72
Political Stability and Absence of Violence (or Terrorism)	-2.08	-1.17	-0.37	-2.23	-2.20	-1.39	-1.15	0.39	-0.15	-0.50
Government Effectiveness	-1.01	-0.60	-1.26	-1.59	-1.53	-0.52	-0.49	-0.48	-0.67	-0.07
Regulatory Quality	-0.71	-1.19	-1.05	-1.28	-1.44	-1.13	-0.35	-0.47	-0.34	-0.17
Rule of Law	-1.16	-0.68	-1.28	-1.55	-1.25	-0.62	-0.74	-0.31	-0.50	-0.25
Control of Corruption	-1.20	-0.48	-1.32	-1.30	-1.49	-0.50	-1.06	-0.39	-0.82	-0.36

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก WEF

1.3. บทสรุป

จากการประเมินความน่าสนใจในประเด็นต่างๆ ของประเทศตลาดใหม่ในภูมิภาคแอฟริกา พบว่าประเทศไนจีเรียเป็นประเทศตลาดใหม่ที่มีขนาดระบบเศรษฐกิจที่ใหญ่ และมีจำนวนประชากรในประเทศที่มาก (ในปี 2557 ไนจีเรียมีประชากรราว 177.2 ล้านคน) ทั้งนี้ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ หรือ Real GDP Growth และอัตราการเติบโตของจำนวนประชากรภายในประเทศไนจีเรีย ก็อยู่ในอัตราที่สูงเช่นกัน จึงคาดการณ์ได้ว่าในอนาคต ประเทศไนจีเรียจะยังมีการเติบโตของเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้นกว่า ณ ปัจจุบันอย่างมาก

ในด้านความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ ไนจีเรียมีขีดความสามารถทางการแข่งขันที่ไม่สูงนัก โดยมีอันดับ GCI น้อยที่สุดในกลุ่ม ส่วนอันดับความยากง่ายในการประกอบธุรกิจของไนจีเรียก็มิได้มีอันดับที่สูงมาก อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในประเด็นความน่าสนใจอื่นๆ จะพบว่า ประเทศไนจีเรียมีกฎหมายและกฎระเบียบ หรือการพัฒนาของระบบโครงสร้างพื้นฐานในประเทศที่ดีกว่าหลายประเทศในภูมิภาคเดียวกัน โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ ทั้งนี้ มีเพียงประเด็นเสถียรภาพทางการเมืองและปัญหาการก่อการร้ายในประเทศเท่านั้นที่ประเทศไนจีเรียได้รับคะแนนที่ต่ำกว่าหลายประเทศในกลุ่ม แต่ก็มิได้สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไนจีเรียจะไม่มีความน่าสนใจอยู่เลย เนื่องจากขนาดตลาดในประเทศ จำนวนแรงงานอัตราค่าจ้างที่ไม่สูงมาก การพัฒนาระบบขนส่งในประเทศ (ซึ่งเป็นปัจจัยที่ไนจีเรียมีความโดดเด่นอยู่ค่อนข้างสูง) รวมถึงตัวแปรอื่น ก็ล้วนเป็นปัจจัยที่นักลงทุนนำมาใช้ในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจร่วมกันกับประเด็นด้านธรรมภิบาลของรัฐบาล และเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศ

บทที่ 2
ข้อมูลพื้นฐานของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

2.1. บทนำ

สหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย (Federal Republic of Nigeria) หรือประเทศไนจีเรีย เป็นประเทศหนึ่งที่ตั้งอยู่ในทวีปแอฟริกา มีพื้นที่ขนาดราว 9 แสนตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นประมาณ 1.8 เท่าของประเทศไทย มีประชากรอาศัยอยู่ 181.6 ล้านคน และมีขนาดระบบเศรษฐกิจ (ขนาด GDP) ของประเทศอยู่ที่ 573.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ (มากกว่าขนาด GDP ของประเทศไทยในปีเดียวกัน (2557) ที่เท่ากับ 380.5 พันล้านเหรียญสหรัฐ)

ประเทศไนจีเรียเป็นประเทศที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ ทางตอนเหนือของประเทศเป็นหุบเขาและที่ราบสูง ในขณะที่ตอนกลางและตอนใต้ของประเทศเป็นที่ราบลุ่มและที่ราบลุ่มปากแม่น้ำ ซึ่งมีอ่าวกินีเป็นทางออกสู่ทะเลและมหาสมุทรแอตแลนติก มีประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ประเทศไนเจอร์ แคเมอรูน ชาด และเบนนิน ด้วยจำนวนประชากรในประเทศที่มาก และการที่ประเทศไนจีเรียมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก จึงส่งผลให้ตลาดในไนจีเรีย รวมไปถึงตลาดส่งออกไปยังประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกันมีความน่าสนใจเป็นอย่างมาก

ในขณะเดียวกัน ด้วยความที่ภูมิอากาศของประเทศมีลักษณะร้อนชื้น (โดยเฉพาะทางตอนกลางและตอนใต้ของประเทศ) จึงเหมาะแก่การเพาะปลูกพืช ผัก และผลไม้ชนิดต่างๆ โดยเฉพาะข้าว มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน ทรัพยากรสินแร่ของไนจีเรียก็มีความอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะน้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน และแร่จำพวกอัญมณี ประกอบกับการเติบโตของเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในภาคการเกษตรและภาคการบริการ จึงอาจกล่าวได้ว่า การทำการศึกษาข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเชิงลึกของประเทศไนจีเรีย เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพโอกาส และลู่ทางด้านการลงทุนในประเทศไนจีเรีย อาจจะนำไปสู่แนวทางหารือสำคัญสำหรับนักลงทุนและผู้ประกอบการไทยที่มีความสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ในการดำเนินนโยบายเพื่อส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทยต่อไปในอนาคต

จากภาพที่ 2-1 ซึ่งแสดงข้อมูลพื้นฐานของประเทศไนจีเรีย พบว่าประเทศไนจีเรียมีพื้นที่ 923,768 ตารางกิโลเมตร มีขนาด GDP ในปี 2557 เท่ากับ 573.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ แต่หากพิจารณาขนาด GDP at PPP จะพบว่ามีขนาดเท่ากับ 1,058 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งคิดเป็นอันดับที่ 21 ของโลก ในส่วนของอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือ Real GDP Growth พบว่า ประเทศไนจีเรียมีการเติบโตทางเศรษฐกิจในปี 2557 เทียบกับปี 2556 อยู่ที่ร้อยละ 7.0 ประชากรในประเทศมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวเท่ากับ 3,000 เหรียญสหรัฐ (และมี GDP per capita at PPP เท่ากับ 6,100 เหรียญสหรัฐ) ตัวเลขขนาดเศรษฐกิจ หรือ GDP ของประเทศข้างต้นสามารถแบ่งออกเป็นสัดส่วนของภาคการเกษตรเท่ากับร้อยละ 20.6 ภาคอุตสาหกรรมเท่ากับร้อยละ 25.6 และภาคบริการเท่ากับร้อยละ 53.8 สำหรับตัวเลขอัตราเงินเฟ้อของประเทศ อยู่ที่ร้อยละ 8.3 ตัวเลขอัตราการว่างงานอยู่ที่ราวร้อยละ 7.5 นอกจากนี้ ในด้านการค้าระหว่างประเทศ ประเทศไนจีเรียมีการส่งออกและนำเข้าในปี 2557 คิดเป็นมูลค่า 93.01 พันล้านเหรียญสหรัฐ และ 52.79 พันล้านเหรียญสหรัฐ ตามลำดับ ส่งผลให้ประเทศไนจีเรียเป็นประเทศผู้ส่งออกในอันดับที่ 43 ของโลก และเป็นประเทศผู้นำเข้าในอันดับที่ 54 ของโลก

ประเทศไนจีเรียมีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 181.6 ล้านคน ในขณะที่จำนวนแรงงานในระบบเศรษฐกิจมีประมาณ 54.97 ล้านคน แบ่งออกเป็นแรงงานในภาคการเกษตรร้อยละ 70 ของแรงงานทั้งหมด แรงงานในภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 10 และแรงงานในภาคบริการ ร้อยละ 20 ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศพูดและใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อราชการและประสานงานทางธุรกิจ นอกจากนี้ ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศนับถือศาสนาอิสลาม (ประมาณร้อยละ 50) ตามมาด้วยผู้นับถือศาสนาคริสต์ (ประมาณร้อยละ 40)

เมืองหลวงของประเทศไนจีเรีย คือกรุงอาบูจา (Abuja) โดยมีสนามบินในประเทศอยู่ทั้งหมด 54 แห่ง และมีท่าเรือในประเทศ 89 แห่ง

ภาพที่ 2-1 ข้อมูลพื้นฐานของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

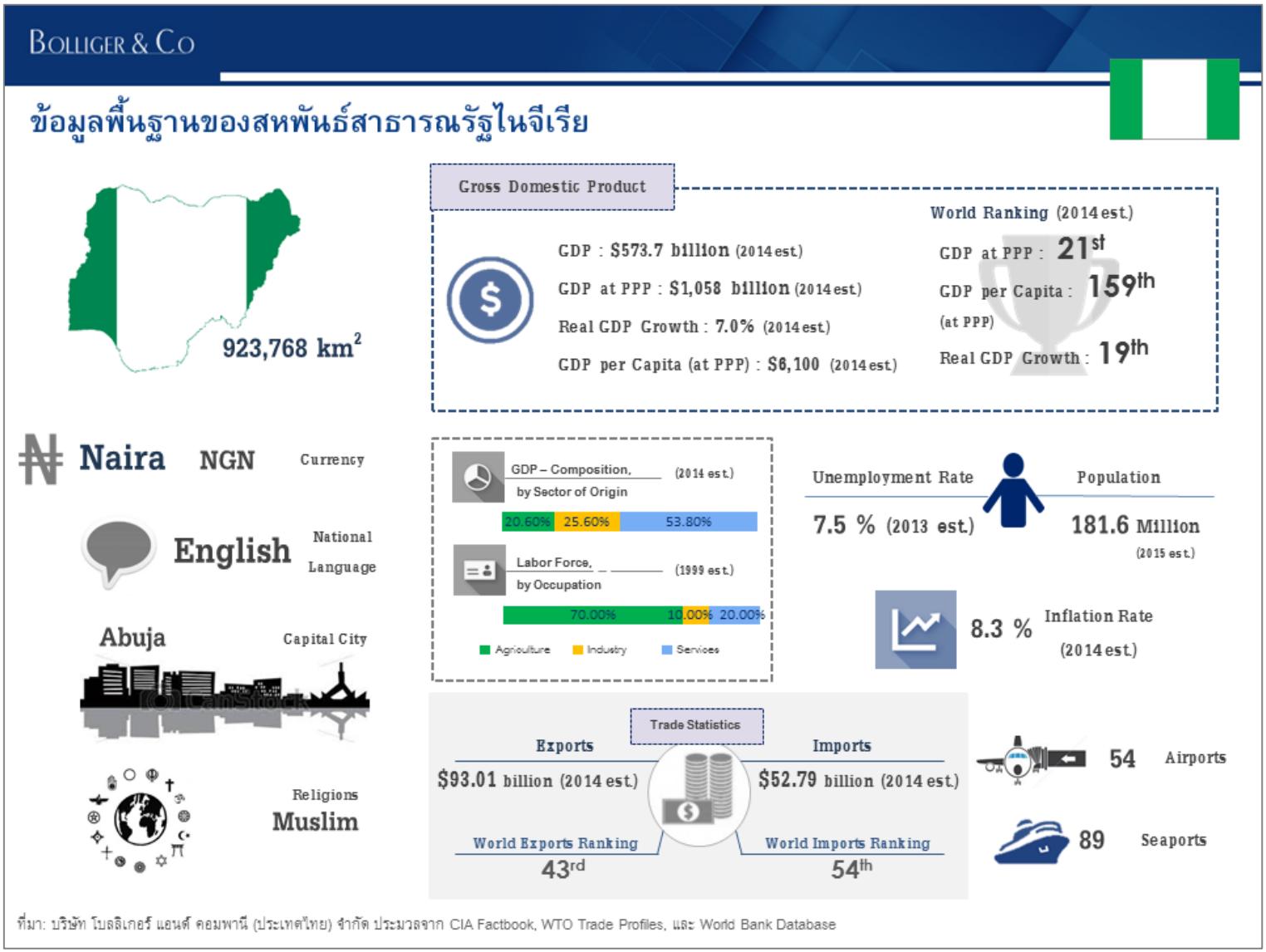

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก CIA Factbook, WTO Trade Profiles, และ World Bank Database

2.2. ประวัติศาสตร์โดยสังเขป

ดินแดนซึ่งเป็นที่ตั้งของประเทศไนจีเรียในปัจจุบัน ถือว่าเป็นดินแดนที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนานกว่า 11,000 ปีก่อนคริสตกาล โดยมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่าในอดีต ได้มีมนุษย์มาตั้งรกรากอยู่อาศัยในบริเวณที่เป็นพื้นที่ของประเทศไนเจอร์ในปัจจุบัน (ทางตอนเหนือของพื้นที่ประเทศไนจีเรียในปัจจุบัน คือ ชนเผ่าโยรูบา (Yoruba) และต่อมา ได้มีการกระจายตัวของชนเผ่าดังกล่าวมาตั้งรกรากในพื้นที่ฝั่งตะวันตกและตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศไนจีเรียในปัจจุบัน นอกจากนี้ มีหลักฐานเกี่ยวกับผู้คนที่มาอาศัยอยู่ในพื้นที่ทางฝั่งตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไนจีเรีย โดยชนเผ่าที่มาอาศัยอยู่ในพื้นที่นั้น คือ ชนเผ่าอิกโบ (Igbo)

ประวัติศาสตร์ของประเทศไนจีเรียในยุคแรกสุด เริ่มต้นขึ้นในช่วงก่อนศตวรรษที่ 15 ไปจนถึงราวศตวรรษที่ 18 โดยดินแดนซึ่งถูกเรียกว่า “ไนจีเรีย” ประกอบไปด้วยอาณาจักรต่างๆ เป็นจำนวนมาก และมีอาณาจักรที่สำคัญ ได้แก่ อาณาจักรเอ็ดโด เบนิน (Edo Benin Kingdom) อาณาจักรอิสลามซองไฮ (Islamic Songhai Empire) อาณาจักรฮัวซา-ฟูลานี (Hausa-Fulani Kingdom) อาณาจักรอิกโบ (Igbo Kingdom) ฯลฯ โดยอาณาจักรที่ขยายครอบครองดินแดนทางทิศเหนือและตะวันตกของไนจีเรีย ได้แก่ อาณาจักรอิสลามซองไฮ และอาณาจักรเอ็ดโด เบนิน และอาณาจักรที่ครอบครองดินแดทนทางทิศตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ อาณาจักรฮัวซา-ฟูลานี และอาณาจักรอิกโบ

ดินแดนไนจีเรียแห่งนี้ รวมถึงดินแดนในภูมิภาคแอฟริกาถูกขนานนามว่าเป็นศูนย์กลางการค้าทาสขนาดใหญ่ มีการค้าแรงงานทาสเพื่อขายให้กับชนชาติจากทวีปยุโรปเป็นจำนวนมาก ผ่านเส้นทางขนส่งทาสสำคัญที่สุด คือ Trans-Saharan Trade Routes

ต่อมาในศตวรรษที่ 18 การขยายอำนาจของชาติตะวันตกได้เข้ามาในทวีปแอฟริกา พร้อมทั้งนำการล่าอาณานิคมเข้ามาด้วย ส่งผลให้หลายประเทศในภูมิภาคแอฟริกาตกเป็นประเทศอาณานิคมของชนชาติยุโรป โดยราวเดือนพฤศจิกายน 2404 (1861) ประเทศอังกฤษ (เครือสหราชอาณาจักร) ได้ขยายอำนาจเข้ามาในไนจีเรีย โดยเริ่มต้นจากการเข้ามายึดเมืองเลกอส (Lagos) และได้ขยายอิทธิพลไปยังดินแดนโดยรอบเมืองเลกอสและลุ่มแม่น้ำไนเจอร์ซึ่งอยู่ตอนกลางของประเทศไนจีเรีย โดยประเทศอังกฤษได้มีการจัดตั้งบริษัท “Royal Niger Company” ขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานตัวแทนรัฐบาลอังกฤษ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเจรจาทางการทูตและการค้ากับผู้ค้าต่างๆ ในเมืองเลกอส และเมืองโดยรอบบริเวณลุ่มแม่น้ำไนเจอร์ นอกจากนี้ Royal

Niger Company ยังถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อขัดขวางประเทศตะวันตกชาติอื่น เช่น ฝรั่งเศส ในการเข้ามาทำการค้ากับในภูมิภาคแห่งนี้

ประเทศอังกฤษได้ส่งทหารเข้ามาในพื้นที่การควบคุมของ Royal Niger Company ซึ่งต่อมา ได้มีการจัดตั้งกองทัพ Royal West African Frontier Force (RWAFF) ขึ้น โดยมีพันเอกเฟดเดอริก ลูการ์ด (Frederick Lugard) เป็นผู้บัญชาการ ภายใต้การนำของพันเอกลูการ์ด ได้มีการส่งทหารจำนวนหลายพันนายกระจายออกไปในพื้นที่ต่างๆ ของดินแดน และทำการสู้รบกับชนเผ่าหรืออาณาจักรต่างๆ ก่อนที่จะยึดครองดินแดนทั้งทางส่วนเหนือและส่วนใต้ของประเทศไนจีเรีย ซึ่งต่อมาดินแดนดังกล่าวได้รับการสถาปนาเป็นอาณานิคมและรัฐในอารักขาแห่งไนจีเรีย (Nigeria Protectorate) ในปี 2443 (1900)

ยุคสมัยของการเป็นอาณานิคมของอังกฤษนั้น ถือได้ว่าเป็นช่วงที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศไนจีเรียเป็นอย่างมาก โดยเป็นผลจากการที่อังกฤษต้องการนำเอาแนวคิดการบริหารประเทศแบบตะวันตกสมัยใหม่เข้ามาในไนจีเรีย โดยกล่าวคือ แนวทางการบริหารประเทศ

แบบการกระจายอำนาจเข้ามาในไนจีเรีย โดยให้อำนาจแก่ผู้นำท้องถิ่น (Native Administrative) ในการบริหารภูมิภาคของตน (ส่วนใหญ่ผู้นำท้องถิ่นคือ กษัตริย์ สุลต่าน หรือผู้นำในพื้นที่ต่างๆ ที่อังกฤษยึดครอง) และจัดตั้งคณะกรรมการ Colonial Civil Service ขึ้นมา เพื่อกำกับดูแลทิศทางการบริหารของผู้นำท้องถิ่นในแต่ละภูมิภาค โดย Colonial Civil Service ประกอบด้วยคณะกรรมการอันมาจากคนอังกฤษและคนแอฟริกันที่รัฐบาลอังกฤษคัดเลือกมา

อย่างไรก็ตาม การตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษนี้ได้นำไปสู่ความเป็นชาตินิยมมากขึ้นในประเทศไนจีเรีย โดยกลุ่มองค์กรทางการเมืองในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำไนเจอร์ ได้เริ่มปรากฏขึ้นทั่วประเทศ และเด่นชัดมากทางตอนใต้ของประเทศไนจีเรีย และได้กลุ่มก้อนทางการเมืองดังกล่าวเริ่มมีการเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่านการจัดตั้งสหภาพต่างๆ ขึ้นในประเทศ

ในปี 2465 (1922) รัฐธรรมนูญได้ถูกยกร่างขึ้น และเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของประเทศไนจีเรียที่เริ่มเปิดโอกาสให้ชาวไนจีเรียสามารถจัดการเลือกตั้งขึ้นได้ ซึ่งนำไปสู่การเกิดพรรคการเมืองต่างๆ ขึ้นในประเทศ

ในช่วงเวลาสงครามโลกครั้งที่ 2 กองทัพไนจีเรียได้เข้าร่วมรบกับกองทัพอังกฤษในหลายสมรภูมิ พรรคการเมืองต่างๆ ในประเทศเริ่มมีกระแสต่อต้าน และยิ่งส่งผลให้กระแสชาตินิยมมีเพิ่มมากขึ้นในประเทศไนจีเรีย

ในปี 2489 (1946) รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ซึ่งให้อำนาจกับอังกฤษในการเข้ามาแทรกแซงการบริหารของรัฐบาลท้องถิ่นในแต่ละภูมิภาคมากขึ้น ได้สร้างความไม่พอใจ และนำไปสู่การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในปี 2497 (1954) ซึ่งให้อำนาจการบริหารแก่รัฐบาลท้องถิ่นมากขึ้นแทน ผลจากการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้หลายภูมิภาคของประเทศมีความเป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐบาลอังกฤษมากยิ่งขึ้น และในวันที่ 1 ตุลาคม 2503 (1960) ภายหลังจากการตกเป็นอาณานิคมเป็นระยะเวลากว่า 60 ปี ประเทศอังกฤษได้ให้เอกราชคืนแก่ประชาชนชาวไนจีเรีย ส่งผลให้ประเทศไนจีเรียได้รับเอกราชจากอังกฤษ และได้สถาปนาขึ้นเป็นสาธารณรัฐไนจีเรีย (Nigeria Republic) ขึ้นในวันที่ 1 ตุลาคม 2506 (1963)

ประเทศไนจีเรียซึ่งอยู่ในช่วงเวลาของการเริ่มก่อตั้งประเทศ ประสบปัญหาความมั่งคงทางการเมืองอยู่หลายครั้ง โดยในปี 2509 (1966) เกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างชนเผ่าในประเทศ โดยชนเผ่าฮัวซาทางเหนือเกรงว่าจะถูกครอบงำโดยชนเผ่าอิกโบทางตะวันออกของประเทศ จึงตัดสินใจถอนตัวและจัดตั้งเป็นสาธารณรัฐแห่งไบอาฟรา (Republic of Biafra) ขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม 2510 (1967) และเกิดเป็นจุดเริ่มของสงครามกลางเมืองซึ่งยืดเยื้อเป็นระยะเวลานาน และในปี 2522 (1979) ได้มีการจัดการเลือกตั้งขึ้นอีกครั้ง รวมถึงมีการจัดตั้งสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย (Federal Republic of Nigeria) ขึ้น

หลังจากการจัดตั้งสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรียขึ้น เหตุการณ์ความไม่มั่งคงทางการเมืองยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การปฏิวัติในปี 2526 (1983) และ 2528 (1985) โดยเหตุการณ์ครั้งสำคัญที่กลายเป็นจุดเปลี่ยนของประวัติศาสตร์ประเทศไนจีเรีย เกิดขึ้นภายหลังในเดือนมิถุนายน 2536 (1993) ซึ่งมีการจัดการเลือกตั้งประธานาธิบดีขึ้น และผลจากการเลือกตั้งได้ว่า นายโมซูด คาชิมาโว โอลาวาเล อไบโอลา (Moshood Kashimawo Olawale Abiola) ได้รับชัยชนะ อย่างไรก็ตาม ได้เกิดการปฏิวัติขึ้นในเดือนพฤศจิกายนปีเดียวกัน โดยรัฐบาลทหารนำโดยพลเอก ซานิ อบาชา (Sani Abacha) ต่อมา ในเดือนพฤศจิกายน 2538 (1995) ได้มีการประหารนายเคน ซาโร-วีว่า (Ken Saro-wiwa) ซึ่งเป็นทั้งนักเขียนบทความและผู้สนับสนุนการแบ่งแยกดินแดนของรัฐโอโกนิ รวมถึงทำการประหารนักเคลื่อนไหวเพื่อสิทธิของประชาชนอีก 7 คน ด้วยข้อหากบฏ เหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้น ส่งผลทำให้ประเทศไนจีเรียถูกคว่ำบาตรจากประเทศสมาชิกกลุ่มประเทศเครือจักรภพเป็นการชั่วคราว

พลเอกซานิ อบาชา ซึ่งได้ขึ้นเป็นผู้นำของไนจีเรีย ได้ให้คำมั่นว่าจะจัดให้มีการถ่ายโอนอำนาจการปกครองให้รัฐบาลพลเรือนซึ่งจะมาจากการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยในเดือนตุลาคม 2541 แต่พลเอกอบาชาถึงแก่อนิจกรรมเสียก่อน ส่งผลทำให้เกิดช่องว่างการปกครองขึ้น คณะมนตรีปกครองชั่วคราว (Provisional Ruling Council) จึงได้เลือกพลเอกอับดูลซาลาม อบูบาการ์ (Abdulsalam Abubakar) ซึ่งเป็นเสนาธิการทหารเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีแทน

พลเอกอับดูลซาลาม อบูบาการ์ ตระหนักถึงสถานการณ์ของรัฐบาลทหารที่ถูกต่อต้านจากประชาชนและนานาชาติ จึงมีท่าทีผ่อนปรนและประนีประนอมมากขึ้น โดยได้ปล่อยนักโทษการเมือง ซึ่งหนึ่งในบรรดานักโทษการเมืองที่สำคัญที่ได้รับการปลดปล่อย คือ พลเอกโอลูเซกัน โอบาซานโจ (Olusegun Obasanjo) จากนั้น พลเอกอับดูลซาลาม อบูบาการ์ ได้ให้สัญญาว่าจะลาออกและคืนอำนาจให้ประชาชน โดยได้จัดการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2542 (1999) ซึ่งในการเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งนั้นปรากฏว่าพลเอก โอลูเซกัน โอบาซานโจ หัวหน้าพรรค People's Democratic Party (PDP) ได้รับชัยชนะด้วยคะแนนท่วมท้น รวมทั้งพรรค PDP ก็ได้รับเสียงข้างมากในวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรด้วย พลเอกโอลูเซกัน โอบาซานโจ นับเป็นประธานาธิบดีที่มาจากการเลือกตั้งคนแรกในรอบ 16 ปี และเป็นครั้งแรกที่ประเทศไนจีเรียสามารถเปลี่ยนการปกครองจากรัฐบาลทหารสู่รัฐบาลพลเรือนด้วยวิธีเลือกตั้งทั่วไปได้สำเร็จโดยไม่เกิดการปฏิวัติขึ้นตามมาภายหลัง

ปัจจุบัน ประเทศไนจีเรียได้กลับเข้าเป็นประเทศสมาชิกของกลุ่มประเทศเครือจักรภพอีกครั้ง ทั้งนี้ ในเดือนมีนาคม 2558 (2015) ประเทศไนจีเรียได้มีการจัดการเลือกตั้งประธานาธิบดีขึ้นโดยเป็นการชิงตำแหน่งประธานาธิบดี ครั้งที่ 5 นับจากเหตุการณ์ในปี 2542 (1999) ซึ่งผลการเลือกตั้งพบว่า นายมูฮัมหมัด บูฮารี (Muhammadu Buhari) ตัวแทนพรรค All Progressives Congress (APC) ได้รับชัยชนะ

2.3. รายละเอียดทางภูมิศาสตร์

2.3.1. ลักษณะภูมิประเทศ

ประเทศไนจีเรียตั้งอยู่ทางตะวันตกของทวีปแอฟริกา โดยประเทศไนจีเรียมีพรมแดนทิศตะวันตกติดกับประเทศเบนนิน ทิศเหนือติดกับประเทศไนเจอร์ ทิศตะวันออกเฉียงเหนือติดกับประเทศชาด ทิศตะวันออกติดกับประเทศแคเมอรูน และทิศใต้ติดกับอ่าวกินี (Gulf of Guinea)

โดยพรมแดนระหว่างไนจีเรีย-เบนนิน มีความยาว 773 กิโลเมตร พรมแดนระหว่างไนจีเรีย-ไนเจอร์ มีความยาว 1,497 กิโลเมตร พรมแดนระหว่างไนจีเรีย-ชาด มีความยาว 87 กิโลเมตร และพรมแดนระหว่างไนจีเรีย-แคเมอรูน มีความยาว 853 กิโลเมตร ดังแสดงในภาพที่ 2-2

ภาพที่ 2-2 แผนที่ประเทศไนจีเรีย

ที่มา : Nations Online (http://www.nationsonline.org)

ประเทศไนจีเรียมีพื้นที่ทั้งหมด 923,768 ตารางกิโลเมตร ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบต่ำสลับกับพื้นที่ราบสูงและภูเขา โดยพื้นที่ราบสูงและภูเขาจะอยู่ถัดจากเขตชายฝั่งเข้าไปข้างในทวีป ส่วนพื้นที่ป่าฝน พื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ และพื้นที่ราบซาว่าน่า (Savana) จะอยู่ถัดลงมาทางตอนใต้และตอนกลางของประเทศ รวมพื้นที่ราว 910,768 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่พื้นน้ำราว 13,000 ตารางกิโลเมตร

แม่น้ำสายสำคัญของประเทศ ได้แก่ แม่น้ำไนเจอร์ (Niger River) และแม่น้ำเบนิว (Benue River) ซึ่งแม่น้ำทั้งสองสายจะไหลผ่านตอนกลางของประเทศและไหลมารวมกันในบริเวณปากแม่น้ำไนเจอร์ (Niger Delta) ซึ่งเป็นพื้นที่ปากแม่น้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก และเป็นที่ตั้งของเขตป่าโกงกาง (Mangrove) ที่สำคัญของทวีปแอฟริกา

2.3.2. ลักษณะภูมิอากาศ

ประเทศไนจีเรียมีลักษณะภูมิอากาศร้อนชื้นทางตอนใต้ในแถบเส้นศูนย์สูตร และตอนกลางของประเทศ ส่วนทางตอนเหนือของประเทศ ภูมิอากาศจะมีลักษณะร้อนและแห้งเกือบตลอดปี เนื่องจากเป็นพื้นที่สูงและใกล้กับเขตทะเลทรายซาฮารา ทั้งนี้ ฤดูกาลในประเทศไนจีเรียแบ่งออกเป็น 2 ฤดู คือ ฤดูร้อนและฤดูฝน โดยอุณหภูมิเฉลี่ยในช่วงฤดูร้อน (เดือนพฤศจิกายน – มีนาคม) อยู่ระหว่าง 18 ถึง 37 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิเฉลี่ยในช่วงฤดูฝน (เดือนเมษายน – ตุลาคม) อยู่ระหว่าง 18 ถึง 22 องศาเซลเซียส อย่างไรก็ตาม ในบางพื้นที่ของประเทศ เช่น พื้นที่ภูเขาทางตอนเหนือของประเทศ อาจมีช่วงฤดูฝนเพียงประมาณ 4 เดือนต่อปี (เดือนมิถุนายน – พฤศจิกายน) และอุณหภูมิอาจสูงถึง 40 องศาเซลเซียสช่วงฤดูร้อน

ในช่วงระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม จะเกิดปรากฏการณ์ฮามาตัน (Harmattan) อันเกิดจากการมีฝุ่นละอองพัดจากทะเลทรายซาฮาราเข้าปกคลุมบริเวณทางตอนกลางและตอนใต้ของไนจีเรีย และบริเวณอ่าวกินี ส่งผลทำให้สภาพอากาศมีความแห้งมากขึ้น ซึ่งทำให้อุณหภูมิในช่วงกลางคืนและกลางวันในพื้นที่ดังกล่าว มีความผันผวนไปจากทั่วไป กล่าวคือ อุณหภูมิในช่วงเวลากลางคืนอาจลดต่ำลงไปจนถึงเกือบ 9 องศาเซลเซียส ในขณะที่ตอนกลางวัน อุณหภูมิในช่วงเวลาดังกล่าวอาจสูงขึ้นไปจนถึงที่ 30 องศาเซลเซียสได้เช่นกัน

2.3.3. เขตการปกครอง และเมืองสำคัญ

2.3.3.1. เขตการปกครอง

ประเทศไนจีเรียประกอบด้วยรัฐทั้งหมด 36 รัฐ และ 1 เขตปกครองพิเศษ (Federal Capital Territory) ดังแสดงในภาพที่ 2-3 โดยมีเมืองหลวงของประเทศไนจีเรีย คือ กรุงอาบูจา (Abuja) ซึ่งเป็นเขตปกครองพิเศษ (Federal Territory) และมีเมืองที่สำคัญ อาทิ เมืองเลกอส (Lagos) เมืองเบนิน (Benin City) เมืองคาโน (Kano) เมืองคาดูนา (Kaduna) เมืองพอร์ต ฮาร์คอร์ท (Port Harcourt) และเมืองไมดูกูรี (Maiduguri)

ภาพที่ 2-3 แผนที่ประเทศไนจีเรีย แบ่งตามเขตการปกครอง

ที่มา : Nations Online (http://www.nationsonline.org)

2.3.3.2. เมืองสำคัญ

➢ **กรุงอาบูจา**

เมืองหลวงของประเทศไนจีเรีย คือ กรุงอาบูจา (Abuja) ตั้งอยู่ทางตอนกลางของประเทศ โดยเป็นเขตการปกครองพิเศษซึ่งผู้ว่าการรัฐของกรุงอาบูจาจะได้รับเลือกจากประธานาธิบดีให้มาเป็นผู้บริหาร ซึ่งแตกต่างจากเมืองอื่นๆ ที่ผู้ว่าการได้จากการเลือกตั้งทั่วไป

กรุงอาบูจาเป็นเมืองที่อาจมิได้มีขนาดใหญ่นักเมื่อเปรียบเทียบกับหลายๆ เมืองในประเทศไนจีเรีย โดยมีพื้นที่ประมาณ 7,135 ตารางกิโลเมตร แต่มีประชากรอาศัยอยู่เพียง 1.4 ล้านคนเท่านั้น (คิดเป็นราวร้อยละ 0.8 ของจำนวนประชากรทั้งหมดของประเทศ) เนื่องจากได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นเมืองหลวงใหม่แทนเมืองเลกอสตั้งแต่ปี 2534 (1991) โดยกรุงอาบูจาเกิดจากการรวมเอาพื้นที่บางส่วนจากรัฐนาซาราวา (Nasarawa State) รัฐไนเจอร์ (Niger state) และรัฐโคกี (Kogi state) ออกมาและจัดตั้งเป็นเมืองหลวง

ถึงแม้กรุงอาบูจาอาจจะมิได้มีขนาดใหญ่ที่สุด และมิได้เป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจเทียบเท่ากับเมืองเลกอส แต่กรุงอาบูจาถือเป็นศูนย์กลางทางราชการของประเทศ โดยเป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการต่างๆ และรัฐสภา

➢ **เมืองเลกอส**

เมืองเลกอสตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศในรัฐเลกอส ใกล้กับชายแดนระหว่างประเทศไนจีเรีย-เบนนิน โดยในปัจจุบัน เมืองเลกอสเป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไนจีเรีย ทั้งในแง่ของขนาดเศรษฐกิจ พื้นที่ และจำนวนประชากร โดยมีจำนวนประชากรอาศัยราว 21 ล้านคน (ประมาณร้อยละ 12 ของจำนวนประชากรทั้งหมดของประเทศ)

ทั้งนี้ เมืองเลกอส ซึ่งเป็นเมืองหลวงเก่าของประเทศไนจีเรีย ถือเป็นเมืองท่าที่สำคัญที่สุดของประเทศ และถือเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการค้าหลักของประเทศไนจีเรีย โดยในเมืองเลกอส ประกอบด้วยพื้นที่หลัก 2 ส่วน คือ พื้นที่แผ่นดินหลัก (Mainland) ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุด เป็นที่ตั้งเขตอุตสาหกรรมสำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมการประกอบรถยนต์ อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป อุตสาหกรรมการผลิต อุตสาหกรรมโลหะ อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมเภสัชกรรม เป็นที่ตั้งของสถานศึกษาและมหาวิทยาลัย

โรงพยาบาล/สถานพยาบาล สนามกีฬา โรงละคร และสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ นอกจากนี้ ยังเป็นที่ตั้งของสนามบินนานาชาติมูร์ตาลา มูฮัมหมัด (Lagos Murtala Muhammad Airport) อีกส่วนพื้นที่คือ พื้นที่เกาะ (Island of Lagos) ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจของเมืองเลกอส เป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการต่างๆ รวมถึงเป็นที่ตั้งของท่าเรือเลกอส (Lagos Port)

➢ เมืองพอร์ต ฮาร์คอร์ท

เมืองพอร์ต ฮาร์คอร์ท เป็นเมืองท่าอีกเมืองหนึ่งที่มีความสำคัญของประเทศไนจีเรีย โดยตั้งอยู่ทางทิศใต้ของประเทศในรัฐรีเวอร์ (Rivers state)

เมืองพอร์ต ฮาร์คอร์ท มีความโดดเด่นในฐานะเป็นเมืองอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศไนจีเรีย โดยภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญในเมืองแห่งนี้ ได้แก่ อุตสาหกรรมปิโตรเลียม ซึ่งเมืองพอร์ต ฮาร์คอร์ท เป็นแหล่งขุดเจาะน้ำมันที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ อุตสาหกรรมเหล็ก อุตสาหกรรมยานยนต์และยานพาหนะ อุตสาหกรรมกระจก อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ อุตสาหกรรมสี อุตสาหกรรมเหมืองแร่ รวมถึงอุตสาหกรรมเกษตร

ถึงแม้ประชากรในเมืองพอร์ต ฮาร์คอร์ท จะมีจำนวนประมาณ 2 ล้านคน หากแต่เมืองดังกล่าวถือเป็นเมืองที่มีความมั่งคั่งที่สุดของประเทศ โดยรายได้จากการส่งออกน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมถือเป็นรายได้สำคัญของประเทศไนจีเรีย นอกจากนี้ ยังเป็นที่ตั้งของสนามบินนานาชาติพอร์ต ฮาร์คอร์ท (Port Harcourt International Airport) อีกด้วย

➢ เมืองคาโน

เมืองคาโนเป็นเมืองหลวงของรัฐคาโน ตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไนจีเรีย เมืองคาโนถือเป็นเมืองที่มีขนาดไม่ใหญ่มากแต่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น โดยจากข้อมูลในปี 2555 มีจำนวนประชากรราว 3.3 ล้านคน

เมืองคาโนเป็นเมืองที่มีความสำคัญของประเทศไนจีเรียในอดีต เนื่องจากเป็นเมืองทางผ่านของเส้นทางการค้า Trans-Sahara ส่วนในปัจจุบัน เมืองดังกล่าวเป็นแหล่งเพาะปลูก และพื้นที่อุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเครื่องหนังสัตว์

นอกจากนี้ เมืองคาโนยังเป็นเมืองที่สำคัญในฐานะศูนย์กลางทางวัฒนธรรมและศาสนาอิสลามของประเทศไนจีเรีย

2.4. สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และศาสนา

2.4.1. สภาพทางเศรษฐกิจ

ประเทศไนจีเรียจัดอยู่ในกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ (Emerging Market) ซึ่งมีขนาดและอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในอันดับต้นๆ ของประเทศในทวีปแอฟริกา ทั้งนี้ เนื่องจากไนจีเรียมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ มีตลาดในประเทศขนาดใหญ่ อันเห็นได้จากจำนวนประชากรที่มากที่สุดในทวีป (181.6 ล้านคน) จึงทำให้คาดหมายว่า ประเทศไนจีเรียจะมีโอกาสในการลงทุนและการทำการค้าด้วยอย่างมากสำหรับประเทศซึ่งตั้งอยู่ในภูมิภาคแอฟริกาด้วยกัน

หากพิจารณาสภาพเศรษฐกิจของประเทศไนจีเรีย จะพบว่า ไนจีเรียมีภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมพลังงาน (น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ) เป็นอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจเป็นสำคัญ โดยสินค้าส่งออกหลักของประเทศ นอกเหนือจากน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ ก็คือสินค้าเกษตร อันได้แก่ มันสำปะหลัง มะพร้าว โกโก้ ปาล์มน้ำมัน และพืชน้ำมัม สำหรับภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ และภาคการบริการของประเทศ การขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ได้ส่งผลทำให้หัวเมืองต่างๆ มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว และทำให้ภาคอุตสาหกรรมบริการ อาทิ อุตสาหกรรมการก่อสร้าง อุตสาหกรรมโทรคมนาคมและการสื่อสาร และอุตสาหกรรมการเงินและการธนาคาร กลายเป็นภาคบริการที่มีความสำคัญมากขึ้นต่อเศรษฐกิจของประเทศไนจีเรีย เช่นเดียวกับอุตสาหกรรมการผลิต อาทิ อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป หรืออุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง

ทั้งนี้ ถึงแม้เศรษฐกิจของประเทศไนจีเรียจะมีการเติบโตที่ค่อนข้างมาก และมีหลายปัจจัยเกื้อหนุนให้ประเทศมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในทวีปแอฟริกา อย่างไรก็ตาม ภาวะความขัดแย้งและเสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศ รวมทั้งปัญหาการคอร์รัปชั่นที่เกิดขึ้นในประเทศ ถือเป็นปัญหา/ข้อจำกัด และอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศไนจีเรียมาอย่างยาวนาน นอกจากนี้ ปัญหากลุ่มก่อการร้ายในประเทศ (กลุ่มโบโกฮาราม หรือกลุ่ม Boko Haram) ซึ่งเริ่มทวีความรุนแรงมากขึ้นนับตั้งแต่ปี 2557 เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจของประเทศไนจีเรีย

จากข้อมูลของ International Monetary Fund (IMF) เห็นได้ชัดว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไนจีเรียในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมานี้ ถือว่ามีอัตราการเติบโตที่ค่อนข้างสูง โดยมูลค่า GDP ของประเทศเพิ่มขึ้นจาก 126.4 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2547 เป็น 573.7 พันล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2557 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR[1] เท่ากับร้อยละ 16.33 (ภาพที่ 2-4)

ภาพที่ 2-4 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของประเทศไนจีเรีย ปี 2547-2561f

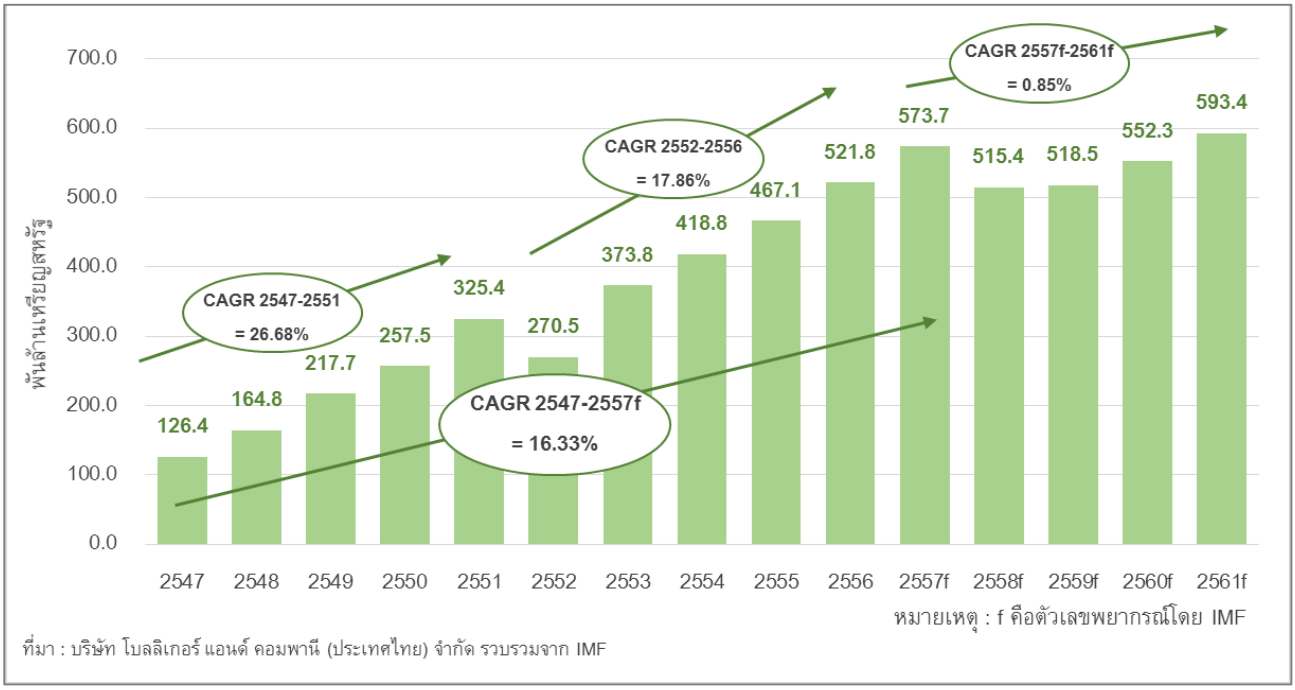

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก IMF

[1] อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) เป็นอัตราการเติบโตที่เสมือนว่าการเติบโตเกิดขึ้นเท่าๆ กันทุกปี โดยวัดจากมูลค่าในปีแรกและปีสุดท้าย ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้

$$\mathrm{CAGR}(t_0, t_n) = \left(\frac{V(t_n)}{V(t_0)}\right)^{\frac{1}{t_n - t_0}} - 1$$

โดย $V(t_0)$ คือ มูลค่าของปีที่เริ่มคำนวณ
$V(t_n)$ คือ มูลค่าของปีที่สิ้นสุดการคำนวณ
$(t_n - t_0)$ คือ ปีที่สิ้นสุดคำนวณลบด้วยปีที่เริ่มคำนวณ

ยกตัวอย่างเช่น สมมติว่ามูลค่าส่งออกในปี 2544 = 11,217.97 ล้านเหรียญสหรัฐ และมีมูลค่าการส่งออกในปี 2554 = 35,735.77 ล้านเหรียญสหรัฐ ดังนั้น อัตราการเติบโตเฉลี่ยที่จะทำให้มูลค่าการค้าในปี 2544 โตจนถึงมูลค่าการค้าในปี 2554 คือร้อยละ 12.28 เป็นต้น

โดยสัดส่วนมูลค่า GDP ของประเทศไนจีเรีย ในปี 2557 มีมูลค่าอยู่ในภาคการบริการมากที่สุด คือเป็นร้อยละ 53.8 ของมูลค่า GDP ทั้งหมดของประเทศ ในขณะที่ภาคส่วนอื่นที่มีมูลค่าเศรษฐกิจรองลงมา ได้แก่ ภาคอุตสาหกรรม (ร้อยละ 25.6) และภาคการเกษตร (ร้อยละ 20.6) ตามลำดับ ดังแสดงในภาพที่ 2-5

ภาพที่ 2-5 สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ (GDP) ของประเทศไนจีเรีย ปี 2557

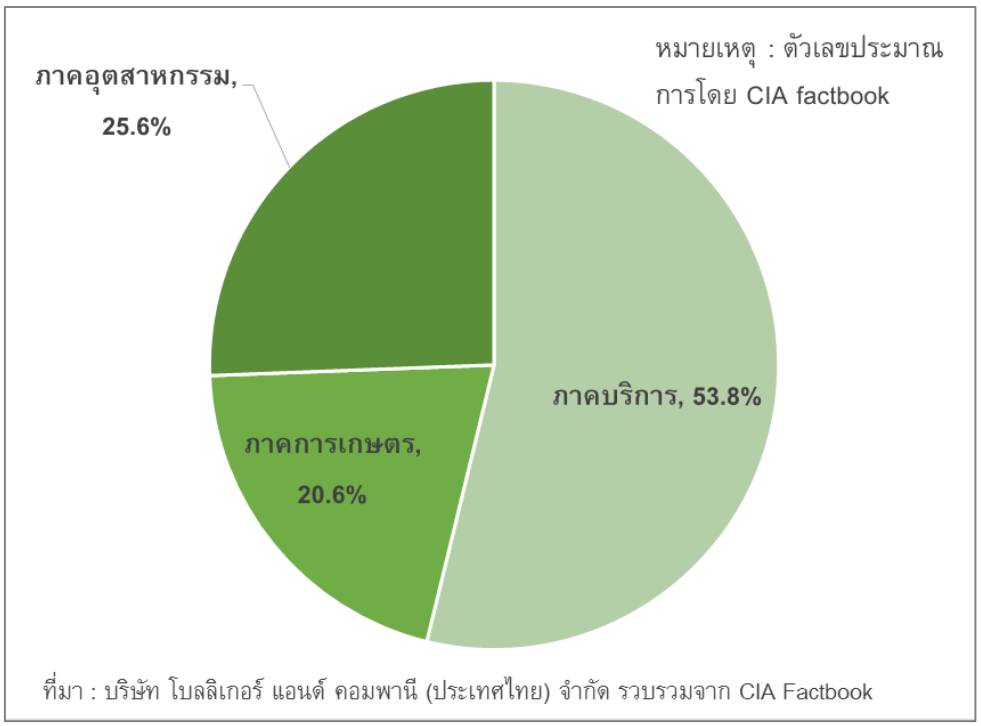

ทั้งนี้ สำหรับระดับรายได้ต่อหัวของประชากรในประเทศไนจีเรีย พบว่าในปี 2557 อยู่ที่ 3,298 เหรียญสหรัฐ โดยเติบโตขึ้นจาก 953 เหรียญสหรัฐ ในปี 2547 คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR เท่ากับร้อยละ 13.22 (ภาพที่ 2-6)

ภาพที่ 2-6 ระดับรายได้ต่อหัว (GDP per capita) ของประเทศไนจีเรีย ปี 2547-2561f

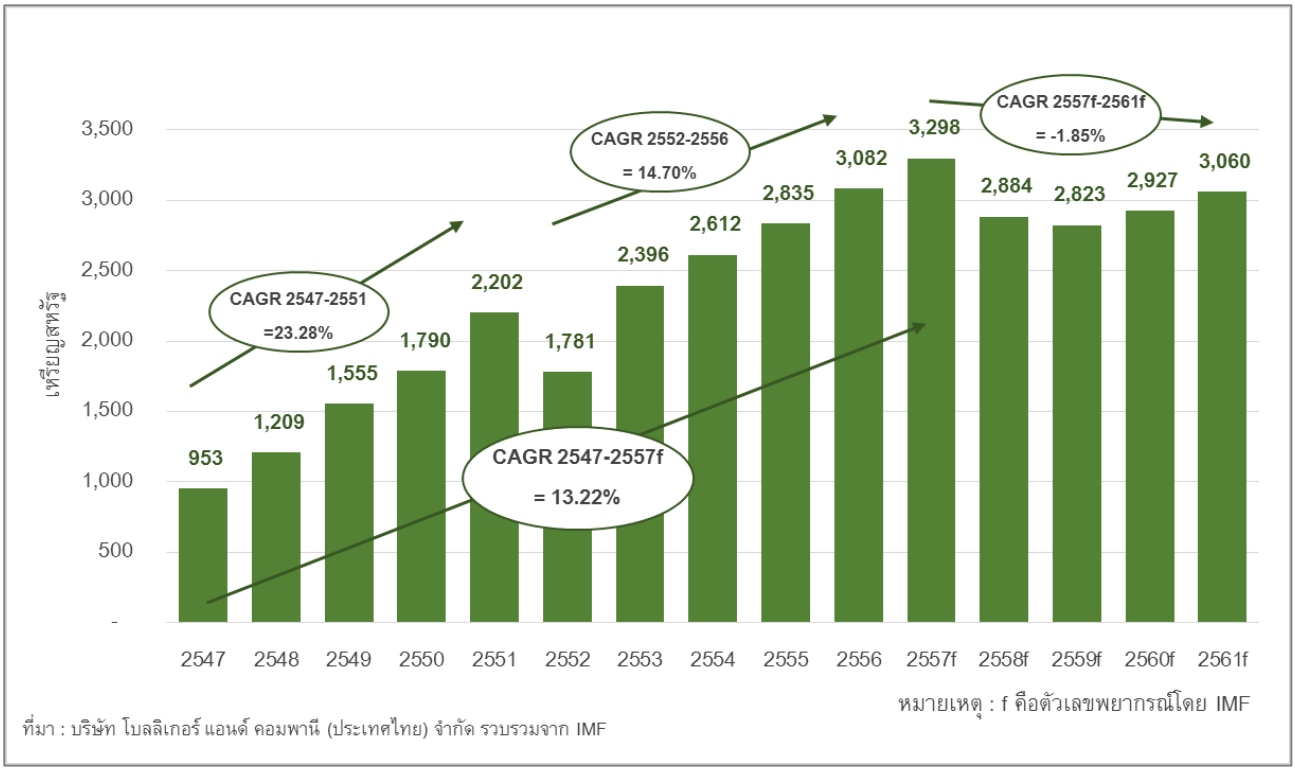

สำหรับตัวเลขดัชนีทางเศรษฐกิจที่สำคัญอื่นๆ แสดงในตารางที่ 2-1

ตารางที่ 2-1 ข้อมูลดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไนจีเรีย

ดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญ	หน่วย	ค่าดัชนี	หมายเหตุ
ดัชนีเศรษฐกิจ			
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่แท้จริง (Real GDP growth)	ร้อยละ (%)	7.0	ข้อมูล ณ ปี 2557
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	ร้อยละ (%)	8.3	ข้อมูล ณ ปี 2557
อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)	ร้อยละ (%)	7.5	ข้อมูล ณ ปี 2556
หนี้ภาครัฐ (Government Debt)	ร้อยละ (%) ของ GDP	11.7	ข้อมูล ณ ปี 2557
ดัชนีตัวชี้วัดอื่น ๆ			
Global Competitiveness Index (GCI)	อันดับ	127	อันดับ ณ ปี 2558 จาก 144 ประเทศทั่วโลก
Network Readiness Index (NRI)	อันดับ	119	อันดับ ณ ปี 2558 จาก 143 ประเทศทั่วโลก
Doing Business Index	อันดับ	170	อันดับ ณ ปี 2558 จาก 189 ประเทศทั่วโลก
Economic Freedom Index	อันดับ	120	อันดับ ณ ปี 2558 จาก 178 ประเทศทั่วโลก
Human Development Index (HDI)	อันดับ	152	อันดับ ณ ปี 2557 จาก 187 ประเทศทั่วโลก

ดัชนีเศรษฐกิจที่สำคัญ	หน่วย	ค่าดัชนี	หมายเหตุ
Human Capital Index	อันดับ	120	อันดับ ณ ปี 2558 จาก 124 ประเทศทั่วโลก
Corruption Perceptions Index	อันดับ	136	อันดับ ณ ปี 2557 จาก 175 ประเทศทั่วโลก
Travel and Tourism Competitiveness Index	อันดับ	131	อันดับ ณ ปี 2558 จาก 141 ประเทศทั่วโลก

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจากหลายแหล่งข้อมูล ได้แก่ World Bank, Asian Development Bank (ADB), World Economic Forum (WEF), International Monetary Fund (IMF), Transparency International, The Heritage Foundation และอื่นๆ

2.4.2. สภาพสังคม การเมือง วัฒนธรรม และศาสนา

2.4.2.1. สภาพทางสังคม

➢ **ประชากร**

ประเทศไนจีเรียมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 181,562,056 คน ประกอบด้วยชาวเผ่าต่างๆ ประมาณ 250 เผ่า โดยมีชนเผ่าฮัวซา-ฟูลานี (Hausa-Fulani) เป็นกลุ่มคนที่มีสัดส่วนมากที่สุด คือ คิดเป็นร้อยละ 29 ของประชากรทั้งหมด ชนเผ่าโยรูบา (Yoruba) คิดเป็นร้อยละ 21 ชนเผ่าอิกโบ (Igbo) คิดเป็นร้อยละ 18 และชนเผ่าอื่นๆ รวมกันคิดเป็นร้อยละ 32

สำหรับโครงสร้างประชากรของประเทศไนจีเรียในปี 2558 พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 0-19 ปี โดยคิดเป็นสัดส่วนราวร้อยละ 53.5 ของจำนวนประชากรทั้งหมดของประเทศ ส่วนกลุ่มประชากรในกลุ่มอื่นๆ พบว่า กลุ่มประชากรที่มีอายุในช่วงตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จนถึงวัย 44 ปี มีจำนวนคิดเป็นร้อยละ 33 และประชากรในสัดส่วนที่เหลือจะมีอายุตั้งแต่ 45 ปีขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นราวร้อยละ 13.5 ของประชากรทั้งหมดของประเทศ (ภาพที่ 2-7)

ภาพที่ 2-7 โครงสร้างประชากรของประเทศไนจีเรีย ปี 2558

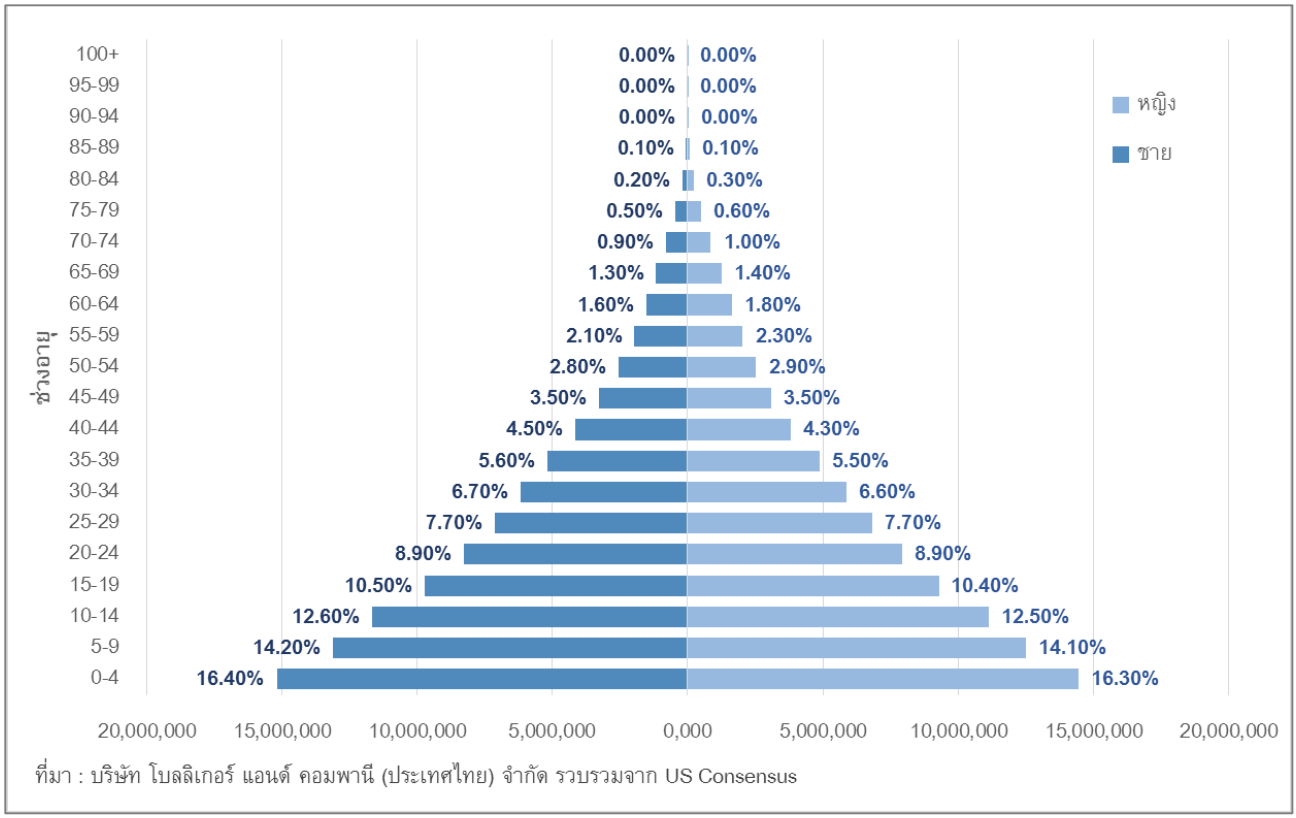

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก US Consensus

ทั้งนี้ อัตราการเติบโตของประชากรชาวไนจีเรียในปี 2558 อยู่ที่ร้อยละ 2.5 โดยมีการคาดการณ์ว่าในอีก 10 ปีข้างหน้า (ปี 2568) ประเทศไนจีเรียจะมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นเป็นราว 230.6 ล้านคน ซึ่งสาเหตุหลักเป็นผลมาจากอายุขัยโดยเฉลี่ยของประชากรเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่อัตราการเสียชีวิตของเด็กทารกก็ลดต่ำลงเช่นเดียวกับอัตราการตายที่ลดต่ำลง (ตารางที่ 2-2)

ตารางที่ 2-2 ข้อมูลพื้นฐานด้านประชากรของประเทศไนจีเรีย

ตัวเลขดัชนีที่สำคัญ	2538 (1995)	2548 (2005)	2558 (2015)	2568 (2025)
จำนวนประชากร (ล้านคน)	109.753	141.189	181.562	230.571
อัตราการเติบโต (ร้อยละ)	2.5	2.6	2.5	2.3
อัตราการเกิดใหม่ (ต่อผู้หญิง 1 คน)	6.2	5.8	5.2	4.6
จำนวนเด็กเกิดใหม่ (ต่อประชากร 1,000 คน)	44	42	38	34
อัตราการเสียชีวิตของเด็กแรกเกิด (ต่อประชากร 1,000 คน)	113	87	73	58
อัตราการตาย (ต่อประชากร 1,000 คน)	19	16	13	11
อายุขัย (ปี)	45	48	53	57

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก US Consensus

➢ การศึกษา

ประเทศไนจีเรียมีการกำหนดระยะเวลาของการศึกษาภาคบังคับเอาไว้ โดยกำหนดไว้เท่ากับ 9 ปี โดยยึดตามหลักสากล (Universal Basic Education : UBE) กล่าวคือ เด็กนักเรียนจะต้องรับการศึกษาในระดับประถมเป็นระยะเวลา 6 ปี จากนั้นจึงศึกษาต่อในระดับมัธยมต้นเป็นระยะเวลา 3 ปี

สำหรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การเข้าเรียนในระดับมัธยมปลาย จะใช้ระยะเวลา 3 ปี และการเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา จะใช้ระยะเวลา 4 ปี

➢ การแพทย์และสาธารณสุข

ระบบการแพทย์และสาธารณสุขในประเทศไนจีเรีย เป็นไปตามการดำเนินงานของหน่วยงาน 3 ฝ่าย กล่าวคือ (1) รัฐบาลกลาง (Federal Government) นำโดยกระทรวงสาธารณสุข (Ministry of Health) ซึ่งทำหน้าที่ออกกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์และสาธารณสุข รวมถึงค่อยประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งโรงพยาบาลรัฐและเอกชน โอสถสภา รวมไปถึงหน่วยงานสถานศึกษาด้านวิชาชีพทางการแพทย์และการพยาบาล ให้เกิดความสอดประสานกันของระบบ (2) รัฐบาลแต่ละรัฐ (State Government) ซึ่งทำหน้าที่จัดสร้างระบบสาธารณสุขภายในรัฐของตน และบริหารโรงพยาบาลกลาง (General Hospital) และสถานพยาบาลภายในรัฐของตน และ (3) ภาคเอกชน ซึ่งรวมถึงองค์กรนานาชาติต่างๆ ซึ่งจัดสร้างโรงพยาบาล/สถานศึกษา รวมไปถึงให้เงินช่วยเหลือด้านการแพทย์และสาธารณสุขแก่รัฐบาลไนจีเรีย

ทั้งนี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการแพทย์และระบบสาธารณสุขในปัจจุบันสำหรับประเทศไนจีเรีย ได้แก่ ความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงแพทย์และระบบสาธารณสุขในแต่ละพื้นที่ ซึ่งในพื้นที่ห่างไกล ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงการแพทย์และระบบสาธารณสุขขั้นพื้นฐานได้เท่าที่ควรจะเป็น รวมไปถึงความสามารถของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ในการควบคุมปัญหาโรคระบาดและโรคติดต่อ อาทิ โรคไข้เหลือง (Yellow Fever) โรคอีโบลา (Ebola) หรือโรคเอดส์ (HIV / AIDS) ยังขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

นอกจากนี้ ความขาดแคลนในบุคลากรทางการแพทย์และการพยาบาล ก็เป็นอีกข้อจำกัดหนึ่งสำหรับประเทศไนจีเรีย ซึ่งเกิดจากบุคลากรทางการแพทย์และการพยาบาลในประเทศมีการ

ย้ายออกไปทำงานในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะประเทศในทวีปอเมริกาเหนือ และทวีปยุโรป

2.4.2.2. สภาพทางการเมือง

สำหรับระบอบการปกครองของประเทศไนจีเรีย มีรูปแบบของระบอบการปกครองเป็นรูปแบบประชาธิปไตยระบบสองสภา โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศและเป็นหัวหน้ารัฐบาลกลาง (Federal Government) ได้จากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน โดยดำรงตำแหน่งวาระละ 4 ปี (จำกัดไม่เกิน 2 วาระ) ในขณะที่แต่ละรัฐ จะมีรัฐบาลของแต่ละรัฐ โดยมีผู้ว่าการรัฐเป็นผู้นำ นอกจากนี้ ในส่วนของฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วยสภาสูง หรือวุฒิสภา ซึ่งเป็นวุฒิสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 109 คน ที่ได้จากแต่ละรัฐ (ทั้ง 36 รัฐ) ส่งตัวแทนขึ้นมาดำรงตำแหน่งวุฒิสมาชิก รัฐละ 3 คน ยกเว้นกรุงอาบูจาซึ่งส่งตัวแทนได้ 1 คน และสภาล่าง หรือสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) จำนวน 360 คน ที่ได้จากการเลือกตั้งโดยตรง

ทั้งนี้ สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศไนจีเรียในช่วงหลายปีที่ผ่านมา อันเห็นได้จากการปฏิวัติและเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองที่เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งนับแต่ในอดีต อย่างไรก็ตาม สัญญาณที่ดีของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้เกิดขึ้นในปี 2542 (1999) กล่าวคือ รัฐบาลทหารนำโดยพลเอกอับดุลซาลาม อบูบาการ์ ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้น และได้จัดให้มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีขึ้นอีกครั้งนับจากที่ไม่มีการเลือกตั้งเกิดขึ้นเลยในประเทศไนจีเรียเป็นระยะเวลากว่า 16 ปี

จุดเริ่มต้นดังกล่าวนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยสำหรับประเทศไนจีเรียที่มากขึ้น โดยผลจากการเลือกตั้งในครั้งดังกล่าว นายโอลูเซกัน โอบาซานโจได้ขึ้นเป็นประธานาธิบดี และจัดตั้งรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศขึ้น หลังจากนั้น ได้มีการเลือกตั้งขึ้นอีกหลายครั้ง โดยในปี 2546 มีการจัดการเลือกตั้งขึ้น โดยนายโอลูเซกัน โอบาซานโจ ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีสมัยที่ 2 ในปี 2551 (2007) มีการจัดการเลือกตั้งขึ้น โดยนายอูมารุ มูซา ยาร์อาดูอา (Umaru Musa Yar'Adua) ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี ในปี 2554 (2011) มีการจัดการเลือกตั้งขึ้น โดยนายกู๊ดลัค โจนาธาน (Goodluck Jonathan) ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี และในปี 2558 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งล่าสุด นายฮัมหมัด บูฮารี (Muhammadu Buhari) ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี

ถึงกระนั้น สถานการณ์ทางการเมืองก็มิได้ไม่มีปัญหาเลย เนื่องจากระหว่างช่วงปี 2552-2554 เกิดสถานการณ์ตึงเครียดทางการเมืองขึ้น เริ่มต้นจากในวันที่ 23 พฤศจิกายน 2552 ประธานาธิบดี อูมารุ มูซา ยาร์อาดูอา ได้เดินทางไปรักษาตัวจากปัญหาสุขภาพที่ประเทศซาอุดิอาระเบีย โดยมิได้มอบหมายให้นายกู๊ดลัก โจนาธาน ซึ่งดำรงตำแหน่งรองประธานาธิบดี ณ ขณะนั้น เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารประเทศแทน

เหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลทำให้กลุ่มทางการเมืองต่างๆ ออกมาเรียกร้องให้นายยาร์อาดูลาออกจากตำแหน่ง อย่างไรก็ตาม รัฐสภาไนจีเรียมีมติให้รองประธานาธิบดี คือ นายโจนาธาน ดำรงตำแหน่งรักษาการประธานาธิบดีไปจนกว่านายยาร์อาดูอาจะสามารถกลับมาบริหารประเทศได้ ถึงกระนั้น ในเดือนพฤษภาคม 2553 นายยาร์อาดูอา ได้ถึงแก่อสัญกรรม ส่งผลทำให้นายโจนาธาน ต้องเข้าพิธีสาบานตนเข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีแทน

ในปีถัดมา ในวันที่ 16 เมษายน 2554 ได้มีการจัดการเลือกตั้งประธานาธิบดีขึ้นใหม่ โดยนายโจนาธาน ตัวแทนของพรรค People's Democratic Party (PDP) ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีของประเทศไนจีเรีย อย่างไรก็ตาม การที่นายโจนาธานซึ่งเป็นผู้นับถือศาสนาคริสต์และเป็นคนจากภาคใต้ของประเทศ ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี ถือเป็นการทำลายธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบต่อกันมาของพรรคในการที่จะสับเปลี่ยนอำนาจการบริหารประเทศระหว่างผู้นำชาวคริสต์จากภาคใต้กับผู้นำชาวมุสลิมจากภาคเหนือ ทำให้ประชากรมุสลิมทางภาคเหนือไม่พอใจนัก ทั้งที่ก่อนหน้าการเลือกตั้ง พรรค PDP ได้ออกมาแสดงท่าทีที่ชัดเจนว่า จะส่งนักการเมืองซึ่งเป็นชาวมุสลิมจากภาคเหนือเป็นตัวแทนพรรค

สำหรับประธานาธิบดีคนปัจจุบันของประเทศไนจีเรีย คือ นายฮัมหมัด บูฮารี (Muhammadu Buhari) ซึ่งชนะการเลือกตั้งที่จัดขึ้นในเดือนมีนาคม 2558 และได้ขึ้นดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2558 โดยมีรองประธานาธิบดีคือ นายเยมี โอสินบาโจ (Yemi Osinbajo) ขึ้นดำรงตำแหน่งในวันดังกล่าว (ภาพที่ 2-8)

ภาพที่ 2-8 ประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีคนปัจจุบันของประเทศไนจีเรีย

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

2.4.2.3. วัฒนธรรมและศาสนา

➢ **วัฒนธรรม**

ความหลากหลายของกลุ่มชนเผ่าต่าง ๆ ในประเทศไนจีเรีย ส่งผลทำให้เกิดรูปแบบของวัฒนธรรมที่หลากหลายขึ้นในประเทศแห่งนี้ โดยในอดีต กลุ่มชนเผ่าที่สร้างอิทธิพลทางวัฒนธรรมในประเทศมีด้วยกัน 3 ชนเผ่า ประกอบด้วยชนเผ่าฮัวซา ซึ่งมีอิทธิพลทางวัฒนธรรมทางตอนเหนือของประเทศ ชนเผ่าอิกโบ ซึ่งมีอิทธิพลทางวัฒนธรรมในบริเวณตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ และชนเผ่าโยรูบา ซึ่งมีอิทธิพลทางวัฒนธรรมในบริเวณตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ

อย่างไรก็ตาม ภายหลังการเข้ามาของอังกฤษ และได้เข้ายึดประเทศไนจีเรียไว้เป็นอาณานิคม ส่งผลทำให้วัฒนธรรมแบบอังกฤษและชาติตะวันตกได้เข้ามาในประเทศไนจีเรียอย่างรวดเร็ว และสร้างอิทธิพลของวัฒนธรรมในปัจจุบันของประเทศไนจีเรียเป็นอย่างมาก อันเห็นได้จากการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ กีฬาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในประเทศ คือ กีฬาฟุตบอล (Soccer) หรืออาหารตะวันตกซึ่งสามารถหารับประทานได้ทั่วไป

ทั้งนี้ ด้วยอิทธิพลทางตะวันตกที่เข้ามาอย่างมาก ทำให้ภายหลังการได้รับเอกราชจากอังกฤษ รัฐบาลไนจีเรียมีความพยายามอย่างมากที่จะส่งเสริมวัฒนธรรมดั้งเดิมของไนจีเรีย โดยสำหรับอาหารพื้นเมืองของไนจีเรีย ได้แก่ ซูยา (Suya) ซึ่งเป็นเนื้อคลุกด้วยเครื่องเทศ พริกไทย แล้วนำไปเสียบไม้ย่าง คิริชี (Kilishi) ซึ่งมีลักษณะคล้ายเนื้อหมักตากแห้ง เมเฟ (Maafe) ซึ่งเป็นซุปที่ทำจากมะเขือเทศ ถั่ว และหอมเป็นสำคัญ และมีการใส่เนื้อ หรือเนื้อไก่ หรือปลา และผักต่างๆ เข้าไป โดโด (Dodo) เป็นอาหารทานเล่นของชาวไนจีเรีย ทำจากกล้วยโดยการนำไปทอด ฯลฯ สำหรับชุดประจำชาติของไนจีเรีย ได้แก่ บูบา (Buba) ซึ่งเป็นเสื้อสำหรับผู้หญิง อิโร (Iro) ซึ่งเป็นกระโปรงยาว อักบาบา (Agbaba) ซึ่งเป็นเสื้อคลุมยาวสำหรับผู้ชาย โซโกโต (Sokotos) ซึ่งเป็นกางเกงสำหรับผู้ชาย และเกเล (Gele) ซึ่งเป็นผ้าโผกศีรษะสำหรับผู้หญิง สำหรับเทศกาลประจำชาติไนจีเรีย ได้แก่ เทศกาลอาร์กันกู (Argungu Fishing Festival) เทศกาลคาร์ลาบาร์ (Calabar Carnival) เทศกาลไอโย (Eyo festival) ฯลฯ

- **ภาษา**

เนื่องด้วยความหลากหลายของกลุ่มชนเผ่าต่างๆ ในประเทศไนจีเรีย ส่งผลทำให้ภาษาที่ใช้ในประเทศมีมากกว่า 500 ภาษา แต่สำหรับภาษาประจำชาติซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ทางราชการนั้น ประเทศไนจีเรียใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ ซึ่งเป็นผลจากการที่ประเทศไนจีเรียเคยตกอยู่ภายใต้การปกครองของประเทศอังกฤษในฐานะอาณานิคม

อย่างไรก็ตาม ในบางส่วนของภูมิภาค จะมีการใช้ภาษาพื้นเมือง เช่น ภาษาคานูรี (Kanuri) ภาษาฮัวซา (Huasa) เป็นต้น รวมไปถึงภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาฝรั่งเศส ซึ่งมีการใช้ตามหัวเมืองชายแดน สำหรับการติดต่อทางการค้ากับผู้ค้าในประเทศเพื่อนบ้าน

- **ศาสนา**

ประชากรประมาณร้อยละ 50 นับถือศาสนาอิสลาม (ส่วนใหญ่เป็นนิกายสุหนี่) ในขณะที่ประชากรส่วนที่เหลือเกือบทั้งหมด นับถือศาสนาคริสต์ เป็นสำคัญ และมีประชากรบางส่วนที่นับถือในศาสนาอื่นๆ รวมถึงลัทธิดั้งเดิมของชนเผ่าต่างๆ

ประชากรผู้นับถือศาสนาอิสลาม ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของประเทศ และผู้อยู่อาศัยทางตอนใต้ของประเทศส่วนใหญ่เป็นผู้นับถือศาสนาคริสต์ ในปัจจุบัน ความแตกต่างทางความเชื่อทางศาสนาดังกล่าวเป็นประเด็นอ่อนไหวในสังคมไนจีเรีย และหลายครั้งที่ความขัดแย้ง

ทั่วไปถูกนำไปเชื่อมโยงกับความแตกต่างทางความเชื่อทางศาสนาและนำไปสู่สถานการณ์ความรุนแรงในประเทศ อาทิ เหตุการณ์การปฏิวัติ หรือเหตุการณ์การก่อการร้าย

2.5. โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน

2.5.1. โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม

2.5.1.1. การคมนาคมทางถนน

การคมนาคมทางถนนถือเป็นรูปแบบการขนส่งและการเดินทางหลักของประเทศไนจีเรีย คิดเป็นราวร้อยละ 90 ของการคมนาคมขนส่งทั้งหมดของทั้งประเทศ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่การคมนาคมทางรถไฟค่อนข้างอันตรายและไม่ค่อยได้รับความนิยม อย่างไรก็ตาม ระบบโครงสร้างพื้นฐานทางถนนของประเทศไนจีเรียส่วนใหญ่อยู่ในสภาพขาดการดูแลรักษาและถูกปล่อยให้ชำรุดเป็นอย่างมาก และส่งผลทำให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนอยู่บ่อยครั้ง และมีอัตราการเกิดอุบัติเหตุที่สูง

ภายใต้แผนยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศ (National Economic Empowerment Development Strategy หรือ NEEDS) รัฐบาลไนจีเรียได้เริ่มมีการดำเนินโครงการต่างๆ ร่วมกับภาคเอกชนในการใช้งบประมาณหลายพันล้านไนร่า ในการซ่อมแซมถนนส่วนที่ชำรุด โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2549 (2006)

ทั้งนี้ ในปัจจุบัน เครือข่ายทางหลวงของประเทศไนจีเรียมีระยะทางรวมกันประมาณ 197,000 กิโลเมตร แต่เป็นถนนที่ราดยางมะตอยเพียง 35,460 กิโลเมตร (ราวร้อยละ 18 ของเส้นทางถนนทั้งหมดในประเทศ)

ภาพที่ 2-9 เส้นทางถนนในประเทศไนจีเรีย

ที่มา : Nations Online (http://www.nationsonline.org)

2.5.1.2. การคมนาคมทางรถไฟ

ระบบขนส่งทางรางของประเทศไนจีเรีย เป็นระบบขนส่งที่ไม่ค่อยได้รับความนิยมมากนัก เนื่องจากเส้นทางรถไฟส่วนใหญ่ประกอบไปด้วยโค้งอันตรายและความลาดชันสูงในหลายพื้นที่ นอกจากนี้ เครือข่ายทางรถไฟยังครอบคลุมในพื้นที่บางส่วนของประเทศเท่านั้น โดยการขนส่งทางรถไฟปัจจุบันมีสัดส่วนต่ำกว่าร้อยละ 1 ของการขนส่งทั้งหมดในไนจีเรีย

สำหรับเส้นทางรางรถไฟในประเทศไนจีเรีย แบ่งออกเป็นเส้นทางสายตะวันตก (West Line) เส้นทางสายกลาง (Central Line) และเส้นทางสายตะวันออก (East Line) โดยมีเส้นทางเชื่อม (Link Line) เป็นเส้นทางเพื่อเชื่อมระหว่างเส้นทางสายตะวันตกและเส้นทางสายตะวันออก

ในส่วนของเส้นทางสายตะวันตกวิ่งจากสถานีอปาปา ในเมืองเลกอส รัฐเลกอส ผ่านรัฐโอกุน รัฐโอโย รัฐโอซุน (Osun) รัฐคอวร์ร่า (Kwara) รัฐไนเจอร์ รัฐคาดูนาที่สถานีคาดูนา (Kaduna) ก่อนที่จะแยกเป็นสองสาย โดยสายหนึ่งวิ่งไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ ไปสุดที่สถานีคัวรา นาโมดา (Kaura Namoda) และอีกสายหนึ่งวิ่งไปทางทิศเหนือของประเทศ ไปสุดที่สถานีงูรู (Nguru) รัฐโยเบ (Yobe) ส่วนเส้นทางสายตะวันออก วิ่งจากสถานีพอร์ต ฮาร์คอร์ท ในเมืองพอร์ต ฮาร์คอร์ท รัฐรีเวอร์ ผ่านรัฐไอโม (Imo) รัฐอีนูกู รัฐเบนิว รัฐนาราซาวา รัฐคาดูนาที่สถานีกันฟันจัน (Kanfanchan) แล้วจึงวิ่งไปต่อทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือไปจนสุดที่สถานีไมดูกูรี (Maiduguri) รัฐบอร์โน (Borno)

สำหรับเส้นทางสายกลาง เป็นเส้นทางที่วิ่งจากสถานีอักบาจา (Agbaja) ซึ่งเป็นแหล่งเหมืองแร่เหล็กที่สำคัญในกรุงอาบูจา ประเทศไนจีเรีย วิ่งลงมาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ไปสุดที่เมืองเลกอส เพื่อขนส่งสินค้าทางเรือต่อไป และสำหรับเส้นทางสายเชื่อม เป็นเส้นทางสั้นๆ ที่เชื่อมระหว่างเส้นทางสายตะวันตกและสายตะวันออก โดยวิ่งจากสถานีคาดูนา ไปยังสถานีกันฟันจัน ในรัฐคาดูนาด้วยกัน

ภาพที่ 2-10 เส้นทางรางรถไฟในประเทศไนจีเรีย

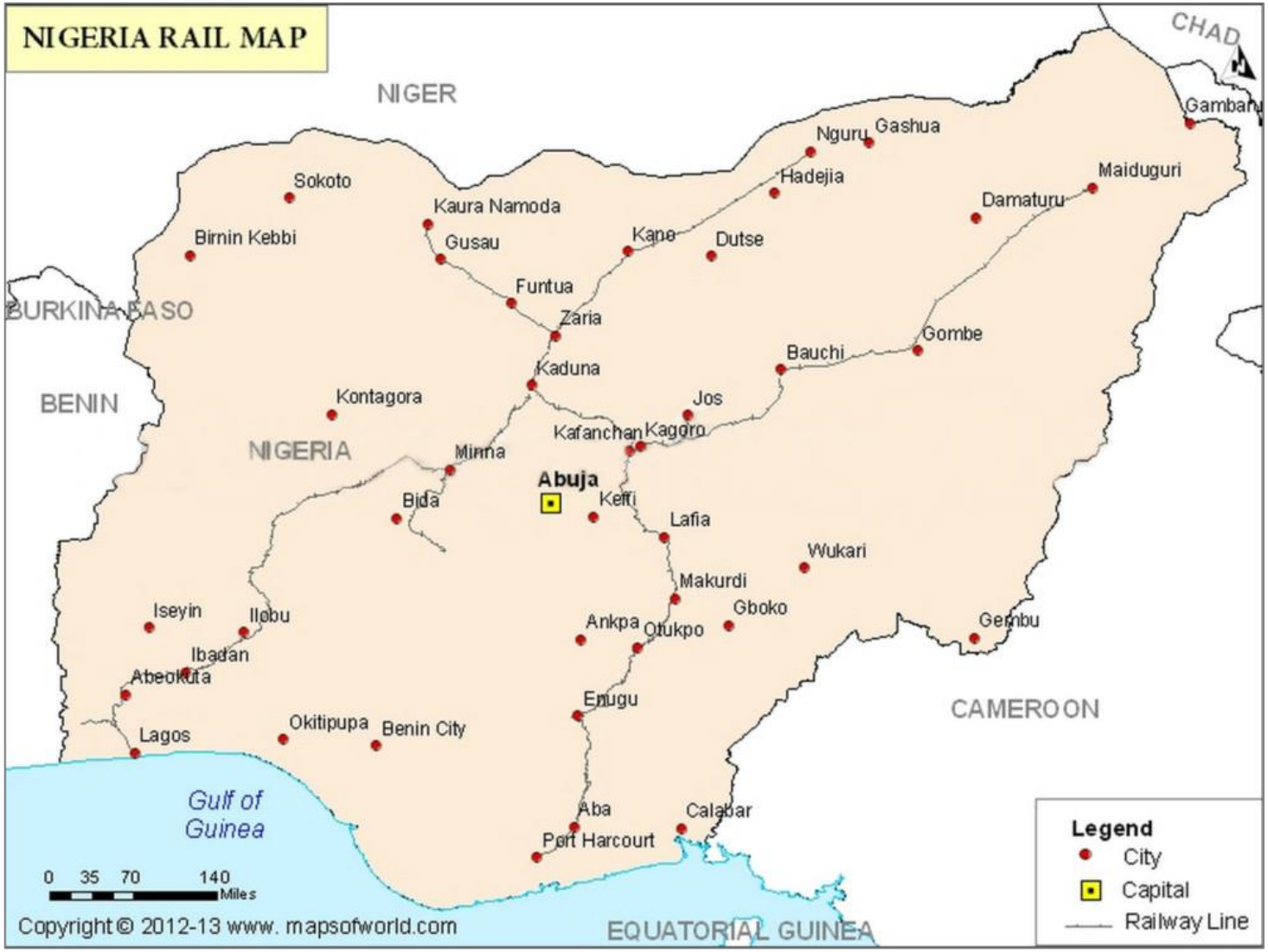

ที่มา : Nations Online (http://www.nationsonline.org)

2.5.1.3. การคมนาคมทางอากาศ

ประเทศไนจีเรียมีท่าอากาศยานอยู่ 54 แห่ง อย่างไรก็ตาม ท่าอากาศยานซึ่งเป็นท่าอากาศยานนานาชาตินั้น มีเพียง 5 แห่ง โดยตั้งอยู่ในเมืองสำคัญๆ ของประเทศ ได้แก่

- ท่าอากาศยานนานาชาติ นนัมดี (Nnamdi International Airport) ตั้งอยู่ในกรุงอาบูจา
- ท่าอากาศยานนานาชาติ เมอร์ตาลา มูฮัมหมัด (Murtala Muhammed Airport) ตั้งอยู่ในเมืองเลกอส รัฐเลกอส
- ท่าอากาศยานนานาชาติ พอร์ต ฮาร์คอร์ท (Port-Harcourt International Airport) ตั้งอยู่ในเมืองพอร์ต ฮาร์คอร์ท รัฐรีเวอร์ (Rivers State)
- ท่าอากาศยานนานาชาติ อามีนู คาโน (Aminu Kano Airport) ตั้งอยู่ในเมืองคาโน รัฐคาโน
- ท่าอากาศยานนานาชาติ อคานู อิเบียม (Akanu Ibiam International Airport) ตั้งอยู่ในเมืองอีนูกู (Enugu)

ส่วนท่าอากาศยานอื่นๆ ในประเทศ จะเป็นท่าอากาศยานภายในประเทศ หรือท่าอากาศยานเพื่อการทหาร หรือท่าอากาศยานเพื่อการพาณิชย์และการขนส่ง โดยหากไม่นับท่าอากาศยานเพื่อการทหาร ท่าอากาศยานเกือบทั้งหมดในประเทศไนจีเรียดำเนินงานโดยการท่าอากาศยานแห่งไนจีเรีย (Federal Airports Authority of Nigeria: FAAN)

ตารางที่ 2-3 รายชื่อสนามบิน/ท่าอากาศยานที่สำคัญในประเทศไนจีเรีย

ลำดับ	ชื่อสนามบิน	เมืองที่ตั้ง	รัฐ
1	Nnamdi Azikiwe International Airport	Abuja	Abuja
2	Akure Airport	Akure	Ondo State
3	Bauchi Airport	Bauchi	Bauchi State
4	Benin City Airport	Benin City	Edo State
5	Calabar Airport	Calabar	Cross River State
6	Enugu Airport	Enugu	Enugu State
7	Ibadan Airport	Ibadan	Oyo State
8	Ilorin Airport	Ilorin	Kwara State
9	Jos Airport	Jos	Plateau State
10	Kaduna Airport	Kaduna	Kaduna State
11	Aminu Kano International Airport	Kano	Kano State

ลำดับ	ชื่อสนามบิน	เมืองที่ตั้ง	รัฐ
12	Murtala Muhammed Airport	Lagos	Lagos State
13	Maiduguri Airport	Maiduguri	Borno State
14	Makurdi Airport	Makurdi	Benue State
15	Minna Airport	Minna	Niger State
16	Port Harcourt City Airport	Port Harcourt	Rivers State
17	Port Harcourt Airport	Port Harcourt	Rivers State
18	Sokoto Airport	Sokoto	Sokoto State
19	Victoria Island Airport	Victoria Island	Lagos State
20	Warri Airport	Warri	Delta State
21	Yola Airport	Yola	Adamawa State
22	Zaria Airport	Zaria	Kaduna State

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจากหลายแหล่งข้อมูล

ภาพที่ 2-11 สนามบิน/ท่าอากาศยานที่สำคัญในประเทศไนจีเรีย

ที่มา : Nations Online (http://www.nationsonline.org)

2.5.1.4. การคมนาคมทางน้ำ

การคมนาคมขนส่งทางน้ำของประเทศไนจีเรีย มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองเลกอส และเมืองพอร์ต ฮาร์คอร์ท โดยปัจจุบัน ท่าเรือขนส่งสินค้าทางทะเล (Seaport) ที่สำคัญของประเทศไนจีเรียมีด้วยกัน 12 แห่ง อันได้แก่

- ท่าเรือเลกอส (Port of Lagos) ตั้งอยู่ในเมืองเลกอส รัฐเลกอส เป็นท่าเรือหลักของเมืองและยังเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางน้ำของประเทศฝั่งตะวันตก
- ท่าเรืออปาปา (Apapa Port) ตั้งอยู่ในเมืองเลกอส รัฐเลกอส เป็นท่าเรือหลักอีกแห่งในเมืองเลกอส
- ท่าเรือเกาะทิน แคน (Tin Can Island Port) ตั้งอยู่ในเมืองเลกอส รัฐเลกอส
- ท่าเรือโรโร (Roro Port) ตั้งอยู่ในเมืองเลกอส รัฐเลกอส
- ท่าเรือพอร์ต ฮาร์คอร์ท (Port-Harcourt Port) ตั้งอยู่ในเมืองพอร์ต ฮาร์คอร์ท รัฐรีเวอร์ เป็นท่าเรือหลักของเมืองและยังเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางน้ำของประเทศฝั่งตะวันออก
- ท่าเรือรีเวอร์ (River Port) ตั้งอยู่ในเมืองพอร์ต ฮาร์คอร์ท รัฐรีเวอร์ และเป็นส่วนหนึ่งของท่าเรือพอร์ต ฮาร์คอร์ท
- ท่าเรือออนเน (Onne Port) ตั้งอยู่ในเมืองโอกู (Ogu) รัฐรีเวอร์
- ท่าเรือคาราบาร์ (Calabar Port) ตั้งอยู่ในเมืองคาราบาร์ รัฐครอส รีเวอร์ (Cross River State)
- ท่าเรือวาร์รี (Warri Port) ตั้งอยู่ในเมืองวาร์รี รัฐเดลต้า
- ท่าเรือโคโค (Koko Port) ตั้งอยู่ในเมืองวาร์รี รัฐเดลต้า
- ท่าเรือซาเปเล (Sapele Port) ซึ่งตั้งอยู่ในเมืองซาเปเล รัฐเดลต้า
- ท่าเรือบูรูตู (Burutu Port) ซึ่งตั้งอยู่ในเมืองบูรูตู รัฐเดลต้า

ทั้งนี้ การขนส่งทางน้ำในไนจีเรียถือว่าได้รับความนิยมค่อนข้างมาก เนื่องด้วยเส้นทางการขนส่งทางน้ำของประเทศไนจีเรียนั้น มีความยาวรวมกันกว่า 8,600 กิโลเมตร โดยเฉพาะการขนส่งทางน้ำในแม่น้ำสายหลักคือแม่น้ำไนเจอร์ และแม่น้ำเบนิว อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของท่าเรือในประเทศไนจีเรียถือว่ายังต่ำกว่ามาตรฐานสากลค่อนข้างมาก

2.5.2. โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการลงทุน

2.5.2.1. ระบบไฟฟ้า

ก่อนหน้าเดือนกันยายน 2556 หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลการผลิตกระแสไฟฟ้าทั้งหมดของประเทศไนจีเรีย คือ Power Holding Company of Nigeria (PHCN) ซึ่งเป็นบริษัทที่ถือหุ้นโดยรัฐบาลไนจีเรีย โดย PHCN จะควบคุมการผลิตกระแสไฟฟ้าทั้งหมดของประเทศ และกระจายกระแสไฟฟ้าออกไปให้แก่บริษัทจ่ายกระแสไฟฟ้าท้องถิ่น (Local Electric Distribution Companies) 11 แห่งทั่วประเทศ

อย่างไรก็ตาม ภายใต้การบริหารของ PHCN ประเทศไนจีเรียประสบปัญหาอย่างมากในการผลิตกระแสไฟฟ้าให้พอเพียงต่อความต้องการของภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาไฟดับอยู่เป็นประจำ รวมไปถึงปัญหาการกระจายกระแสไฟฟ้าให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

ในเดือนกันยายน 2556 ประธานาธิบดี นายกู๊ดลัก โจนาธาน ได้มีการเปิดประมูลสัมปทานการผลิตไฟฟ้าขึ้น โดยคาดหมายว่าจะให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนในประเทศในอุตสาหกรรมการผลิตกระแสไฟฟ้าและพลังงานมากขึ้น รวมไปถึงเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการบริหารที่อาจขาดประสิทธิภาพของ PHCN นอกจากนี้ รัฐบาลไนจีเรีย ยังได้มีการดำเนินการต่างๆ เพื่อพยายามแก้ไขปัญหาความขาดแคลนในพลังงานของประเทศ อาทิ การนำเข้าน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติจากต่างประเทศที่มากขึ้น และการปรับอัตราค่าไฟในประเทศเพื่อจูงใจนักลงทุนให้เข้ามาลงทุน

ปัจจุบัน ประเทศไนจีเรียมีโรงไฟฟ้า 23 แห่ง (ส่วนใหญ่เป็นโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนและโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำ) โดยกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าทั้งหมด ณ สิ้นปี 2556 อยู่ที่ราว 8,679 เมกะวัตต์ โดยในความเป็นจริง ความสามารถในการผลิตต่อวันอยู่ที่เพียงราว 4,500 เมกะวัตต์เท่านั้น ในขณะที่ความต้องการใช้กระแสไฟฟ้าต่อวันของประเทศสูงถึง 10,000 เมกะวัตต์ ส่งผลให้กระแสไฟฟ้ายังไม่พอเพียงต่อความต้องการของประเทศ

2.5.2.2. ระบบประปา

เช่นเดียวกับระบบสาธารณสุขของประเทศ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยเฉพาะน้ำประปา อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงาน 3 ฝ่าย คือ รัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่น และภาคเอกชน ทั้งนี้ ประเทศไนจีเรียเป็นประเทศหนึ่งที่ประสบปัญหาทรัพยากรน้ำของประเทศ ทั้งในประเด็นของความพอเพียงต่อความต้องการของประเทศ และสุขอนามัยของน้ำประปา โดยในหลายพื้นที่ของประเทศ รวมถึงในตัวเมืองขนาดใหญ่บางเมือง ยังประสบปัญหาความสะอาดของน้ำประปาที่จะสามารถนำมาใช้อุปโภคบริโภคได้ นอกจากนี้ โรงผลิตน้ำประปาหลายแห่งในประเทศ ยังไม่สามารถผลิตน้ำประปาได้พอเพียงต่อความต้องการ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปัญหาไฟฟ้าดับที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง

2.5.2.3. ระบบโทรคมนาคมและการสื่อสาร

ระบบโทรคมนาคมและการสื่อสารของประเทศไนจีเรียยังถือว่าต้องการการพัฒนามาก ทั้งนี้ ความต้องการในโทรศัพท์บ้าน (Fixed Line) อยู่ในระดับที่ต่ำ เนื่องจากสัญญาณมีคุณภาพต่ำ อีกทั้งการให้บริการของผู้ให้บริการในประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน ยังครอบคลุมไม่ทั่วถึงทุกภูมิภาค และจำกัดอยู่เพียงเมืองใหญ่ๆ และบริเวณใกล้เคียง

สำหรับโทรศัพท์ไร้สาย ในช่วงหลายปีที่ผ่านมามีการเติบโตอย่างมากของจำนวนผู้ใช้ อันเป็นผลส่วนหนึ่งจากการที่โทรศัพท์บ้านมีการให้บริการที่ไม่ทั่วถึง โดยในปี 2556 มีจำนวนผู้ใช้โทรศัพท์ไร้สายมากถึง 112.78 ล้านคน (คิดเป็นกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนประชากรทั้งหมด) และมีการคาดการณ์ว่า จะเพิ่มสูงขึ้นเป็น 140 ล้านคนในปี 2558

ในส่วนของผู้ให้บริการโทรศัพท์บ้านรายสำคัญ บริษัท Nigerian Telecommunications Limited หรือ NITEL เป็นบริษัทเพียงบริษัทเดียวที่เป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์บ้าน รวมถึงอินเตอร์เน็ตบ้าน (Wired Internet) ทั้งหมดในประเทศไนจีเรีย โดย NITEL มีผู้ถือหุ้นหลักคือรัฐบาลไนจีเรีย และในส่วนของผู้ให้บริการโทรศัพท์ไร้สายและอินเตอร์เน็ตไร้สาย พบว่า บริษัท Bharti Airtel ซึ่งให้บริการเครือข่าย “Airtel” บริษัท Globacom ซึ่งให้บริการเครือข่าย “Glo Mobile” บริษัท MTN Group ซึ่งให้บริการเครือข่าย “MTN Nigeria” บริษัท Etisalat Nigeria ซึ่งให้บริการเครือข่าย “etisalat” และบริษัท NITEL ซึ่งให้บริการเครือข่าย “M-Tel” ถือเป็นผู้ให้บริการรายหลักในประเทศไนจีเรีย

2.5.2.4. ระบบการเงินและการธนาคาร

ระบบการเงินและการธนาคารในประเทศไนจีเรีย ถือกำเนิดขึ้นมาตั้งแต่ในปี 2435 (1892) โดยธนาคารแห่งแรกที่เข้ามาจัดตั้งคือ ธนาคาร African Banking Corporation ซึ่งจัดตั้งในเมืองเลกอส อย่างไรก็ตาม ระบบการเงินและการธนาคารดังกล่าวยังไม่มีหน่วยงานเข้ามากำกับดูแลอย่างที่ควรจนกระทั่งในปี 2502 (1959) รัฐบาลไนจีเรียได้มีการจัดตั้งธนาคารกลางไนจีเรีย (Central Bank of Nigeria : CBN) ขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานในการกำกับดูแลระบบการเงินและการธนาคารของประเทศ เช่นเดียวกับการกำหนดนโยบายการเงินของประเทศ และดำเนินการเพื่อรักษาเสถียรภาพของตลาดการเงินและการธนาคารในประเทศ

อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมการเงินและการธนาคารในประเทศไนจีเรียยังคงเติบโตไม่มากนักจนกระทั่งได้มีการปฏิรูปโครงสร้างของระบบการเงินและการธนาคารขึ้น ผ่านโครงการ Structural Adjustment Programme (SAP) ส่งผลทำให้จำนวนธนาคารและสถาบันทางการเงินในประเทศไนจีเรียมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ปัจจุบัน ธนาคารพาณิชย์และสถาบันทางการเงินในไนจีเรีย มีด้วยกัน 21 บริษัท ได้แก่

- Access Bank Plc
- Citibank Nigeria Limited
- Diamond Bank Plc
- Ecobank Nigeria Plc
- Enterprise Bank
- Fidelity Bank Plc
- First Bank of Nigeria Plc
- First City Monument Bank Plc
- Guaranty Trust Bank Plc
- Heritage Banking Company Ltd.
- Key Stone Bank
- MainStreet Bank
- Skye Bank Plc
- Stanbic IBTC Bank Ltd.
- Standard Chartered Bank Nigeria Ltd.

- Sterling Bank Plc
- Union Bank of Nigeria Plc
- United Bank For Africa Plc
- Unity Bank Plc
- Wema Bank Plc
- Zenith Bank Plc

2.5.2.5. เขตเศรษฐกิจพิเศษ/เขตปลอดอากร/เขตส่งเสริมการส่งออก

ในประเทศไนจีเรีย มีเขตส่งเสริมการส่งออก (Free Trade Zone : FTZ) 31 แห่ง โดยแบ่งออกเป็นเขตส่งเสริมการส่งออกที่เปิดดำเนินการแล้ว (Operational) 14 แห่ง กำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้าง (Under Construction) 16 แห่ง และปิดเนื่องจากการเพิกถอนใบอนุญาต (Operational License Suspended) 1 แห่ง นอกจากนี้ ยังมีเขตส่งเสริมการส่งออกอีก 10 เขต ที่กำลังรอการอนุมัติให้จาก Nigeria Export Processing Zones Authority (NEPZA) โดยเขตส่งเสริมการส่งออกส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ทางตอนใต้ของประเทศดังแสดงในภาพที่ 2-12 และรายละเอียดเขตส่งเสริมการส่งออกทั้งหมดในประเทศไนจีเรีย แสดงในตารางที่ 2-4

ภาพที่ 2-12 เขตส่งเสริมการส่งออกในประเทศไนจีเรีย

ตารางที่ 2-4 รายชื่อและสถานะของเขตส่งเสริมการส่งออกในประเทศไนจีเรีย

ลำดับ	ชื่อ	รัฐ	ขนาดพื้นที่ (เฮกเตอร์)	ปีที่จัดตั้ง (ค.ศ.)	อุตสาหกรรมสำคัญ	สถานะปัจจุบัน
เขตส่งเสริมการส่งออกที่ได้รับการอนุมัติแล้ว						
1	Calabar Free Trade Zone (CFTZ)	Cross River	220	1992	Manufacturing, Oil & Gas, Logistic Services	Operational
2	Kano Free Trade Zone (KFTZ)	Kano	463	1998	Manufacturing, Logistic Services, Warehousing	Operational
3	Tinapa Free Zone & Resort	Cross River	265	2004	Manufacturing, Trade, Tourism & Resort	Operational
4	Snake Island Int. Free Zone	Lagos	59	2005	Steel Fabrication, Oil & Gas, Sea Port	Operational
5	Maigatari Border Free Zone	Jigawa	214	2000	Manufacturing, Warehousing	Operational
6	Ladol Logistics Free Zone	Lagos		2006	Oil & Gas, Fabrication, Oil & Gas Vessels, Logistics	Operational
7	Airline Services EPZ	Lagos		2003	Food Processing and Packaging	Operational
8	ALSCON EPZ	Akwa Ibom	815	2004	Manufacturing	Operational
9	Sebore Farms EPZ	Adamawa	2,000	2001	Manufacturing Oil & Gas, Petrochemical	Operational
10	Ogun Guandong FT Zone	Ogun	10,000	2008	Manufacturing	Operational
11	Lekki Free Zone	Lagos		2008	Manufacturing,Logistics	Operational
12	Abuja Tech. Village Free Zone	Federal Capital Territory	702	2007	Science & Technology	Under Construction
13	Ibom Science & Tech. FZ	Akwa Ibom	122	2006	Science & Technology	Operational
14	Lagos Free Trade Zone	Lagos	218	2002	Manufacturing Oil & Gas, Petrochemical	Operational
15	Olokola Free Trade Zone	Ondo & Ogun	10,500	2004	Oil & Gas Manufacturing	Operational
16	Living Spring Free Zone	Osun	1,608	2006	Manufacturing, Trading and Warehouse	Under Construction
17	Brass LNG Free Zone	Bayelsa	304	2007	Liquified Natural Gas	Under Construction
18	Banki Border Free Zone	Borno	500		Manufacturing, Warehousing, Trading	Under Construction

ลำดับ	ชื่อ	รัฐ	ขนาดพื้นที่ (เฮกเตอร์)	ปีที่จัดตั้ง (ค.ศ.)	อุตสาหกรรมสำคัญ	สถานะปัจจุบัน
19	Oils Integrated Logistics Services Free Zone	Lagos	1,000	2004	Marine, Logistics, Support Services for offshore Oil Repairs	Operational License Suspended
20	Specialized Railway Industrial FTZ	Ogun		2007	Rail Cargo Transport	Under Construction
21	Imo Guangdong FTZ	Imo	1,399	2007	Manufacturing	Under Construction
22	Kwara Free Zone	Kwara	356	2009	Trading, Warehousing	Under Construction
23	Koko Free Trade Zone	Delta	2,327	2009	Manufacturing	Under Construction
24	Oluyole Free Zone	Oyo	1,375	2000	Manufacturing	Under Construction
25	Ibom Industrial Free Zone	Akwa Ibom		2012	Manufacturing, Oil & Gas, Trading Services	Under Construction
26	Badagry Creek Integrated Park	Lagos	531	2014	Fabrication	Under Construction
27	Ogindigbe Gas Revolution Industrial Park (GRIP)	Delta	1,375	2000	Manufacturing	Under Construction
28	Nigeria Aviation Handling Company (NAHCO)	Lagos		2012	Manufacturing, Oil & Gas, Trading Services	Under Construction
29	Nigeria International Commerce city	Lagos	531	2014	Fabrication	Under Construction
30	Ogogoro Industrial Park	Lagos	2,506	2014	Petrochemical, Fertilizer, Manufacturing and Gas Processing related activities	Under Construction
31	Centenary City	Abuja	10	2014	Cargo Hub, Trans shipment and Warehousing	Under Construction
เขตส่งเสริมการส่งออกที่รอการอนุมัติ						
1	Ossiomo Free Trade Zone		1,497	-	Refineries, Petrochemical plant, Gas processing plant, Metal extraction Industries, Metal Fabrication, fertilizer production, warehousing, Packaging and logistics Services.	At the Presidency

ลำดับ	ชื่อ	รัฐ	ขนาดพื้นที่ (เฮกเตอร์)	ปีที่จัดตั้ง (ค.ศ.)	อุตสาหกรรมสำคัญ	สถานะปัจจุบัน
2	Enugu Power And Industrial Development Free Zone	Enugu	404	-	Manufacture of high voltage power generation and distribution equipment and accessories, production of fertilizer from coal, and other value added industrial clusters.	At the Presidency
3	Warri Industrial Business Park	Delta	329	-	Heavy & light Industries, Oil& Gas, shipping & logistics, R&D and Residential Real estate/ Leisure.	At the Ministry
4	Kogi Free Zone	Kogi	268	-	Manufacturing	At the Ministry
5	Baklang Free Zone		75	-	Fabrication: ship, high value marine, oil & gas equipments, logistics services and manufacturing.	Appraisal On-going. Site inspection carried out
6	Madewell & Textile INC. Free Zone		953	-	Manufacturing activities viz-a-viz production of apparels and garments	At the Ministry
7	Eko Atlantic City Free Zone	Lagos	1,000	-	Financial institutions (local and international), leisure, real estate, shopping malls and corporate business, commerce	At the Ministry
8	Ogidigbe Free Zone		2,506	-	Petrochemical, Fertilizer, Manufacturing and Gas Processing related activities	Appraisal On-going. Site inspection carried out
9	Airport Free Zones	Lagos/Port-Harcourt/Kano/ Enugu	1,742	-	warehouses, proccessing of manufactured goods,tourism and hotel services,light industries	Appraisal On-going. Site inspection carried out
10	Sahara offshore Logistics Base Free Zone		21	-	Oil & Gas Processing, Fertilizer, Plastics & Chemical, Warehousing, Trans-shipment & Distribution	Appraisal On-going. Site inspection carried out

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ ปี 2557

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจาก Nigeria Export Processing Zone Authority (NEPZA)

2.6. นโยบายเศรษฐกิจ นโยบายการค้า และนโยบายการต่างประเทศ

2.6.1. นโยบายเศรษฐกิจ

National Planning Commission of Nigeria หรือ NPC เป็นหน่วยงานภายใต้รัฐบาลกลางของประเทศไนจีเรีย ซึ่งทำหน้าที่หลักในการให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลกลาง และร่วมกับรัฐบาลไนจีเรียในการกำหนดนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับด้านการพัฒนาประเทศในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว นอกจากนี้ NPC ยังดำเนินการด้านการประสานงาน ให้คำปรึกษา และติดตามผลการดำเนินงานกับหน่วยงานต่างๆ ในประเทศ ซึ่งรวมไปถึงหน่วยงานท้องถิ่น ให้เป็นไปตามแนวทางหรือแผนที่ NPC ได้วางเอาไว้

แผนวิสัยทัศน์ 2020 (Nigeria Vision 2020) เป็นหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจสำคัญที่ NPC จัดทำขึ้นในปี 2552 เพื่อกำหนดเป้าหมายทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเป้าหมายหลักของแผนวิสัยทัศน์ดังกล่าว คือ การมุ่งสู่การเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจ 20 อันดับแรกของโลก โดยการเพิ่มศักยภาพของประเทศ ไปพร้อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปอย่างยั่งยืน ซึ่งจากแผนการดังกล่าว นำไปสู่การกำหนดทิศทางนโยบายเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน (Economic Liberalization) การปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบให้มีความผ่อนคลายและการปรับโครงสร้างการบริหารของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจด้านสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรคมนาคมและการสื่อสาร เป็นต้น เพื่อให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนในการบริหารจัดการที่มากขึ้น (Privatization) การส่งเสริมการลงทุนและการประกอบการในภาคอุตสาหกรรมที่จะเป็นภาคส่วนสำคัญในการสนับสนุนอุตสาหกรรมต่างๆ ในประเทศ อาทิ อุตสาหกรรมพลังงาน อุตสาหกรรมโครงสร้างพื้นฐาน (การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน) ฯลฯ นอกจากนี้ แผนวิสัยทัศน์ดังกล่าว ยังเชื่อมโยงไปกับแผนยุทธศาสตร์อื่น ซึ่งมีส่วนเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยั่งยืน ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศ หรือ NEEDS (National Economic Empowerment and Development Strategy) ซึ่งเป็นแผนที่จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อลดและขจัดปัญหาความยากจนในประเทศ โดย NPC ได้จัดทำแผนดังกล่าวครั้งแรก (NEEDS I) ในปี 2546 (2003) และมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฉบับปรับปรุง (NEEDS II) ในปี 2550 (2007) ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ฉบับปรับปรุงมีความสอดคล้องไปกับการดำเนินแผนวิสัยทัศน์ 2020 ที่จะมีการออกและดำเนินนโยบาย และกฎหมาย/กฎระเบียบต่างๆ ในการแก้ปัญหาสังคม ความยากจน และความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น รวมถึงแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และยกระดับสาธารณสุขและสุขอนามัยของคนในประเทศ

นอกเหนือจาก NPC หน่วยงานอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจของประเทศไนจีเรีย ได้แก่ Federal Ministry of Industry, Trade and Investment (FMTI) หรือกระทรวงอุตสาหกรรม การค้า และการลงทุนของไนจีเรีย ซึ่งมีบทบาทในการกำหนดนโยบายด้านการค้าและการลงทุนของประเทศเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศ รวมไปถึงการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

Nigerian Investment Revolution Plan (NIRP) เป็นแผนปฏิรูปอุตสาหกรรมฉบับใหม่ซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรม การค้า และการลงทุนของไนจีเรีย ร่างขึ้นและเริ่มใช้ตั้งแต่ในเดือนมกราคม 2557 โดยวัตถุประสงค์หลักของแผนปฏิรูปฉบับดังกล่าวก็เพื่อปฏิรูปและปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมของประเทศที่พึ่งพาแต่อุตสาหกรรมปิโตรเลียม (น้ำมันดิบ) เพียงอุตสาหกรรมเดียวไปสู่การพัฒนาในอุตสาหกรรมสำคัญอื่นๆ ของประเทศ ทั้งนี้ ภายใต้แผนปฏิรูปดังกล่าว ได้มีการกำหนดอุตสาหกรรมสำคัญ (Priority Sectors) ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาอย่างยิ่งยวด ได้แก่

- **อุตสาหกรรมเกษตรและเกษตรแปรรูป (Agribusiness & Agro Allied)** ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป (Food Processing) อุตสาหกรรมน้ำตาล (Sugar) อุตสาหกรรมแปรรูปปาล์มน้ำมัน (Palm Oil Processing) อุตสาหกรรมแปรรูปโกโก้ (Cocoa Processing) อุตสาหกรรมเครื่องหนังและผลิตภัณฑ์ (Leather and Leather Products) อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง (Rubber Products) และอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (Textiles and Garments)

- **อุตสาหกรรมเหมืองแร่และโลหะ (Solid Minerals & Metals)** ได้แก่ อุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ (Cement) อุตสาหกรรมเหล็กขั้นพื้นฐาน (Basic Steel) อุตสาหกรรมอะลูมิเนียม (Aluminum) อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ (Chemicals) และอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ (Auto Assembly)

- **อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมเบา และอุตสาหกรรมภาคบริการ (Construction, Light Manufacturing, and Services)** ได้แก่ อุตสาหกรรมก่อสร้างบ้าน (Housing) อุตสาหกรรมเบา (Light Manufacturing) เช่น อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค เป็นต้น และอุตสาหกรรมบริการ (Services) เช่น ธุรกิจค้าส่งค้าปลีก (Retail and Formal Trade Sectors) ศูนย์ประสานงานบริการ (Call Center) ธุรกิจบริการด้านข้อมูล (Shared Service Centers) ธุรกิจซ่อมบำรุง (Engineering Services) เป็นต้น

2.6.2. นโยบายการค้า

2.6.2.1. ภาพรวมนโยบายการค้า

กระทรวงอุตสาหกรรม การค้า และการลงทุนของไนจีเรีย หรือ FMTI เป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายการค้าและการลงทุนของประเทศไนจีเรีย โดยหากพิจารณานโยบายการค้าของประเทศไนจีเรียในปัจจุบัน จะพบว่า ทิศทางของนโยบายมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจากในอดีต โดยปัจจุบัน ประเทศไนจีเรียมีการดำเนินนโยบายทางการค้าเพื่อมุ่งเน้นการเปิดเสรีทางการค้าที่มากขึ้น และกระจายตัวมากขึ้น เนื่องจากแต่เดิมการส่งออกกว่าร้อยละ 80 ของประเทศเป็นการส่งออกน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ส่งผลทำให้รัฐบาลไนจีเรียมีความต้องการที่จะผลักดันการค้าของประเทศไปสู่การส่งออกสินค้าในอุตสาหกรรมอื่น ในขณะเดียวกัน รัฐบาลไนจีเรียยังมีความต้องการที่จะลดการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะสินค้าเกษตร ผ่านการควบคุมการนำเข้าสินค้าหรือการเพิ่มอัตราภาษีนำเข้าสินค้าของประเทศ

นอกจากนี้ รัฐบาลไนจีเรียได้ให้ความสำคัญกับการค้ากับสหภาพยุโรป และกลุ่มประเทศ ECOWAS[2] เป็นอย่างมาก ซึ่งทั้งสองกลุ่มประเทศต่างก็เป็นประเทศคู่ค้าสำคัญสำหรับไนจีเรีย ทั้งนี้ ในเดือนพฤษภาคม 2557 รัฐบาลไนจีเรียมีการแสดงท่าทีสนใจที่จะเจรจาทางการค้าหรือเจรจาความตกลงกับสหภาพยุโรป โดยได้มีการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินการดังกล่าว และในเดือนมกราคม 2558 ประเทศสมาชิก ECOWAS ได้มีการเริ่มใช้อัตราภาษีศุลกากรภายนอกร่วมกัน (Common External Tariff: CET) ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว คาดหมายว่าจะทำให้การค้ากันระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิก ECOWAS ด้วยกันมีสัดส่วนที่มากขึ้น

2.6.2.2. การเจรจาความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement : FTA)

ประเทศไนจีเรียได้มีทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศ/กลุ่มประเทศต่างๆ ไว้ โดยในการเจรจาระดับทวิภาคี (Bilateral Trade Agreement) ประเทศไนจีเรีย มิได้มีการเจรจาทำความตกลงการค้าเสรี หรือ FTA กับประเทศใด ส่วนในการเจรจาระดับพหุภาคี (Regional/Plural Trade

[2] กลุ่มประเทศ ECOWAS (Economic Community of West African States) เป็นการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก ประกอบด้วยประเทศสมาชิก 15 ประเทศ ได้แก่ เบนนิน บูร์กินาฟาโซ กาบูเวร์ดี แกมเบีย กานา กินี กินี-บิสเซา โกตดิวัวร์ ไลบีเรีย มาลี ไนเจอร์ ไนจีเรีย เซเนกัล เซียร์รา-ลีโอน และโตโก โดยความตกลงดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2518 (1975)

Agreement) ประเทศไนจีเรียได้มีการทำความตกลงทางเศรษฐกิจกับกลุ่มประเทศในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก กล่าวคือ การรวมกลุ่ม ECOWAS (Economic Community of West African States)

อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากการเจรจาความตกลงการค้าเสรีแล้ว ประเทศไนจีเรียได้มีการเจรจาความตกลงร่วม (MOU) ในด้านต่างๆ กับหลายประเทศ อาทิ ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ สเปน สหราชอาณาจักร เยอรมนี สวิตเซอร์แลนด์ โรมาเนีย จีน และอิหร่าน

2.6.2.3. โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้า

โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของประเทศไนจีเรีย แสดงไว้ในตารางที่ 2-5 และ 2-6 โดยจะพบว่า อัตราภาษีนำเข้าที่ใช้จริง (MFN Applied Rate) เฉลี่ยของประเทศไนจีเรีย อยู่ที่ร้อยละ 11.7 โดยในกลุ่มสินค้าเกษตรจะมีอัตราภาษีสูงกว่าในกลุ่มสินค้าที่มิใช่สินค้าเกษตร โดยเมื่อพิจารณาแยกตามรายประเภทสินค้า สินค้าที่มีอัตราภาษีนำเข้าที่ใช้จริงเฉลี่ยสูงที่สุดของประเทศจะอยู่ในกลุ่มสินค้าเครื่องนุ่งห่ม (Clothing) โดยอัตราภาษีเฉลี่ยอยู่ที่ระดับร้อยละ 20.0 ส่วนกลุ่มสินค้าที่มีอัตราภาษีนำเข้าที่ใช้จริงเฉลี่ยสูงรองลงมา ได้แก่ สินค้าในกลุ่มเครื่องดื่มและยาสูบ (Beverages & tobacco) และสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ (Animal products) (อัตราภาษีนำเข้าที่ใช้จริงเฉลี่ยของสินค้าทั้งสองกลุ่มอยู่ที่ร้อยละ 19.0 และ 18.8 ตามลำดับ)

ตารางที่ 2-5 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของประเทศไนจีเรีย

Tariffs	Product Groups		
	Total	Agricultural	Non-Agricultural
Simple average final bound	118.3	150.0	49.2
Simple average MFN applied	11.7	15.6	11.1
Trade weighted average	10.1	10.1	10.1

ที่มา : รวบรวมจาก WTO Tariff Profile 2014

ตารางที่ 2-6 โครงสร้างอัตราภาษีนำเข้าของประเทศไนจีเรีย จำแนกตามประเภทสินค้า

Product Groups	Final bond duties				MFN applied duties			Imports	
	AVG	Duty-free in %	Max	Binding in %	AVG	Duty-free in %	Max	Share in %	Duty-free in %
Animal products	150	0	150	100	18.8	0	20	0.0	0
Dairy products	150	0	150	100	15.6	0	20	1.3	0
Fruit, vegetables, plants	150	0	150	100	17.5	0	20	0.6	0
Coffee, tea	150	0	150	100	15.8	0	20	0.2	0
Cereals & preparations	150	0	150	100	14.5	0	35	11.4	0
Oilseeds, fats & oils	150	0	150	98.6	17.5	0	35	0.8	0
Sugars and confectionery	150	0	150	100	14.4	0	35	2.8	0
Beverages & tobacco	150	0	150	100	19.0	0	35	1.8	0
Cotton	150	0	150	100	5.0	0	5	0.0	0
Other agricultural products	150	0	150	100	9.1	0	20	0.3	0
Fish & fish products	100	0	150	3.2	14.4	0	20	4.1	0
Minerals & metals	54.9	0	70	4.5	12.0	2.5	35	13.4	5.7
Petroleum	-	-	-	0	8.6	0	10	1.5	0
Chemicals	68.3	0	150	1.4	7.6	2.8	35	11.0	4.0
Wood, paper, etc.	80	0	80	1.6	12.5	5.1	20	2.8	20.9
Textiles	60	0	60	1.4	14.1	0.5	35	1.9	4.0
Clothing	-	-	-	0	20.0	0	20	0.1	0
Leather, footwear, etc.	-	-	-	0	12.0	1.9	35	1.6	1.4
Non-electrical machinery	44.3	0	50	34.4	6.2	6.7	35	13.9	9.8
Electrical machinery	40	0	40	0.4	9.8	0.8	20	8.9	1.5
Transport equipment	-	-	-	0	8.1	5.9	35	19.7	1.7
Manufactures, n.e.s.	49.3	0	70	14.3	13.5	2.3	35	1.9	0.8

ที่มา : รวบรวมจาก WTO Tariff Profile 2014

2.6.3. นโยบายการต่างประเทศ

หน่วยงานหลักของประเทศไนจีเรียที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดท่าทีและนโยบายการต่างประเทศของประเทศ ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศไนจีเรีย (Federal Ministry of Foreign Affairs) โดยหากพิจารณาการดำเนินนโยบายการต่างประเทศของประเทศไนจีเรียนับตั้งแต่ที่ประเทศไนจีเรียได้รับเอกราชจากสหราชอาณาจักร จะพบว่า ประเทศไนจีเรียเป็นหนึ่งในประเทศในภูมิภาคแอฟริกาที่พยายามเปิดเสรีในด้านต่างๆ และพยายามสร้างความสัมพันธ์อันดี

กับหน่วยงานหรือองค์กรต่างชาติและองค์กรระหว่างประเทศ อาทิ ธนาคารโลก (World Bank) สหประชาชาติ (United Nations : UN) องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ฯลฯ เพื่อแก้ไขภาพในแง่ลบที่เกิดขึ้นกับประเทศ อันเกิดจากการที่มีการปฏิวัติรัฐประหารอยู่บ่อยครั้ง

สำหรับการดำเนินความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ประเทศไนจีเรียมีความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคแอฟริกาเป็นอย่างดี โดยเฉพาะกับกลุ่มแอฟริกาตะวันตก ซึ่งประเทศไนจีเรียมีส่วนร่วมในฐานะประเทศผู้นำประเทศหนึ่งของกลุ่มดังกล่าวที่พยายามผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มทางด้านต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมสูงสุดต่อประเทศในภูมิภาค อาทิ การรวมกลุ่ม ECOWAS และ ECOMOG[3]

ส่วนในกรณีของประเทศอื่นนอกภูมิภาคแอฟริกา ประเทศไนจีเรียเป็นประเทศในเครือจักรภพ โดยเคยเป็นอดีตอาณานิคมของสหราชอาณาจักร จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไนจีเรียและสหราชอาณาจักรเป็นไปได้ด้วยดี ในส่วนของประเทศในเครือสหภาพยุโรป ไนจีเรียก็มีความสัมพันธ์ด้านการค้ากับในหลายประเทศ อาทิ เยอรมนี สเปน และฝรั่งเศส สำหรับประเทศในภูมิภาคเอเชีย จะพบว่า ประเทศไนจีเรียมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศจีน เนื่องจากประเทศไนจีเรียมีการส่งออกไปยังจีนค่อนข้างมาก ในขณะที่การเข้ามาลงทุนจากจีนก็มีอยู่ที่มากเช่นกัน นอกจากนี้ ประเทศไนจีเรียยังมีความสัมพันธ์กับอินเดีย อิสราเอล ปากีสถาน รวมถึงตุรกีด้วย

สำหรับความสัมพันธ์ของประเทศไนจีเรียและประเทศไทย พบว่า ทั้งสองประเทศเริ่มมีการสถาปนาทางการทูตระหว่างกันเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2505 และในปี 2506 ไทยได้มีการเปิดสถานเอกอัครราชทูตในประเทศไนจีเรียขึ้น (ณ เมืองเลกอส) ซึ่งถือเป็นประเทศในทวีปแอฟริกาประเทศแรกที่ไทยได้มีการเข้าไปจัดตั้งสถานเอกอัครราชทูตขึ้นในปี 2543 ประเทศไนจีเรียเองก็มีการจัดตั้งสถานเอกอัครราชทูตขึ้นในกรุงเทพฯ และถือเป็นการสานสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศเรื่อยมาจนในปัจจุบัน

[3] ECOMOG หรือ Economic Community of West African States Monitoring Group เป็นการรวมกลุ่มของประเทศในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่ม ECOWAS โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อสร้างความร่วมมือทางการทหารระหว่างประเทศ

2.7. สิ่งที่ควรรู้เกี่ยวกับการเข้าไปลงทุนในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

2.7.1. หน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับด้านการค้าและการลงทุน

- **National Planning Commission of Nigeria (NPC)** – NPC เป็นหน่วยงานภายใต้รัฐบาลกลางของประเทศไนจีเรีย ซึ่งทำหน้าที่หลักในการให้คำปรึกษาแก่รัฐบาลกลาง และร่วมกำหนดนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับด้านการพัฒนาประเทศในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว นอกจากนี้ ยังดำเนินการในด้านของการประสานงาน ให้คำปรึกษา และติดตามผลการดำเนินงานกับหน่วยงานต่างๆ ในประเทศ ซึ่งรวมไปถึงหน่วยงานท้องถิ่น ให้เป็นไปตามแนวทางหรือแผนที่ NPC ได้วางเอาไว้

- **Nigeria Investment Promotion Commission (NIPC)** – NPC เป็นหน่วยงานสังกัดรัฐบาลกลางไนจีเรีย และมีหน้าที่หลักในกำหนดแผนและยุทธศาสตร์การส่งเสริมการลงทุนของประเทศไนจีเรีย นอกจากนี้ NPC ยังมีบทบาทสำคัญในการดึงดูดและส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ ผ่านการให้บริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการลงทุนแก่นักลงทุน และการให้สิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดการลงทุน

- **Federal Ministry of Industry, Trade & Investment (FMTI)** – กระทรวงอุตสาหกรรม การค้า และการลงทุนของไนจีเรีย เป็นหน่วยงานภาครัฐซึ่งมีบทบาทในการกำหนดนโยบายด้านการค้าและการลงทุนของประเทศเพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศ โดยนอกจากการกำหนดนโยบายด้านการค้าและการลงทุนของประเทศ FMTI ยังให้บริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุนแก่นักลงทุนเช่นกัน

- **Federal Ministry of Foreign Affairs** – กระทรวงการต่างประเทศไนจีเรีย เป็นกระทรวงซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดและดำเนินนโยบายการต่างประเทศ และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไนจีเรียกับประเทศอื่น โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน รวมไปถึงความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างประเทศไนจีเรียและประเทศคู่เจรจา

- **Nigerian Export Processing Zone Authority (NEPZA)** – NEPZA เป็นอีกหน่วยงานซึ่งสังกัดรัฐบาลกลางไนจีเรีย มีบทบาทหน้าที่หลักในการออกใบอนุญาตจัดตั้งเขตส่งเสริมการส่งออก (Free Trade Zone) เพื่อดึงดูดการลงทุนเข้ามาในประเทศ นอกจากนี้ NEPZA

ยังทำหน้าที่เป็นศูนย์ให้บริการ One-stop-service แก่นักลงทุน ทั้งนักลงทุนท้องถิ่นและนักลงทุนต่างชาติ ในการออกไปลงทุน และ/หรือเข้ามาลงทุนในประเทศไนจีเรีย

- **Nigerian Association of Chambers of Commerce, Industry, Mines, and Agriculture (NACCIMA)** – NACCIMA เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่เกิดจากการรวมกลุ่มขององค์กรภาคเอกชนในประเทศ ได้แก่ สภาหอการค้าจากรัฐต่างๆ รวมถึงสภาหอการค้าของต่างประเทศที่มาดำเนินการในไนจีเรีย ดังนั้น สมาชิกของ NACCIMA จึงประกอบด้วยภาคธุรกิจ นักวิชากร รวมถึงผู้ประกอบการ ซึ่งรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างองค์กรที่จะเป็นโครงข่ายและศูนย์กลางสำหรับการประสานงาน หรือติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นสมาชิก NACCIMA ทั้งนี้ NACCIMA มีการให้บริการด้านต่างๆ แก่ภาคธุรกิจ อาทิ การให้คำปรึกษาทางธุรกิจ การแบ่งปันข้อมูลที่จำเป็น รวมถึงการออกวารสารและสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ในขณะเดียวกัน NACCIMA ยังเป็นตัวแทนสำหรับสมาชิกในการนำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะด้านธุรกิจในประเด็นต่างๆ เสนอต่อรัฐบาลไนจีเรีย อีกทั้ง ยังเป็นหนึ่งในหน่วยงานที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการต่างๆ ด้านการค้าและการลงทุนของประเทศ

- **Lagos Chamber of Commerce and Industry** – สภาหอการค้าเลกอสเป็นหน่วยงานภาคเอกชนซึ่งเกิดจากการรวมกลุ่มของนักธุรกิจและผู้ประกอบการในเมืองเลกอส โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อสนับสนุนการพัฒนาในภาคธุรกิจในเมืองเลกอส รวมถึงของทั้งประเทศไนจีเรีย ทั้งนี้ สภาหอการค้าเลกอสยังให้บริการและคำปรึกษาต่างๆ แก่ภาคธุรกิจ เช่นเดียวกับการเป็นกระบอกเสียงให้กับภาคเอกชนในการนำเอาความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะจากภาคเอกชนเสนอต่อรัฐบาลไนจีเรีย

สำหรับที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์/โทรสาร รวมถึงอีเมล์ที่สามารถใช้ติดต่อกับหน่วยงานดังกล่าวข้างต้น เป็นดังตารางที่ 2-7

ตารางที่ 2-7 ที่อยู่สำหรับติดต่อของหน่วยงานสำคัญด้านการค้าและการลงทุนของประเทศไนจีเรีย

หน่วยงาน	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์และอีเมล์ติดต่อ
National Planning Commission of Nigeria (NPC)	Plot 421 Constitution Avenue Central Business District Abuja Abuja FCT Nigeria	Tel: - Fax: - E-mail: info@nationalplanning.gov.ng Website: www.nationalplanning.gov.ng
Nigeria Investment Promotion Commission (NIPC)	Plot 1181, Aguiyi Ironsi Street, Maitama District, P.M.B. 381, Garki Abuja.	Tel: +234-9-290-4882 Fax: - E-mail: infodesk@nipc.gov.ng Website: nipc.gov.ng
Federal Ministry of Industry, Trade & Investment (FMTI)	Old Secretariat, Area 1 Garki FCT 90001 Nigeria	Tel: - Fax: - E-mail: info@fmti.gov.ng Website: www.fmti.gov.ng
Federal Ministry of Foreign Affairs	Tafawa Balewa House, Federal Secretariat, Central District, Abuja, FCT. Suburb Fct 234 Country	Tel: - Fax: - E-mail: - Website: www.foreignaffairs.gov.ng
Nigerian Export Processing Zone Authority (NEPZA)	No. 2 Zambezi Crescent, Cadastral Zone A6 off Aguiyi Ironsi Street Maitama, Abuja, Nigeria	Tel: +234-701-683-4729 Fax: +234-9-413-1550 E-mail: enquiries@nepza.gov.ng Website: www.nepza.gov.ng
Nigerian Association of Chambers of Commerce, Industry, Mines, and Agriculture (NACCIMA)	National Secretariat 8A, Oba Akinjobi Road, G.R.A. Ikeja – Lagos. P.M.B. 12816, Lagos, Nigeria. Abuja Liaison Office Plot 701B, Central Business District, Opposite Central Mosque, Abuja	National Secretariat Tel: +234-1-761-2099 E-mail: info@naccima.com Website: www.naccima.com Abuja Liaison Office Tel: +234-817-462-4529 E-mail: contactus@naccima.com Website: www.naccima.com
Lagos Chamber of Commerce and Industry	1 Idowu Taylor Street, Victoria Island, P.O. Box 109 Marina Lagos State Nigeria	Tel: +234-1-774-6617 Fax: +234-1-270-5145 E-mail: icci@lagoschamber.com Website: www.lagoschamber.com

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมข้อมูลจากแต่ละหน่วยงาน

2.7.2. เวลาติดต่อราชการ

โดยทั่วไป หน่วยงานภาครัฐ จะเริ่มทำการตั้งแต่เวลา 8.00 น. ไปจนถึงเวลา 16.00 น. โดยวันทำการคือวันจันทร์ถึงศุกร์ ส่วนหน่วยงานภาคเอกชน จะทำงานในช่วงเวลา 08.30 – 17.00 น. นอกจากนี้ ในบางหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนที่อยู่ในรัฐตอนเหนือของประเทศ ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม อาจมีเวลาปิดทำการชั่วคราวในเวลาเที่ยงตั้งแต่เวลา 13.00 – 14.00 น. เพื่อให้พนักงาน/เจ้าหน้าที่ได้ทำการละหมาด

หน่วยงานเอกชนและหน่วยงานภาครัฐจำนวนมาก มักมีการประชุมในช่วงตอนเช้า ซึ่งยากต่อการติดต่อ ดังนั้น ในการนัดหมายหรือเข้าไปติดต่อราชการจึงอาจต้องหลีกเลี่ยงช่วงเวลาดังกล่าว โดยสำหรับการติดต่อ ควรติดต่อโดยการโทรศัพท์มากกว่าการส่งอีเมล์ จดหมาย หรือเอกสารเพื่อนัดหมาย รวมถึงฝากข้อความในระบบฝากข้อความ เนื่องจากเครือข่ายโทรศัพท์บ้านของไนจีเรียยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับการส่งจดหมายอาจมีการจัดส่งที่ล่าช้า นอกจากนี้ ผู้ประสานงานหรือผู้ได้รับการติดต่ออาจจะมิได้เปิดอ่านอีเมล์ที่ถูกส่งเข้าไป

2.7.3. วันหยุดราชการ/วันหยุดนักขัตฤกษ์

วันหยุดราชการของประเทศไนจีเรีย เป็นดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 2-8 โดยนอกจากวันดังกล่าวข้างต้น ยังมีวันหยุดตามศาสนาอิสลาม เช่น วัน Id el Maulud (วันคล้ายวันเกิดของพราหมณ์มูฮัมหมัด ตามความเชื่อของผู้นับถือศาสนาอิสลาม นิกายสุหนี่) วันอีฎิ้ลฟิตรี (หรือวัน Eid-al-Fitr ซึ่งเป็นวันแรกสุดของเดือนเชาวัล (Shawwal) ซึ่งจะเริ่มขึ้นหลังจากหมดช่วงเดือนรอมฎอน) เป็นต้น ซึ่งวันเหล่านี้จะไม่ตรงกันในแต่ละปี โดยจะถูกกำหนดตามปฏิทินจันทรคติ นอกจากนี้ ยังมีวันหยุดตามศาสนาคริสต์ด้วยเช่นกัน เช่น วันหยุดช่วงอีสเตอร์ (Easter)

ตารางที่ 2-8 วันหยุดราชการของประเทศไนจีเรีย

วัน-เดือน	วันหยุดประจำชาติ
1 มกราคม	New Year's Day
1 พฤษภาคม	Labor Day
29 พฤษภาคม	Democracy Day
1 ตุลาคม	Independence Day (National Day)
25 ธันวาคม	Christmas Day
26 ธันวาคม	Boxing Day
31 ธันวาคม	New Year's Eve

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจากหลายแหล่งข้อมูล

2.7.4. ธรรมเนียมปฏิบัติในการติดต่อธุรกิจ

- **การติดต่อทางธุรกิจ** – การติดต่อทางธุรกิจจะใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อ โดยควรโทรติดต่อไปทางโทรศัพท์ มากกว่าการส่งอีเมล์ จดหมายหรือเอกสารนัดหมาย นอกจากนี้ จะต้องมีการยืนยันกับผู้ประสานงานหรือผู้ที่ติดต่อเข้าไป เพื่อให้แน่ใจว่าทางผู้ประสานงานหรือผู้ที่ติดต่อเข้าไปรับทราบว่าได้มีการติดต่อไปจริงๆ แล้ว
- **วันทำงาน** – ภาคธุรกิจในประเทศไนจีเรียทั่วไปทำงานในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ โดยเฉลี่ยวันละ 8 ชั่วโมงต่อวัน ตั้งแต่ 08.00 – 16.00 น. แต่บางบริษัทจะเปิดทำการในวันเสาร์ ช่วงเวลาตั้งแต่ 08.00 – 14.00 น.
- **การตรงต่อเวลา** – ชาวไนจีเรียเป็นคนที่ไม่ค่อยตรงต่อเวลามากนัก โดยในการนัดหมายหรือเข้าพบ ควรเผื่อเวลาเอาไว้อย่างน้อย 15 นาที
- **การทักทาย/การต้อนรับ** – ในการทักทายหรือต้อนรับทางธุรกิจ จะทักทายโดยการจับมือ นอกจากนี้ เมื่อแยกจากกันแล้ว ก็ควรจับมืออีกครั้งหนึ่ง
- **การแต่งกาย** – ผู้ติดต่อควรแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อยเมื่อต้องติดต่อนัดหมายหรือเข้าประชุมกับนักธุรกิจชาวไนจีเรีย เนื่องจากชาวไนจีเรียได้รับอิทธิพลจากสหราชอาณาจักร จึงให้ความเชื่อถือแก่ผู้ที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อย ดูมีระดับมากกว่าผู้ที่แต่งกายแบบสบายๆ นอกจากนี้ สำหรับสุภาพสตรี ไม่ควรสวมใสกางเกง เนื่องจากชาวไนจีเรียส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และค่อนข้างถือในเรื่องดังกล่าว

2.7.5. พฤติกรรมผู้บริโภค

ประชากรส่วนใหญ่ในประเทศไนจีเรียมีระดับรายได้ที่ไม่สูงนัก โดยข้อมูลจาก World Bank ในปี 2557 แสดงให้เห็นว่าระดับรายได้ต่อหัว (GDP per capita) ของประเทศไนจีเรียอยู่ที่เพียง 3,000 เหรียญสหรัฐ

ถึงแม้ตัวเลขดังกล่าวอาจจะสูงกว่าในประเทศตลาดใหม่หลายประเทศ อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริง ประชาชนยังคงมีความเป็นอยู่ที่มิได้มากเท่ากับรายได้ต่อหัว (GDP per capita) อย่างใด ปัญหาความเหลื่อมล้ำของชนชั้นในสังคมไนจีเรียยังคงอยู่ ซึ่งแสดงออกมาผ่านพฤติกรรมของผู้บริโภคชาวไนจีเรียอย่างเห็นได้ชัด

ในด้านการบริโภคทั่วไป ประชาชนชาวไนจีเรียมีพฤติกรรมการบริโภคที่ค่อนข้างแตกต่างจากคนไทยอยู่พอสมควร กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่ที่มีระดับรายได้ต่ำจะเน้นบริโภคอาหารที่มีปริมาณแป้งและพลังงานสูง เช่น กล้วย มันเทศ และมันสำปะหลัง เป็นต้น เพื่อให้อิ่มท้องและอยู่ได้ตลอดทั้งวัน ส่วนประชาชนที่เริ่มมีรายได้สูงขึ้น จะหันไปบริโภคข้าว และเนื้อสัตว์มากขึ้น เนื่องจากข้าวและเนื้อสัตว์มีราคาที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกล้วย มันเทศ หรือมันสำปะหลัง สำหรับสินค้าอุปโภคบริโภคอื่นๆ ประชาชนที่ระดับรายได้น้อยจะใช้จ่ายกับสินค้าที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันมากกว่าที่จะใช้จ่ายกับสินค้าฟุ่มเฟือย หรือสินค้าหรูหรา หรือสินค้าที่สร้างความสะดวกสบาย แต่หากเมื่อมีรายได้มากขึ้น ชาวไนจีเรียก็ยินดีที่จะจ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อคุณภาพของสินค้าและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ ระดับราคาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจบริโภคของชาวไนจีเรียเช่นกันกับผู้บริโภคในหลายประเทศในภูมิภาคแอฟริการตะวันตก

ในด้านการเดินทางและการสัญจรในชีวิตประจำวัน ประชากรในตัวเมืองมักจะโดยสารโดยใช้รถตู้สาธารณะ จักรยานยนต์ และรถยนต์ส่วนบุคคลเป็นหลัก เนื่องจากประเทศไนจีเรียยังไม่มีระบบการขนส่งสาธารณะอื่นๆ ที่ได้รับการพัฒนา ยกเว้นรถเมล์สาธารณะที่มีวิ่งในเขตตัวเมือง ซึ่งคนส่วนใหญ่มักจะไม่นิยมขึ้น เนื่องจากมีจำนวนรถน้อยกว่ารถตู้สาธารณะ และครอบคลุมเฉพาะพื้นที่เฉพาะในตัวเมืองเท่านั้น (รถตู้สาธารณะจะวิ่งไปโดยรอบเมืองและชานเมือง ซึ่งครอบคลุมพื้นที่การเดินทางมากกว่า) ส่วนประชากรในชนบทและเมืองขนาดเล็ก จะนิยมใช้รถยนต์ส่วนบุคคล หรือจักรยานยนต์ในการเดินทาง อย่างไรก็ดี สำหรับการเดินทางระหว่างเมือง ผู้คนจะนิยมใช้รถเมล์ขนส่งมวลชน ในการเดินทางไปมาระหว่างเมืองใกล้ๆ ประชาชนชาวไนจีเรียจะอาศัยรถไฟ หรือรถบัสขนส่งมวลชน ซึ่งวิ่งจากสถานีขนส่งมวลชนหนึ่งไปยังอีกสถานีหนึ่งในเมืองข้างเคียงเป็นหลัก

ในด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ในตัวเมืองใหญ่ เช่น กรุงอาบูจา และเมืองเลกอส จะมีห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ และภัตตาคารและร้านอาหารอยู่หลายแห่ง โดยเฉพาะในย่านใจกลางเมือง (Down Town) อย่างไรก็ตาม เนื่องด้วยประชากรส่วนใหญ่มีระดับรายได้ที่ไม่สูงนักและมีกำลังซื้อที่ค่อนข้างต่ำ ทำให้ความนิยมในการเดินห้างสรรพสินค้า หรือการเดินทางไปซื้อของเครื่องใช้ในห้างสรรพสินค้าหรือร้านค้าส่งขนาดใหญ่ (Wholesales) ยังมีอยู่น้อย โดยประชากรที่มีระดับรายได้น้อยจะเลือกนิยมไปซื้อของเครื่องใช้ตามตลาดชุมชนมากกว่า ส่วนในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ช่วงสั้นๆ นั้น ชาวไนจีเรียที่ค่อนข้างมีฐานะจะนิยมเดินทางไปเที่ยวตามเมืองต่างๆ ในประเทศไนจีเรีย หรือในต่างประเทศ โดยนิยมท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ (Tour) ผ่านบริษัททัวร์ มากกว่าการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองเหมือนนักท่องเที่ยวชาวไทย

2.8. ภาพรวมการค้า และการลงทุนของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

2.8.1. ภาพรวมการค้าสินค้า

2.8.1.1. การส่งออก

สำหรับการส่งออกสินค้าของประเทศไนจีเรีย พบว่าประเทศไนจีเรียมีการส่งออกที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงระหว่างปี 2552-2554 และเริ่มลดต่ำลงนับจากปี 2555 เป็นต้นมา แต่โดยภาพรวม มูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดของไนจีเรียยังคงเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจาก 53,937.64 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2552 เป็น 93,616.31 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2557 ทั้งนี้ อัตราการเติบโตที่เกิดขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 11.66 ดังแสดงในภาพที่ 2-13

ประเทศที่ไนจีเรียมีการส่งออกไปมากที่สุดในช่วงปี 2552-2557 ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อินเดีย บราซิล สเปน และฝรั่งเศส (ตามลำดับ) โดยสัดส่วนการส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 20 ของการส่งออกสินค้าทั้งหมดของประเทศ และคิดเป็นสัดส่วนที่มากที่สุด (ภาพที่ 2-14)

ทั้งนี้ ในระหว่างปี 2552-2557 ไนจีเรียมีการส่งออกมาประเทศไทยคิดเป็นเพียงร้อยละ 0.52 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด จึงอาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยอาจมิได้เป็นตลาดส่งออกสำคัญของไนจีเรีย เหมือนสหรัฐอเมริกา หรืออินเดีย หรือบราซิล โดยเมื่อเปรียบเทียบกับตลาดอื่นแล้ว ประเทศไทยติดอยู่ในอันดับที่ 26 ของประเทศที่ไนจีเรียมีการส่งออกสินค้าไปมากที่สุด (ภาพที่ 2-15)

สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไนจีเรีย ได้แก่ น้ำมันปิโตรเลียม รองลงมาเป็นก๊าซปิโตรเลียม ยางธรรมชาติ และเมล็ดโกโก้ ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 2-9

ภาพที่ 2-13 มูลค่าการส่งออกสินค้าของประเทศไนจีเรียทั้งหมด ปี 2552-2557 จำแนกตามแหล่งส่งออกสำคัญ

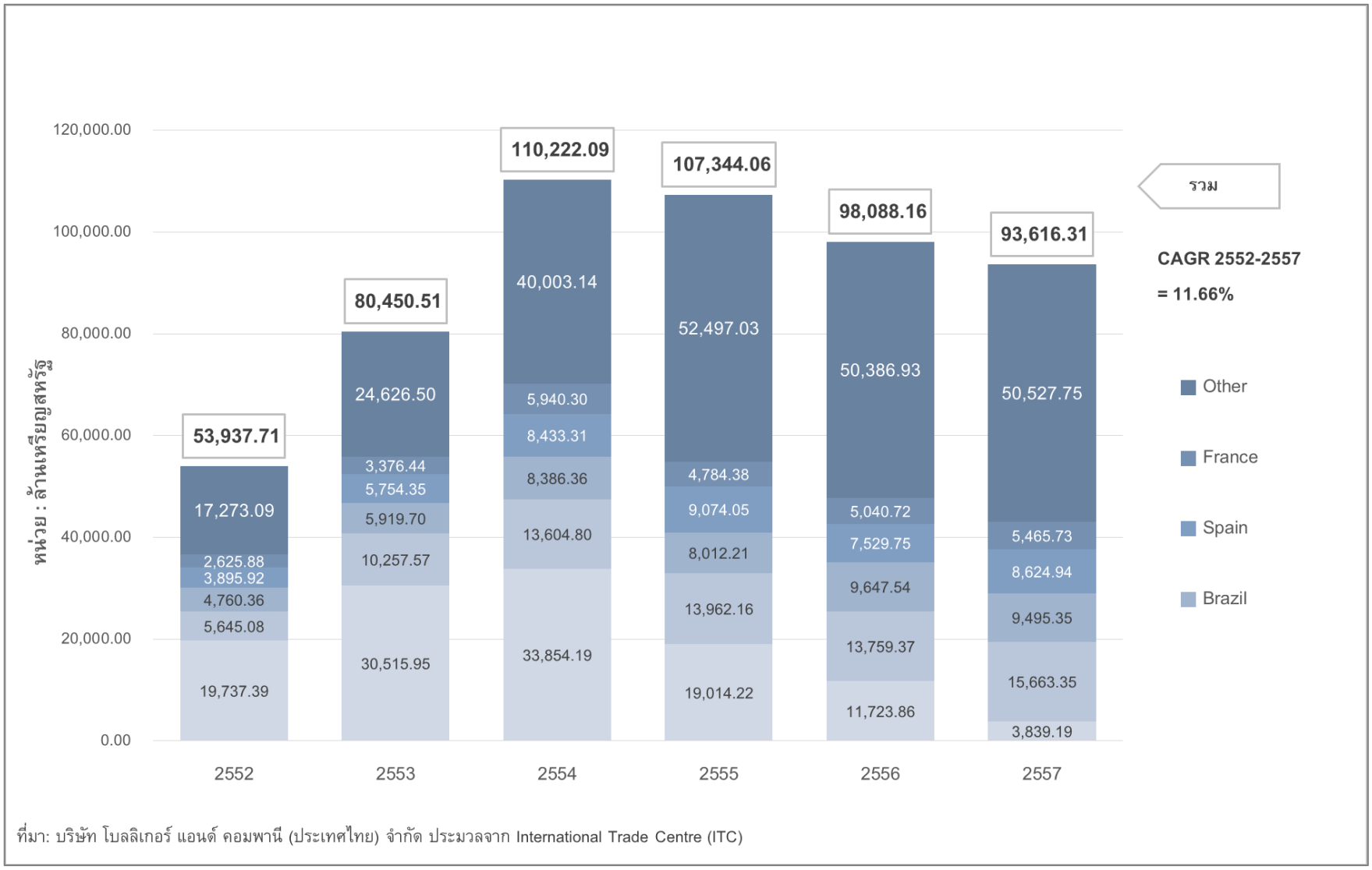

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

ภาพที่ 2-14 สัดส่วนการส่งออกของประเทศไนจีเรียไปยังตลาดส่งออกสินค้าสำคัญ ปี 2552-2557

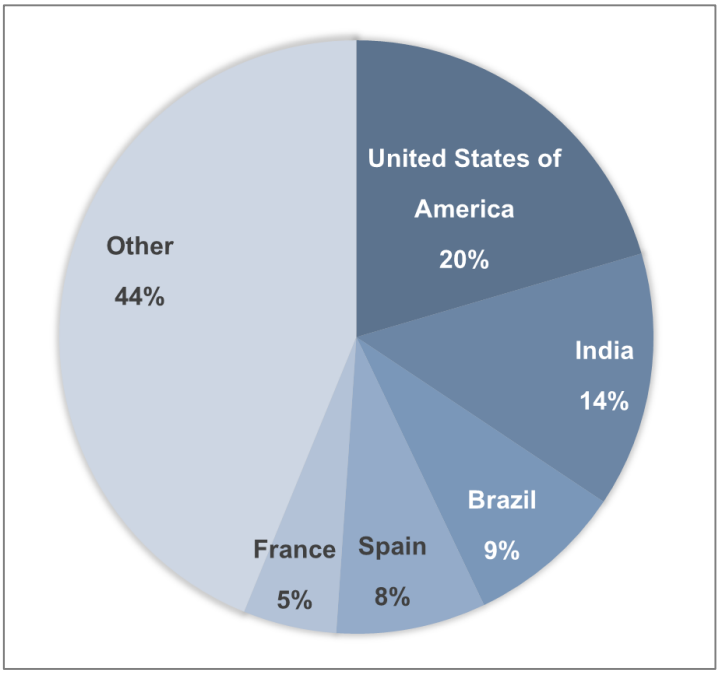

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International trade centre (ITC)

ภาพที่ 2-15 ตลาดส่งออกสินค้าที่สำคัญของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557

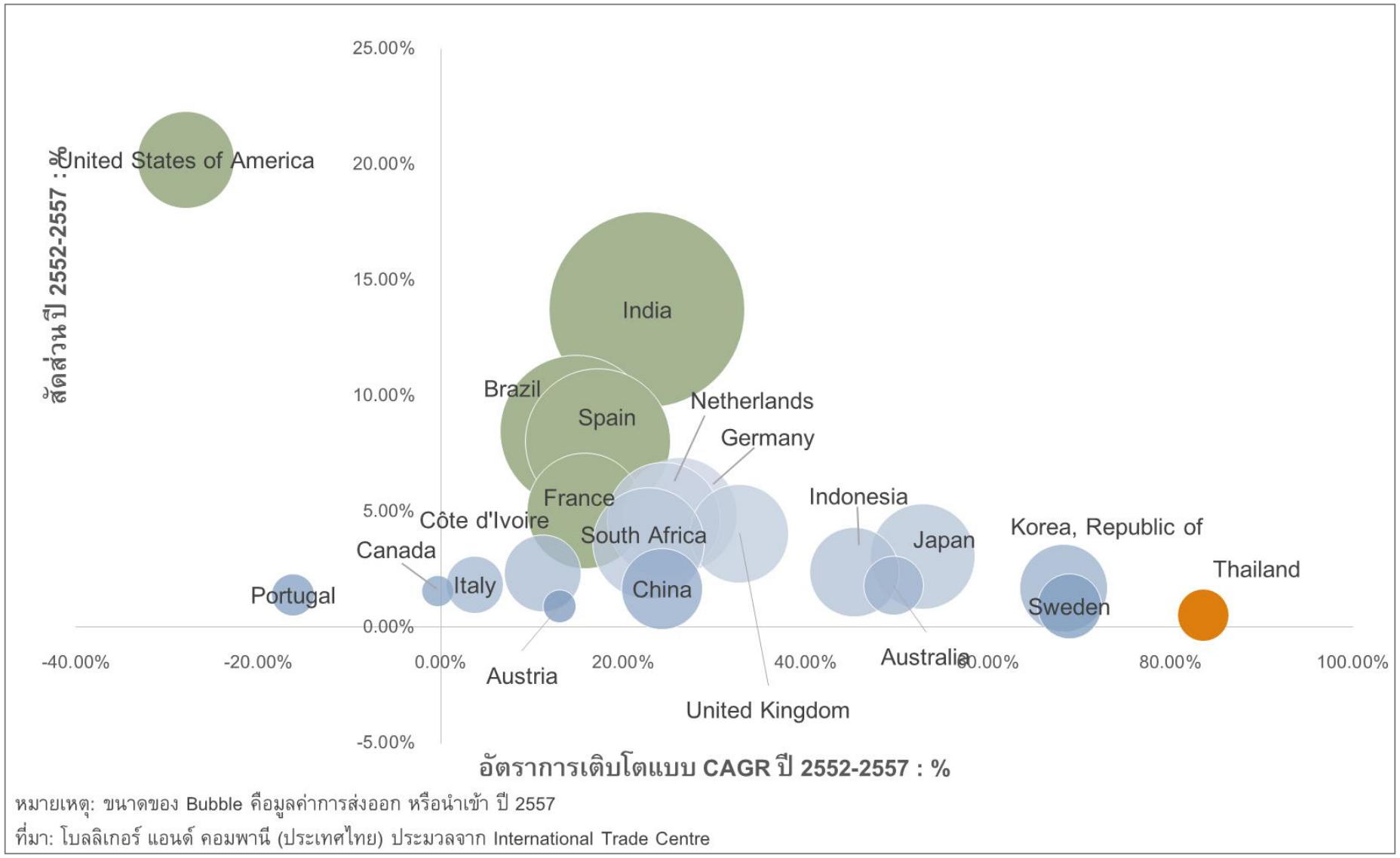

หมายเหตุ: ขนาดของ Bubble คือมูลค่าการส่งออก หรือนำเข้า ปี 2557

ที่มา: โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-9 สินค้าส่งออกสำคัญ 5 อันดับแรกของประเทศไนจีเรีย

(หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐ)

สินค้าส่งออกสำคัญของประเทศไนจีเรีย				
No	**Hs Code**	**รายการสินค้า**	**มูลค่าส่งออกเฉลี่ยของไนจีเรีย ปี 2552-2557**	**คิดเป็นสัดส่วน (ร้อยละ)**
TOTAL		**ทุกรายการสินค้า**	**589,468.38**	**100.00%**
1	HS2709	น้ำมันปิโตรเลียมดิบและน้ำมันดิบที่ได้จากแร่บิทูมินัส	367,243.89	62.30%
2	HS2710	น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จากแร่บิทูมินัส นอกจากที่เป็นน้ำมันดิบ รวมทั้งสิ่งปรุงแต่งที่ไม่ได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น ซึ่งมีน้ำมันปิโตรเลียม หรือน้ำมันที่ได้จากแร่บิทูมินัสตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก ซึ่งน้ำมันเหล่านี้เป็นองค์ประกอบหลักของสิ่งปรุงแต่งนั้น เศษน้ำมัน	39,701.35	6.74%
3	HS2711	ก๊าซปิโตรเลียมและก๊าซไฮโดรคาร์บอนอื่น ๆ	25,222.30	4.28%
4	HS4001	ยางธรรมชาติ บาลาตา กัตตาเปอร์ชา กวายูล ชิเคิล และ กัมธรรมชาติที่คล้ายกัน ในลักษณะขั้นปฐม หรือ เป็นแผ่น แผ่นบาง หรือเป็นแถบ	20,666.16	3.51%
5	HS1801	เมล็ดโกโก้ ทั้งเมล็ดหรือที่แตก ดิบหรือคั่ว	7,833.38	1.33%

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

2.8.1.2. การนำเข้า

สำหรับการนำเข้าสินค้าของประเทศไนจีเรีย พบว่าในช่วงระหว่างปี 2552-2557 การนำเข้าของไนจีเรียมีทิศทางที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจากภาพที่ 2-16 การนำเข้าของไนจีเรียเพิ่มขึ้นจากเดิมที่มีมูลค่าเท่ากับ 32,343.58 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2552 มาเป็น 51,629.28 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2557 โดยคิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR อยู่ที่ร้อยละ 9.79 ทั้งนี้แหล่งนำเข้าสินค้าที่สำคัญของประเทศไนจีเรีย คือประเทศจีน สหรัฐอเมริกา อินเดีย เนเธอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร (ภาพที่ 2-17)

หากพิจารณาการนำเข้าสินค้าของไนจีเรียในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา (ระหว่างปี 2552-2557) จะพบว่า ไนจีเรียมีการนำเข้าจากประเทศไทยที่สูงกว่าในด้านการส่งออก โดยไนจีเรียนำเข้าจากไทยคิดเป็นส่วนแบ่งการนำเข้าเท่ากับร้อยละ 1.84 ของการนำเข้าทั้งหมด ซึ่งเทียบเป็นอันดับที่ 12 ของแหล่งนำเข้าทั้งหมดของไนจีเรีย (ภาพที่ 2-18)

สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญของไนจีเรีย พบว่า ไนจีเรียมีการนำเข้าสินค้าน้ำมันปิโตรเลียม ยานยนต์สำหรับขนส่งบุคคล ข้าวสาลีและเมสลิน ยานยนต์สำหรับขนส่งของ และปลาแช่แข็ง มากที่สุดเป็น 5 อันดับแรกของสินค้าที่นำเข้าทั้งหมด (ตารางที่ 2-10)

ภาพที่ 2-16 มูลค่าการนำเข้าสินค้าของประเทศไนจีเรียทั้งหมด ปี 2552-2557 จำแนกตามแหล่งนำเข้าสำคัญ

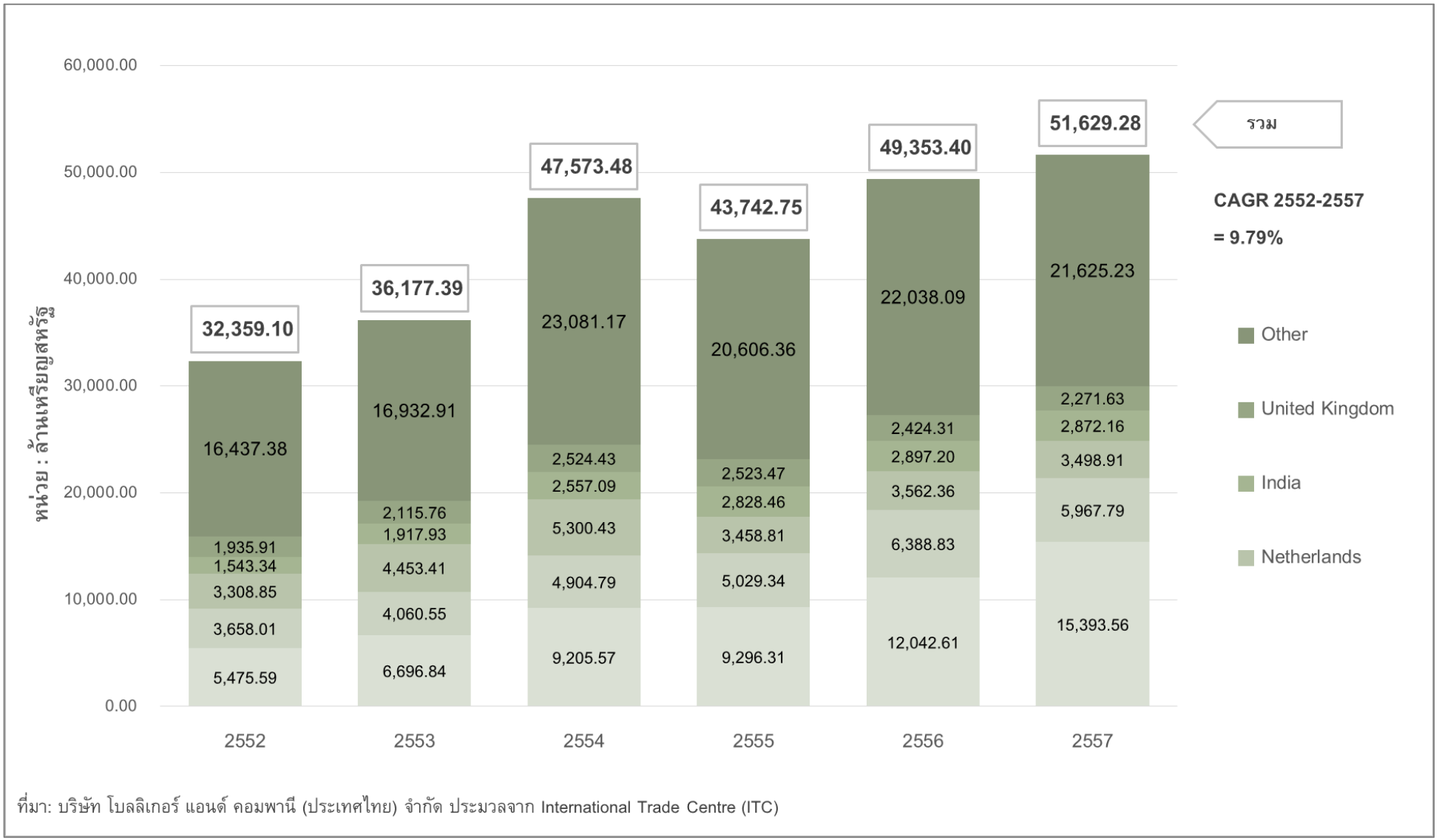

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

ภาพที่ 2-17 สัดส่วนการนำเข้าของประเทศไนจีเรียจากแหล่งนำเข้าสำคัญในปี 2552-2557

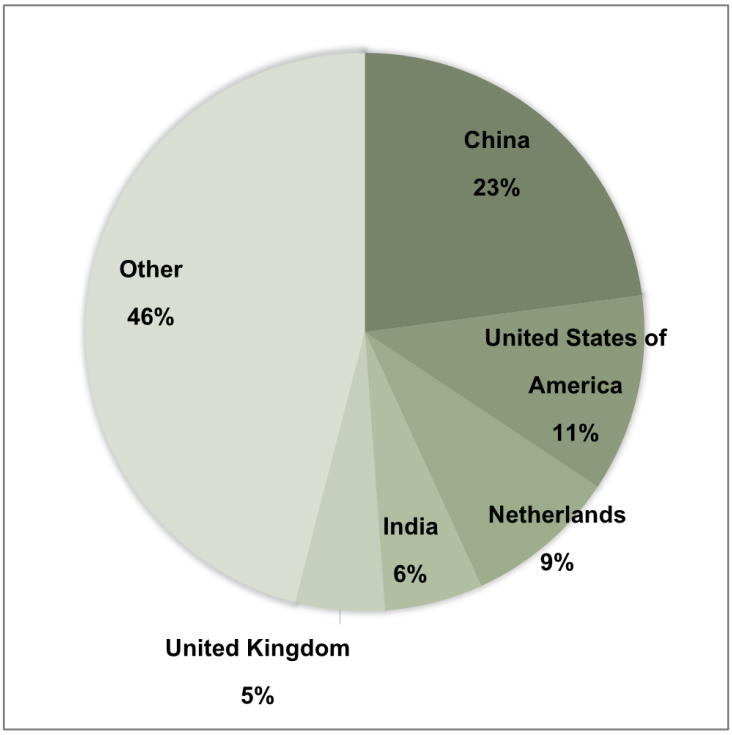

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International trade centre (ITC)

ภาพที่ 2-18 แหล่งนำเข้าสินค้าที่สำคัญของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557

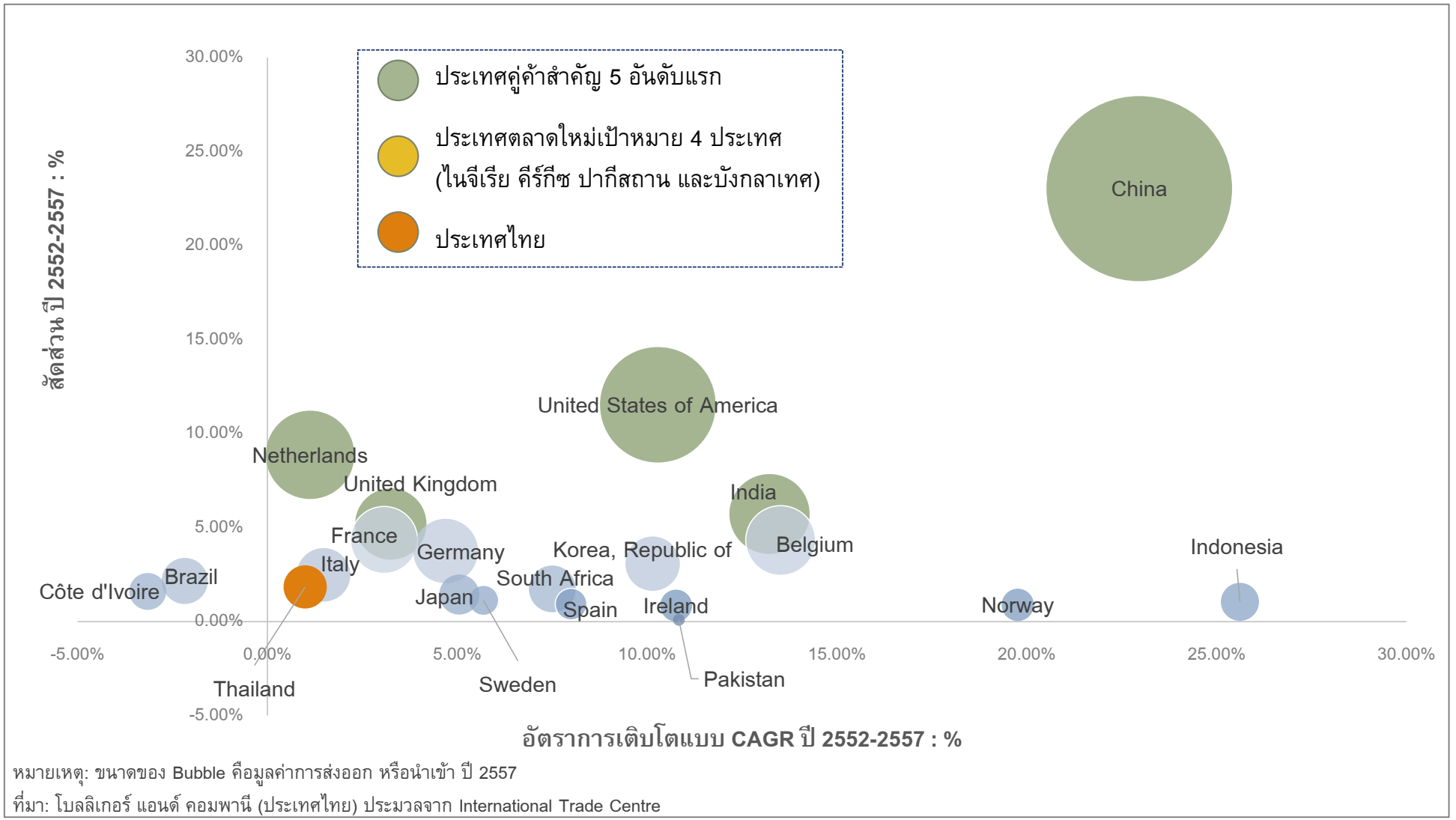

หมายเหตุ: ขนาดของ Bubble คือมูลค่าการส่งออก หรือนำเข้า ปี 2557

ที่มา: โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 2-10 สินค้านำเข้าที่สำคัญ 5 อันดับแรกของประเทศไนจีเรีย

(หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐ)

สินค้านำเข้าสำคัญของประเทศไนจีเรีย				
No	**Hs Code**	**รายการสินค้า**	**มูลค่านำเข้าเฉลี่ยของไนจีเรีย ปี 2552-2557**	**คิดเป็นสัดส่วน (ร้อยละ)**
TOTAL		**ทุกรายการสินค้า**	**274,213.07**	**100.00%**
1	HS2710	น้ำมันปิโตรเลียมและน้ำมันที่ได้จากแร่บิทูมินัส นอกจากที่เป็นน้ำมันดิบ รวมทั้งสิ่งปรุงแต่งที่ไม่ได้ระบุหรือรวมไว้ในที่อื่น ซึ่งมีน้ำมันปิโตรเลียม หรือน้ำมันที่ได้จากแร่บิทูมินัสตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไปโดยน้ำหนัก ซึ่งน้ำมันเหล่านี้เป็นองค์ประกอบหลักของสิ่งปรุงแต่งนั้น เศษน้ำมัน	15,573.75	5.68%
2	HS8703	รถยนต์และยานยนต์อื่น ๆ ที่ออกแบบสำหรับขนส่งบุคคลเป็นหลัก (นอกจากของตามประเภทที่ 87.02) รวมถึงสเตชั่นแวกอนและรถแข่ง	14,576.31	5.32%
3	HS1001	ข้าวสาลีและเมสลิน	8,209.48	2.99%
4	HS8704	ยานยนต์สำหรับขนส่งของ	5,900.12	2.15%
5	HS0303	ปลา แช่เย็นจนแข็ง ไม่รวมถึงเนื้อปลาแบบฟิลเล และเนื้อปลาแบบอื่น ตามประเภทที่ 03.04	5,305.73	1.93%

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

2.8.2. ภาพรวมการค้าบริการ

2.8.2.1. การส่งออก

สำหรับด้านการส่งออกบริการของประเทศไนจีเรีย พบว่าในภาพรวมมีการลดลง หากแต่มิได้เริ่มลดลงตั้งแต่ปี 2552 เนื่องจากมีการส่งออกบริการที่เพิ่มขึ้นในช่วงระหว่างปี 2552-2554 ก่อนจะเริ่มลดลงตั้งแต่ปี 2555

หากพิจารณาในมูลค่าการส่งออกบริการ พบว่า ไนจีเรียมีมูลค่าการส่งออกบริการอยู่ที่ 1,973.45 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2557 ปรับตัวลดลงจากการส่งออกบริการในปี 2552 ที่อยู่ที่ 2,217.87 ล้านเหรียญสหรัฐ และสามารถประเมินอัตราการเติบโตของมูลค่าการส่งออกบริการของไนจีเรียได้ที่ร้อยละ -2.31 ในรูปแบบของอัตราการเติบโตแบบ CAGR ดังแสดงในภาพที่ 2-19

สำหรับการส่งออกบริการดังกล่าวของไนจีเรีย คิดเป็นร้อยละ 78.76 เป็นการส่งออกบริการเชิงพาณิชย์ ในขณะที่ร้อยละ 21.24 จะเป็นการส่งออกบริการภาครัฐ โดยสำหรับการส่งออกบริการเชิงพาณิชย์นั้น ไนจีเรียมีการส่งออกบริการด้านการขนส่ง (Transportation) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.05 ของมูลค่าการส่งออกบริการเชิงพาณิชย์ทั้งหมดในช่วงปี 2552-2557 ส่วนภาคบริการที่มีการส่งออกรองลงมา ได้แก่ การบริการด้านการท่องเที่ยว (Travel) และบริการด้านธุรกิจอื่นๆ (Other Business Services) ดังภาพที่ 2-20

ภาพที่ 2-19 มูลค่าการส่งออกบริการของประเทศไนจีเรียทั้งหมด ปี 2552-2557 จำแนกเป็นประเภทบริการ

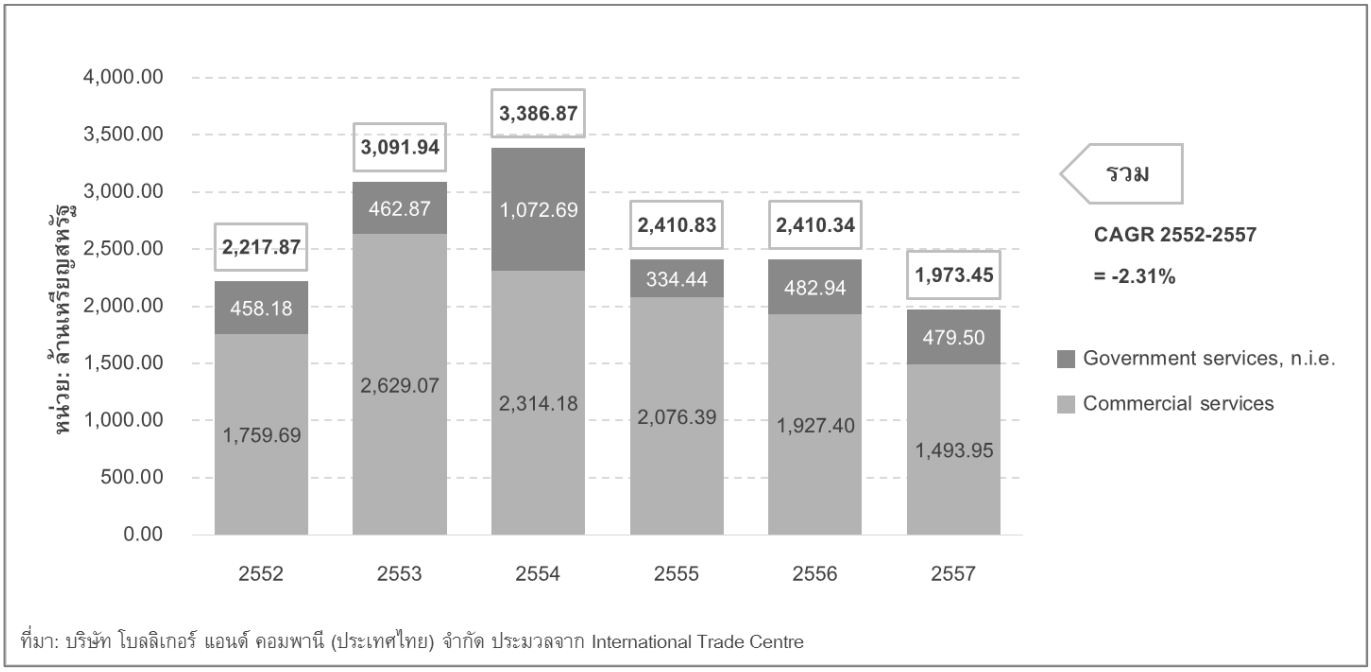

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ภาพที่ 2-20 สัดส่วนประเภทบริการที่ประเทศไนจีเรียส่งออกเฉลี่ยปี 2552-2557

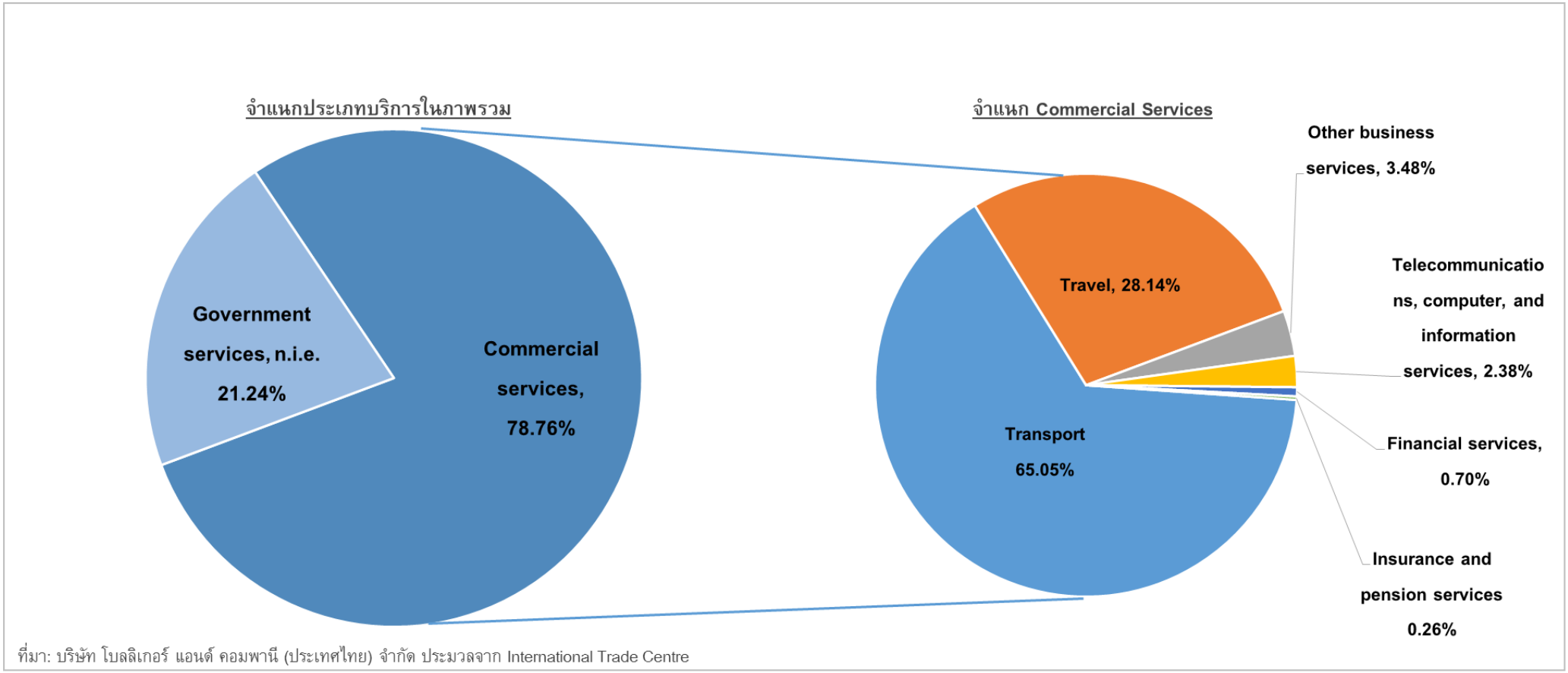

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

2.8.2.2. การนำเข้า

ไนจีเรียมีการนำเข้าบริการในทิศทางที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับภาคการส่งออกบริการ โดยมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นจาก 18,696.80 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2552 เป็น 24,192.97 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2557 ซึ่งคิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR อยู่ที่ร้อยละ 5.29 ดังแสดงในภาพที่ 2-21

สำหรับการนำเข้าบริการส่วนใหญ่ของประเทศไนจีเรีย คิดเป็นกว่าร้อยละ 92.05 ของมูลค่าการนำเข้าบริการทั้งหมด เป็นการนำเข้าบริการเชิงพาณิชย์ ดังแสดงในภาพที่ 2-22 ซึ่งบริการที่นำเข้ามากที่สุด ได้แก่ บริการด้านการขนส่ง (Transportation) การบริการด้านการท่องเที่ยว (Travel) และบริการด้านธุรกิจอื่นๆ (Other business Services) ตามลำดับ ส่วนบริการภาครัฐนั้น ไนจีเรียมีการนำเข้าคิดเป็นร้อยละ 7.95 ของมูลค่าการนำเข้าบริการทั้งหมด

ภาพที่ 2-21 มูลค่าการนำเข้าบริการของประเทศไนจีเรียทั้งหมด ปี 2552-2557 จำแนกเป็นประเภทบริการ

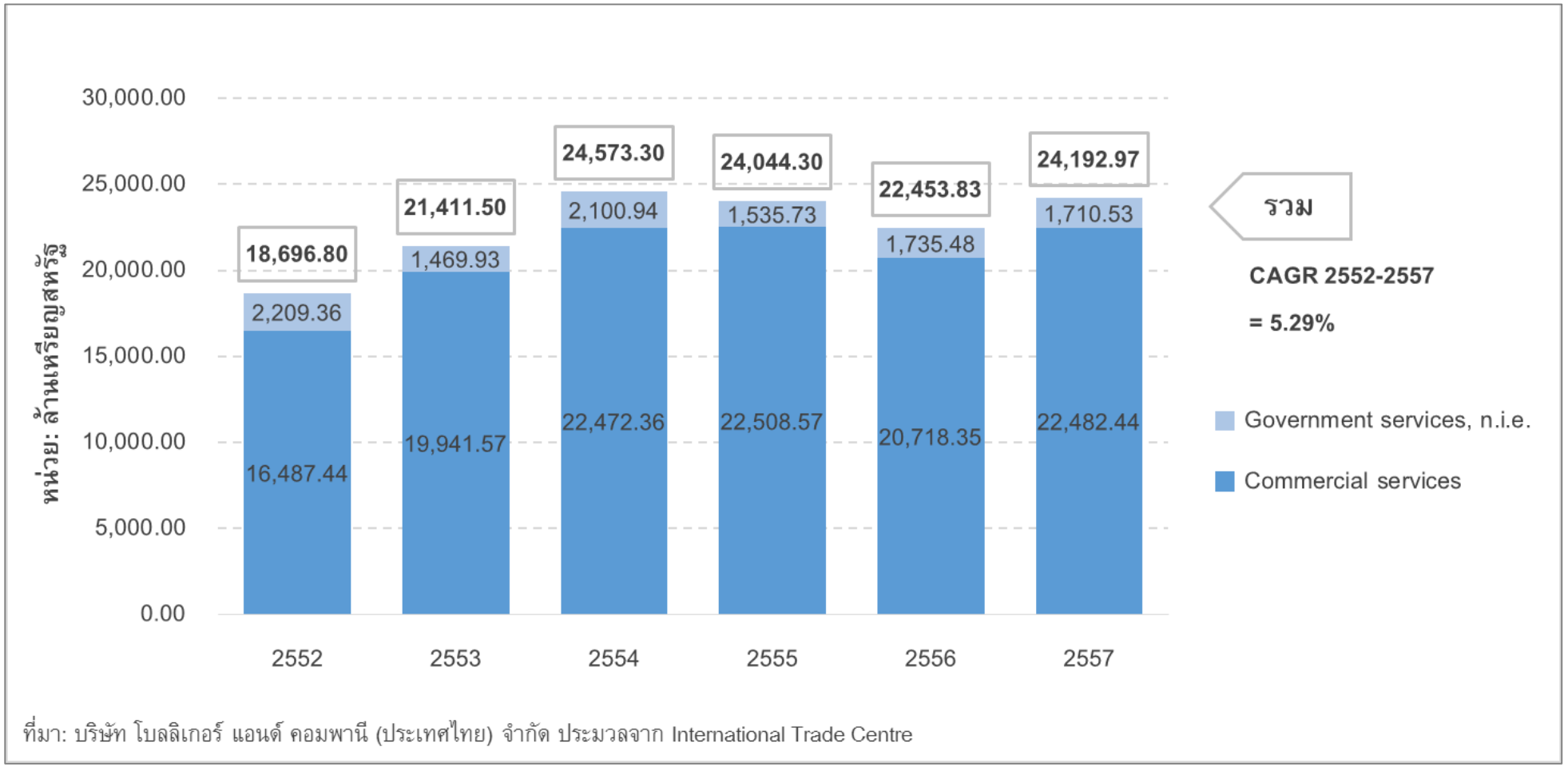

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ภาพที่ 2-22 สัดส่วนประเภทบริการที่ประเทศไนจีเรียนำเข้าเฉลี่ยปี 2552-2557

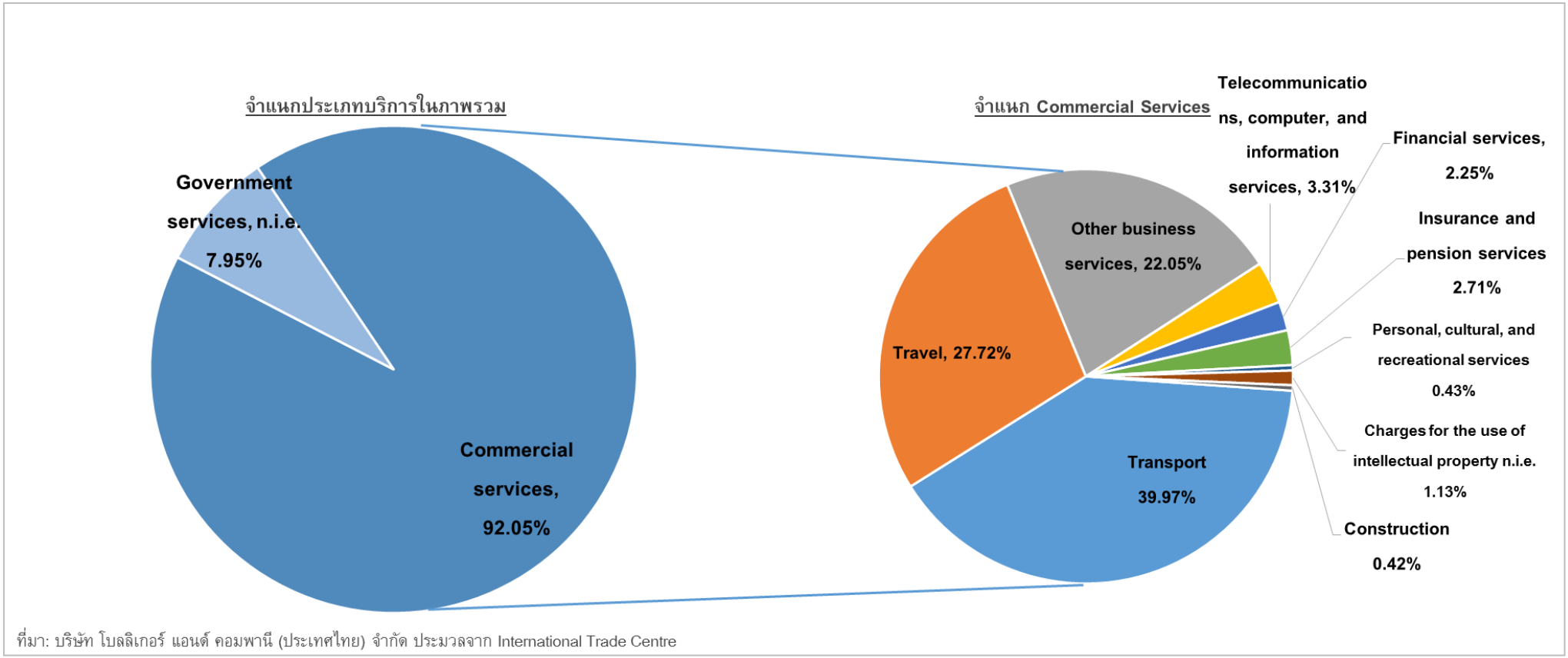

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

2.8.3. ภาพรวมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

สำหรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ การลงทุนดังกล่าวที่เข้ามาในประเทศไนจีเรียก็มีแนวโน้มที่ลดลงเช่นกัน โดยในปี 2557 ไนจีเรียมีมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศอยู่ที่ 4,693.83 ล้านเหรียญสหรัฐ ลดลงจาก 8,554.84 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2552 โดยทิศทางการลงทุนที่ลดลงดังกล่าว ประเมินเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR ที่ติดลบเท่ากับร้อยละ 11.31 ดังภาพที่ 2-23

ภาพที่ 2-23 ข้อมูลการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557

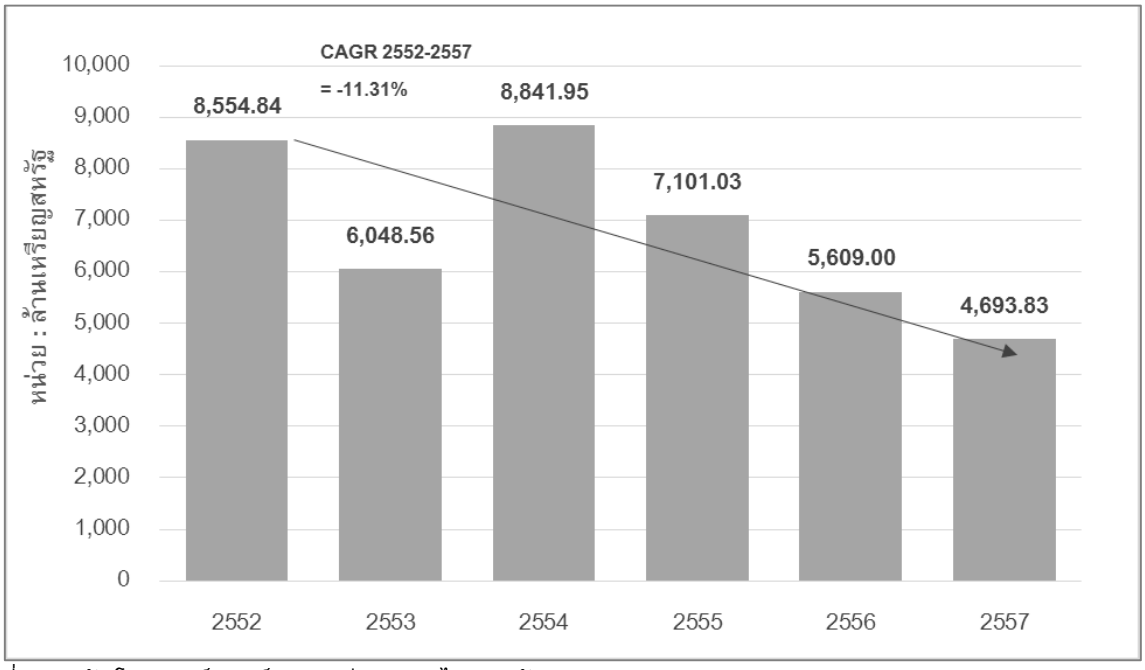

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก UNCTAD

ทั้งนี้ ประเทศที่เป็นผู้ลงทุนหลักของประเทศไนจีเรีย[4] ได้แก่ สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา เบลเยียม ซาอุดิอาระเบีย และกาตาร์

[4] ข้อมูลจาก Central Bank of Nigeria ณ ปี 2557

บทที่ 3
โอกาสและลู่ทางการลงทุนในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

3.1. นโยบายด้านการลงทุน

ในช่วงปี 2495 ไนจีเรียดำเนินนโยบายทางการลงทุนจากต่างประเทศที่ค่อนข้างเปิดกว้าง โดยหากพิจารณามูลค่าการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing) ในประเทศไนจีเรีย จะพบว่ามากกว่าร้อยละ 70 เป็นการลงทุนจากชาวต่างชาติ โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนจากประเทศในแถบตะวันออกกลางและทวีปยุโรป อันเป็นผลพวงจากการเป็นอาณานิคมของสหราชอาณาจักรเป็นเวลานานกว่า 160 ปี แต่ในช่วงเวลา 50 ปีหลังจากประเทศไนจีเรียได้รับเอกราชจากสหราชอาณาจักรในปี 2503 ประเทศไนจีเรียกลับต้องเผชิญอุปสรรคต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก โดยมีสาเหตุสำคัญสองประการ ได้แก่ (1) การวางนโยบายทางเศรษฐกิจและการลงทุนในเชิงปิด และ (2) การขาดเสถียรภาพทางการเมืองภายในประเทศ

ในประการแรก หลังจากได้รับเอกราช รัฐบาลท้องถิ่นไนจีเรียเลือกที่จะดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเอง (Indigenization) พยายามจะลดการพึ่งพาการส่งออก เร่งพัฒนาภาคอุตสาหกรรมในประเทศ และลดการนำเข้า โดยสร้างข้อกำหนดทางด้านการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศและการควบคุมการนำเข้า ผลลัพธ์ของการดำเนินนโยบายดังกล่าวกลับทำให้ภาคการผลิตในประเทศไม่สามารถพัฒนาได้อย่างที่คาดหวังไว้ เนื่องจากประเทศไนจีเรียยังไม่มีเทคโนโลยีทางการผลิตที่มีความก้าวหน้าเพียงพอ แต่ถึงกระนั้น รัฐบาลไนจีเรียยังคงดำเนินนโยบายเศรษฐกิจและการลงทุนแบบปิดต่อไป

หลังจากปี 2514 รัฐบาลไนจีเรียดำเนินนโยบายทางการลงทุนแบบปิดมากยิ่งขึ้น กลุ่มอุตสาหกรรมที่ชาวต่างชาติเคยได้รับอนุญาตให้ถือครองหุ้นได้ทั้งหมดกลับถูกจำกัดสัดส่วนการถือหุ้นของชาวต่างชาติ บางกลุ่มอุตสาหกรรมที่ชาวต่างชาติเคยสามารถร่วมลงทุนกับชาวไนจีเรียได้กลับถูกเปลี่ยนสถานะเป็นอุตสาหกรรมปิดที่ให้ชาวไนจีเรียถือครองหุ้นและดำเนินกิจการได้เท่านั้น การดำเนินนโยบายเช่นนี้ส่งผลให้บริษัทต่างชาติหลายแห่งตัดสินใจถอนการลงทุนออกจากประเทศไนจีเรีย อันเป็นสาเหตุที่ทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing) ในไนจีเรียเป็นไปอย่างล่าช้า โดยหากพิจารณาผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของประเทศไนจีเรียในปี 2546 จะพบว่าภาคการผลิตมีมูลค่าคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 4 เท่านั้น ซึ่งต่ำกว่ากลุ่มประเทศกำลังพัฒนาประเทศอื่นๆ ที่มีลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกันเป็นอย่างมาก

ตัวอย่างได้แก่ ประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย (ทั้งสองประเทศเป็นผู้ส่งออกน้ำมัน) ซึ่งเป็นสองประเทศที่สัดส่วนภาคการผลิตในผลิตภัณฑ์มวลรวมเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากในช่วงห้าสิบปีที่ผ่านมา

ดังที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้า ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนในประเทศไนจีเรียคือปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองและสงครามกลางเมืองภายในประเทศ ซึ่งส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้ง จนปี 2542 ไนจีเรียมีการจัดการเลือกตั้งทั่วไปและเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรัฐบาลทหารเป็นรัฐบาลพลเรือน โดยนายโอบาซานโจได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดี และเริ่มดำเนินแผนการปฏิรูปเศรษฐกิจตามยุทธศาสตร์ National Economic Empowerment and Development Strategy (NEEDS) ซึ่งเน้นย้ำถึงความสำคัญของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าภายในสิ้นปี 2558 สัดส่วนการลงทุนในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจะต้องอยู่ในระดับร้อยละ 30 และมีการเติบโตของมูลค่าการลงทุนในอัตราร้อยละ 8 ต่อปี

ในปัจจุบัน ไนจีเรียมีแนวคิดในการส่งเสริมการลงทุน โดยพยายามที่จะลดการพึ่งพิงการส่งออกสินค้าในกลุ่มน้ำมันและแก๊สธรรมชาติ และขยายฐานการส่งออกไปยังสินค้าประเภทอื่นๆ ส่งเสริมการส่งออกเพื่อนำเงินเข้าประเทศ สร้างการจ้างงานในประเทศ พัฒนาความสามารถทางเทคโนโลยี ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ด้วยการสนับสนุนการหลายรูปแบบ เช่นการ สนับสนุนให้ภาคธุรกิจการจ้างแรงงานในประเทศ ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและการเงินสำหรับส่งเสริมการส่งออก การจ้างงาน และการวิจัยในประเทศ ส่งเสริมการใช้วัตถุดิบพื้นเมือง และผ่อนปรนกฎเกณฑ์เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติในรูปแบบต่างๆ

3.2. กฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุน

3.2.1. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากต่างประเทศ

สำหรับส่วนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนจากต่างประเทศ กฎหมายสำคัญที่นักลงทุนควรจะต้องทราบได้แก่ **กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งไนจีเรีย Nigerian Investment Promotion Commission Act No.16 (1995)** ซึ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่ของนักลงทุนชาวต่างชาติ โดยสามารถสรุปสาระสำคัญจากแต่ละประเด็นได้ดังนี้

ในอดีต ไนจีเรียมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการเข้ามาลงทุนของชาวต่างชาติในเกือบทุกประเภทอุตสาหกรรม แต่ผ่อนปรนมากขึ้นในระยะหลัง โดยได้เปิดเสรีการลงทุนในเกือบทุกอุตสาหกรรม และได้ยกเลิกข้อแม้การจำกัดจำนวนผู้ถือหุ้นต่างชาติในบริษัทที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไนจีเรีย ทั้งนี้ยังมีธุรกิจในบางกลุ่มอุตสาหกรรมที่จะไม่ได้รับการยกเว้น และยังคงข้อกำหนดไม่ให้ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนโดยตรงหรือเข้าร่วมลงทุน ซึ่งรวมถึง

- อุตสาหกรรมการผลิตอาวุธและกระสุน (Production of Arms and Ammunition)
- อุตสาหกรรมการผลิตยาเสพติดและสารหลอนประสาท (Production of and Dealing in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances)
- อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องแบบและอุปกรณ์ทางการทหาร (Manufacture of Military/Paramilitary Wears and Accoutrements)
- อุตสาหกรรมการขนส่งทางเรือและทางบก (Participation in Coastal and Inland Shipping)

สำหรับขั้นตอนในการเข้ามาลงทุน รัฐบาลไนจีเรียกำหนดไว้ว่า ชาวต่างชาติที่ประสงค์จะเข้ามาดำเนินกิจการในประเทศไนจีเรียจะต้องจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท (Incorporation) จัดตั้งเป็นสำนักงานสาขา (Branch Office) หรือสำนักงานตัวแทน (Representative Office) เท่านั้น และภายหลังจากการจัดตั้งบริษัท จะต้องจดทะเบียนการลงทุนจาก Nigerian Investment Promotion Commission (NIPC) ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนที่ชาวต่างชาติถือหุ้นทั้งหมดหรือเป็นกิจการร่วมทุนกับชาวไนจีเรีย เพื่อเป็นการยืนยันการรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน

ทั้งนี้ ในกรณีที่บริษัทต่างชาติประสงค์ที่จะไม่จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทในประเทศไนจีเรียเพื่อดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจในประเทศไนจีเรีย สามารถกระทำได้โดยมีข้อแม้ดังต่อไปนี้

- เป็นบริษัทต่างชาติที่ได้รับคำเชิญให้มาลงทุนในประเทศไนจีเรีย หรือบริษัทต่างชาติที่ได้รับการรับรองโดยรัฐบาลกลางให้ดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจใดเป็นพิเศษ
- เป็นบริษัทต่างชาติในไนจีเรียที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลโครงการการลงทุนจากต่างประเทศที่ประเทศอื่นหรือองค์กรระหว่างประเทศให้การสนับสนุน
- เป็นบริษัทของรัฐบาลต่างชาติที่ดำเนินกิจการในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการส่งออกเท่านั้น
- เป็นบริษัทที่รับให้คำปรึกษาทางด้านวิศวกรรมหรือให้คำปรึกษาทางเทคนิคภายใต้โครงการใดๆ ที่หน่วยงานภาครัฐในประเทศไนจีเรียเป็นผู้ริเริ่ม

ชาวต่างชาติที่จะเข้ามาดำเนินกิจการที่มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ข้างต้น สามารถยื่นคำร้องขอเข้ามาดำเนินกิจการในประเทศโดยไม่ต้องจัดตั้งบริษัทกับเลขาธิการรัฐบาลกลาง (Secretary to the Government of the Federation: SGF) โดยจะได้รับอนุมัติให้ดำเนินกิจการได้ในช่วงเวลาและเงื่อนไขตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรเท่านั้น

3.2.1.1. ขั้นตอนการขอจดทะเบียนลงทุนในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย (Business Registration Certificate)

ตามที่กล่าวไป ชาวต่างชาติที่จะลงทุนจัดตั้งกิจการในประเทศไนจีเรียจะต้องยื่นขอจดทะเบียนการลงทุนกับ NIPC ภายหลังจากการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท ทั้งที่เป็นการลงทุนที่ชาวต่างชาติเป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมด หรือการร่วมลงทุนกับชาวไนจีเรีย โดยวิธีการคือ ให้นักลงทุนยื่นคำร้องการจดทะเบียนการลงทุน (NIPC Application Form) พร้อมกับหลักฐานดังต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา

- สำเนาใบรับรองการจัดตั้งบริษัท (ทุนจดทะเบียนไม่ควรต่ำกว่า 10 ล้านไนรา)
- สำเนาหนังสือรับรองการชำระภาษี (Tax Clearance Certificate)
- สำเนาใบรับรองการนำเข้าเงินทุน (Certificate of Capital Importation)
- สำเขาของแบบฟอร์ม CAC 02 และ 07
- สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิ (Memorandum of Association) และข้อบังคับของบริษัท (Article of Association)
- สำเนาใบเสร็จรับเงินการชำระค่าอากรแสตมป์ในการอนุมัติทุนจดทะเบียน
- สำเนาของข้อตกลงการร่วมทุน (ยกเว้นการลงทุนที่บริษัทที่ต่างชาติถือหุ้นทั้งหมด)
- สำเนารายงานการศึกษาความเป็นไปได้ของการทำธุรกิจและแผนการดำเนินธุรกิจของบริษัท (Feasibility Report and Project Implementation Programme)
- สำเนาหลักฐานการเช่าหรือถือครองอาคารสำนักงานที่บริษัทจะใช้ในการดำเนินกิจการ (Deeds of Sub-Lease/Assignment)
- สำเนาเอกสารที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติ เช่น หลักฐานการประกอบธุรกิจในระดับนานาชาติ เพื่อแสดงถึงความน่าเชื่อถือของบริษัทร่วมทุนต่างชาติในสายงานธุรกิจ (ถ้ามี)

ทั้งนี้ หากนักลงทุนประสงค์จะว่าจ้างชาวต่างชาติให้เข้ามาทำงานในประเทศไนจีเรีย รัฐบาลไนจีเรียจะเป็นผู้กำหนดโควตาจำกัดจำนวนชาวต่างชาติที่สามารถเข้ามาทำงานได้ (Expatriate Quota Position) โดยให้ยื่นคำร้องขอให้พิจารณาโควตา พร้อมกับการยื่นขอจดทะเบียนการลงทุน (Business Registration Certificate) โดยให้ยื่นหลักฐานดังต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา

- หลักฐานที่แสดงว่าบริษัทไม่สามารถจัดจ้างชาวไนจีเรียที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่ต้องการได้
- สำเนารายละเอียดโครงการการฝึกอบรมชาวไนจีเรียเพื่อทดแทนแรงงานชาวต่างชาติ
- รายชื่อ ที่อยู่ สัญชาติและอาชีพของผู้บริหารของบริษัท
- ตำแหน่งงานที่ประสงค์จะว่าจ้างชาวต่างชาติ คุณสมบัติที่กำหนด วุฒิการศึกษาที่กำหนด และประสบการณ์การทำงานที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งงานนั้น

หน่วยงานภาครัฐที่จะพิจารณาโควาตาชาวต่างชาติคือกระทรวงมหาดไทยไนจีเรีย (Ministry of Internal Affairs) แต่ให้นักลงทุนยื่นคำร้องขอให้พิจารณาผ่าน NIPC

3.2.1.2. ขั้นตอนการขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

การจดทะเบียนการลงทุนเป็นเพียงขั้นตอนที่ NIPC ตั้งขึ้นเพื่อเก็บบันทึกข้อมูลการลงทุนโดยชาวต่างชาติ มิได้หมายความว่านักลงทุนจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนที่กำหนดไว้ทันที แต่ต้องมีการยื่นคำขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนอีกครั้งหนึ่ง โดยสิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับจะแตกต่างกันไปตามรูปแบบการลงทุน ประเภทอุตสาหกรรมที่ลงทุน และความเหมาะต่อสถานการณ์การลงทุนในขณะนั้น

โดยขั้นตอนการยื่นขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน ให้นักลงทุนยื่นคำร้องขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนกับ NIPC พร้อมแนบหลักฐานดังต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา

- สำเนาหนังสือรับรองการชำระภาษี (Tax Clearance Certificate)
- สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิ (Memorandum of Association) และข้อบังคับของบริษัท (Article of Association)
- หลักฐานการเข้าซื้อโรงงานและการติดตั้งเครื่องจักร
- ใบอนุญาตการประกอบธุรกิจในสาขานั้นๆ (Operational License)

- สำเนาของข้อตกลงการร่วมทุน (ยกเว้นการลงทุนที่บริษัทที่ต่างชาติถือหุ้นทั้งหมด)

3.2.2. กฎหมายแรงงาน

3.2.2.1. ข้อกำหนดเรื่องเวลาการทำงานและวันลาในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

บริษัทที่ดำเนินกิจการในประเทศไนจีเรียจะต้องกำหนดเวลาทำงานและสิทธิการลาของแรงงานที่ว่าจ้างภายใต้กรอบดังต่อไปนี้

- แรงงานจะสามารถปฏิบัติงานได้ไม่เกิน 6 วันต่อสัปดาห์ แต่ถ้าหากจะว่าจ้างให้ทำงานเพิ่มเติมในวันที่ 7 ของสัปดาห์ จะต้องจ่ายค่าตอบแทนในอัตราล่วงเวลางาน (Overtime) และไม่ให้แรงงานทำงานติดต่อกันเกิน 14 วัน ทั้งนี้ กฎหมายมิได้กำหนดวิธีการคำนวณอัตราค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลา แต่ให้จ่ายค่าตอบแทนในอัตราคิดตามชั่วโมงการทำงานที่ล่วงเวลางานปกติ

- ระหว่างการทำงานในแต่ละวัน ให้รอบการทำงานในแต่ละช่วงมีระยะเวลาไม่เกิน 6 ชม. และต้องได้พักเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 1 ชม.

- ไม่อนุญาตให้บริษัทใด ๆ จ้างงานสตรีสำหรับการทำงานในเวลากลางคืน (ในงานอุตสาหกรรม ให้ถือว่าเวลากลางคืนคือช่วงเวลาระหว่าง 22.00 น. ถึง 5.00 น. ของอีกวันหนึ่ง ในภาคเกษตร ให้ถือว่าเวลากลางคืนคือช่วงเวลาระหว่าง 21.00 น. ถึง 4.00 น. ของอีกวันหนึ่ง) แต่ให้ข้อยกเว้นกับงานพยาบาลที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ในเวลากลางคืน

- บริษัทในประเทศไนจีเรียจะต้องอนุญาตให้แรงงานทุกคนที่ทำงานเป็นเวลา 12 เดือนต่อเนื่องกันได้รับสิทธิวันลาอย่างน้อย 6 วันทำงาน แต่ในกรณีที่แรงงานมีอายุต่ำกว่า 16 ปี จะต้องได้รับสิทธิวันลาอย่างน้อย 12 วันทำงาน
- บริษัทในประเทศไนจีเรียจะต้องมอบสิทธิการลาป่วยโดยได้รับค่าจ้างเป็นเวลา 12 วันในช่วงระยะเวลาการทำงาน 1 ปี โดยเป็นการขาดงานชั่วคราวที่ได้รับการรับรองโดยแพทย์ แต่หากเป็นการเจ็บป่วยรุนแรงซึ่งอาจจะส่งผลให้พนักงานไม่สามารถกลับมาปฏิบัติงานได้ นายจ้างมีสิทธิที่จะยกเลิกสัญญาการจ้างงานได้และนายจ้างจะไม่ต้องผูกพันกับค่าใช้จ่ายที่อาจจะเกิดขึ้น

- บริษัทในประเทศไนจีเรียจะต้องมอบสิทธิการลาสำหรับพนักงานที่ตั้งครรภ์เป็นเวลา 6 สัปดาห์ทั้งก่อนและหลังการคลอด โดยในช่วงเวลาที่ได้รับอนุญาตให้ลานั้น ถ้าหากทำงานกับบริษัทมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน จะมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนเป็นมูลค่าไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของอัตราค่าตอบแทนปกติ และในกรณีของการตั้งครรภ์ หากแรงงานผู้นั้นไม่สามารถกลับมาปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติเมื่อครบกำหนดวันลาที่ได้รับอนุญาต บริษัทผู้ว่าจ้างจะไม่มีสิทธิในการให้พนักงานคนดังกล่าวออกจากการปฏิบัติหน้าที่

3.2.2.2. การทำสัญญาการจ้างงานในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

นายจ้างจะต้องให้สัญญาการจ้างงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรต่อลูกจ้างภายในเวลาไม่เกิน 3 เดือนนับจากวันที่ตกลงจ้าง โดยสัญญาจ้างงานจะต้องระบุข้อมูลดังต่อไปนี้อย่างละเอียด ผู้ว่าจ้าง ชื่อและที่อยู่ของลูกจ้าง ลักษณะการจ้างงาน วันที่สิ้นสุดสัญญาจ้าง (หากเป็นสัญญาจ้างเป็นช่วงเวลา) ช่วงเวลาที่จะต้องแจ้งล่วงหน้าให้ทราบก่อนจะขอสิ้นสุดสัญญาจ้าง อัตราค่าตอบแทน วิธีการคำนวณค่าตอบแทน วิธีการจ่ายค่าตอบแทน ระยะเวลารอบการจ่ายค่าตอบแทน ชั่วโมงการทำงาน วันหยุด ข้อกำหนดการทำงานล่วงเวลาในวันหยุด ข้อแม้การลาป่วยและการจ่ายค่าแรง ทั้งนี้ หากมีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในสัญญาจ้าง นายจ้างจะต้องส่งสำเนาสัญญาการจ้างงานฉบับใหม่ให้กับลูกจ้างหลังจากการแจ้งด้วยวาจาภายใน 1 เดือน

ตามกฎหมายแรงงานของประเทศไนจีเรีย พ.ศ. 2554 (Nigeria Labour Act 2011) หากนายจ้างประสงค์ที่จะเลิกว่าจ้างแรงงาน จะต้องดำเนินการแจ้งล่วงหน้าเป็นเวลาอย่างน้อย 1 วัน สำหรับการจ้างงานภายใต้สัญญาการจ้างงานที่มีระยะเวลา 3 เดือนหรือน้อยกว่า จะต้องมีการแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์สำหรับการจ้างงานที่มีระยะเวลาเวลาระหว่าง 3 เดือน ถึง 2 ปี จะต้องมีการแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 2 สัปดาห์สำหรับการจ้างงานที่มีระยะเวลามากกว่า 2 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี และจะต้องมีการแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 1 เดือนสำหรับการจ้างงานที่มีระยะเวลาเวลา 5 ปีหรือมากกว่า

3.2.2.3. ข้อกำหนดเรื่องประกันสังคมในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

ภายใต้กฎหมายกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2547 (The Pension Reform Act 2004) บังคับใช้กับการจ้างงานแรงงานในประเทศไนจีเรียในองค์กรภาคเอกชนที่ว่าจ้างแรงงานมากกว่า 5 คนขึ้นไป โดยนายจ้างจะต้องมีส่วนช่วยสมทบเงินกองทุนประกันสังคมและกองทุนบำนาญในสัดส่วนต่ออัตราค่าจ้างต่อเดือนอย่างน้อยร้อยละ 7.5 และในส่วนของลูกจ้าง จะต้องชำระเงินให้

กองทุนประกันสังคมและกองทุนบำนาญในสัดส่วนต่ออัตราค่าจ้างต่อเดือนในส่วนที่เหลือ โดยจะต้องไม่เกินร้อยละ 7.5 ของอัตราค่าจ้างต่อเดือน ทั้งนี้ นายจ้างจะสามารถสมทบเงินให้กองทุนประกันสังคมและกองทุนบำนาญได้เต็มจำนวนหากประสงค์ โดยผลรวมของการสมทบเงินกองทุนดังกล่าวจากนายจ้างและลูกจ้างรวมกันจะต้องมีมูลค่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 15 ของอัตราค่าตอบแทนรายเดือนของลูกจ้าง

นายจ้างจะต้องสมทบเงินเข้ากองทุนประกันสังคมภายใน 7 วัน นับจากวันที่นายจ้างจ่ายเงินค่าตอบแทน แต่หากไม่สามารถทำได้ จะต้องเสียค่าปรับในอัตราร้อยละ 2 ของมูลค่าเงินสมทบที่ไม่ได้จ่าย

นอกจากการสมทบเงินช่วยเหลือกองทุนประกันสังคม นายจ้างจะต้องจัดหาประกันชีวิตที่มีวงเงินค่าชดเชยไม่ต่ำกว่าอัตราค่าตอบแทนที่ลูกจ้างได้รับเป็นเวลา 3 ปี

3.2.2.4. ข้อกำหนดเรื่องการสมทบเข้ากองทุนการเคหะแห่งชาติ (Employer's Housing Obligation)

ภายใต้กฎหมายกองทุนการเคหะแห่งชาติ (National Housing Fund Act) กำหนดให้แรงงานชาวไนจีเรียทุกคนที่มีรายได้มากกว่า 3,000 ไนราต่อปีต้องสมทบเงินเป็นมูลค่าร้อยละ 2.5 ของอัตราค่าจ้างเข้ากองทุนการเคหะแห่งชาติ (National Housing Fund) โดยให้สมทบเงินเข้ากองทุนเป็นรายเดือน และกำหนดให้ผู้ว่าจ้างแรงงานเป็นผู้รับหน้าที่ในการหักเงินดังกล่าวเพื่อส่งต่อให้กับทางกองทุน ผ่านทางธนาคารการกู้ยืมของไนจีเรีย (Federal Mortgage Bank of Nigeria) ภายใน 1 เดือนนับจากวันที่หักเงิน

3.2.2.5. การจ่ายเงินค่าตอบแทนการทำงาน และอัตราค่าแรงขั้นต่ำ (Minimum Wage)

ตามกฎหมายแรงงานของไนจีเรีย นายจ้างจะต้องจ่ายค่าตอบแทนตามรายละเอียดที่ระบุไว้ในสัญญาจ้างที่จัดทำขึ้นตามกฎหมาย รอบการจ่ายเงินค่าตอบแทนอาจจะเป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือในรูปแบบอื่นๆ ตามที่ได้ตกลงไว้ล่วงหน้า แต่รอบการจ่ายเงินค่าตอบแทนจะต้องมีระยะเวลาไม่เกิน 1 เดือน แต่ข้อกำหนดนี้จะไม่บังคับใช้กับการว่าจ้างบุคลากรฝ่ายบริหาร ช่างเทคนิค หรือตำแหน่งงานต้องว่าจ้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญสูง

ไนจีเรียกำหนดอัตราค่าแรงขั้นต่ำ (Minimum Wage) ไว้ที่ 18,000 ไนราต่อเดือน โดยอัตรานี้เป็นอัตราค่าแรงหลังจากหักค่าใช้จ่ายต่างๆ แล้ว (ไม่รวมถึงการหักเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือกองทุนประกันสังคม) แต่ข้อกำหนดเรื่องค่าแรงขั้นต่ำจะไม่บังคับใช้กับธุรกิจ กิจการ หรือกิจกรรมที่ว่าจ้างแรงงานในกรณีดังต่อไปนี้

- ธุรกิจ กิจการ หรือหน่วยงานที่ว่าจ้างพนักงานน้อยกว่า 50 คน
- การว่าจ้างพนักงานทำงานเสริมนอกเวลา (เฉพาะพนักงานที่ทำงานน้อยกว่า 40 ชม. ต่อสัปดาห์)
- การว่าจ้างแรงงานโดยการให้ค่าตอบแทนตามอัตราต่อหน่วย (Piece Rate Basis) หรือเป็นค่าคอมมิชชั่น
- การว่าจ้างแรงงานชั่วคราวตามช่วงฤดูกาล
- การจ้างงานแรงงานในธุรกิจเรือเดินสมุทร หรืออากาศยานที่มีกฎหมายการต่อเรือหรือกฎหมายการบินพาณิชย์กำกับไว้

3.2.2.6. การว่าจ้างแรงงานชาวต่างชาติในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรียและการขอใบอนุญาตทำงาน (Work Permit)

ตามที่ได้อธิบายไปแล้วข้างต้น บริษัทต่างชาติในประเทศไนจีเรียที่ประสงค์จะว่าจ้างชาวต่างประเทศให้มาปฏิบัติงานในประเทศไนจีเรียจะต้องคำร้องขออนุญาตกับรัฐบาลไนจีเรียก่อน โดยรัฐบาลไนจีเรียจะเป็นผู้กำหนดโควตาจำกัดจำนวนชาวต่างชาติที่สามารถเข้ามาปฏิบัติงานในประเทศไนจีเรียได้ (Expatriate Quota) และเมื่อจะมีการว่าจ้างพนักงานชาวต่างชาติจริง บริษัทนั้นจะต้องยื่นคำร้องขอใบอนุญาตทำงาน (Work Permit)

ทั้งนี้ แนวทางการขอใบอนุญาตให้ชาวต่างชาติทำงานในประเทศไนจีเรียจะแบ่งออกเป็นสองขั้นตอน ได้แก่ (1) การขอใบอนุญาตชั่วคราว (STR) และ (2) การขอใบอนุญาตทำงานฉบับจริง ตามที่ปรากฏในตารางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ขั้นตอนการยื่นคำร้องขอใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) ในประเทศไนจีเรีย

ขั้นตอนการดำเนินการขอใบอนุญาตทำงาน	ระยะเวลาที่ใช้
ขั้นตอนที่ 1: การยื่นขอใบอนุญาตการทำงานชั่วคราว (STR) จากสถานกงสุลไนจีเรียในประเทศของชาวต่างชาติที่ถูกว่าจ้าง ในขั้นแรก ให้ชาวต่างชาติที่จะถูกว่าจ้างให้ทำงานในประเทศไนจีเรียยื่นคำขอ Subject to Regularisation กับสถานกงสุลไนจีเรียที่ตั้งอยู่ในประเทศของชาวต่างชาติที่ถูกว่าจ้าง โดยให้ยื่นหลักฐานดังต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา ■ สำเนาหนังสือรับรองการอนุญาตให้บริษัทว่าจ้างชาวต่างชาติ (Expatriate Quota Grant) ที่บริษัทผู้ว่าจ้างได้ดำเนินการขอไปเรียบร้อยแล้ว ■ สำเนาข้อเสนอว่าจ้างงาน (Offer of Employment) ■ สำเนาหนังสือการตอบรับเข้าทำงาน (Letter of Acceptance) ■ ประวัติของผู้ยื่นคำขอ (Applicant's CV) *หน่วยงานที่รับผิดชอบ*: สถานกงสุลไนจีเรียที่ตั้งอยู่ในประเทศของชาวต่างชาติที่ถูกว่าจ้าง	-
ขั้นตอนที่ 2: การยื่นขอใบอนุญาตทำงานฉบับจริงกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองไนจีเรีย ชื่ออย่างเป็นทางการของใบอนุญาตให้ชาวต่างชาติทำงานในประเทศไนจีเรียคือ Combined Expatriate Residence Permit and Alien Card (CERPAC) โดยเมื่อชาวต่างชาติที่จะเข้ามาทำงานในประเทศไนจีเรียได้รับใบอนุญาตชั่วคราวจากสถานกงสุลในประเทศตนเองแล้ว (ขั้นตอนที่ 1) ให้ยื่นคำร้องขอใบอนุญาตทำงานจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองไนจีเรีย (Nigerian Immigration Service) เมื่อเดินทางมาถึงยังประเทศไนจีเรีย โดยให้มอบหลักฐานดังต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา ■ หนังสือการแต่งตั้งชาวต่างชาติผู้นั้นให้มาปฏิบัติงานในบริษัท (Letter of Appointment) ■ สำเนาหนังสือการตอบรับเข้าทำงาน (Letter of Acceptance) ■ สำเนาหนังสือเดินทางของชาวต่างชาติผู้นั้น ■ รูปติดหนังสือเดินทางจำนวน 3 รูป ■ ชุดเอกสารใบอนุญาตการทำงานชั่วคราว (STR) ที่ได้รับมาจากสถานกงสุลไนจีเรียที่ตั้งอยู่ในประเทศของชาวต่างชาติที่ถูกว่าจ้าง *หน่วยงานที่รับผิดชอบ*: สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองไนจีเรีย (Nigerian Immigration Service)	6 ถึง 8 สัปดาห์

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจากหลายแหล่งข้อมูล

3.2.2.7. ข้อกำหนดเรื่องแรงงานอื่น ๆ ในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

แรงงานในประเทศไนจีเรียจะมีสิทธิในการรับการตรวจสุขภาพประจำปี (Medical Examination of Employees) โดยผู้ว่าจ้างจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย ยกเว้นการจ้างงานใน

ภาคการเกษตรที่ว่าจ้างพนักงานจำนวนไม่มากหรือในกรณีที่สถานที่ทำงานอยู่ในระยะใกล้เคียงกับที่อยู่ของลูกจ้าง

3.2.3. กฎหมายที่ดินและอสังหาริมทรัพย์

3.2.3.1. กฎหมายที่ดิน

ตลาดที่ดินในประเทศไนจีเรียยังไม่มีลักษณะเป็นตลาดการซื้อขายเสรีที่ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถเจรจาตกลงการโอนกรรมสิทธิ์กันได้โดยไม่มีภาครัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง ในความเป็นจริง กฎหมายการใช้ประโยชน์จากที่ดิน พ.ศ. 2521 (The Land Use Act of 1978) ระบุไว้ว่ารัฐบาลเป็นผู้ถือครองที่ดินในประเทศทั้งหมด และจะมีอำนาจในการมอบสิทธิการถือครองที่ดินและกำหนดเงื่อนไขการเช่าที่ดิน รวมถึงมีอำนาจเด็ดขาดในการเวนคืนที่ดิน ดังนั้น ประชาชนทั่วไปหรือนิติบุคคลทั้งในประเทศและจากประเทศที่ประสงค์จะใช้ประโยชน์จากที่ดินในประเทศไนจีเรียจะต้องขอเช่าที่ดินจากรัฐบาล โดยทั่วไปจะมีสามารถเช่าได้เป็นระยะเวลา 99 ปีสำหรับการที่ดินเพื่อการทำที่อยู่อาศัย (Residential) และ 40 ปีสำหรับการทำกิจการทางอุตสาหกรรม (Industrial) โดยคณะกรรมการจัดสรรและใช้ที่ดิน (Land Use and Allocation Committee) จะเป็นผู้พิจารณาจัดสรรการใช้ประโยชน์ที่ดินในประเทศไนจีเรีย

นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีอำนาจในการเพิกถอนสิทธิการครอบครองที่ดินด้วยเหตุผลเพื่อการสร้างสาธารณประโยชน์อื่น และหากถูกเรียกร้องให้มีการชดเชยค่าเวนคืน ผู้ถือครองที่ดินที่ถูกเวนคืนจะได้รับเพียงค่าชดเชยการพัฒนาที่ดิน กล่าวคือมูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้น แต่ไม่ใช่มูลค่าทางตลาดที่แท้จริงของที่ดินนั้น

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รัฐบาลไนจีเรียมีความพยายามในการเปิดเสรีตลาดการซื้อขายที่ดินในประเทศ แต่ไม่มีความคืบหน้าอย่างเป็นรูปธรรม โดยในปัจจุบัน การโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นธุรกรรมที่สามารถกระทำได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงานที่ดิน (Land Bureau)

3.2.3.2. กฎหมายอสังหาริมทรัพย์

ไนจีเรียไม่มีข้อบังคับการถือครองอสังหาริมทรัพย์ของชาวต่างชาติ รวมถึงนิติบุคคลที่จดทะเบียนนอกประเทศไนจีเรีย โดยนักลงทุนจะสามารถซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ในไนจีเรียได้อย่างอิสระผ่านทางบริษัทนายหน้า หรือผ่านตัวแทนการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ แต่อย่างไรก็ตาม

นักลงทุนยังจะต้องยื่นขอการอนุมัติการรับโอนอสังหาริมทรัพย์จากทางภาครัฐ เพื่อออกใบรับรองการถือครองที่ดิน หรือใบรับรองกรรมสิทธิ์ในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ โดยให้นักลงทุนยื่นแบบฟอร์ม 1C กับสำนักงานที่ดินท้องที่ (Local Lands Bureau) พร้อมหลักฐานดังต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา

- สำเนากรรมสิทธิ์ที่ดินของผู้โอน ที่ได้มีการลงนามรับรองสำเนา
- สำเนาหนังสือรับรองการชำระภาษีทั้งของผู้โอนและผู้รับโอน (Tax Clearance Certificate)
- สำเนาโฉนดที่ดินทั้งหมด 4 ฉบับ
- สำเนาผลการสำรวจพื้นที่จริงที่ได้รับรองจากกรมผังเมือง (Surveyor General Office) และรูปของสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในขั้นตอนการโอนกรรมสิทธิ์
- หลักฐานการชำระค่าธรรมเนียมการใช้ที่ดิน (Land Use Charge)
- หากผู้รับโอนเป็นนิติบุคคลที่มีสถานะเป็นบริษัทจำกัด (Limited Liability Company) จะต้องแนบใบยืนยันการจ่ายภาษีรายได้สำหรับของคณะกรรมการบริษัท (PAYE)

3.2.4. ระบบภาษีในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

3.2.4.1. ภาษีเงินได้ทางธุรกิจ (Corporate Income Tax)

อัตราภาษีเงินได้ทางธุรกิจในอุตสาหกรรมเกือบทุกประเภทในประเทศไนจีเรียจะอยู่ที่ร้อยละ 30 ยกเว้นกิจการในอุตสาหกรรมการผลิตน้ำมัน (Oil Producing Industry) ที่จะต้องชำระภาษีเงินได้ทางธุรกิจในอัตราร้อยละ 85 ส่วนธุรกิจที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการศึกษา จะต้องชำระภาษีในอัตราร้อยละ 2

3.2.4.2. ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax) และภาษีกำไร (Capital Gain Tax)

อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไนจีเรีย จะอยู่ที่ร้อยละ 10 โดยบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไนจีเรียจะต้องรายงานมูลค่าภาษีมูลค่าทุกๆ วันที่ 21 ของแต่ละเดือน และในส่วนของภาษีกำไร จะถูกเก็บในอัตราร้อยละ 10 เช่นกัน

3.2.5. การจัดตั้งธุรกิจในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

3.2.5.1. รูปแบบการจัดตั้งบริษัทในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ นักลงทุนชาวต่างชาตินิยมจัดตั้งบริษัทสองรูปแบบดังต่อไปนี้

- บริษัทจำกัด (Limited Liability Company)
- บริษัทต่างชาติ (ทั้งในรูปแบบสาขา หรือสำนักงานตัวแทนของบริษัทต่างชาติ)

ทั้งนี้ หากนักลงทุนประสงค์ที่จะรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนที่รัฐบาลไนจีเรียกำหนดไว้ จะต้องเลือกจัดตั้งกิจการในรูปแบบบริษัทจำกัด (Limited Liability Company)

3.2.5.2. ขั้นตอนการจัดตั้งบริษัทจำกัด (Limited Liability Company) ในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

การยื่นขอจดทะเบียนบริษัทจำกัดเป็นขั้นตอนสำคัญในการขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนในประเทศไนจีเรีย โดยเมื่อนักลงทุนจดทะเบียนบริษัทและได้รับหนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัท (Certificate of Incorporation) เป็นที่เรียบร้อย นักลงทุนจะมีสิทธิในการยื่นคำขอรับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนในฐานะสถานะผู้ริเริ่มการลงทุน (Pioneer Status) โดยจะต้องยื่นคำขอรับสิทธิประโยชน์นี้ภายใน 1 ปีนับจากวันที่เริ่มดำเนินการเชิงพาณิชย์

ตารางที่ 3-2 แสดงวิธีการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัดในประเทศไนจีเรีย

ตารางที่ 3-2 วิธีการจัดตั้งบริษัทจำกัดในประเทศไนจีเรีย

ขั้นตอนและวิธีการ	ระยะเวลาที่ใช้	ค่าใช้จ่าย
ขั้นตอนที่ 1: <u>การจองชื่อบริษัท (Reserve a Company Name)</u> ในขั้นแรก นักลงทุนจะต้องตรวจสอบก่อนว่านามบริษัทที่นักลงทุนประสงค์จะใช้เป็นชื่อบริษัทในบังคลาเทศถูกใช้ไปแล้วหรือไม่ โดยให้ยื่นแบบฟอร์ม CAC 1 กับสำนักงานกิจการบริษัทของไนจีเรีย (Corporate Affairs Commission) เพื่อขอตรวจสอบและจองชื่อบริษัท *หน่วยงานที่รับผิดชอบ*: สำนักงานกิจการบริษัทของไนจีเรีย (Corporate Affairs Commission)	5 วัน	500 ไนรา

ขั้นตอนและวิธีการ	ระยะเวลาที่ใช้	ค่าใช้จ่าย
ขั้นตอนที่ 2: <u>เตรียมเอกสารการจดทะเบียนบริษัทและชำระค่าอากรแสตมป์</u> เมื่อนักลงทุนได้หนังสือรับรองการใช้ชื่อบริษัทที่ยื่นขอตรวจสอบ ตามที่ได้ดำเนินการไปแล้วในขั้นตอนส่วนที่ 1 (การจองชื่อบริษัท) ให้นักลงทุนเตรียมเอกสารแบบฟอร์มการยื่นขอจดทะเบียนบริษัท หนังสือบริคณห์สนธิ (Memorandum of Association) และข้อบังคับของบริษัท (Article of Association) และขอให้สำนักงานสรรพากรภายใน (Federal Inland Revenue Service) ประทับอากรแสตมป์ลงบนเอกสารเหล่านั้น *หน่วยงานที่รับผิดชอบ*: สำนักงานสรรพากรภายใน (Federal Inland Revenue Service)	7 วัน	อากรแสตมป์คิดมูลค่าเป็นร้อยละ 0.75 ของทุนจดทะเบียน
ขั้นตอนที่ 3: <u>ลงนามใน Declaration of Compliance</u> ในขั้นนี้ ให้ผู้ยื่นจดทะเบียนขอให้ศาลชั้นต้น (Magistrate Court) ศาลสูงประจำรัฐ (State High Court) ศาลสูงของรัฐบาลกลาง (Federal High Court) หรือบุคคลที่มีสถานะเป็น Notary Public ในประเทศไนจีเรีย ประกาศการจัดตั้งบริษัท และลงนามรับรองใน Declaration of Compliance (แบบฟอร์ม CAC 4) *หน่วยงานที่รับผิดชอบ*: ศาลชั้นต้น (Magistrate Court) ศาลสูงประจำรัฐ (State High Court) ศาลสูงของรัฐบาลกลาง (Federal High Court) หรือบุคคลที่มีสถานะเป็น Notary Public ในประเทศไนจีเรีย	1 วัน	ประมาณ 500 ถึง 5,000 ไนรา
ขั้นตอนที่ 4: <u>การยื่นขอจดทะเบียนบริษัทและชำระค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้อง</u> ในขั้นนี้ ให้นักลงทุนยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทในประเทศไนจีเรียกับสำนักงานกิจการบริษัทของไนจีเรีย (Corporate Affairs Commission) โดยต้องยื่นแบบฟอร์มดังต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา ■ หนังสือรับรองการตรวจสอบและจองชื่อบริษัท ที่ได้รับมาแล้วในขั้นตอนที่ 1 (แบบฟอร์ม CAC 1) ■ หนังสือบริคณห์สนธิ (Memorandum of Association) และข้อบังคับของบริษัท (Article of Association) ที่ได้มีการประทับอากรแสตมป์เรียบร้อยแล้ว อย่างละ 2 ชุด ■ หนังสือรับรองที่ตั้งบริษัท (แบบฟอร์ม CAC 3) ■ Declaration of Compliance (แบบฟอร์ม CAC 4) ■ หนังสือรับรองรายนามคณะกรรมการของบริษัท (แบบฟอร์ม CAC 7) ■ หนังสือรับรองปริมาณทุนจดทะเบียนและวิธีการคำนวณส่วนแบ่งกำไรของผู้ถือหุ้น (แบบฟอร์ม CAC 2) ■ หนังสือรับรองรายนามเลขานุการของบริษัท (แบบฟอร์ม CAC 4)	11 วัน	10,000 ไนรา สำหรับบริษัทที่มีทุนจดทะเบียน 1,000,000 ไนรา และเพิ่มอีก 5,000 ไนรา สำหรับทุนจดทะเบียนที่เพิ่มขึ้นทุกๆ 1,000,000 ไนรา

ขั้นตอนและวิธีการ	ระยะเวลาที่ใช้	ค่าใช้จ่าย
เมื่อเสร็จสิ้นขั้นตอนนี้ นักลงทุนจะได้รับหนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัท (Certificate of Incorporation) *หน่วยงานที่รับผิดชอบ*: สำนักงานกิจการบริษัทของไนจีเรีย (Corporate Affairs Commission)		
ขั้นตอนที่ 5: <u>การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT Registration)</u> หลังจากที่นักลงทุนได้ดำเนินการจดทะเบียนบริษัทเสร็จสิ้นแล้ว ให้ยื่นขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้นักลงทุนยื่นคำร้องขอกับสำนักงานสรรพากรภายใน (Federal Inland Revenue Service) โดยต้องมอบหลักฐานต่างๆ ดังต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา ■ สำเนาหนังสือบริคณห์สนธิ (Memorandum of Association) และข้อบังคับของบริษัท (Article of Association) ■ สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัท (Certificate of Incorporation) ที่นักลงทุนได้รับมาในขั้นตอนที่ 4 ■ หนังสือที่มีข้อมูลรายชื่อและที่อยู่ของคณะกรรมการบริษัท ■ หนังสือที่มีข้อมูลรายชื่อและที่อยู่ของที่ปรึกษาทางด้านภาษีของบริษัท ■ หนังสือการแต่งตั้งที่ปรึกษาทางด้านภาษีของบริษัท ■ หนังสือที่มีข้อมูลเกี่ยวกับวันเริ่มดำเนินกิจการเชิงพาณิชย์ ■ รายนาม ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์เคลื่อนที่ และที่อยู่อีเมล์ของประธานบริษัทและผู้สนับสนุนบริษัท (Promoter) ■ หนังสือที่มีข้อมูลรายชื่อและที่อยู่ของบุคลากรคนสำคัญของบริษัท ซึ่งรวมถึง ประธานบริษัท ประธานกรรมการผู้จัดการ ที่ปรึกษาทางกฎหมาย และสมุห์บัญชี *หน่วยงานที่รับผิดชอบ*: สำนักงานสรรพากรภายใน (Federal Inland Revenue Service)	4 วัน (ดำเนินการควบคู่ไปกับขั้นตอนที่ 6 และ 7)	ไม่มีค่าใช้จ่าย
ขั้นตอนที่ 6: <u>การลงทะเบียนการชำระภาษีสำหรับนายจ้าง</u> หลังจากที่นักลงทุนได้ดำเนินการจดทะเบียนบริษัทเสร็จสิ้นแล้ว ให้ยื่นขอจดทะเบียนการชำระภาษีสำหรับนายจ้าง โดยให้ยื่นหลักฐานดังต่อไปนี้ประกอบการยื่นคำขอ ■ สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัท (Certificate of Incorporation) ที่นักลงทุนได้รับมาในขั้นตอนที่ 4 ■ รายชื่อและอัตราค่าตอบแทนของพนักงานบริษัท ■ สำเนาหนังสือรับรองการชำระภาษี (Tax Clearance Certificate) *หน่วยงานที่รับผิดชอบ*: สำนักงานภาษีประจำรัฐ	2 วัน (ดำเนินการควบคู่ไปกับขั้นตอนที่ 5 และ 7)	ไม่มีค่าใช้จ่าย

ขั้นตอนและวิธีการ	ระยะเวลาที่ใช้	ค่าใช้จ่าย
ขั้นตอนที่ 7: ชำระค่าธรรมเนียมที่อยู่บริษัท (Business Premises) นักลงทุนสามารถดำเนินการชำระค่าธรรมเนียมที่อยู่บริษัทควบคู่ไปกับขั้นตอนที่ 5 (การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม) และขั้นตอนที่ 6 (การลงทะเบียนการชำระภาษีสำหรับนายจ้าง) โดยวิธีการคือ ให้ฝากชำระค่าธรรมเนียมกับธนาคารพาณิชย์ใดๆ ก็ได้ โดยให้สั่งจ่ายถึงสำนักงานสรรพากรประจำรัฐ ทั้งนี้ หากเป็นการจัดตั้งบริษัทในกรุงเลกอส ให้สั่งจ่ายถึงสำนักงานสรรพากรประจำกรุงเลกอส (Lagos Internal Revenue Service) *หน่วยงานที่รับผิดชอบ*: ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไนจีเรีย	1 วัน (ดำเนินการควบคู่ไปกับขั้นตอนที่ 5 และ 7)	10,000 ไนรา สำหรับปีแรก และให้ชำระเป็นรายปีอีกปีละ 5,000 ไนรา

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจากหลายแหล่งข้อมูล

3.2.5.3. ขั้นตอนการจัดตั้งสำนักงานสาขา หรือสำนักงานผู้แทนในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

นอกจากการเข้ามาดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจในฐานะบริษัทจำกัด (Limited Liability Company) บริษัทต่างชาติยังจะสามารถเลือกจัดตั้งสำนักงานผู้แทนในไนจีเรียได้ แต่สำนักงานผู้แทนไม่สามารถเข้าผูกพันทางธุรกิจหรือเข้าทำสัญญา หรือเปิดหรือต่อรองจดหมายการค้า (Letter of Credit) ได้ โดยสำนักงานผู้แทนสามารถทำได้เพียงให้บริการส่งเสริมการขาย และเป็นสำนักงานเพื่อติดต่อประสานงาน ซึ่งค่าใช้จ่ายในการบริหารงานจะถูกโอนไปยังบริษัทแม่ ทั้งนี้ สำนักงานผู้แทนจะต้องขึ้นทะเบียนกับสำนักงานกิจการบริษัทของไนจีเรีย (Corporate Affairs Commission)

3.3. การลงทุนที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุน

3.3.1. สิทธิประโยชน์ทั่วไป

3.3.1.1. สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีเงินได้ทางธุรกิจ (Corporate Income Tax) สำหรับการลงทุนที่มีสถานะเป็นผู้ริเริ่มการลงทุน (Pioneer Status)

โดยปกติแล้ว ธุรกิจหรือกิจการต่างๆ ในประเทศไนจีเรียจะต้องชำระภาษีเงินได้ทางธุรกิจ (Corporate Income Tax) ในอัตราร้อยละ 30 แต่กิจการบางประเภทจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ธุรกิจเป็นเวลา 5 ปีนับจากปีที่เริ่มดำเนินกิจการหากรัฐบาลไนจีเรียพิจารณามอบสถานะผู้ริเริ่มการลงทุน (Pioneer Status) โดยธุรกิจที่จะได้รับสถานะนี้จะต้องเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในวงกว้าง โดยขณะนี้มีอุตสาหกรรมจำนวน 71 อุตสาหกรรมที่ได้รับการพิจารณาให้ได้รับการยกเว้นภาษีตามเงื่อนไขสถานะผู้ริเริ่มการลงทุน (ตารางที่ 3-3) ทั้งนี้ หากเป็นบริษัทร่วมทุน (Joint Venture) ระหว่างผู้ถือหุ้นชาวไนจีเรียกับผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติ หรือบริษัทต่างประเทศ จะต้องมีทุนจดทะเบียนเป็นมูลค่าอย่างน้อย 10 ล้านไนรา และการลงทุนจริงจะต้องมีมูลค่าไม่น้อยกว่า 5 ล้านไนรา ทั้งนี้ นักลงทุนจะต้องยื่นคำร้องขอรับสถานะผู้ริเริ่มการลงทุนภายใน 1 ปีนับจากวันที่เริ่มปฏิบัติการเชิงพาณิชย์

ตารางที่ 3-3 รายการกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้

กลุ่มอุตสาหกรรม	ผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมการเพาะปลูก การแปรรูป และการเก็บรักษาอาหารและผลไม้	อาหารกระป๋อง ผลไม้กระป๋อง ชา กาแฟ น้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ น้ำมะเขือเทศเข้มข้น / น้ำผลไม้ ฯลฯ
อุตสาหกรรมการผลิตนมดื่ม รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากนม	เนย ชีส น้ำนมและนมผง (โดยมีการแปรรูปน้อย)
อุตสาหกรรมประมงน้ำลึก ประมงชายฝั่ง และการจับกุ้ง	อาหารทะเลสำเร็จรูป ปลา และกุ้งปลาป่น
อุตสาหกรรมการทำเหมืองแร่ตะกั่ว สังกะสี เหล็ก และเหล็กกล้า	เหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก
อุตสาหกรรมการผลิตเหล็กและเหล็กกล้าจากแร่เหล็ก	เหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก
อุตสาหกรรมถลุงโลหะที่ไม่ใช่เหล็กและการผลิตของโลหะผสม	โลหะที่ไม่ใช่เหล็กและโลหะผสม
อุตสาหกรรมการทำเหมืองแร่และแปรรูป แบไรต์ เบนโตไนท์ และแร่ธาตุที่เกี่ยวข้อง	แบไรต์ เบนโตไนท์ และแร่ธาตุที่เกี่ยวข้อง
อุตสาหกรรมการผลิตหัวขุดเจาะน้ำมันที่ทำจากวัสดุในประเทศ	แบไรต์ เบนโตไนท์ และแร่ธาตุที่เกี่ยวข้อง
อุตสาหกรรมการผลิตปูนซีเมนต์	ปูนซีเมนต์และปูนเม็ด
อุตสาหกรรมการผลิตแก้วและเครื่องแก้ว	กระจก และเครื่องแก้วในห้องปฏิบัติการ
อุตสาหกรรมการผลิตปูนขาวจากหินปูน	ปูนขาว
อุตสาหกรรมเหมืองหินและการแปรรูปหินอ่อน	หินอ่อนและหินอ่อนแปรรูป
อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิก	ฉนวนทนไฟและความร้อนสำหรับผลิตภัณฑ์ก่อสร้าง และเครื่องตรวจทางห้องปฏิบัติการ
อุตสาหกรรมการผลิตสารเคมีขั้นพื้นฐานและขั้นกลาง	สารเคมีอินทรีย์พื้นฐานและสารเคมีอินทรีย์ขั้นกลาง สารเคมีขั้นพื้นฐานและสารเคมีขั้นกลาง ปุ๋ย ปิโตรเคมี โซดาไฟและคลอรีน สารกำจัดศัตรูพืชและยาฆ่าแมลง
อุตสาหกรรมการคิดค้นและการผลิตยา	ยา และวิตามินสุขภาพ
อุตสาหกรรมการผลิตยีสต์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง	ยีสต์ แอลกอฮอล์ใช้ในอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง
อุตสาหกรรมการผลิตเยื่อกระดาษ	เยื่อกระดาษ
อุตสาหกรรมการผลิตเส้นด้ายและเส้นใยสังเคราะห์	เส้นด้ายและเส้นใยสังเคราะห์
อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องจักรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตในท้องถิ่นหรือใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น	อุปกรณ์ เครื่องจักรและเครื่องมือในสำนักงาน (ไม่ใช่เครื่องใช้ไฟฟ้า)
อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ใช้ภายในโครงสร้าง	ท่อและผลิตภัณฑ์โลหะโครงสร้าง
อุตสาหกรรมการผลิตมุ้งและตาข่ายจากวัตถุดิบในท้องถิ่น	อวนจับปลา มุ้งกันยุงและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง
อุตสาหกรรมการผลิตถังก๊าซ	ถังก๊าซ

กลุ่มอุตสาหกรรม	ผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมการแปรรูปแป้งสาลี	แป้ง
อุตสาหกรรมสวนยางพาราและการแปรรูป	ยางพารา
อุตสาหกรรมการทำไร่และการแปรรูปยางไม้ในน้ำอัดลม	ยางไม้ในน้ำอัดลม (ยางชนิดหนึ่งใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร)
อุตสาหกรรมการผลิตปุ๋ยแอมโมเนียม และปุ๋ยยูเรีย	ปุ๋ยฟอสเฟต และปุ๋ยไนโตรเจน
อุตสาหกรรมการผลิตยานพาหนะ	ยานยนต์และจักรยานยนต์ สามล้อ และชิ้นส่วนยานยนต์
อุตสาหกรรมสวนปาล์มและการแปรรูป	น้ำมันปาล์ม ไขมันปาล์มและส่วนประกอบ
อุตสาหกรรมการผลิตยานยนต์และชิ้นส่วนอื่น ๆ	ยานยนต์และชิ้นส่วนอื่น ๆ
อุตสาหกรรมการพิมพ์หนังสือ	หนังสือ
อุตสาหกรรมการเกษตรขนาดใหญ่ที่ใช้เครื่องจักรหนักทุ่นแรง	ข้าวสาลี ข้าวโพด ข้าวและข้าวฟ่าง
ปศุสัตว์จำนวนไม่น้อยกว่า 500 ตัว	วัวและสุกรไม่น้อยกว่า 500 ตัว
อุตสาหกรรมการผลิตยิปซั่ม	ยิปซั่ม
อุตสาหกรรมการกลั่นน้ำมันเก่า	น้ำมันพลังงานต่ำ
อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า ส่วนประกอบและชิ้นส่วน	เครื่องกำเนิดไฟฟ้า หม้อแปลง มาตรวัดไฟ สายไฟ สวิทช์เกียร์ อุปกรณ์ทดสอบ สตาร์ตเตอร์ หลอดไฟ ส่วนประกอบ ตัวต้านทาน ตัวเก็บประจุ ขดลวด สารกึ่งตัวนำ ตัวนำ
อุตสาหกรรมการผลิตเรือเดินสมุทร การซ่อมแซมและบำรุงรักษาเรือเดินสมุทร	เรือขนาดใหญ่ เรือขนาดกลางและเรือขนาดเล็ก
อุตสาหกรรมการผลิตคอมพิวเตอร์และชิปคอมพิวเตอร์	ชิปคอมพิวเตอร์และชิปซอฟต์แวร์
อุตสาหกรรมการผลิตกล้องอุปกรณ์ถ่ายภาพและวัสดุอื่น ๆ	กล้องอุปกรณ์ถ่ายภาพหรือส่วนประกอบใดๆ
อุตสาหกรรมการให้บริการทางวิศวกรรมใต้น้ำ	บริการด้านวิศวกรรมใต้น้ำ
อุตสาหกรรมการประดิษฐ์เครื่องจักร และอุปกรณ์	เครื่องจักรกล
อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องมือ	เครื่องจักรและเครื่องมือ
อุตสาหกรรมการบริการติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ผลิตอากาศยานและการบำรุงรักษาอากาศยาน	การผลิตและการซ่อมบำรุงอากาศยาน
อุตสาหกรรมการติดตั้งเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์และอุปกรณ์การสื่อสาร	เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ วิทยุ เครื่องเล่นเทปและการบันทึก ลำโพงระบบขยายเสียง ไมโครโฟน เครื่องเล่นและบันทึกวิดีโอ โทรศัพท์มือถือ แฟกซ์ เครื่องรับ และเสาสัญญาณ

กลุ่มอุตสาหกรรม	ผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมการผลิตและการจัดจำหน่ายก๊าซ	ก๊าซและการจัดจำหน่ายก๊าซ
อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ที่ใช้พลังงานจากแสงอาทิตย์	แผงเซลล์แสงอาทิตย์ ตู้เย็น เครื่องสูบน้ำ เครื่องคิดเลข ฯลฯ
อุตสาหกรรมฟาร์มประมงน้ำจืดขนาดใหญ่	ปลาและกุ้ง
อุตสาหกรรมการทำเหมืองแร่บิทูเมนและการแปรรูป	บิทูเมน
อุตสาหกรรมการผลิตเกลือ	เกลือ
อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ที่ใช้ในการดับเพลิงและระบบการตรวจจับไฟ	อุปกรณ์ดับเพลิงและระบบการตรวจจับไฟ
อุตสาหกรรมการผลิตสายเคเบิ้ล	สายไฟฟ้า สายโทรศัพท์และสายอื่น ๆ
อุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์ทางการแพทย์	เครื่องเอ็กซเรย์ (X-Ray) อุปกรณ์ออกซิเจน ฯลฯ
อุตสาหกรรมการสำรวจแหล่งการขุดเจาะน้ำมัน	ปิโตรเลียม
อุตสาหกรรมการผลิตน้ำมันหล่อลื่น	น้ำมันไฮโดรลิค น้ำมันเครื่อง น้ำมันเกียร์ ฯลฯ
อุตสาหกรรมการผลิตแผ่นโลหะแบน	แผ่นโลหะแบน
อุตสาหกรรมการผลิตเตาอบหม้อหุง ห้องเย็น ตู้เย็น ตู้เย็น ตู้แช่แข็ง เครื่องปรับอากาศ	เตาอบหม้อหุง ห้องเย็น ตู้เย็น ตู้เย็น ตู้แช่แข็ง เครื่องปรับอากาศ
อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์การเกษตร	รถไถ รถเกี่ยวข้าว เครื่องนวด อุปกรณ์เพาะปลูก ฯลฯ
อุตสาหกรรมการผลิตการจัดการวัสดุและอุปกรณ์	รถเครนยก รถโฟล์กลิฟท์ ฯลฯ
อุตสาหกรรมการจัดตั้งโรงหล่อ	แม่พิมพ์หล่อ ฯลฯ
อุตสาหกรรมการผลิตสารส้ม	สารส้ม
อุตสาหกรรมการผลิตเอนไซม์	เอนไซม์
อุตสาหกรรมการผลิตอาหารหรือน้ำผลไม้เข้มข้น	อาหารหรือน้ำผลไม้เข้มข้น
อุตสาหกรรมการผลิตลวดเชื่อม	ลวดเชื่อม
อุตสาหกรรมการผลิตตะปู	ตะปูและรายการที่เกี่ยวข้อง
อุตสาหกรรมการผลิตเหล็กแท่ง	เหล็กแท่งจากท่อนเหล็ก
อุตสาหกรรมการผลิตถังหมักเบียร์	ถังหมักเบียร์
อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)	การผลิตอุปกรณ์ไอซีที ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	การก่อสร้างและพัฒนารีสอร์ท โรงแรม กีฬาและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

กลุ่มอุตสาหกรรม	ผลิตภัณฑ์
อุตสาหกรรมพัฒนาอสังหาริมทรัพย์	รายได้ค่าเช่าจากสถานที่อยู่อาศัยและพาณิชย์สถาน รวมถึงกำไรจากการขายอสังหาริมทรัพย์
บริการสาธารณูปโภค	การผลิตไฟฟ้าอิสระใช้ก๊าซถ่านหินและแหล่งพลังงานหมุนเวียน การขนส่งทุกรูปแบบเช่นทางรถไฟถนนและทางน้ำ และการโทรคมนาคมอื่น ๆ นอกเหนือจากระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจากหลายแหล่งข้อมูล

3.3.1.2. สิทธิประโยชน์การหักลดหย่อนภาษีจากการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ธุรกิจที่มีการใช้จ่ายเพื่อวิจัยและพัฒนาสินค้าและกระบวนการผลิต สามารถนำค่าใช้จ่ายเหล่านั้นมาลดหย่อนภาษีได้สูงสุดในสัดส่วนร้อยละ 120 ของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น โดยมีเงื่อนไขว่ากิจกรรมการวิจัยและพัฒนานั้นจะต้องดำเนินขึ้นภายในประเทศไนจีเรีย และมีส่วนในการเพิ่มรายได้หรือกำไรของบริษัท/กิจการอย่างชัดเจน และหากเป็นกรณีการวิจัยและพัฒนาวัตถุดิบภายในประเทศไนจีเรีย สามารถนำค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นไปลดหย่อนภาษีได้คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 140

3.3.1.3. สิทธิประโยชน์การบันทึกค่าใช้จ่ายเพื่อหักลดหย่อนภาษี (Capital Allowance)

นักลงทุนสามารถนำค่าใช้จ่ายบางประเภทไปหักลดหย่อนภาษีได้ โดยสัดส่วนค่าใช้จ่ายที่สามารถใช้หักค่าใช้จ่ายได้จะแตกต่างกันไป ตามที่ปรากฏในตารางที่ 3-4 อีกทั้งสัดส่วนกำไรที่สามารถลดหย่อนได้จะแตกต่างกันไปตามประเภทอุตสาหกรรม โดยอุตสาหกรรมภาคการผลิต (Manufacturing) จะสามารถหักกำไรได้มากสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 75 ของกำไรทั้งหมด ส่วนในภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ จะสามารถหักกำไรได้มากสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 66 แต่บริษัทที่ดำเนินกิจการในภาคอุตสาหกรรมการเกษตร (Agro-Allied Industry) บางประเภทจะไม่ถูกจำกัดสัดส่วนกำไรที่สามารถหักลดได้

ตารางที่ 3-4 รายการค่าเสื่อมที่สามารถใช้เพื่อเร่งการหักลดหย่อนภาษี (Capital Allowance)

ค่าใช้จ่ายที่มีคุณสมบัติในการลดหย่อน	ปีแรก	ปีต่อ ๆ มา
ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างอาคาร	ร้อยละ 5	ร้อยละ 10
ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างอาคารโรงงานอุตสาหกรรม	ร้อยละ 15	ร้อยละ 10
เหมืองแร่	ร้อยละ 20	ร้อยละ 0
โรงงาน (ไม่รวมเฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์)	ร้อยละ 20	ร้อยละ 10
เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์	ร้อยละ 15	ร้อยละ 10
ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับยานพาหนะ	ร้อยละ 25	ร้อยละ 20
ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับอุปกรณ์เก็บเกี่ยวทางการเกษตร	ร้อยละ 20	ร้อยละ 33
ค่าใช้จ่ายการก่อสร้างที่อยู่อาศัย	ร้อยละ 20	ร้อยละ 10
ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับฟาร์มปศุสัตว์และการเกษตร	ร้อยละ 25	ร้อยละ 15
ค่าใช้จ่ายการวิจัยและพัฒนา	ร้อยละ 25	ร้อยละ 12
ค่าใช้จ่ายยานยนต์ขนส่งสาธารณะ	ร้อยละ 30	-

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจากหลายแหล่งข้อมูล

3.3.1.4. สิทธิประโยชน์เรื่องข้อแม้สัดส่วนวัตถุดิบในประเทศหักลดหย่อนภาษี (Raw Material Utilization)

ธุรกิจหรือกิจการที่ผลิตสินค้าโดยใช้วัตถุดิบในประเทศในสัดส่วนที่รัฐบาลไนจีเรียกำหนดจะได้รับสิทธิประโยชน์การลดหย่อนภาษีในอัตราร้อยละ 20 เป็นเวลา 5 ปี โดยสัดส่วนที่กำหนดไว้จะแตกต่างกันไปตามประเภทอุตสาหกรรม

- อุตสาหกรรมการเกษตร (Agro-Allied) - ร้อยละ 70
- อุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับวิศวกรรม (Engineering) - ร้อยละ 60
- อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ (Chemicals) - ร้อยละ 60
- อุตสาหกรรมปิโตรเคมี (Petrochemicals) - ร้อยละ 70

3.3.1.5. สิทธิประโยชน์จากการลงทุนในโครงสร้างสาธารณูปโภค (Infrastructure)

ธุรกิจหรือกิจการในประเทศไนจีเรียที่ดำเนินการสร้างโครงสร้างสาธารณูปโภค ซึ่งรวมถึงการสร้างถนน การจ่ายน้ำประปา และการผลิตไฟฟ้า จะได้รับสิทธิประโยชน์ในการนำค่าใช้จ่ายคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20 ไปลดหย่อนภาษีเงินได้ทางธุรกิจ

3.3.1.6. สิทธิประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีอื่น ๆ

นอกจากสิทธิประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีเงินได้ทางธุรกิจที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ธุรกิจหรือกิจการที่ลงทุนในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมบางประเภทจะได้รับสิทธิประโยชน์ในการนำค่าใช้จ่ายที่เกิดจากกิจกรรมเหล่านั้นไปลดหย่อนภาษีเงินได้ทางธุรกิจได้เช่นกัน ดังต่อไปนี้

- ค่าใช้จ่ายการฝึกอบรมในโรงงาน (In-Plant Training) – ค่าใช้จ่ายในการจัดทำโครงการฝึกหัดวิชาชีพจะสามารถนำไปลดหย่อนภาษีเงินได้ทางธุรกิจได้ในอัตราร้อยละ 2 เป็นระยะเวลา 5 ปี

- การลงทุนในเขตพื้นที่ที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ (Investment in Economically Disadvantage Area) – ธุรกิจหรือกิจการที่ลงทุนในพื้นที่ดังกล่าว จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนเป็นการยกเว้นภาษีเงินได้ทางธุรกิจเป็นระยะเวลา 7 ปี และ

สิทธิประโยชน์ในการเร่งการบันทึกค่าเสื่อมเพื่อหักลดหย่อนภาษี (Capital Allowance) เพิ่มขึ้นอีกในอัตราร้อยละ 5 จากที่ได้รับอยู่แล้ว ตามที่ระบุไว้ข้างต้น

- อุตสาหกรรมการผลิตที่เน้นใช้แรงงาน (Labor Intensive Mode of Production) – ธุรกิจหรือกิจการที่มีการใช้เครื่องจักรน้อยที่สุด หรือที่ใช้เครื่องจักรไม่มากไปกว่าหนึ่งกระบวนการในขั้นตอนการผลิต จะได้รับสิทธิประโยชน์ลดหย่อนภาษีในอัตราร้อยละ 15 จากมูลค่าภาษีที่จะต้องชำระทั้งหมด หากมีการจ้างแรงงานเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 1,000 คน ถ้ามีการว่าจ้างแรงงานเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 200 คน จะลดหย่อนภาษีได้ในอัตราร้อยละ 7 และถ้ามีการว่าจ้างแรงงานเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 100 คน จะลดหย่อนภาษีได้ในอัตราร้อยละ 6

- การขยายการลงทุน (Allowance for Reinvestment) – ธุรกิจหรือกิจการที่มีขยายการลงทุนโดยการการขยายกำลังการผลิต การพัฒนาโรงงานให้ใช้เทคโนโลยีที่มีความทันสมัย หรือการขยายการผลิตไปยังสินค้าอื่นๆ จะสามารถนำค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการขยายการลงทุนมาลดหย่อนภาษีเงินได้ทางธุรกิจได้

3.3.2. สิทธิประโยชน์ของเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zone)

ภายใต้กฎหมายเขตส่งเสริมการส่งออก (Free Zone Law) บริษัทต่างชาติที่ลงทุนในเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing Zone) จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางการลงทุนดังต่อไปนี้

- <u>การยกเว้นภาษีเงินได้ทางธุรกิจ (Tax Holiday)</u> – บริษัทที่ลงทุนจัดตั้งฐานการผลิตในเขตส่งเสริมการส่งออกจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ทางธุรกิจในทุกรูปแบบเป็นระยะเวลา 3 ปี ซึ่งประเภทภาษีที่จะได้รับการยกเว้นได้แก่ ภาษีที่ต้องชำระให้หน่วยงานภาครัฐในท้องที่ ในรัฐ และรัฐบาลกลาง รวมถึงจะได้รับการยกเว้นอากรนำเข้าสินค้า

- <u>การเร่งรัดขั้นตอนการจัดตั้งบริษัทและการขอใบอนุญาตต่างๆ (One Stop Service)</u> – บริษัทที่ลงทุนจัดตั้งฐานการผลิตในเขตส่งเสริมการส่งออก (EPZ) จะสามารถขอใบอนุญาตต่างๆ ได้โดยตรงกับคณะกรรมการเขตส่งเสริมการส่งออก (One Stop Service) ทั้งใบอนุญาตการดำเนินการผลิต (Operating Permit) และการจัดตั้งบริษัท (Incorporation)

- การยกเว้นภาษีนำเข้า (Import Duty Exemption) – บริษัทที่ลงทุนจัดตั้งฐานการผลิตในเขตส่งเสริมการส่งออกจะได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุที่ใช้ผลิตสินค้าเพื่อส่งออก และภาษีนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภค เครื่องจักร ส่วนประกอบของเครื่องจักร อุปกรณ์และเฟอร์นิเจอร์

- การขายสินค้าในประเทศ (Domestic Market) – บริษัทที่ลงทุนจัดตั้งฐานการผลิตในเขตส่งเสริมการส่งออกจะได้รับอนุญาตให้ขายสินค้าในตลาดภายในประเทศไนจีเรีย

- สิทธิประโยชน์การถือหุ้นของชาวต่างชาติ (Foreign Ownership) – นักลงทุนชาวต่างชาติที่ลงทุนในเขตส่งเสริมการส่งออกจะมีสิทธิการถือหุ้นการลงทุนทั้งหมด

- สิทธิในการส่งคืนกำไรกลับต่างประเทศ (Repatriation) – นักลงทุนชาวต่างชาติที่ลงทุนในเขตส่งเสริมการส่งออกจะมีสิทธิในการส่งคืนกำไร เงินทุนและ เงินปันผลกลับต่างประเทศได้ทั้งหมด

- บริษัทที่ลงทุนจัดตั้งฐานการผลิตในเขตส่งเสริมการส่งออกจะได้รับการยกเว้นการขอใบอนุญาตเพื่อนำเข้าและส่งออก

- บริษัทที่ลงทุนจัดตั้งฐานการผลิตในเขตส่งเสริมการส่งออกจะได้รับการยกเว้นข้อจำกัดจำนวนชาวต่างชาติที่เข้ามาทำงานให้กับบริษัท

- บริษัทที่ลงทุนจัดตั้งฐานการผลิตในเขตส่งเสริมการส่งออกจะได้รับการยกเว้นค่าเช่าที่ดินที่ใช้ในการจัดตั้งโรงงานในช่วง 6 เดือนแรกของการก่อสร้าง

3.3.3. สิทธิประโยชน์ทั่วไปประเภทอื่น ๆ และการรับประกันต่อนักลงทุน

- สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนพิเศษ (Special Investment) – NIPC จะให้สิทธิประโยชน์พิเศษบางประการกับโครงการการลงทุนขนาดใหญ่จากต่างประเทศ หรือกิจการที่ลงทุนในส่วนอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจสูง ตามที่รัฐบาลไนจีเรียกำหนดไว้

- สิทธิประโยชน์ภายใต้ข้อตกลงการคิดภาษีซ้ำซ้อน (Double Taxation) – บริษัทต่างชาติที่ลงทุนในประเทศไนจีเรียสามารถส่งคืนกำไรโดยไม่ต้องชำระภาษีซ้ำซ้อนกับประเทศดังต่อไปนี้ สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม ปากีสถาน แคนาดา เช็ก ฟิลิปปินส์ และโรมาเนีย โดยจะได้รับการลดหย่อนภาษีที่พึงชำระในไนจีเรียเป็นมูลค่าเท่ากับปริมาณภาษีที่ต้องชำระเพิ่มในต่างประเทศ (Tax Credit)

- สิทธิประโยชน์ในการบริหารจัดการโครงสร้างบริษัท (Liberalization of Ownership Structure) – นักลงทุนต่างชาติมีสิทธิในการถือหุ้นบริษัทไนจีเรียได้ทั้งหมด (ร้อยละ 100) จากเดิมที่ถูกจำกัดไว้ในสัดส่วนระหว่างร้อยละ 40 ถึงร้อยละ 60

- สิทธิในการส่งคืนกำไรกลับต่างประเทศ (Repatriation) –กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนกำหนดไว้ว่านักลงทุนชาวต่างชาติจะไม่ประสบกับข้อจำกัดใดๆ ในการส่งคืนกำไรและเงินปันผลสุทธิกลับต่างประเทศ โดยจะต้องดำเนินการดังกล่าวผ่านตัวแทนที่ได้จัดตั้งขึ้นอย่างถูกต้องตามกฎหมายของไนจีเรีย

- การรับประกันต่อการยึดทรัพย์และการควบรวมกิจการให้เป็นของรัฐ (Expropriation and Nationalization) – กฎหมายส่งเสริมการลงทุนของไนจีเรียรับประกันว่าบริษัทต่างชาติที่ลงทุนในประเทศไนจีเรียจะไม่ถูกยึดโดยหน่วยงานรัฐบาลใดๆ ในไนจีเรีย หรือควบรวมกิจการให้เป็นของรัฐ

3.4. สรุปต้นทุนการประกอบธุรกิจ (Cost of Doing Business) ในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

ตารางที่ 3-5 สรุปข้อมูลต้นทุนการประกอบธุรกิจที่สำคัญในประเทศไนจีเรียไว้

ตารางที่ 3-5 ต้นทุนทางการดำเนินธุรกิจในประเทศไนจีเรีย

ต้นทุนทางการธุรกิจ	ประเทศไนจีเรีย
ต้นทุนทางการเริ่มดำเนินธุรกิจ	
ค่าธรรมเนียมการขอวีซ่าธุรกิจ (Business Visas)	500 ไนรา ต่อการเดินทางเข้าประเทศไนจีเรียหนึ่งครั้ง (ประเทศไนจีเรียมีสถานทูตในประเทศไทย)
ค่าธรรมเนียมการขอใบอนุญาตทำงาน (Work Permit)	350 เหรียญสหรัฐ
ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนบริษัท	ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนบริษัทที่มีอัตราคงที่ 1,000 ไนรา <u>ค่าธรรมเนียมที่แปรผันกับมูลค่าทุนจดทะเบียน</u> ● ค่าอากรแสตมป์ร้อยละ 0.75 ของมูลค่าทุนจดทะเบียน ● ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนบริษัทคิดเป็น 10,000 ไนรา ต่อทุนจดทะเบียนมูลค่า 1,000,000 ไนรา และเพิ่มขึ้นอีก 5,000 ไนราเมื่อทุนจดทะเบียนเพิ่มขึ้นอีก 1,000,000 ไนรา <u>ค่าธรรมเนียมที่แปรผันกับมูลค่าทุนจดทะเบียน</u> ● ค่าธรรมเนียมรายปี ในปีแรก 10,000 ไนรา และ 5,000 ไนราในปีต่อมา
อัตราภาษีต่าง ๆ	
ภาษีเงินได้ทางธุรกิจ (Cooperate Income Taxes)	● ร้อยละ 30 (อัตราทั่วไป) ● กิจการการผลิตน้ำมัน – ร้อยละ 85 ● กิจการที่เกี่ยวกับการศึกษา – ร้อยละ 2
ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT)	ร้อยละ 10% (อัตราทั่วไป)
ภาษีชำระ ณ ที่จ่าย (Withholding Taxes)	● ร้อยละ 10 (อัตราทั่วไป) ● การจ่ายค่าภาคหลวง (Royalty) และค่าบริการที่ปรึกษาให้กับบุคคลทั่วไป ร้อยละ 5
ภาษีเงินได้ส่วนบุคคล (Personal Income Taxes)	อัตราภาษีก้าวหน้า ● รายได้ระหว่าง 1 ถึง 300,000 ไนรา – ร้อยละ 7 ● รายได้ระหว่าง 300,001 ถึง 600,000 ไนรา – ร้อยละ 11 ● รายได้ระหว่าง 600,001 ถึง 1,100,000 ไนรา – ร้อยละ 15 ● รายได้ระหว่าง 1,100,001 ถึง 1,600,000 ไนรา – ร้อยละ 19 ● รายได้ระหว่าง 1,600,001 ถึง 3,200,000 ไนรา – ร้อยละ 21 ● รายได้ตั้งแต่ 3,200,001 ไนราขึ้นไป – ร้อยละ 24

ต้นทุนทางการธุรกิจ	ประเทศไนจีเรีย
ต้นทุนทางการดำเนินธุรกิจ	
อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (Minimum Wage)	18,000 ไนรา ต่อเดือน (อัตราเดียวกันทั่วประเทศ แต่มีข้อยกเว้นในบางภาคธุรกิจ)
ต้นทุนค่าสาธารณูปโภค	
อัตราค่าไฟฟ้า (per kWh)	• 12-23.71 ไนรา ขึ้นอยู่กับพื้นที่ • ในพื้นที่บางส่วน จะจัดเก็บที่อัตราคงที่ 21,256.30 - 118,830.56 ไนรา
ค่าเชื้อเพลิง	ก๊าซ: 2.5 เหรียญสหรัฐ / 1 พันลูกบาศก์เมตร
ค่าใช้จ่ายทางธุรกิจประเภทอื่น ๆ	
ภาษีสรรพสามิต (Excise Taxes)	• น้ำหอมและเครื่องสำอาง เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำผลไม้ สบู่ ผงซักฟอก สปาเก็ตตี้ เส้นก๋วยเตี๋ยว บัตรเติมเงินโทรศัพท์ กระดาษลูกฟูก และผลิตภัณฑ์กระดาษลูกฟูก และกระดาษชำระ – ร้อยละ 5 • เบียร์ ไวน์ เหล้า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ ยาสูบ – ร้อยละ 20

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจากหลายแหล่งข้อมูล

บทที่ 4
โอกาสและศักยภาพการลงทุนไทย ในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของประเทศไนจีเรีย อันได้แก่ ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ รวมไปถึงการพิจารณาสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ศาสนา นโยบายเศรษฐกิจ นโยบายการค้า นโยบายการต่างประเทศ รวมไปถึงการศึกษาความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไนจีเรีย ทำให้ทราบว่าประเทศไนจีเรียนั้น เป็นประเทศที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ทั้งดินที่เหมาะแก่การเพาะปลูก แหล่งน้ำมันดิบขนาดใหญ่ และแหล่งสินแร่ในหลายพื้นที่ ประกอบกับการมีภูมิประเทศที่มีกว้างใหญ่ ประชากรและจำนวนแรงงานในประเทศก็มีจำนวนมาก ส่งผลให้ประเทศไนจีเรียถือเป็นประเทศที่เหมาะแก่การทำการเกษตร/ปศุสัตว์ การขุดเจาะน้ำมัน การทำธุรกิจด้านสิ่งทอและหัตถกรรม รวมการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร/ปศุสัตว์ อาทิ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร อย่างไรก็ตาม เนื่องด้วยสถานการณ์ทางการเมืองและความไม่สงบที่เกิดขึ้นในประเทศจากปัญหาการก่อการร้ายทางตอนเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนในการที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไนจีเรียอยู่พอสมควร ซึ่งการเลือกตั้งที่เพิ่งจะเกิดขึ้นในเดือนมีนาคม ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางขั้วรัฐบาล คาดหมายว่าจะเป็นสัญญาณอันดีสำหรับทิศทางการเมืองในประเทศไนจีเรีย รวมไปถึงแนวทางในการดำเนินและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไปในอนาคตภายใต้ผู้นำคนใหม่ (นายมูฮัมหมัด บูฮารี)

เมื่อได้ทำการศึกษาในข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับนโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าไปลงทุนและประกอบธุรกิจในประเทศไนจีเรีย จะพบว่า ประเทศไนจีเรียเป็นประเทศที่มีการดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายและกฎระเบียบในการลงทุน แบ่งแยกออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนหนึ่ง จะเป็นการดำเนินงานโดยรัฐบาลกลาง (Federal Government) ซึ่งเป็นผู้กำหนดท่าทีรวมถึงทิศทางของนโยบายและ/หรือมาตรการที่เกี่ยวเนื่องกับการลงทุนในประเทศ (ทั้งการลงทุนจากต่างประเทศและการลงทุนของประเทศไปยังต่างชาติ) ในขณะที่อีกส่วนหนึ่ง จะเป็นการดำเนินงานโดยรัฐบาลท้องถิ่น (Local Government) อันประกอบด้วยการออกและบังคับใช้กฎระเบียบ/ข้อบังคับด้านการลงทุนในรัฐของตน การกำกับหรือควบคุมการประกอบการธุรกิจของภาคเอกชนในรัฐของตน รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์และการสนับสนุนการลงทุนแก่ภาคเอกชน จึงทำให้ในแต่ละรัฐ อาจมีกฎระเบียบหรือข้อบังคับด้านการลงทุน/ประกอบธุรกิจ หรือรูปแบบ

มาตรการ และ/หรือนโยบายการสนับสนุนการลงทุนที่อาจมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับรัฐบาลท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งนี้ โดยภาพรวม รัฐบาลกลางของไนจีเรียพยายามสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ ผ่านการสนับสนุนด้านสิทธิประโยชน์ในการลงทุน การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อดึงดูดการลงทุนในเขตพื้นที่ดังกล่าว รวมไปถึงการพัฒนาสภาพแวดล้อมด้านการลงทุนในประเทศ (โครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค และแรงงานในประเทศ) นอกจากนี้ เนื่องด้วยปัญหาระดับราคาน้ำมันที่ลดต่ำลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในปี 2556 ส่งผลทำให้ทำให้รัฐบาลไนจีเรียได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ และพยายามผลักดันธุรกิจและอุตสาหกรรมด้านอื่นๆ นอกเหนือจากอุตสาหกรรมน้ำมันดิบ ปิโตรเลียม และก๊าซธรรมชาติ อันได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมยาง อุตสาหกรรมเครื่องหนัง อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมเหมืองแร่และโลหะ รวมไปถึงอุตสาหกรรมภาคบริการต่างๆ เช่น ก่อสร้าง บริการด้านข้อมูล เป็นต้น

ภาพที่ 4-25 แสดงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของประเทศไนจีเรียในภาพรวม โดยจะพบว่า ประเทศไนจีเรียมีจุดแข็งคือ ทรัพยากรทางธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะพื้นดินสำหรับการเพาะปลูกที่กว้างใหญ่ ทรัพยากรทางทะเล ทรัพยากรอัญมณีและสินแร่ และน้ำมันดิบ ในขณะเดียวกัน ยังมีจำนวนประชากรและแรงงานในประเทศที่มาก ทำให้การเข้าไปลงทุนในไนจีเรีย จะได้รับประโยชน์จากจุดแข็งดังกล่าวอย่างยิ่ง การที่ประเทศไนจีเรียเป็นหนึ่งในประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่สุด และเป็นเหมือนศูนย์กลางการกระจายสินค้าสำคัญของภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก ยังเป็นจุดแข็งอีกด้านหนึ่งของประเทศ นอกจากนี้ ประชากรส่วนใหญ่สามารถพูดและสื่อสารภาษาอังกฤษได้ และใช้เป็นภาษาในการติดต่อข้าราชการ ยังทำให้การติดต่อสื่อสารและการติดต่อทางธุรกิจเป็นไปได้โดยง่าย

ทั้งนี้ ประเทศไนจีเรียถือว่ามีโอกาสในการเข้าไปลงทุนค่อนข้างมาก เนื่องจากตลาดแรงงานที่ใหญ่ ซึ่งจะเอื้ออำนวยต่อการเข้ามาลงทุน/ประกอบธุรกิจที่ต้องพึ่งพาแรงงานจำนวนมากในภาคอุตสาหกรรม รวมถึงในธุรกิจอาหาร หรือสินค้าอุปโภคบริโภค และรัฐบาลสนับสนุนการลงทุนในภาคการเกษตร ภาคพลังงาน และการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องด้วยจะเป็นอุตสาหกรรมสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ นอกจากนี้ การที่ไนจีเรียเป็นสมาชิกร่วมความตกลง ECOWAS กับประเทศในภูมิภาค ก็ทำให้เป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการไทยที่สนใจและเข้าไปลงทุนในไนจีเรียสามารถทำได้ โดยเฉพาะกับการเข้าไปลงทุนเพื่อการส่งออกไปประเทศอื่นหรือการลงทุนในประเทศอื่นที่เป็นสมาชิก ECOWAS และส่งออกเข้ามาไนจีเรีย ซึ่งหากระบบคมนาคมขนส่งของประเทศไนจีเรียมีการพัฒนามากขึ้นในอนาคต ก็จะยิ่งทำให้ความสำคัญของประเทศในฐานะศูนย์กลางการกระจายสินค้าในภูมิภาคโดดเด่นมากขึ้นอีก เนื่องจากในปัจจุบัน

ระบบขนส่งและโลจิสติกส์ในประเทศ ยังจำกัดอยู่ที่การขนส่งทางอากาศมากกว่า ส่วนทางถนนยังเอื้ออำนวยในการขนส่งได้เพียงบางเส้นทางเท่านั้น

สำหรับจุดอ่อนสำคัญของประเทศไนจีเรีย แรงงานส่วนใหญ่มีทักษะและความสามารถในการทำงานที่ไม่สูงนัก และต้องได้รับการฝึกอบรมอย่างมาก นอกจากนี้ การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคในบางพื้นที่ยังอยู่ในระดับการพัฒนาที่ต่ำ ไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดตั้งโรงงาน ถึงแม้จะมีการลงทุนจากจีนเข้ามาพัฒนาในระบบโครงสร้างพื้นฐานหลายส่วนแล้วก็ตาม อาทิ การก่อสร้างถนน ระบบรางรถไฟและรถไฟความเร็วสูง ท่าเรือ รวมถึงสนามบิน ส่งผลทำให้ในปัจจุบัน ประเทศต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าจากต่างชาติอย่างมาก ทั้งสินค้าอาหาร อุปโภคบริโภค เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งส่วนหนึ่งยังเป็นผลมาจากการขาดแคลนเครื่องจักรและเทคโนโลยีการในการผลิตหลายๆ ด้านอีกด้วย นอกจากนี้ ในการเข้ามาประกอบธุรกิจ การถือครองที่ดินไม่สามารถกระทำได้ (ตามกฎหมายของประเทศ ซึ่งต่างชาติไม่มีสิทธิ์ดังกล่าว หากแต่เช่าได้เป็นระยะเวลา 40 ปี สำหรับการประกอบการในภาคอุตสาหกรรม)

ส่วนอุปสรรคสำคัญในการเข้าไปลงทุน/ประกอบธุรกิจใน ได้แก่ ปัญหาการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในประเทศ รวมถึงปัญหาคอร์รัปชั่นในประเทศส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน และต่อการพัฒนาประเทศอย่างมาก หรือการที่ระบบกระแสไฟฟ้า ไม่สามารถผลิตได้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ ส่งผลทำให้เกิดปัญหาไฟฟ้าดับอยู่บ่อยครั้ง กระทบต่อการประกอบธุรกิจอย่างมาก เนื่องจากต้องมีเครื่องปั่นไฟเองเพื่อใช้ให้กับโรงงานของตน ซึ่งเป็นต้นทุนการประกอบการที่สูง หรือการแข่งขันจากนักลงทุนต่างชาติชาติอื่น ได้แก่ จีน อินเดีย แอฟริกาใต้ เยอรมัน และสหรัฐฯ อยู่ในระดับสูง ในบางภาคอุตสาหกรรม เช่น การก่อสร้าง การค้าส่งค้าปลีก การโรงแรม เป็นต้น

นอกจากนี้ ในการทำธุรกิจบางประเภท เช่น ก่อสร้าง ซึ่งจำเป็นต้องติดต่อและทำการค้ากับรัฐบาลโดยตรง อาจประสบปัญหาการไม่ชำระหนี้สูง โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เศรษฐกิจของประเทศตกต่ำและรัฐบาลไนจีเรียไม่มีเงินสำหรับการชำระหนี้ เช่นเดียวกับการที่ประเทศปกครอง 2 ระบบ คือ ส่วนรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น สร้างปัญหาในการทำธุรกิจหลายอย่าง อาทิ การที่ต้องติดกับส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนก่อน ถึงแม้จะได้รับอนุญาตจากรัฐบาลกลางแล้วก็ตาม ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อจำกัดและอุปสรรคอีกประการสำหรับการเข้ามาลงทุน/ประกอบธุรกิจในประเทศไนจีเรีย ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในท้องถิ่น หรือระดับประเทศ อาจส่งผลต่อนโยบายและกฎระเบียบในประเทศได้ กลายเป็นความเสี่ยงอย่างหนึ่งสำหรับนักลงทุนที่เข้าไปลงทุน/ประกอบธุรกิจในไนจีเรีย

ภาพที่ 4-1 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของประเทศไนจีเรีย

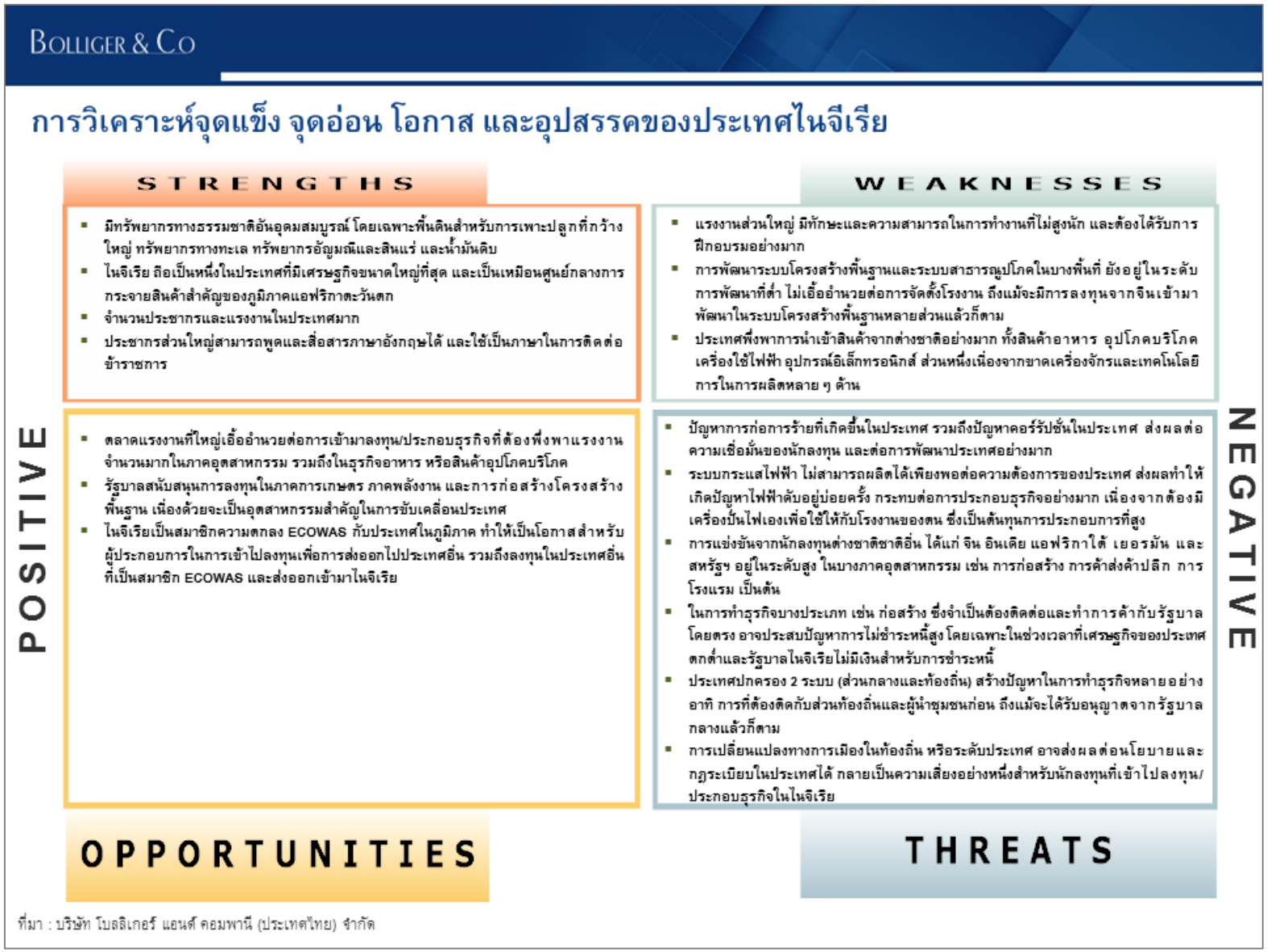

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

4.1. ภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมที่สำคัญของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

หากพิจารณาจากศักยภาพของประเทศไนจีเรีย ซึ่งมีทรัพยากรด้านการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ ประกอบกับจำนวนประชากรในประเทศที่มากกว่า 181.6 ล้านคน ซึ่งนั้นหมายถึงจำนวนแรงงานในตลาดแรงงานที่มีมากแล้ว อุตสาหกรรมเกษตรรวมถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรจึงเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่สำคัญของประเทศไนจีเรีย ทั้งในแง่ของข้อได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ (ที่ดินเพาะปลูก) ของประเทศ ในแง่ของแรงงานที่สามารถหาได้เพื่อมาทำการเกษตร และในแง่ของโอกาสในการลงทุนสำหรับนักลงทุนและผู้ประกอบการ

ทรัพยากรอีกประการที่ประเทศไนจีเรียยังคงความได้เปรียบกว่าหลายๆ ประเทศในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตกด้วยกัน รวมถึงอีกหลายประเทศทั่วโลก คือ แหล่งน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติอันมหาศาล อุตสาหกรรมปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติจึงกลายเป็นอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศไนจีเรียซึ่งสร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นอย่างมากในแต่ละปี

อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่าประเทศไนจีเรียจะมีเพียงอุตสาหกรรมเกษตรหรืออุตสาหกรรมปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติเท่านั้นที่เป็นอุตสาหกรรมหลักของประเทศ อุตสาหกรรมเหมืองแร่ ก็เป็นอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศไนจีเรียเช่นกัน โดยหากไม่นับรวมน้ำมันดิบหรือถ่านหินซึ่งเป็นทรัพยากรสินแร่ที่มีมากที่สุดในประเทศ ประเทศไนจีเรียยังมีทรัพยากรสินแร่อื่นๆ อยู่มากเช่นกัน ได้แก่ ทองคำ ถ่านหิน ดีบุก เหล็ก และหิน/แร่ที่ใช้สำหรับทำวัสดุก่อสร้าง เช่น หินปูน ดินขาว ยิปซัม เป็นต้น

สำหรับอุตสาหกรรมอื่นที่ยังมิได้กล่าวมาในที่นี้ อุตสาหกรรมอาหารและอาหารแปรรูป อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน และอุตสาหกรรมก่อสร้าง เป็นอีกกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อประเทศไนจีเรีย หากมิใช่ในแง่ของการสร้างรายได้ให้กับประเทศ แต่เป็นการตอบสนองต่อความต้องการในตลาดในประเทศเสียมากกว่า และเศรษฐกิจที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วในอดีตจากการขยายตัวของภาคการส่งออกน้ำมันดิบของประเทศ ส่งผลทำให้ความต้องการในอาหาร และที่อยู่อาศัยในประเทศไนจีเรียมีมากขึ้นอย่างมาก หากแต่ความสามารถในการผลิต/ก่อสร้างของประเทศยังไม่สามารถที่จะตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าวได้ ส่งผลทำให้ประเทศไนจีเรียเป็นประเทศที่มีการนำเข้าอาหาร (ซึ่งในความเป็นจริง ยังรวมไปถึงสินค้าอุปโภคบริโภคต่างๆ ด้วยเช่นกัน) ในแต่ละปีเป็นมูลค่าหลายล้านเหรียญสหรัฐ

ในขณะเดียวกัน การขยายตัวของเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับประเทศได้ส่งผลทำให้เกิดการขยายตัวของเมือง และการเป็นสังคมเมือง (Urbanization) มากขึ้น ผู้คนต้องเร่งรีบเพื่อเดินทางเข้าไปในตัวเมืองเพื่อทำงาน ส่งผลทำให้ความต้องการในรถยนต์ในประเทศไนจีเรียมีอยู่สูงมากเช่นกัน และเมื่อความต้องการในตัวยานพาหนะเพื่อใช้ในการโดยสารสูงขึ้น อุตสาหกรรมอื่นที่เกี่ยวเนื่องก็ย่อมมีความต้องการสูงขึ้นตาม อันได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ (รถยนต์ รถบัส หรือรถจักรยานยนต์) และธุรกิจบริการด้านการขายและการซ่อมบำรุง

การที่ประเทศมีจำนวนประชากรที่มากเหมือนในประเทศไนจีเรีย ย่อมแสดงว่าความต้องการในที่อยู่อาศัยรวมไปถึงโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคในประเทศก็ต้องมีมากตามไปด้วย อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน ประชากรไนจีเรียจำนวนมากมีระดับรายได้ที่ต่ำและประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัย กล่าวคือ ไม่สามารถที่จะเข้าถึงหรือครอบครองที่พักอาศัยที่มีคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานได้ และทำให้ผู้คนเหล่านั้นจำต้องอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนแออัด หรือแม้กระทั่งบ้านลอยน้ำ ในขณะเดียวกัน ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานหรือระบบโครงสร้างพื้นฐานและการขนส่งของประเทศ ก็ยังไม่เพียงพอหรือพัฒนาเพื่อรองรับกับจำนวนประชากรและการขยายตัวของประเทศดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้ การก่อสร้างที่อยู่อาศัยรวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่างๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความต้องการอย่างมากในประเทศไนจีเรีย

4.2. ภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมที่น่าสนใจ (Attractive Sector) ของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

สำหรับในหัวข้อนี้ คณะผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกและพิจารณาอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่น่าสนใจ (Attractive Sector) ของประเทศไนจีเรีย โดยอาศัยที่ได้จากการศึกษาทั้งหมด ทั้งการข้อมูลพื้นฐานของประเทศ การศึกษาข้อมูลกฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุน รวมไปถึงการเดินทางไปศึกษาข้อมูลเชิงลึก (Fact Finding) ในประเทศไนจีเรีย มาประกอบการพิจารณา และทำการคัดเลือกอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่น่าสนใจจากกลุ่มอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่สำคัญของประเทศไนจีเรีย จากนั้น จะทำการศึกษาวิเคราะห์อุตสาหกรรมเชิงลึก อันประกอบด้วยการศึกษาภาพรวมและความสำคัญของอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมดังกล่าว การประเมินโอกาสและศักยภาพของนักลงทุนไทยในอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมดังกล่าว และการศึกษาวิเคราะห์พื้นที่ที่น่าสนใจ (Attractive Area) ที่เหมาะสมต่อการเข้าไปลงทุน

4.2.1. การพิจารณาคัดเลือกอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่น่าสนใจ (Attractive Sector)

4.2.1.1. ภาคอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่มีความสำคัญด้านการค้า

สำหรับอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมของประเทศไนจีเรียที่มีความสามารถในการส่งออกสูงที่สุด คือ อุตสาหกรรมน้ำมันดิบ โดยการส่งออกในอุตสาหกรรมดังกล่าวมากถึงร้อยละ 83.30 ของการส่งออกทั้งหมดของประเทศ และในช่วงระหว่างปี 2552-2556 อุตสาหกรรมดังกล่าวมีอัตราการเติบโตของการส่งออกเฉลี่ยร้อยละ 20.42 ต่อปี (ตารางที่ 4-1)

ตารางที่ 4-1 อุตสาหกรรม/เกษตรกรรมไนจีเรียที่มีความสามารถในการส่งออกสูง 10 อันดับแรก

อันดับ	อุตสาหกรรม/เกษตรกรรม	มูลค่าการส่งออกรวม ปี 2552-2556 (ล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตราการเติบโตแบบ CAGR ของมูลค่าการส่งออกปี 2552-2556	สัดส่วนมูลค่าการส่งออกทั้งหมดในช่วงปี 2552-2556
1	น้ำมันดิบ	448,388.63	20.42%	83.30%
2	ปิโตรเคมี พลาสติก และผลิตภัณฑ์พลาสติก	35,832.19	38.93%	6.66%
3	ยางและผลิตภัณฑ์ยาง	18,458.17	-1.33%	3.43%
4	อาหารแปรรูป	15,505.89	-13.88%	2.88%
5	เครื่องหนัง	5,742.46	-14.97%	1.07%
6	อุตสาหกรรมยานพาหนะอื่นๆ	3,991.42	-2.23%	0.74%
7	อุตสาหกรรมแร่และโลหะ	2,015.26	40.36%	0.37%
8	สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	1,630.44	-16.77%	0.30%
9	เคมีภัณฑ์	985.05	-25.74%	0.18%
10	อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	960.92	-30.67%	0.18%
อื่น ๆ		**4,759.37**	**-9.55%**	**0.88%**
ทั้งหมด		**538,269.81**	**19.93%**	**100.00%**

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre (ITC)

ในส่วนของภาคบริการ อุตสาหกรรมขนส่งและโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมภาคบริการอื่นๆ อุตสาหกรรมโทรคมนาคมและการสื่อสาร และอุตสาหกรรมการเงินและการธนาคาร เป็นอุตสาหกรรมบริการของไนจีเรียที่มีความสามารถในการส่งออกสูงที่สุด 5 อันดับแรก

4.2.1.2. ภาคอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่ได้ประโยชน์จากศักยภาพของประเทศ

เนื่องด้วยประเทศไนจีเรียมีความอุดมสมบูรณ์ในทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างมาก โดยเฉพาะที่ดินในการเพาะปลูกซึ่งได้รับประโยชน์จากภูมิศาสตร์ของประเทศซึ่งแม่น้ำหลักของประเทศสองสาย คือ แม่น้ำไนเจอร์ (Niger river) และแม่น้ำเบนิว (Benue river) ไล่มาบรรจบกันตอนกลางของประเทศเกิดเป็นที่ราบลุ่มปากแม่น้ำที่อุดมสมบูรณ์ (ปากแม่น้ำไนเจอร์ (Niger Delta) ซึ่งเป็นพื้นที่ปากแม่น้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก) ด้วยเหตุนี้ อุตสาหกรรมที่เป็นจุดแข็งสำหรับประเทศไนจีเรียแล้วก็คืออุตสาหกรรมในภาคการเกษตร ทั้งการเกษตร ปศุสัตว์ และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร/ปศุสัตว์ดังกล่าว (อาทิ แปรรูปเป็นอาหาร แป้ง หรือน้ำตาล และแปรรูปเป็นเชื้อเพลิงทดแทน)

ในขณะเดียวกัน พื้นที่ชายฝั่งของประเทศไนจีเรียก็มีความอุดมสมบูรณ์ในทรัพยากรทางทะเล และทรัพยากรอย่างน้ำมันดิบเป็นอย่างมาก ส่งผลทำให้อุตสาหกรรมประมง และอุตสาหกรรมปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ เป็นอุตสาหกรรมที่ประเทศไนจีเรียคงความได้เปรียบกว่าประเทศอื่นในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตกด้วยกันหลายประเทศ

ส่วนทรัพยากรอื่น ทรัพยากรเหมืองแร่เป็นทรัพยากรที่ประเทศไนจีเรียมีมากเช่นกัน โดยสินแร่ที่มีมากที่สุด คือ ถ่านหิน แต่สินแร่อื่นๆ ก็มีมากเช่นกัน โดยเฉพาะเหล็ก หินปูน โคลัมไบต์ (Columbite) ดีบุก (Tin) และอัญมณีบางชนิด เช่น ไพลิน (Sapphire) เป็นต้น

4.2.1.3. ภาคอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่มีความสำคัญในเชิงนโยบายภาครัฐ

จากแผนปฏิรูปอุตสาหกรรมของประเทศไนจีเรีย (Nigeria Industrial Revolution Plan : NIRP) อุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่รัฐบาลไนจีเรียได้ให้ความสำคัญในการพัฒนา เพื่อทดแทนการพึ่งพาแต่เพียงอุตสาหกรรมปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติเพียงอย่างเดียว ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและเกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมอาหารและอาหารแปรรูป อุตสาหกรรมเครื่องหนังและ

ผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมก่อสร้าง และอุตสาหกรรมภาคบริการ

4.2.1.4. ภาคอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่ไม่มีข้อจำกัดหรือข้อกำหนดทางกฎหมายหรือกฎระเบียบที่มิให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน

ในประเทศไนจีเรีย อุตสาหกรรมที่มีข้อจำกัดหรือข้อกำหนดทางกฎหมายหรือกฎระเบียบที่มิให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมนั้น ได้แก่ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาวุธและยาเสพติด นอกจากนั้น ยังมีในส่วนของข้อจำกัดสำหรับอุตสาหกรรมการขนส่งทางเรือและทางบก (Participation in Coastal and Inland Shipping)

อย่างไรก็ตาม ในอุตสาหกรรมบางอุตสาหกรรม จะมีข้อกำหนดเกี่ยวกับในเรื่องของการต้องขอใบอนุญาต (Licenses) และหนังสือรับรอง (Certificate) ต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องค่อนข้างมาก เช่น อุตสาหกรรมเหมืองแร่ เป็นต้น รวมไปถึงในประเด็นของการถือครองที่ดินสำหรับเพื่อใช้ในการอุตสาหกรรม มีการกำหนดระยะเวลาในการถือครองที่ดินไว้เป็นระยะเวลา 40 ปี โดยจะต้องได้รับการพิจารณาและอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ คณะกรรมการจัดสรรและใช้ที่ดิน (Land Use and Allocation Committee) และหน่วยงานท้องถิ่นในรัฐนั้นๆ

4.2.1.5. ภาคอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่มีความน่าสนใจหรือมีโอกาสอย่างแท้จริง

จากการที่ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของประเทศไนจีเรีย ซึ่งรวมไปถึงการพิจารณาในนโยบายทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนของประเทศไนจีเรีย และจากผลการเดินทางไปสำรวจข้อมูลเชิงลึก (Fact Finding) ในประเทศไนจีเรีย จึงทำให้อาจกล่าวได้ว่า อุตสาหกรรม/เกษตรกรรมของไนจีเรียที่มีความน่าสนใจและนักลงทุน/ผู้ประกอบการไทยมีโอกาสอย่างมาก ประกอบไปด้วย 1) อุตสาหกรรมเกษตรและเกษตรแปรรูป 2) อุตสาหกรรมอาหารและอาหารแปรรูป 3) อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน 4) อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล (เฉพาะในส่วนของจักรกลทางการเกษตร เช่น รถไถ เครื่องมือทางการเกษตร เครื่องจักรทางการเกษตรและการแปรรู) 5) อุตสาหกรรมพลังงาน 6) อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ (เฉพาะในส่วนของการทำเหมืองแร่อัญมณี) และ 7) อุตสาหกรรมการก่อสร้าง

อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดและอุปสรรคบางประการในแต่ละอุตสาหกรรม ทำให้อุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่ยังคงความน่าสนใจและความน่าดึงดูดมากที่สุดในการเข้าไปลงทุน/ประกอบธุรกิจในประเทศไนจีเรีย ก็คือ อุตสาหกรรมเกษตรและเกษตรแปรรูป และอุตสาหกรรม

อาหารและอาหารแปรรูป ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์จากดินอันอุดมสมบูรณ์ และทรัพยากรทางธรรมชาติที่มากมายของประเทศไนจีเรีย แรงงานที่มีอยู่จำนวนมากและมีค่าจ้างที่ต่ำ รวมไปถึงใช้โอกาสจากความต้องการของตลาดที่มีอยู่มากในการเข้าไปทำธุรกิจในประเทศไนจีเรีย เช่น การเพาะปลูกข้าว มันสำปะหลัง อ้อย น้ำตาล หรือการตั้งโรงงานแปรรูปสินค้าทางการเกษตรที่มีมากในตลาดไนจีเรีย อาทิ โรงงานแปรรูปแป้งจากมันสำปะหลัง โรงงานแปรรูปน้ำตาลจากอ้อย โรงงานผลิตเครื่องปรุงรสหรือสารปรุงแต่งรส (เกลือ พริกไทย ผงปรุงรส ฯลฯ) หรือโรงงานผลิตอาหารสำเร็จรูป/อาหารกระป๋อง

4.2.2. สรุปอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมที่น่าสนใจ (Attractive Sector) ของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

จากการพิจารณาในประเด็นต่างๆ อันได้แก่ การเป็นอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่มีความสำคัญในด้านการค้า (การส่งออก) การเป็นอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่ประเทศมีศักยภาพ รวมถึงการเป็นอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่มีความสำคัญเชิงนโยบายรัฐ หรือไม่มีข้อจำกัด/ข้อห้ามจากกฎหมายหรือกฎระเบียบ สามารถสรุปอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมที่น่าสนใจ (Attractive Sector) ของประเทศไนจีเรีย โดยแสดงตารางเปรียบเทียบไว้ในตารางที่ 4-2

- อุตสาหกรรมเกษตรและเกษตรแปรรูป
- อุตสาหกรรมอาหารและอาหารแปรรูป
- อุตสาหกรรมเหมืองแร่

ตารางที่ 4-2 อุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่สำคัญของประเทศไนจีเรีย

อุตสาหกรรม	มีความสำคัญด้านการค้า	ได้ประโยชน์จากศักยภาพของประเทศ	มีความสำคัญในเชิงนโยบายภาครัฐ	ไม่มีข้อจำกัด และ/หรือ ข้อกำหนดทางกฎหมายหรือกฎระเบียบที่มิให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน	เป็นอุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพ	มีความน่าสนใจหรือมีโอกาสอย่างแท้จริง *
อุตสาหกรรมเหมืองแร่	✓	✓	✓			
อุตสาหกรรมเกษตรและเกษตรแปรรูป	✓	✓	✓	✓	✓	★★
อุตสาหกรรมอาหารและอาหารแปรรูป	✓	✓	✓	✓	✓	★★
อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	✓	✓	✓	✓	✓	
อุตสาหกรรมเครื่องหนังและรองเท้า	✓		✓	✓		
อุตสาหกรรมปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ	✓	✓	✓	✓		
อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน	✓		✓	✓	✓	★
อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์	✓			✓	✓	
อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ				✓	✓	
อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	✓			✓		
อุตสาหกรรมพลังงาน		✓	✓	✓		
อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์	✓		✓	✓	✓	
อุตสาหกรรมพลาสติก	✓			✓	✓	
อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์	✓		✓	✓	✓	
อุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้าง	✓	✓	✓	✓	✓	
อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ		✓		✓	✓	★
อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม	✓		✓	✓	✓	
อุตสาหกรรมการก่อสร้าง			✓	✓	✓	★
อุตสาหกรรมขนส่งและโลจิสติกส์	✓					

อุตสาหกรรม	มีความสำคัญด้านการค้า	ได้ประโยชน์จากศักยภาพของประเทศ	มีความสำคัญในเชิงนโยบายภาครัฐ	ไม่มีข้อจำกัด และ/หรือ ข้อกำหนดทางกฎหมาย หรือกฎระเบียบที่มิให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุน	เป็นอุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพ	มีความน่าสนใจหรือมีโอกาสอย่างแท้จริง *
อุตสาหกรรมโทรคมนาคมและการสื่อสาร	✓			✓		
อุตสาหกรรมการเงินและการธนาคาร	✓			✓		

หมายเหตุ : * เป็นผลการศึกษาที่ได้จากการเดินทางไปศึกษาข้อมูลเชิงลึก (Fact Finding) โดย ★★ หมายความว่ามีความสนใจหรือมีโอกาสอย่างแท้จริงมากที่สุด และ ★ หมายความว่าพอมีความน่าสนใจอยู่บ้าง

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

4.3. การวิเคราะห์เชิงลึกอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่น่าสนใจของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

ในหัวข้อนี้ คณะผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิเคราะห์เชิงลึกในอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมที่น่าสนใจ (Attractive Sector) ของประเทศไนจีเรีย โดยการศึกษาวิเคราะห์ดังกล่าวจะประกอบด้วยการศึกษาภาพรวมและความสำคัญของอุตสาหกรรมในมิติต่างๆ อันได้แก่ มิติด้านเศรษฐกิจ การผลิต การค้า และการลงทุน การประเมินโอกาสและศักยภาพของนักลงทุนไทย ผ่านการวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-อุปสรรค (SWOT Analysis) ของอุตสาหกรรม/เกษตรกรรมของประเทศ และการพิจารณาและระบุภาคธุรกิจที่มีโอกาสในการเข้าไปลงทุน/ประกอบธุรกิจสำหรับผู้ประกอบการไทย

4.3.1. การวิเคราะห์เชิงลึกในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย[1]

4.3.1.1. ภาพรวมและความสำคัญของอุตสาหกรรม

ประเทศไนจีเรียเป็นประเทศหนึ่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งยังมีพื้นที่เพาะปลูกขนาดใหญ่ โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ซึ่งเป็นแหล่งรวมของตะกอนที่พัดพาสารอาหารมา ส่งผลให้เกิดเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกและการทำการเกษตรเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ประเทศไนจีเรียยังมีอุปสงค์ภายในประเทศต่อสินค้าเกษตรและอาหารที่สูงมาก โดยการที่ไนจีเรียมีประชากรอาศัยอยู่ในประเทศมากถึง 181.6 ล้านคน ส่งผลให้อุปสงค์และความต้องการภายในประเทศยังมีมาก ซึ่งมากกว่าปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่ประเทศสามารถผลิตได้ (หรือเพาะปลูกได้) ส่งผลให้ประเทศไนจีเรียมีการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปเป็นจำนวนมาก โดยในปี 2556 และ 2557 สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรของไนจีเรียสูงถึงร้อยละ 14.85 และ 13.25 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมดของประเทศ

[1] ในที่นี้ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและความสมบูรณ์ของการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาวิเคราะห์เชิงลึกของอุตสาหกรรมที่น่าสนใจ (Attractive Sector) ในอุตสาหกรรมเกษตรและเกษตรแปรรูป และอุตสาหกรรมอาหารและอาหารแปรรูป พร้อมกัน

รัฐบาลไนจีเรียซึ่งเห็นถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมดังกล่าว ได้มีการดำเนินนโยบายเพื่อสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศในภาคอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป อีกทั้ง ยังได้กำหนดให้อุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นอุตสาหกรรมสำคัญ (Priority sector) ที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ภายใต้แผนปฏิรูปอุตสาหกรรม (Nigerian Investment Revolution Plan: NIRP)

ตารางที่ 4-3 แสดงความสำคัญของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปที่มีต่อเศรษฐกิจประเทศไนจีเรีย โดยอุตสาหกรรมอาหารและอาหารแปรรูป เป็นหนึ่งในห้าอุตสาหกรรมที่ไนจีเรียมีการนำเข้าในสัดส่วนที่สูง ซึ่งเป็นผลจากอุปสงค์ในประเทศต่อสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่สูงมาก นอกจากนี้ ยังมีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นจำนวนมากในอุตสาหกรรม กล่าวคือ การจ้างงานกว่าร้อยละ 70 ของประเทศไนจีเรีย เป็นการจ้างงานในภาคเกษตรกรรมและอาหารแปรรูป

ตารางที่ 4-3 ความสำคัญของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปไนจีเรีย

ประเด็นความสำคัญ	2555	2556	2557
ด้านการผลิต (หน่วย: ตัน)			
ปริมาณการผลิตมันสำปะหลัง (Cassava)	N/A	54,000	N/A
ปริมาณการผลิตข้าวโพด (Maize)	N/A	10,400	N/A
ปริมาณการผลิตข้าวฟ่าง (Sorghum)	N/A	6,700	N/A
ปริมาณการผลิตข้าวและข้าวเปลือก (Rice / Paddy)	N/A	4,700	N/A
ปริมาณการผลิตอ้อย (Sugar Cane)	N/A	1,450	N/A
ด้านการบริโภค			
ประมาณการปริมาณการนำเข้าธัญพืช (หน่วย : 1,000 ตัน)	N/A	N/A	7,720
ปริมาณการนำเข้าธัญพืช (หน่วย : 1,000 ตัน)	N/A	N/A	7,620
ด้านการค้า			
มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศไนจีเรีย (หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ)	7,340.15	4,406.59	1,388.22
ส่วนแบ่งมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปต่อการส่งออกทั้งหมดของประเทศไนจีเรีย (หน่วย : ร้อยละ)	5.13%	4.87%	1.48%
มูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศไนจีเรีย (หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ)	8,179.01	6,624.30	6,841.24
ส่วนแบ่งมูลค่าการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปต่อการนำเข้าทั้งหมดของประเทศไนจีเรีย (หน่วย : ร้อยละ)	22.80%	14.85%	13.25%
ด้านอื่น ๆ			
มูลค่าเพิ่มจากอุตสาหกรรมเกษตร (Value Added) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของประเทศไนจีเรีย	N/A	21.00%	N/A
สัดส่วนพื้นที่ทำการเกษตร (Agricultural Land) ของไนจีเรีย	N/A	83.67%	N/A
สัดส่วนพื้นที่ที่สามารถเพาะปลูกได้ (Arable land) ของไนจีเรีย	N/A	39.53%	N/A

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจากหลายแหล่งข้อมูล

สำหรับผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปไนจีเรีย ประกอบไปด้วยผู้ประกอบการขนาดเล็กเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ผู้ประกอบการที่มีพื้นที่เพาะปลูกหรือทำการเกษตรต่ำกว่า 2 เฮกเตอร์[2] คิดเป็นร้อยละ 70 ของเกษตรกรทั้งหมดของไนจีเรีย สำหรับผู้ประกอบการขนาดกลางที่มีพื้นที่การเกษตรตั้งแต่ 2-10 เฮกเตอร์ มีจำนวนประมาณร้อยละ 25 ของเกษตรกรไนจีเรีย และผู้ประกอบการขนาดใหญ่มีจำนวนร้อยละ 5 ของทั้งหมด

ตารางที่ 4-4 แสดงอัตราผลตอบแทนของบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและอาหารแปรรูปของไนจีเรีย โดยจัดลำดับจากบริษัทที่ดำเนินธุรกิจทางการเกษตรในภูมิภาคแอฟริกาที่มีอัตราผลตอบแทน (Turnovers) สูงสุด 20 อันดับแรก ทั้งนี้ บริษัทที่มีอัตราผลตอบแทนสูงสุดในประเทศไนจีเรียคือ Flour Mills of Nigeria Plc. ซึ่งผลิตผลิตภัณฑ์ที่ใช้แป้ง อาทิ ขนมปัง เส้นพาสต้า แป้งสำหรับทำเค้ก และบิสกิต สำหรับบริษัทที่มีอัตราผลตอบแทนรองลงมาคือ Dangote Sugar Refinery ซึ่งเป็นบริษัทผลิตน้ำตาลรายใหญ่ในภูมิภาคแอฟริกา และสุดท้ายคือ บริษัท Nestle Nigeria ซึ่งเป็นบริษัทข้ามชาติรายใหญ่ของโลก และเป็นผู้เล่นหลักของตลาดเครื่องดื่มในประเทศไนจีเรีย

ตารางที่ 4-4 บริษัทที่ดำเนินธุรกิจทางการเกษตร (Agribusiness Companies) ของไนจีเรีย ปี 2554

ประเภท	การจัดอันดับของ The Africa Report 2011	บริษัท	ผลตอบแทน (หน่วย: พันล้านเหรียญสหรัฐ)
Agribusiness Companies	7	Flour Mills of Nigeria Plc.	1.2
	17	Dangote Sugar Refinery	0.5
	19	Nestle Nigeria	0.5

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ พ.ศ. 2554

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจาก The Africa Report 2011, Bloomberg.

โครงสร้างของห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของไนจีเรีย ถูกแสดงในภาพที่ 4-2 โดยพบว่า ภาคธุรกิจแรกซึ่งเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำ ประกอบด้วยเกษตรรายย่อยที่ทำการเพาะปลูกข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพด โกโก้ มันเทศ อ้อย และปาล์มน้ำมัน กลุ่มเกษตรกรดังกล่าวจะเป็นซัพพลายเออร์ท้องถิ่นที่ป้อนวัตถุดิบให้ผู้ผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปในอุตสาหกรรมกลางน้ำ คือ โรงงานแปรรูปสินค้าทางการเกษตร อันได้แก่ โรงงานแป้งมัน (แปรรูป

[2]1 เฮกตาร์ = 10,000 ตารางเมตร หรือ 6 ไร่ 1 งาน

มาจากมันสำปะหลัง) โรงงานผลิตน้ำมันปาล์ม โรงงานน้ำตาล (แปรรูปจากอ้อย) และผู้ผลิตสารให้ความหวาน

โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ในประเทศยังคงทำการเกษตรแบบดั้งเดิม กล่าวคือ อาศัยการใช้แรงงานเป็นหลักและพึ่งพาสภาพอากาศเป็นปัจจัยสำคัญในการเพาะปลูก ทำให้ปริมาณผลผลิตที่ได้มีความผันผวนไปตามสภาพอากาศ ประกอบกับมีผลผลิตต่อไร่ที่ได้ไม่สูงนัก (ส่วนหนึ่งอาจเพราะไม่ได้มีการใช้เทคโนโลยีการเพาะปลูกที่ทันสมัยมาช่วยในการเพาะปลูก) และทำให้ปริมาณผลผลิตในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการภายในประเทศ

ผลผลิตจากอุตสาหกรรมกลางน้ำจะถูกจำหน่ายสินค้าสู่ตลาดในประเทศ หรือส่งออกไปยังประเทศต่างๆ ในภูมิภาค รวมไปถึงส่งต่อผลผลิตที่ได้ให้กับผู้ผลิตในอุตสาหกรรมปลายน้ำ เช่น อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ขนมหวาน (Confectionary) อุตสาหกรรมขนมปังกรอบ (Cracker & Biscuit) อุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง หรืออุตสาหกรรมเครื่องดื่ม เป็นต้น

สำหรับอุตสาหกรรมอาหารและแปรรูปที่เป็นอุตสาหกรรมปลายน้ำ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ เนื่องจากการผลิตดังกล่าวต้องพึ่งพาเทคโนโลยีการผลิต เงินทุน เครื่องจักร รวมถึงต้องมีการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ อาทิ เครื่องปรุงรส สีปรุงแต่งอาหาร หรือแม้แต่การนำเข้าวัตถุดิบ เพื่อชดเชยในส่วนที่ภาคการเกษตรและการผลิตภายในประเทศไม่สามารถผลิตได้เพียงพอต่อความต้องการในประเทศ

ทั้งนี้ สินค้าจากภาคอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปทั้งหมดจะถูกจัดจำหน่ายในประเทศเป็นสำคัญ โดยช่องทางการจัดจำหน่ายในประเทศ ได้แก่ ตลาดสด (Traditional Market) ห้างสรรพสินค้า ร้านซุปเปอร์มาร์เก็ต และร้านสะดวกซื้อ โดยช่องทางการขายที่มีสัดส่วนมากที่สุด คือ ตลาดสด

ภาพที่ 4-2 ห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศไนจีเรีย

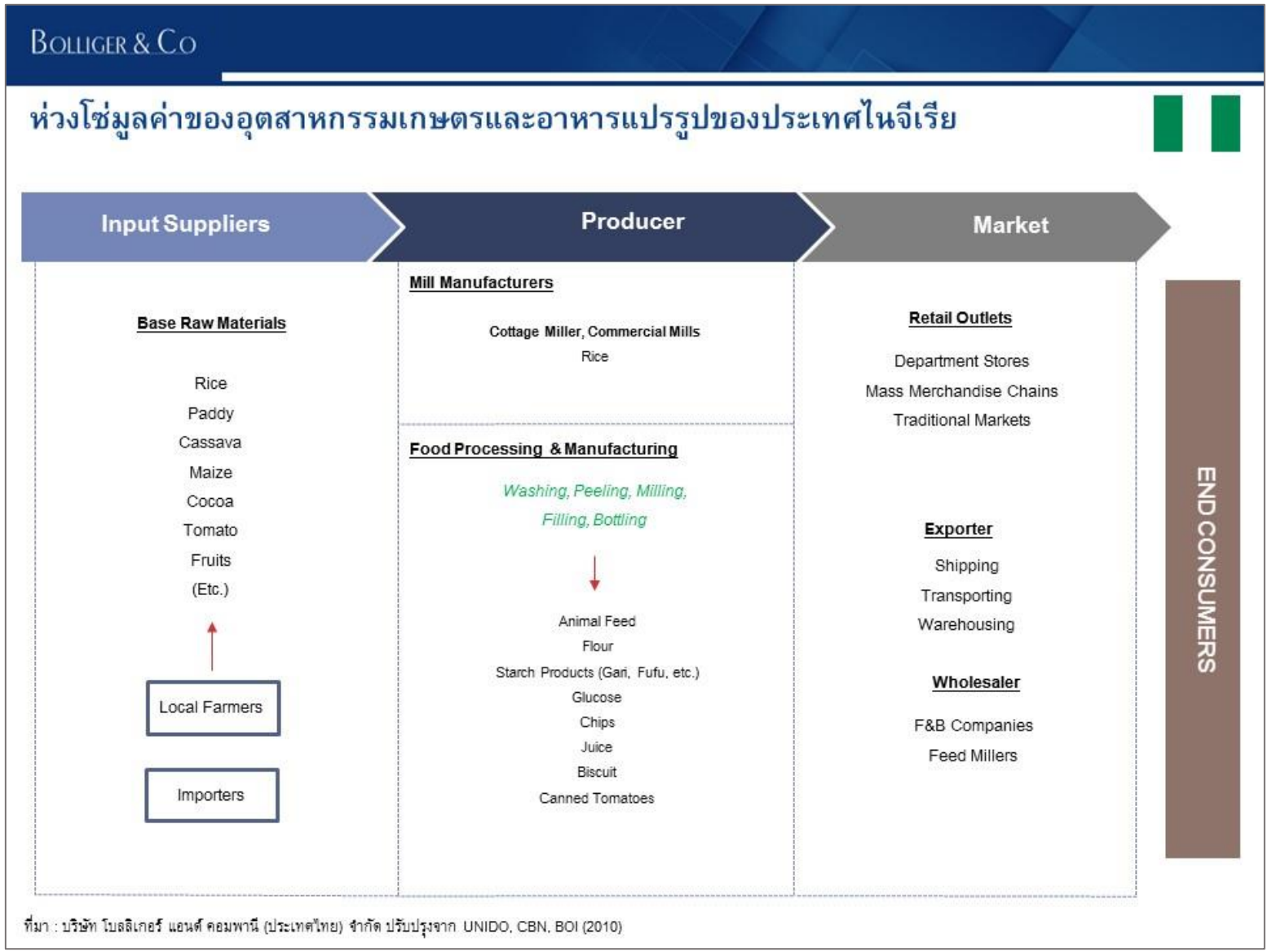

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ปรับปรุงจาก UNIDO, CBN, BOI (2010)

4.3.1.2. ภาพรวมการผลิตของประเทศ

ในการเพาะปลูกสินค้าเกษตรของประเทศไนจีเรีย พบว่าในช่วงปี 2552 ถึง 2558 สินค้าทางการเกษตรที่ไนจีเรียสามารถเพาะปลูกได้ปริมาณมาก ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ข้าวฟาง น้ำมันมะพร้าว น้ำมันปาล์ม น้ำมันถั่วลิสง และน้ำมันถั่วเหลือง โดยเฉพาะการเพาะปลูกข้าวโพด และข้าวฟาง ซึ่งสามารถผลิตได้มากถึง 7,515 พันตัน และ 4,800 พันตัน (ตามลำดับ) ในปี 2557

ทั้งนี้ ผลผลิตที่สามารถเพาะปลูกได้และมีการเติบโตอย่างมาก ได้แก่ ถั่วเหลือง และน้ำมันถั่วเหลือง (อัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสม (อัตรากรเติบโตแบบ CAGR) ของปริมาณการผลิตสินค้าทางการเกษตรทั้งสองประเภทมีมากกว่าร้อยละ 6.05 และ 5.95 ต่อปี (ตามลำดับ)

นอกจากนี้ จากข้อมูลของ NIPC พบว่า ไนจีเรียเป็นผู้ผลิตเมล็ดโกโก้อับดับที่ 4 ของโลก รองลงมาจากสาธารณรัฐโกตดิวัวร์ (The Ivory Coast) กาน่า และอินโดนีเซีย และยังเป็นหนึ่งในประเทศที่ผลิตมันสำปะหลังได้มากที่สุดของโลก โดยมีปริมาณการผลิตอยู่ราวๆ 45 ล้านตันต่อปี หรือประมาณร้อยละ 19 ของการผลิตมันสำปะหลังของโลก

ตารางที่ 4-5 ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2558

หน่วย: พันตัน

ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2558								อัตราการเติบโตแบบ CAGR ของการผลิต ระหว่างปี 2552-2558
สินค้าเกษตร	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558f	
Corn	8,950	8,800	9,250	7,630	7,700	7,515	7,000	-4.01%
Peanut	228	260	260	240	240	240	240	0.86%
Soybean	180	142	177	205	220	236	256	6.05%
Millet	4,930	5,170	1,271	5,000	5,000	4,800	4,800	-0.44%
Coconut Oil	6	7	8	7	7	7	7	2.60%
Palm Oil	850	971	970	970	970	970	970	2.23%
Peanut Oil	245	280	280	263	263	263	263	1.19%
Soybean Oil	41	32	40	46	50	54	58	5.95%

หมายเหตุ : ข้อมูล ปี 2558 เป็นตัวเลขคาดการณ์โดย USDA

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก United States Department of Agriculture (USDA)

4.3.1.3. ภาพรวมการค้าของประเทศ

➢ **การส่งออก**

ระหว่างปี 2552-2557 ไนจีเรียมีการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปลดลงจากเดิม ซึ่งมีมูลค่าเท่ากับ 2,165.27 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2552 เป็น 1,388.22 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2557 โดยถึงแม้การส่งออกจะมีแนวโน้มลดลง หากแต่ก็มิได้หมายความว่าจะเป็นการลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากในปี 2554 มีการเพิ่มขึ้นของการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปของไนจีเรียอย่างก้าวกระโดด โดยการส่งออกมีมูลค่าขึ้นไปสูงถึง 7,340.15 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปีดังกล่าว ก่อนที่จะลดลงอีกครั้งในปี 2556 และ 2557 ทั้งนี้ ระหว่างปี 2552-2557 การส่งออกสินค้าในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของไนจีเรีย คิดเป็นอัตราการเติบโตแบบ CAGR เท่ากับร้อยละ -8.51 ดังแสดงในภาพที่ 4-3

ภาพที่ 4-3 มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557

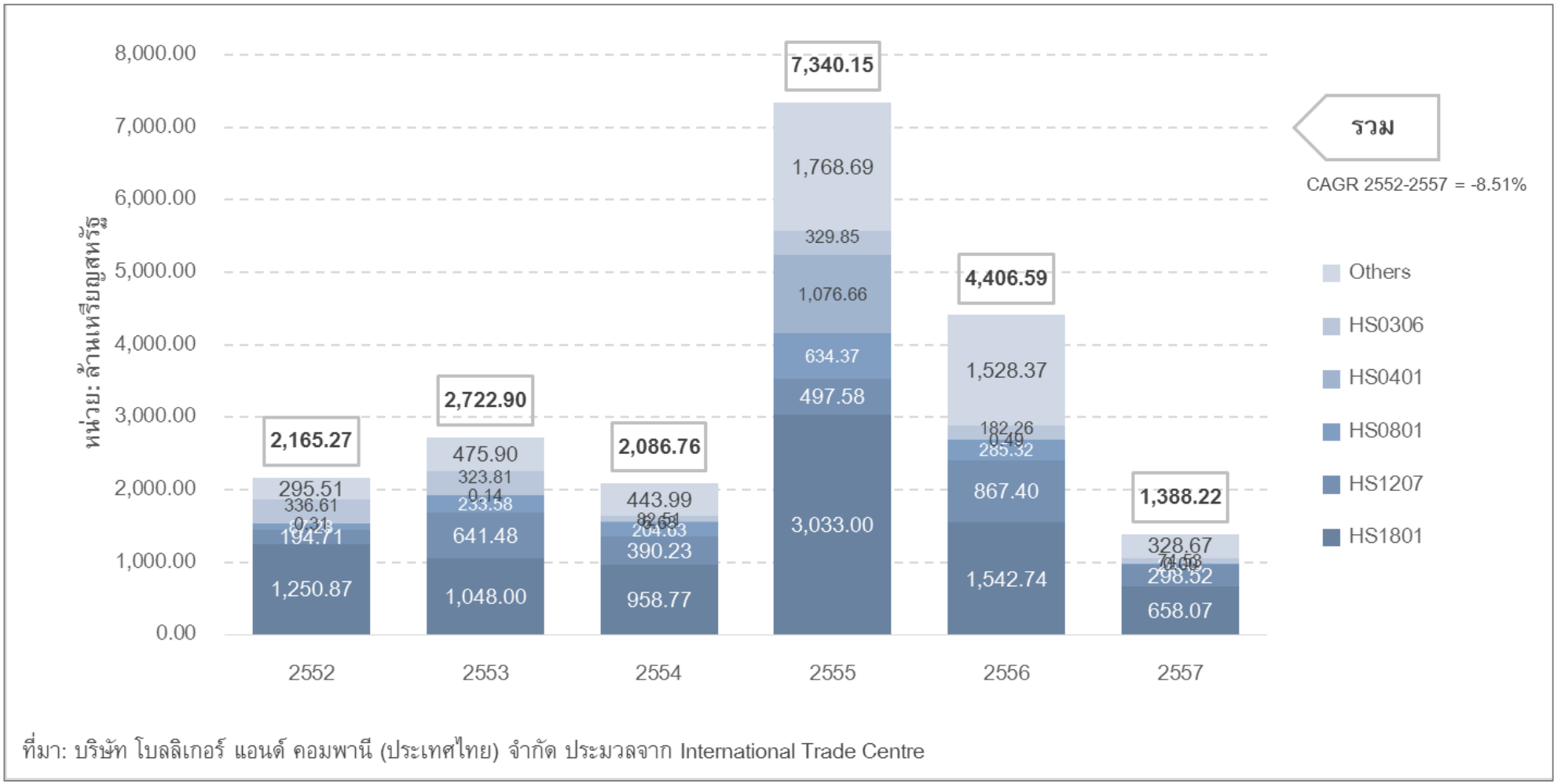

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ทั้งนี้ ประเทศไนจีเรียมีการส่งออกไปยังเนเธอร์แลนด์ เยอรมนี ตุรกี ฝรั่งเศส และสหรัฐอเมริกา เป็นสำคัญ โดยการส่งออกไปยังทั้ง 5 ประเทศคิดเป็นส่วนแบ่งตลาดเท่ากับร้อยละ 57.88 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของไนจีเรีย) (สัดส่วนการส่งออกสินค้าในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปไนจีเรีย ในแต่ละประเทศ มีดังนี้ ส่งออกไปเนเธอร์แลนด์ คิดเป็นร้อยละ 28.39 เยอรมนี คิดเป็นร้อยละ 12.92 ตุรกี คิดเป็นร้อยละ 6.05 ฝรั่งเศส คิดเป็นร้อยละ 5.37 และสหรัฐอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 5.14) ดังแสดงในภาพที่ 4-4 โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญของไนจีเรีย ได้แก่ เมล็ดโกโก้ เมล็ดพืชต่างๆ มะพร้าวและเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ กุ้ง ปู และกั้งแช่แข็ง และนมหรือครีม ดังแสดงในตารางที่ 4-6

ภาพที่ 4-4 ตลาดส่งออกสำคัญสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557

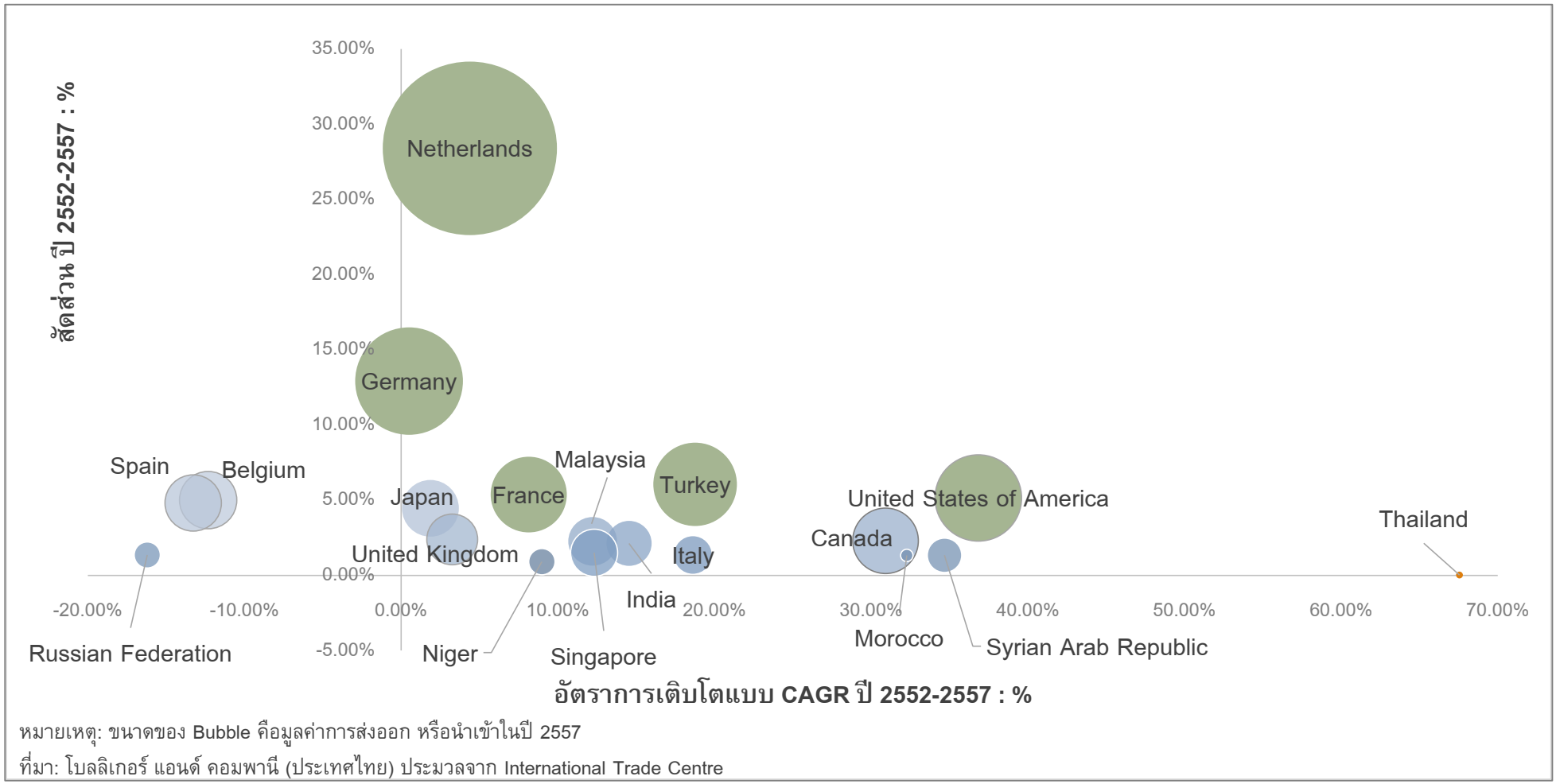

หมายเหตุ: ขนาดของ Bubble คือมูลค่าการส่งออก หรือนำเข้าในปี 2557

ที่มา: โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 4-6 สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่ส่งออก 5 อันดับแรกของประเทศไนจีเรีย

(หน่วย:ล้านเหรียญสหรัฐ)

สินค้าส่งออกหลักของประเทศไนจีเรียในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป				
No.	**HS Code**	**รายการสินค้า**	**มูลค่าส่งออกทั้งหมดของไนจีเรีย ปี 2552-2557**	**คิดเป็นสัดส่วน (ร้อยละ)**
	All Products	**ทุกสินค้าในอุตสาหกรรม**	**20,109.90**	**100.00%**
1	HS1801	เมล็ดโกโก้ ทั้งเมล็ดหรือที่แตก ดิบหรือคั่ว	8,491.45	42.23%
2	HS1207	เมล็ดพืชและผลไม้อื่นๆ ที่มีน้ำมัน จะทำให้แตกหรือไม่ก็ตาม	2,889.92	14.37%
3	HS0801	มะพร้าว บราซิลนัตและเมล็ดมะม่วงหิมพานต์ สดหรือแห้งจะเอาเปลือกออกหรือไม่ก็ตาม	1,473.61	7.33%
4	HS0306	กุ้ง ปู กั้งแช่เย็นแช่แข็ง	1,329.56	6.61%
5	HS0401	นมและครีม ที่ไม่ทำให้เข้มข้น และไม่เติมน้ำตาลหรือสารทำให้หวานอื่นๆ	1,084.24	5.39%

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

➢ การนำเข้า

สำหรับในฝั่งนำเข้าของไนจีเรีย ระหว่างปี 2552-2557 การนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปมีการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 11.46 โดยมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นจาก 3,977.38 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2552 เป็น 6,841.24 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2557 ดังแสดงในภาพที่ 4-5

ภาพที่ 4-5 มูลค่าการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557

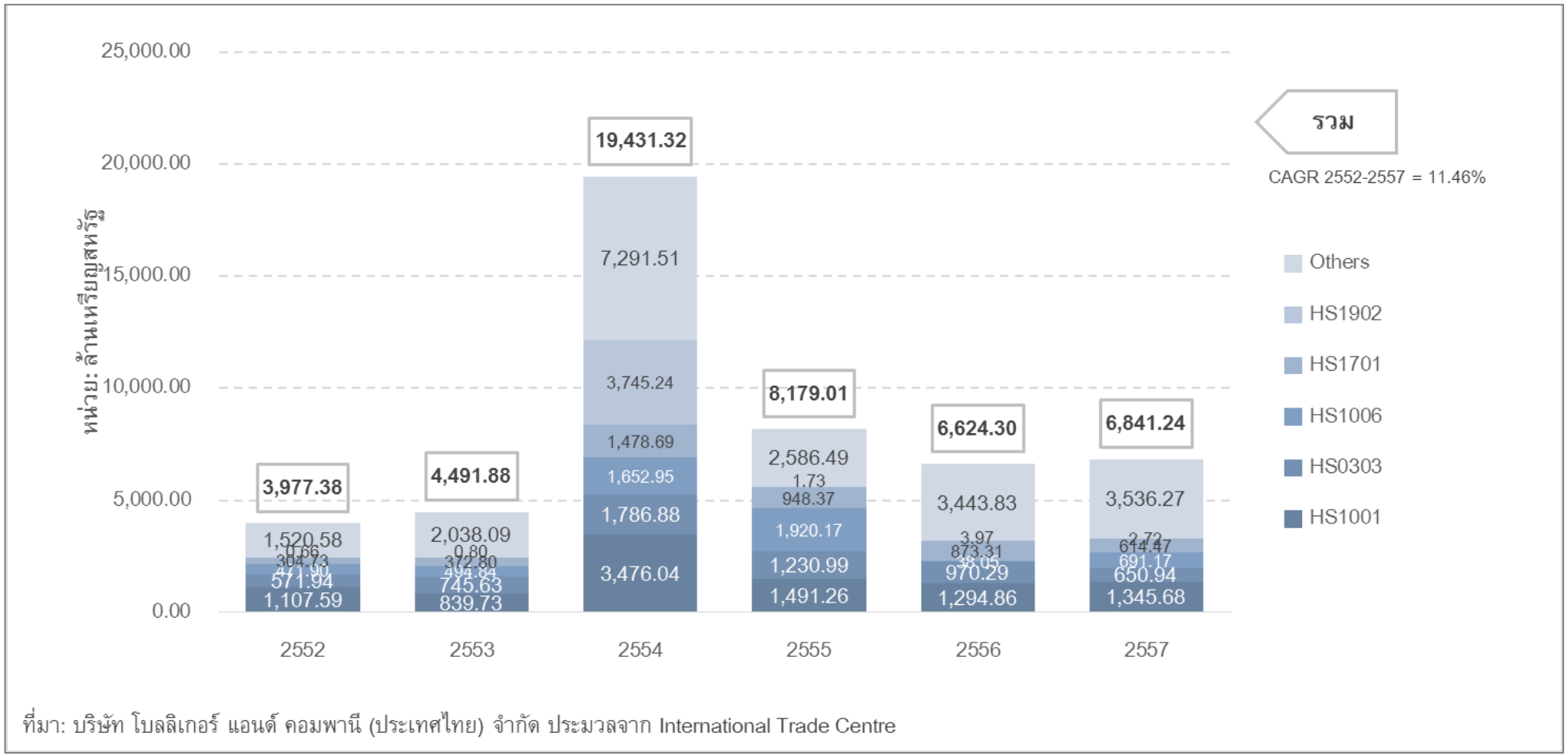

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ทั้งนี้ ประเทศไนจีเรียมีการนำเข้าจากแหล่งนำเข้าหลัก 5 อันดับแรก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา บราซิล ไทย เนเธอร์แลนด์ และจีน (ภาพที่ 4-6) และสินค้านำเข้าหลักของไนจีเรีย ได้แก่ ข้าวสาลีและเมสลิน ปลาแช่แข็ง ข้าว น้ำตาล และพาสต้า ดังแสดงในตารางที่ 4-7

ภาพที่ 4-6 แหล่งนำเข้าสำคัญสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557

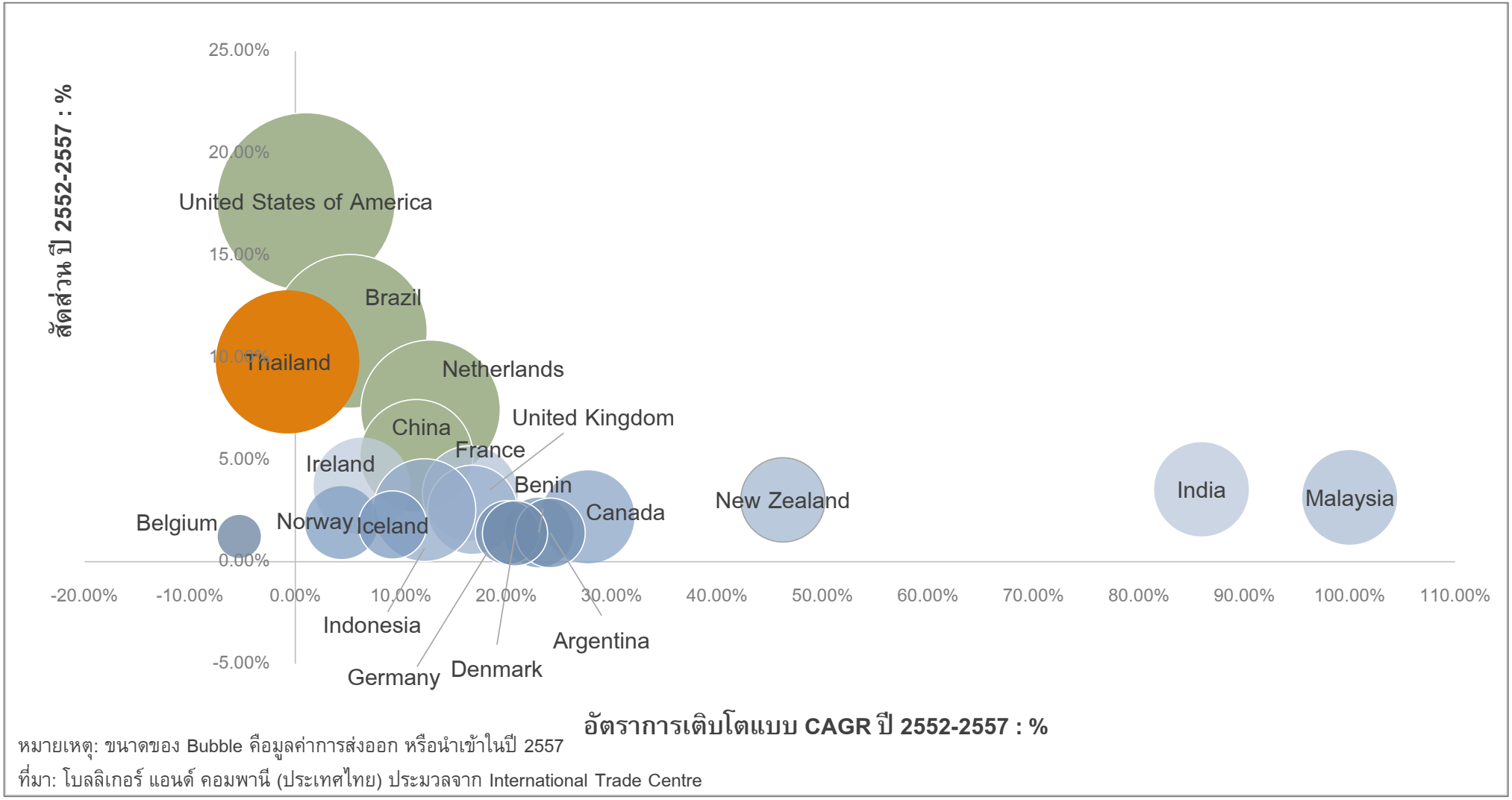

หมายเหตุ: ขนาดของ Bubble คือมูลค่าการส่งออก หรือนำเข้าในปี 2557

ที่มา: โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 4-7 สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่นำเข้า 5 อันดับแรกของประเทศไนจีเรีย

(หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐ)

สินค้านำเข้าหลักของประเทศไนจีเรียในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป				
No.	**HS Code**	**รายการสินค้า**	**มูลค่านำเข้าทั้งหมดของไนจีเรีย ปี 2552-2557**	**คิดเป็นสัดส่วน (ร้อยละ)**
	All Products	**ทุกสินค้าในอุตสาหกรรม**	**49,545.13**	**100.00%**
1	HS1001	ข้าวสาลีและเมสลิน	9,555.16	19.29%
2	HS0303	ปลา แช่เย็นจนแข็ง	5,956.67	12.02%
3	HS1006	ข้าว	5,269.07	10.63%
4	HS1701	น้ำตาลที่ได้จากอ้อยหรือหัวบีต และซูโครสที่บริสุทธิ์ในทางเคมี ในลักษณะของแข็ง	4,592.37	9.27%
5	HS1902	พาสต้าปรุงแต่ง	3,755.12	7.58%

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

4.3.1.4. ภาพรวมด้านการลงทุน

ในปี 2557 มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไนจีเรียในอุตสาหกรรมเกษตรอยู่ที่ 24.32 ล้านเหรียญสหรัฐ (คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.11[3] ของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมทั้งหมดของประเทศ) และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปีในช่วงปี 2552-2557 อยู่ที่ร้อยละ 93.31[4]

บริษัทข้ามชาติจำนวนหนึ่งซึ่งเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปไนจีเรีย ยกตัวอย่างเช่น บริษัท เนสเล่ ไนจีเรีย ซึ่งเข้ามาลงทุนในกิจการอาหารและเครื่องดื่มตั้งแต่ปี 2502 ทั้งนี้ ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บริษัทเหล่านี้เพราะไนจีเรียสามารถปลูกพืชได้หลากหลาย โดยเฉพาะมันสำปะหลัง และโกโก้ ซึ่งถือเป็นวัตถุดิบที่ใช้ในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปอย่างแพร่หลาย

ในส่วนของการลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของกลุ่มธุรกิจจากต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า กลุ่มธุรกิจอาหารแปรรูปแบรนด์ดังของโลกต่างเข้ามาตั้งฐานการลงทุนในไนจีเรีย โดยเฉพาะในเขตรัฐโอกุน และรัฐโอโย ดังแสดงในภาพที่ 4-7

[3] สัดส่วนมูลค่าการลงทุนโดยตรงดังกล่าว ไม่รวมถึงการผลิต/การแปรรูปอาหาร ซึ่งจัดเก็บข้อมูลแยกจากการเกษตร

[4] ข้อมูลประมวลจาก Central Bank of Nigeria; เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 15 กันยายน 2558

ภาพที่ 4-7 ผู้ประกอบการรายสำคัญและแผนที่การลงทุนของกลุ่มธุรกิจเกษตรและอาหารแปรรูปในประเทศไนจีเรีย

BOLLIGER & CO

ผู้ประกอบการรายสำคัญในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปไนจีเรีย

Cargill

โคกี
- โรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง ภายใต้ SPCZ – บริษัท Cargill Nigeria

Nestlé

โอกุน
- โรงงานผลิตซุปก้อน Maggi (Flowergate Factory) – บริษัท Nestle Nigeria
- โรงงานผลิตเครื่องดื่ม – บริษัท Unilever Nigeria

Unilever

DANGOTE

ลากอส
- โรงงานผลิตน้ำตาล - Dangote Sugar Refinery Plc
- บิสกิต (Biscuit) – OK Foods (เครือบริษัท Olam Nigeria)
- โรงงานผลิตและจัดจำหน่ายแป้งสาลี – Crown Flour Mills (เครือ Olam International Ltd.)

OLAM

Cadbury

ออนโด
- โรงงานแปรรูปโกโก้และผลิตภัณฑ์โกโก้ – Cadbury Nigeria

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจากหลายแหล่งข้อมูล

64

4.3.1.5. นโยบายและมาตรการจากภาครัฐ

ทั้งนี้ นับตั้งแต่สมัยของประธานาธิบดีกู๊ดลัก โจนาธาน ตลอดจนประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ นายฮัมหมัด บูฮารี รัฐบาลกลางไนจีเรีย ได้มีการดำเนินนโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อที่จะส่งเสริมและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมอื่นของประเทศ นอกเหนือจากอุตสาหกรรมปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ ซึ่งในอดีต เคยเป็นอุตสาหกรรมส่งออกหลักเพียงอุตสาหกรรมเดียวของประเทศ หากแต่ภาวะเศรษฐกิจโลกและการปรับตัวของระดับราคาน้ำมันและเชื้อเพลิงโลกได้ส่งผลกระทบอย่างมากต่ออุตสาหกรรมดังกล่าว และส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ

ในปี 2557 รับบาลไนจีเรียได้มีการจัดทำแผนการปฏิรูปอุตสาหกรรม (Nigerian Investment Revolution Plan: NIRP) ซึ่งกำหนดให้อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปเป็นอุตสาหกรรมสำคัญ (Priority Sector) ที่ต้องการการส่งเสริมเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศและเพื่อทดแทนการพึ่งพาอุตสาหกรรมปิโตรเลียม นอกจากนี้ หน่วยงานที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับภาคการเกษตรของประเทศ คือ กระทรวงเกษตรและการพัฒนาชนบท (Federal Ministry of Agriculture and Rural Development: FMARD) ยังได้มีการประกาศแผนนโยบายปฏิรูปภาคเกษตรกรรม (Agriculture Transformation Agenda: ATA) ซึ่งเป็นนโยบายที่ช่วยพัฒนาภาคการผลิตวัตถุดิบทางการเกษตรของประเทศ ผ่านการส่งเสริมผู้ประกอบการและเกษตรกรรายย่อย การพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะปลูกและการผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป และการสนับสนุนดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนยังอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของไนจีเรีย

ภายใต้แผนการดำเนินงานทั้งสอง (Nigerian Investment Revolution Plan และ Agriculture Transformation Agenda) คาดหมายว่าจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับภาคอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของไนจีเรียในอนาคต โดยในด้านหนึ่ง การพัฒนาผู้ประกอบการในประเทศ หรือการพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะปลูกและการแปรรูป จะช่วยให้ปริมาณผลผลิตสินค้าทางเกษตรของประเทศมีอัตราที่สูงขึ้น และช่วยลดการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารของประเทศได้ ในอีกด้านหนึ่ง การดึงดูดเงินลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติ จะช่วยให้นำไปสู่การจ้างงาน การสร้างรายได้ รวมถึงการส่งต่อของเทคโนโลยีการผลิตและการเพาะปลูก (Technology Spillover) สู่ผู้ประกอบการและเกษตรกรในประเทศ อันจะส่งผลต่อขีดความสามารถทางการผลิตของประเทศในอนาคตได้

อย่างไรก็ดี หนึ่งในแนวทางหนึ่งของแผนการปฏิรูปอุตสาหกรรมคือต้องการจะพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศ ส่งผลให้รัฐบาลได้มีดำเนินมาตรการบางประการเพื่อจำกัดหรือลดปริมาณการนำเข้าสินค้าเกษตรของประเทศลง ทั้งการดำเนินมาตรการจำกัดการนำเข้า มาตรการทางภาษี และมาตรการที่มิใช่ภาษี[5] ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าทางการเกษตรไปยังไนจีเรียของหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย

4.3.1.6. SWOT ของอุตสาหกรรม

- **จุดแข็งและจุดอ่อนของอุตสาหกรรม**

ประเทศไนจีเรียถือเป็นประเทศผู้เล่นที่สำคัญและมีบทบาทในตลาดการค้าโลกในสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป โดยนอกเหนือจากไนจีเรียจะเป็นหนึ่งในผู้ส่งออกหลักสินค้าเมล็ดโกโก้ของโลกแล้วแล้ว ประเทศไนจีเรียยังเป็นประเทศที่มีความสามารถในการผลิตและแปรรูปมันสำปะหลังไปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ อาทิ แป้ง Gari และ Fufu ซึ่งเป็นอาหารหลักของชาวไนจีเรีย โดยปริมาณการผลิตสินค้าทั้งสองสูงเป็นอันดับต้นๆ ของโลก อย่างไรก็ตาม การผลิตส่วนใหญ่ของไนจีเรีย มีไว้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการภายในประเทศ อีกทั้ง ยังต้องพึ่งพาการนำเข้าในหลายสินค้า เช่น ข้าว ข้าวสาลี อาหารทะเล เป็นต้น เนื่องจากไม่สามารถผลิต/เพาะปลูกภายในประเทศได้อย่างเพียงพอ

โดยหากกล่าวถึงจุดแข็งสำคัญของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของไนจีเรีย พบว่า การที่ประเทศมีแรงงานวัยทำงานจำนวนมาก (มีประชากรวัยทำงานจำนวน 54.97 ล้านคน) การมีตลาดภายในประเทศขนาดใหญ่ (ประชากรในประเทศมากถึง 181.6 ล้านคน) การมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ อันได้แก่ ที่ดินสำหรับการเพาะปลูกที่กว้างใหญ่ (พื้นที่ของไนจีเรียมีขนาดมากกว่า 9 แสนตารางกิโลเมตร ซึ่งสามารถใช้ในการเพาะปลูกได้มากถึงร้อยละ 78 ของพื้นที่ โดยร้อยละ 37.3 เป็นพื้นที่ที่สามารถทำการเพาะปลูกได้ ร้อยละ 7.4 เป็นพื้นที่ที่มีการเพาะปลูกถาวร และร้อยละ 33.3 เป็นพื้นที่สำหรับเลี้ยงสัตว์ และทำการปศุสัตว์ต่างๆ) และมีแม่น้ำไหลผ่าน นั่นคือ แม่น้ำเบนิว และแม่น้ำไนเจอร์ รวมไปถึงมีปากแม่น้ำที่ใหญ่ที่สุดในโลก (สามเหลี่ยมปากแม่น้ำไนเจอร์ (Niger Delta))

[5] เดิมในปี 2555 อัตราภาษีการนำเข้าข้าวกล้อง (Brown Rice) ของไนจีเรีย อยู่ที่ร้อยละ 30 และข้าวขาว อยู่ที่ร้อยละ 50 ต่อมา ในปี 2556 รัฐบาลไนจีเรียได้มีการปรับอัตราภาษีดังกล่าวขึ้น โดยอัตราภาษีนำเข้าข้าวขาวและข้าวกล้อง ถูกปรับขึ้นมากถึงร้อยละ 100-110 และได้มีการประกาศที่จะห้ามการนำเข้าข้าวที่ได้รับการสีแล้ว (Polished/Milled Rice) ในปี 2558 อย่างไรก็ดี อัตราการภาษีนำเข้าข้าวเปลือก (Paddy Rice) ยังคงอยู่ที่ร้อยละ 5

ขณะเดียวกัน ประเทศไนจีเรียยังมีภูมิประเทศติดกับชายฝั่งของอ่าวกินี (Gulf of Guinea) ซึ่งเป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ทางการค้าที่สำคัญที่ทำให้สามารถขนส่งสินค้าทางเรือโดยตรงไปยังประเทศในภูมิภาคอเมริกาเหนือและภูมิภาคยุโรปได้

นอกจากนี้ การที่ไนจีเรียมีประชากรวัยทำงานกว่าร้อยละ 70 กระจุกตัวอยู่ในภาคเกษตรกรรม ซึ่งนั้นหมายถึงแรงงานในภาคเกษตรกรรมกว่า 38 ล้านคน ทำให้ต้นทุนค่าจ้างแรงงานในประเทศอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ โดยมีอัตราค่าแรงขั้นต่ำต่อเดือนที่ 18,000 ไนรา (หรือประมาณ 100 เหรียญสหรัฐ)

อย่างไรก็ดี การที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายย่อยซึ่งยังทำการเกษตรแบบดั้งเดิมอยู่ ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของประเทศขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศของแต่ละพื้นที่เป็นหลัก และมีปริมาณผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างต่ำ หรือระบบสาธารณูปโภคของประเทศไม่ว่าจะเป็นระบบไฟฟ้า ระบบชลประทาน และระบบโลจิสติกส์ ยังขาดการพัฒนาและความพร้อม ส่งผลให้ผู้ประกอบการหรือเกษตรกรต้องเผชิญกับต้นทุนในการผลิตที่ค่อนข้างสูง กลายเป็นจุดอ่อนของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของไนจีเรีย

นอกจากนี้ แม้ว่าไนจีเรียจะมีแรงงานในภาคเกษตรกรรมจำนวนมาก แต่แรงงานส่วนใหญ่เป็นมีทักษะและความสามารถในการทำงานที่ไม่สูง ทำให้ผู้ประกอบการอาจจะต้องใช้เวลาและเงินทุนในการเสริม/เพิ่มทักษะให้กับแรงงานชาวไนจีเรีย และกลายเป็นต้นทุนในการผลิตต่อผู้ประกอบการ

➢ โอกาสและอุปสรรคสำหรับนักลงทุน

จากข้อมูลของธนาคารโลก ในช่วงปี 2552-2556 ระดับรายได้ต่อประชากร (GDP per Capita) ชาวไนจีเรียมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมอยู่ร้อยละ 14.70 การเติบโตของรายได้ประชากรดังกล่าว ส่งผลให้ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา กลุ่มชนชั้นกลางของไนจีเรียมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก ขณะเดียวกัน การเติบโของประชากรภายในประเทศ ซึ่งคาดการณ์ว่าในอีก 10 ปีข้างหน้า (ปี 2568) ประเทศไนจีเรียจะมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นเป็นราว 230.6 ล้านคน นำไปสู่ข้อสรุปที่ว่าความต้องการทางอาหารของไนจีเรียจะยังคงมีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมากขึ้นกว่าในปัจจุบันอย่างมาก โดยจากการคาดการณ์ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสะประชาชาติ (Foods and Agriculture Organization of the United Nations) คาดว่าในปี 2558 ไนจีเรียจะนำเข้าธัญพืชทุกประเภทสูงกว่า 7.5 ล้านตัน

ในขณะเดียวกัน รัฐบาลไนจีเรียได้มีการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป ผ่านการดำเนินการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตของอุตสาหกรรม (ภายใต้แผนแผนการปฏิรูปอุตสาหกรรม (NIRP) และนโยบายปฏิรูปภาคเกษตรกรรม (ATA)) โดยมีการจัดตั้งเขตแปรรูปอาหารหลัก (Staple Crop Processing Zones: SCPZ) ขึ้น ซึ่ง SCPZ จะกระจายอยู่ตามเมืองต่างๆ ของไนจีเรีย เช่น Kadawa Valley ในรัฐคาโน, Bidda-Badeggi ในรัฐไนเจอร์ และ Wanunne ที่เมืองเบนิว เป็นต้น โดยรัฐบาลไนจีเรียคาดหวังว่าการดำเนินการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมพิเศษดังกล่าว จะช่วยดึงดูดการลงทุนจากภาคเอกชน ให้มาตั้งโรงงานผลิตและแปรรูปอาหารในเขต SCPZ ได้

ความต้องในตลาดสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปของไนจีเรียดังกล่าว รวมไปถึงการส่งเสริมจากภาครัฐไนจีเรียเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ จึงอาจกล่าวได้ว่า โอกาสและความเป็นไปได้ในการเข้าไปประกอบธุรกิจด้านการเกษตรและการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรและอาหารในไนจีเรียมีอยู่มากสำหรับผู้ประกอบการและนักลงทุนไทย

ในขณะเดียวกัน สินค้าเกษตรหลักๆ ของประเทศไนจีเรีย ค่อนข้างคล้ายคลึงกับพืชที่ปลูกได้ในประเทศไทยอยู่แล้ว อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพด และอ้อย เป็นต้น ดังนั้น หากผู้ประกอบการไทยต้องการไปลงทุนในไนจีเรีย ผู้ประกอบการไทยสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ และนำเทคโนโลยี เครื่องจักรกลทางเกษตรของไทยไปใช้ผลิตสินค้าในไนจีเรียได้ไม่ยาก สิ่งเหล่านี้ จึงถือเป็นจุดแข็งและข้อได้เปรียบของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของไทย

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาปัจจัยบางประการ จะพบว่า การเปลี่ยนแปลงของกฎหมายภายในประเทศบ่อยครั้ง และสถานการณ์ทางการเมืองและการก่อการร้ายในหลายพื้นที่ อาจจะเป็นสิ่งที่สร้างปัญหาให้กับนักลงทุนที่เข้าไปลงทุน/ประกอบธุรกิจในไนจีเรียได้ ขณะเดียวกัน การสรรหาหุ้นส่วนทางธุรกิจ (Business Partner) ที่มีความชำนาญในการประกอบกิจการในประเทศไนจีเรีย และมีความสามารถมากพอที่จะจัดการปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายของประเทศ ถือเป็นความท้าทายอีกประการหนึ่งในการเข้าไปจัดตั้งธุรกิจในไนจีเรีย

ภาคการเงินและการธนาคารซึ่งไม่เอื้อต่อการขยายธุรกิจ เนื่องจากมีอัตราดอกเบี้ยกู้ยืมสูง โดยอยู่ในอัตราเฉลี่ยประมาณร้อยละ 16 รวมถึงอุปสรรคอื่นๆ ที่สำคัญ ได้แก่ การทำความเข้าใจกับหน่วยงานท้องถิ่น ปัญหาคอร์รัปชั่นจากเจ้าหน้าที่ทุกระดับ การดำเนินนโยบายเพื่อจำกัดการนำเข้าสินค้าเกษตรของรัฐบาล ตลอดจนความเสี่ยงหลายประการ ยังเป็นอุปสรรคที่ส่งผลต่อต้นทุนในการประกอบการ และความยากง่ายในการประกอบการธุรกิจในไนจีเรียเช่นกัน

➢ SWOT ของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปไนจีเรีย

ตารางที่ 4-8 ได้สรุปจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของไนจีเรียเอาไว้

ตารางที่ 4-8 SWOT ของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปไนจีเรีย

SWOT ของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปไนจีเรีย	
จุดแข็ง	**จุดอ่อน**
ประเทศมีพื้นที่ที่เหมาะกับการเกษตรหลายประเภท และยังมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์	ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายย่อย ซึ่งทำการเพาะปลูกแบบดั้งเดิม จึงทำให้ได้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ
มีพื้นที่ติดชายฝั่ง ซึ่งเป็นที่ตั้งของท่าเรือขนส่งที่สำคัญ ณ อ่าวกินี (Gulf of Guinea) ส่งผลให้สามารถติดต่อเพื่อค้าขายกับประเทศในแถบภูมิภาคอเมริกาเหนือ และภูมิภาคยุโรปได้อย่างสะดวก	ระบบสาธารณูปโภค อาทิ ไฟฟ้า ระบบชลประทาน และระบบโลจิสติกส์ ยังไม่พร้อม จึงทำให้ต้นทุนในการประกอบกิจการค่อนข้างสูง รวมถึงภาคการเงินและการธนาคารไม่เอื้อต่อการขยายธุรกิจ เนื่องจากมีอัตราดอกเบี้ยกู้ยืมที่สูงมาก
ตลาดในประเทศขนาดใหญ่ และอุปสงค์ต่อสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองในปริมาณมาก	แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานที่มีทักษะการทำงานต่ำ ผู้ประกอบการจึงต้องใช้เวลาและเงินทุนในการพัฒนาทักษะแรงงานเหล่านี้
ตลาดแรงงานในภาคการเกษตรมีขนาดใหญ่ และอัตราค่าจ้างแรงงานไม่สูงมากนัก	
โอกาส	**อุปสรรค**
รายได้ของประชาชนที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ประชาชนมีความต้องการอาหารมากและหลากหลายขึ้น	กฎหมายในประเทศมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้มีความไม่แน่นอนในการประกอบกิจการในประเทศ
ด้วยประชากรที่มีจำนวนมากถึง 181.6 ล้านคน ประกอบกับการผลิตภายในประเทศยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงถือเป็นโอกาสที่จะเข้าไปลงทุนเพื่อตอบสนองต่ออุปสงค์ดังกล่าว	สถานการณ์ทางการเมือง และการก่อการร้าย สร้างความหวาดระแวง เกิดเป็นต้นทุนความเสี่ยงที่ผู้ลงทุนต้องแบกรับ
รัฐบาลส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป โดยมีการจัดตั้งเขตแปรรูปอาหารหลัก (SCPZ) กระจายอยู่ในหลายพื้นที่ของประเทศ	ภาคการเงินและการธนาคารไม่เอื้อต่อการขยายธุรกิจ เนื่องจากมีอัตราดอกเบี้ยกู้ยืมที่สูงมาก

SWOT ของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปไนจีเรีย	
ความคล้ายคลึงของสินค้าทางการเกษตรในไทยและไนจีเรีย ทำให้ผู้ประกอบการไทยสามารถเข้าไปลงทุนและใช้ทักษะ ความรู้-ความชำนาญ ในการเพาะปลูก/แปรรูปได้โดยง่าย	การดำเนินมาตรการทางภาษี และมาตรการที่มิใช่ภาษี เพื่อจำกัด/ลดการนำเข้าสินค้าเกษตรของประเทศ ส่งผลกระทบต่อการนำเข้าวัตถุดิบการผลิตบางชนิด ซึ่งจำเป็นต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศ และส่งผลกระทบต่อต้นทุนในการผลิตของผู้ประกอบการให้สูงขึ้น

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

4.3.2. การวิเคราะห์เชิงลึกในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

4.3.2.1. ภาพรวมและความสำคัญของอุตสาหกรรม

นอกจากประเทศไนจีเรียจะมีทรัพยากรน้ำมันและก๊าซธรรมชาติจำนวนมหาศาล ซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบของอุตสาหกรรมหลักของประเทศแล้ว ไนจีเรียยังมีทรัพยากรแร่ธาตุที่อุดมสมบูรณ์ ทั้งนี้ ไนจีเรียมีทรัพยากรแร่ธาตุกว่า 44 ชนิดกระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ โดยแร่ธาตุที่พบได้มากในประเทศ ได้แก่ ถ่านหิน (Coal) แร่เหล็ก (Iron Ore) แมงกานีส (Manganese) ตะกั่ว (Lead) สังกะสี (Zinc) ดีบุก (Tin) หินปูน (Limestone) เป็นต้น ส่วนแหล่งสินแร่สำคัญของไนจีเรีย[6] ได้แก่

- **ถ่านหิน** พบได้เยอะในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ โดยมีการประมาณการว่าปริมาณถ่านหินทั้งหมดของไนจีเรีย (Coal Deposit) มีปริมาณมากถึง 2.7 พันล้านตัน
- **บิทูเมน** ซึ่งเป็นสารประกอบในยางมะตอย จะมีอยู่มากในรัฐออนโด (Ondo State) (รัฐออนโดตั้งอยู่ในภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศ) โดยประมาณการว่าปริมาณทั้งหมดของบิทูเมนนั้น เทียบเท่าได้กับน้ำมันดิบจำนวน 27 พันล้านบาร์เรล
- **แร่เหล็ก** พบได้มากที่ทางตอนเหนือของภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงใต้ของไนจีเรีย โดยประมาณการว่าจะมีปริมาณมากถึง 10 หมื่นล้านตัน
- **สินแร่อัญมณี** พบได้มากทางตอนเหนือของประเทศ รวมถึงบางส่วนในพื้นที่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ

[6] ตัวเลขปริมาณแร่โลหะ มาจากข้อมูลของกระทรวงการพัฒนาเหมืองแร่และเหล็กไนจีเรีย (Ministry of Mines and Steel Development)

ในอดีต ไนจีเรียเคยเป็นชาติที่ส่งออกสินแร่อันดับต้นๆ ของโลก แต่เมื่อความต้องการน้ำมันในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้น นักลงทุนจึงหันความสนใจไปลงทุนในอุตสาหกรรมปิโตรเลียม การลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองแร่จึงมีผู้ให้ความสนใจลดลง และส่งผลให้ปัจจุบัน อุตสาหกรรมเหมืองแร่ยังเป็นอุตสาหกรรมทารก (Infant Industry)

อย่างไรก็ดี การพัฒนาของอุตสาหกรรมเหมืองแร่จะเอื้อให้เกิดผลกระทบในเชิงบวกได้ในหลายอุตสาหกรรม เนื่องจากอุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นอุตสาหกรรมสนับสนุนที่ป้อนวัตถุดิบให้กับผู้ประกอบกิจการอื่นๆ อาทิ การผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ การผลิตซีเมนต์และวัสดุสำหรับการก่อสร้าง และการผลิตอัญมณีและเครื่องประดับ

ตารางที่ 4-9 แสดงความสำคัญของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่มีต่อเศรษฐกิจประเทศไนจีเรีย โดยอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของไนจีเรียสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประเทศได้ถึงร้อยละ 22.7 เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) สำหรับการส่งออกมีมูลค่ากว่า 555.79 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2557 (คิดเป็นราวร้อยละ 0.59 ของการส่งออกทั้งประเทศ) ในขณะเดียวกัน การนำเข้าของอุตสาหกรรมดังกล่าวมีมูลค่า 1,046.04 ล้านเหรียญสหรัฐ (คิดเป็นราวร้อยละ 2.03 ของการนำเข้าทั้งประเทศ)

ตารางที่ 4-9 ความสำคัญของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ไนจีเรีย

ประเด็นความสำคัญ	2555	2556	2557
ด้านการผลิต (หน่วย: ตัน)			
ปริมาณการผลิตแร่เหล็กและโลหะผสมเหล็ก	N/A	30,108	N/A
ปริมาณการผลิตโลหะที่ไม่ใช่เหล็ก	N/A	23,100	N/A
ปริมาณการผลิตโลหะมีค่า	N/A	4	N/A
ปริมาณการผลิตแร่อุตสาหกรรม	N/A	120,000	N/A
ปริมาณการผลิตแร่เชื้อเพลิง	N/A	140,162,800	N/A
ด้านการค้า			
มูลค่าการส่งออกอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของประเทศไนจีเรีย (หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ)	611.91	578.57	555.79
ส่วนแบ่งมูลค่าการส่งออกอุตสาหกรรมเหมืองแร่ต่อการส่งออกทั้งหมดของประเทศไนจีเรีย (หน่วย : ร้อยละ)	0.43%	0.64%	0.59%
มูลค่าการนำเข้าอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของประเทศไนจีเรีย (หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ)	980.47	947.40	1,046.04
ส่วนแบ่งมูลค่าการนำเข้าอุตสาหกรรมเหมืองแร่ต่อการนำเข้าทั้งหมดของประเทศไนจีเรีย (หน่วย : ร้อยละ)	2.73%	2.12%	2.03%

ประเด็นความสำคัญ	2555	2556	2557
ด้านอื่น ๆ			
มูลค่าเพิ่มจากอุตสาหกรรมเหมืองแร่ (Value Added) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของประเทศไนจีเรีย	N/A	22.7%	N/A

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด รวบรวมจากหลายแหล่งข้อมูล

สำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของไนจีเรีย พบว่า อุตสาหกรรมดังกล่าวประกอบไปด้วยนักลงทุนต่างชาติเป็นส่วนใหญ่ จากตารางที่ 4-10 แสดงรายชื่อบริษัท และสัญชาติของบริษัทชั้นนำที่เข้ามาประกอบกิจการในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของไนจีเรีย ซึ่งพบว่ากว่าครึ่งของบริษัทชั้นนำ เป็นบริษัทที่มีสัญชาติออสเตรเลีย สำหรับบริษัทอื่น ๆ จะมีสัญชาติไนจีเรีย จีน ยูเครน และฝรั่งเศส

ตารางที่ 4-10 บริษัทชั้นนำ 10 อันดับแรก ในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ไนจีเรีย

บริษัทชั้นนำ 10 อันดับแรกของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ไนจีเรีย				
No.	**บริษัท**	**สัญชาติ**	**สินแร่**	**ลักษณะกิจการ**
1	Dangote Cement Plc	Nigeria	Limestone, Clay	Quarrying
2	Tropical Mines Ltd / Ratel	Australia	Gold	Exploration
3	Savannah Gold	Nigeria/Australia	Gold	Exploration
4	CGC Nig Ltd	China	Gold	Exploration
5	Erin Mineral Resources	Australia	Gold	Exploration
6	Kenlyn Global Resources	Japan	Manganese	Exploration
7	Energio Ltd	Australia	Iron Ore	Exploration
8	Australian Mines Ltd	Australia	Gold	Exploration
9	Zuma 828 Coal Ltd	Nigeria/Ukraine	Coal, Gold	Exploration & Mining
10	Ashaka / Lafarge	France/Nigeria	Limestone, Coal	Quarrying / mining

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ ปี 2556

ที่มา: กระทรวงการพัฒนาเหมืองแร่และเหล็กไนจีเรีย (Ministry of Mines and Steel Development)

โครงสร้างของห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของไนจีเรีย ถูกแสดงในภาพที่ 4-8 โดยพบว่า ภาคธุรกิจในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของไนจีเรียเริ่มต้นจากกิจกรรมการสำรวจและขุดเจาะเหมืองแร่ ซึ่งประเทศไนจีเรียมีแร่ธาตุอุดมสมบูรณ์ และหลากหลายชนิด โดยสินแร่ที่มีมาก ได้แก่ แร่เหล็ก (Iron Ore) ตะกั่ว (Lead) สังกะสี (Zinc) ดีบุก (Tin) ยิปซัม (Gypsum) ดินขาว (Kaolin) บาไรต์ (Barite) หินปูน (Limestone) โดโลไมต์ (Dolomite) เฟลด์สปาร์ (feldspar)

และทรายแก้ว (Glass Sad) และยังมีสินแร่อื่นๆ อีกราว 21 ชนิด ยังคงไม่มีการลงทุนทำเหมืองแร่แต่อย่างใด

จากนั้น จะเข้าสู่กระบวนการขุดเจาะ การบดแร่ (Milling) การแยกโลหะออกจากแร่ (Metallurgy) และการนำสินแร่มาทำเป็นวัตถุดิบผ่านการถลุง หลอม หรือเจียระไน และการแปรรูปด้วยกรรมวิธีการต่างๆ อาทิ

- การนำสินแร่เหล็กมาถลุงแยกเป็นเหล็ก และจึงนำไปผสมกับโลหะชนิดอื่นๆ แล้วทำการขึ้นรูปเป็นผลิตภัณฑ์ตามที่ต้องการ
- การนำหินอัญมณีมาทำการถลุงและเจียระไน ก่อนจะนำไปทำเป็นเครื่องประดับ

สำหรับประเทศไนจีเรีย สินค้าส่งออกหลักภายใต้อุตสาหกรรมเหมืองแร่ มักเป็นสินค้าขั้นกลาง เช่น อะลูมิเนียม และตะกั่วที่ยังไม่ได้ขึ้นรูป เป็นต้น

ภาพที่ 4-8 ห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของประเทศไนจีเรีย

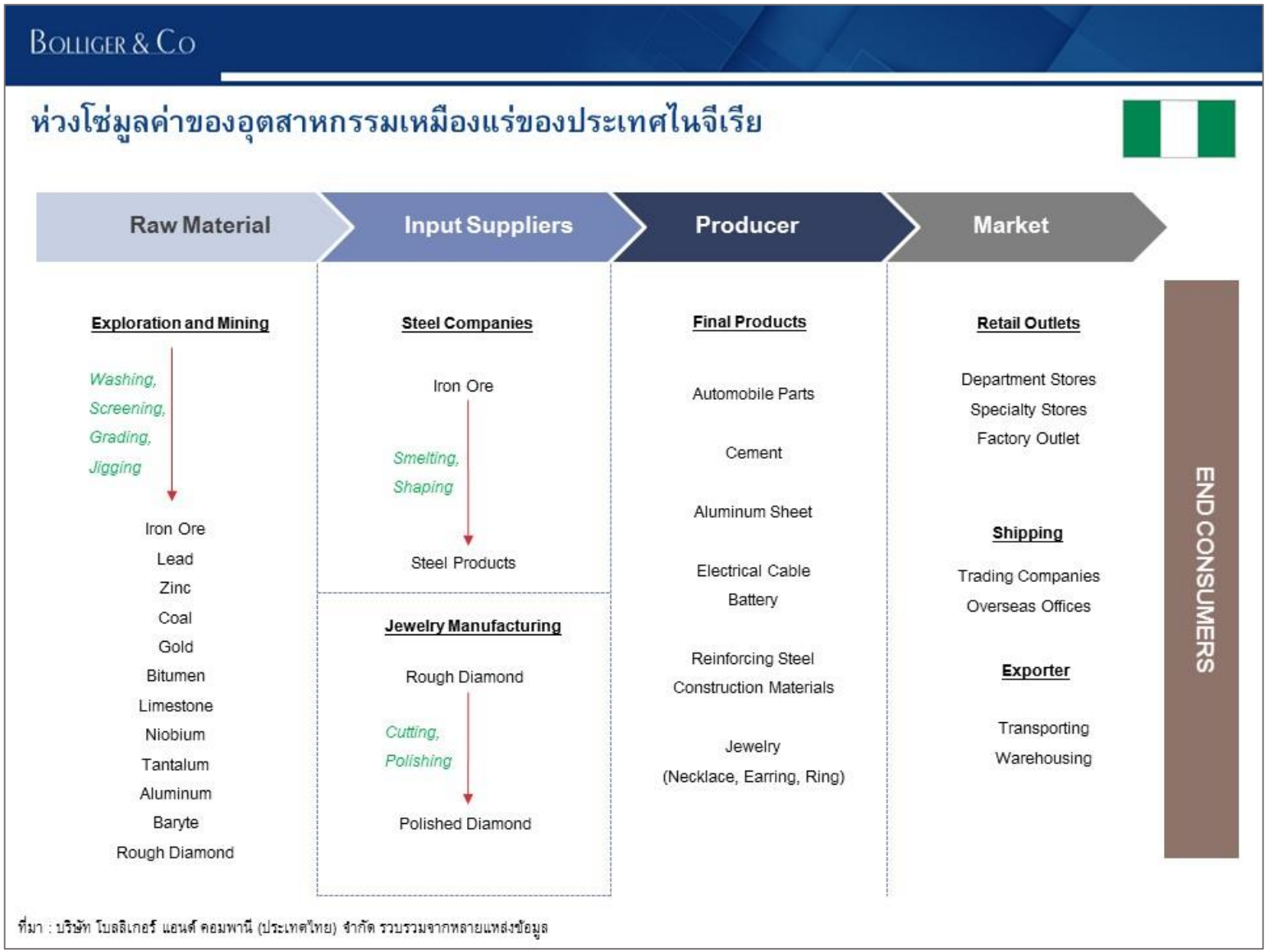

4.3.2.2. ภาพรวมการผลิตของประเทศ

ในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา การผลิตสินแร่ของประเทศไนจีเรียมีการเติบโตที่สูงมากในหลายชนิด เช่น สังกะสี ทองคำ ตะกั่ว เป็นต้น แต่ก็มีการผลิตที่ลดลงในหลายชนิด เช่น อะลูมิเนียม และเหล็ก ทั้งนี้ ในช่วงระหว่างปี 2552-2556 แร่ที่ไนจีเรียสามารถผลิตได้มาก ได้แก่ เหล็ก อะลูมิเนียม ตะกั่ซ ดีบุก สังกะสี ทองคำ บาไรต์ และถ่านหิน โดยเฉพาะเหล็ก และถ่านหิน ทั้งนี้ ในการผลิตสินแร่ของประเทศไนจีเรีย พบว่าในช่วงปี 2552 ถึง 2556 ทองคำเป็นสินแร่ที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (อัตราการเติบโตแบบ CAGR) สูงสุดที่ร้อยละ 31.20 โดยมีการผลิตกว่า 4,000 กิโลกรัม ในปี 2556 และสำหรับแร่เหล็ก พบว่ามีการผลิตอยู่ที่ 30,000 ตันในปี 2556 และอัตราการเติบโตแบบ CAGR เท่ากับร้อยละ -7.96

นอกจากนี้ จากข้อมูลของ World Mining Congress ได้จัดอันดับประเทศ ที่มีการผลิตสินแร่สูงสุดในปี 2556 โดยไนจีเรียถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 47 ของโลกที่สามารถผลิตเหล็กได้มากที่สุด สำหรับการผลิตอะลูมิเนียม ไนจีเรียจะอยู่ในลำดับที่ 44 ของโลก และสำหรับตะกั่ว (Lead) ไนจีเรียอยู่ในลำดับที่ 27 ของโลก

ตารางที่ 4-11 ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2558

หน่วย: ตัน

สินแร่	ปริมาณการผลิตสินแร่ของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2556					อัตราการเติบโตแบบ CAGR ของการผลิต ระหว่างปี 2552-2556
	2552	2553	2554	2555	2556	
Iron	41,800	26,500	29,400	29,400	30,000	-7.96%
Aluminum	12,900	21,200	15,000	22,000	2,000	-37.25%
Lead	5,200	3,300	7,000	11,300	11,500	21.95%
Tin	1,800	1,300	1,800	2,400	2,600	9.63%
Zinc[a]	-	200	3,100	13,800	7,000	227.11%
Gold[b]	1,350	3,718	3,700	4,000	4,000	31.20%
Barite	19,400	19,000	19,000	20,000	20,000	0.76%
Steam Coal	34,000	38,000	32,000	48,000	48,000	9.00%

หมายเหตุ : a อัตราการเติบโต CAGR ของสังกะสี (Zinc) มาจากการคำนวณในช่วงปี 2553-2556

b ทองคำ (Gold) มีหน่วยเป็นกิโลกรัม (Kg)

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก World Mining Congress (WMC)

4.3.2.3. ภาพรวมการค้าของประเทศ

➢ **การส่งออก**

ระหว่างปี 2552-2557 ไนจีเรียมีการส่งออกสินค้าจากอุตสาหกรรมเหมืองแร่เพิ่มขึ้นจากเดิม 108.45 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2552 เป็น 555.79 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2557 ถือเป็นการเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยหากพิจารณาในอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปีของการส่งออกของอุตสาหกรรม (อัตราการเติบโตแบบ CAGR) พบว่า มีอัตราอยู่ที่ร้อยละ 38.66 ดังแสดงในภาพที่ 4-9

ทั้งนี้ ประเทศไนจีเรียมีการส่งออกไปยังจีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และเนเธอร์แลนด์ เป็นสัดส่วนมากที่สุดใน 5 อันดับแรก (ภาพที่ 4-10) โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญของไนจีเรีย ได้แก่ อะลูมิเนียม ตะกั่ว สินแร่ตะกั่ว และทองแดงบริสุทธิ์ และเศษทองแดง ดังแสดงในตารางที่ 4-12

ภาพที่ 4-9 มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557

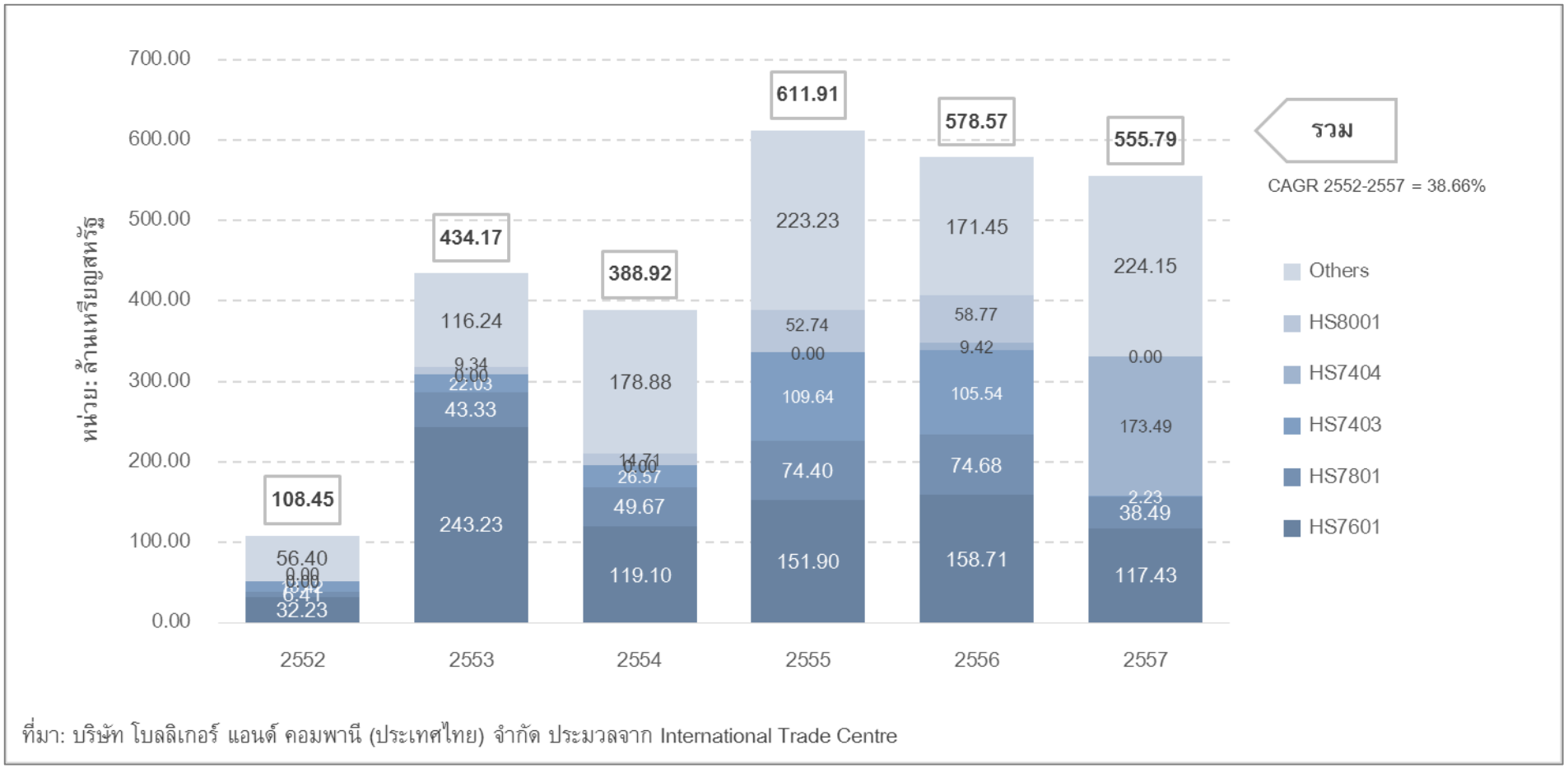

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ภาพที่ 4-10 ตลาดส่งออกสำคัญสินค้าอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557

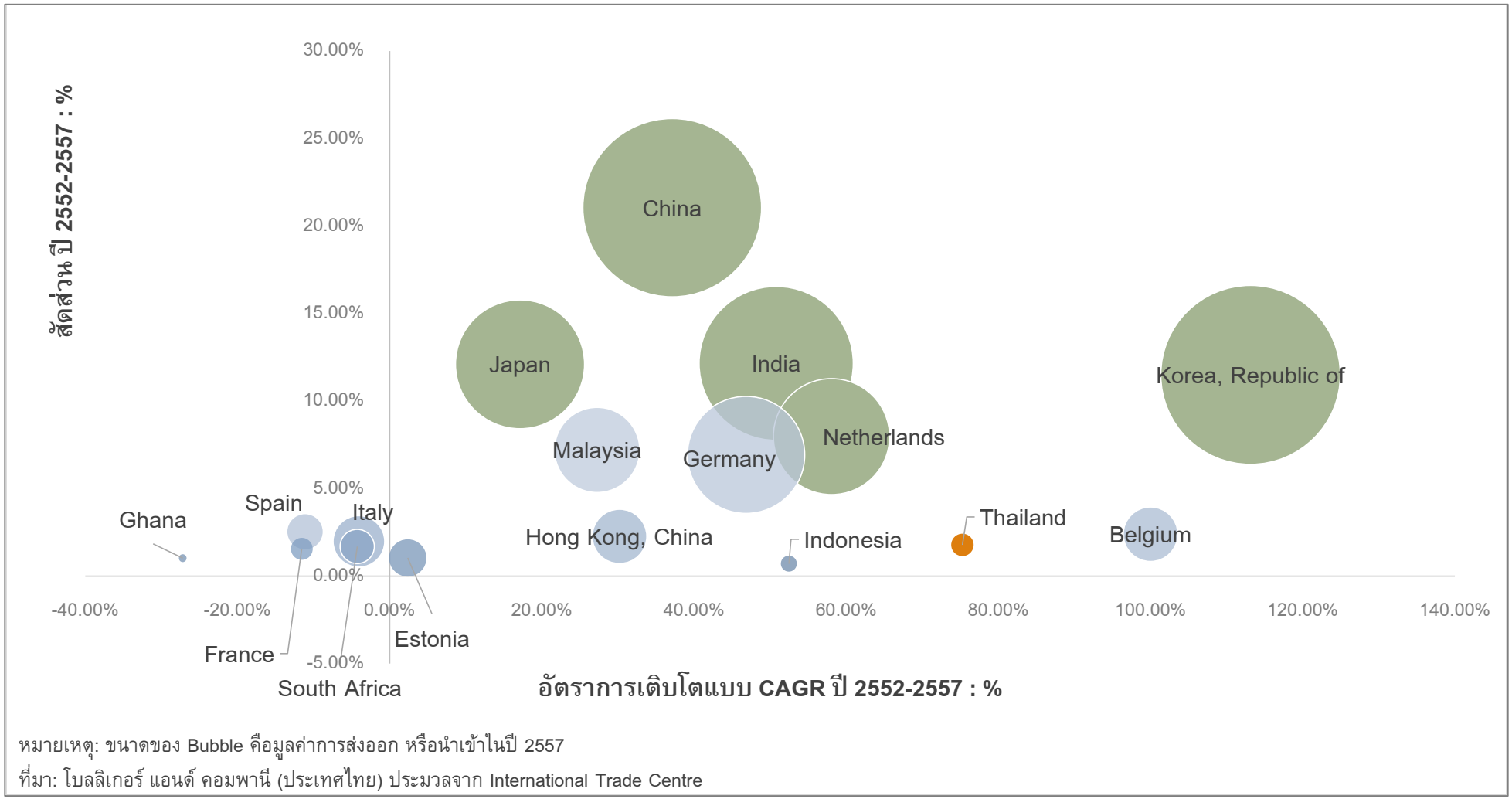

หมายเหตุ: ขนาดของ Bubble คือมูลค่าการส่งออก หรือนำเข้าในปี 2557

ที่มา: โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 4-12 สินค้าในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่ส่งออก 5 อันดับแรกของประเทศไนจีเรีย

(หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐ)

สินค้าส่งออกหลักของประเทศไนจีเรียในอุตสาหกรรมเหมืองแร่				
No.	**HS Code**	**รายการสินค้า**	**มูลค่าส่งออกทั้งหมดของไนจีเรีย ปี 2552-2557**	**คิดเป็นสัดส่วน (ร้อยละ)**
	All Products	**ทุกสินค้าในอุตสาหกรรม**	**2,677.81**	**100.00%**
1	HS7601	อะลูมิเนียมที่ยังไม่ได้ขึ้นรูป (อันรอต)	822.60	30.72%
2	HS7801	ตะกั่วที่ยังไม่ได้ขึ้นรูป (อันรอต)	286.98	10.72%
3	HS7403	ทองแดงบริสุทธิ์ และทองแดงเจือที่ยังไม่ได้ขึ้นรูป (อันรอต)	279.42	10.43%
4	HS7404	เศษและของที่ใช้ไม่ได้ ที่เป็นทองแดง	182.91	6.83%
5	HS2607	สินแร่และหัวแร่ตะกั่ว	167.93	6.27%

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

➢ การนำเข้า

สำหรับในฝั่งนำเข้าของไนจีเรีย ระหว่างปี 2552-2557 การนำเข้าสินค้าของอุตสาหกรรมเหมืองแร่มีการเติบโตเล็กน้อยในอัตราเท่ากับร้อยละ 0.95 โดยมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นจากจาก 997.98 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2552 เป็น 1,046.04 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2557 ดังแสดงในภาพที่ 4-11

ทั้งนี้ ประเทศไนจีเรียมีการนำเข้าจากแหล่งนำเข้าหลัก 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน อินเดีย ฝรั่งเศส ไต้หวัน และเกาหลีใต้ โดยมีการนำเข้าจากจีนมากถึงร้อยละ 45.95 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดในอุตสาหกรรม ระหว่างปี 2552-2557 (ภาพที่ 4-12) โดยสินค้านำเข้าหลักของไนจีเรียประกอบด้วยแผ่นอะลูมิเนียม ผลิตภัณฑ์ซีเมนต์ ท่อนอะลูมิเนียม ฟอยล์อะลูมิเนียม และลวดทองแดง ดังแสดงในตารางที่ 4-13

ภาพที่ 4-11 มูลค่าการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557

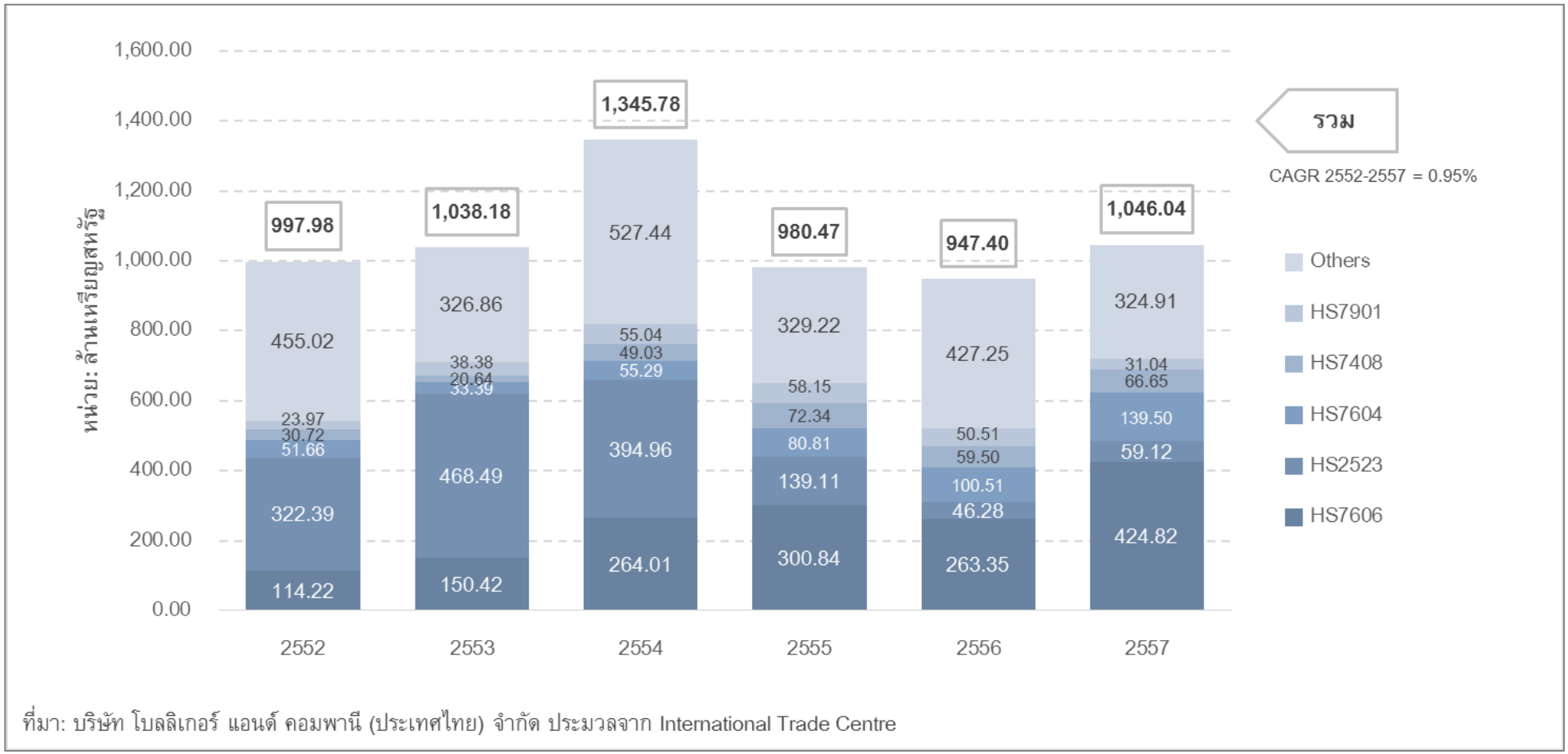

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

ภาพที่ 4-12 แหล่งนำเข้าสำคัญสินค้าอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของประเทศไนจีเรีย ปี 2552-2557

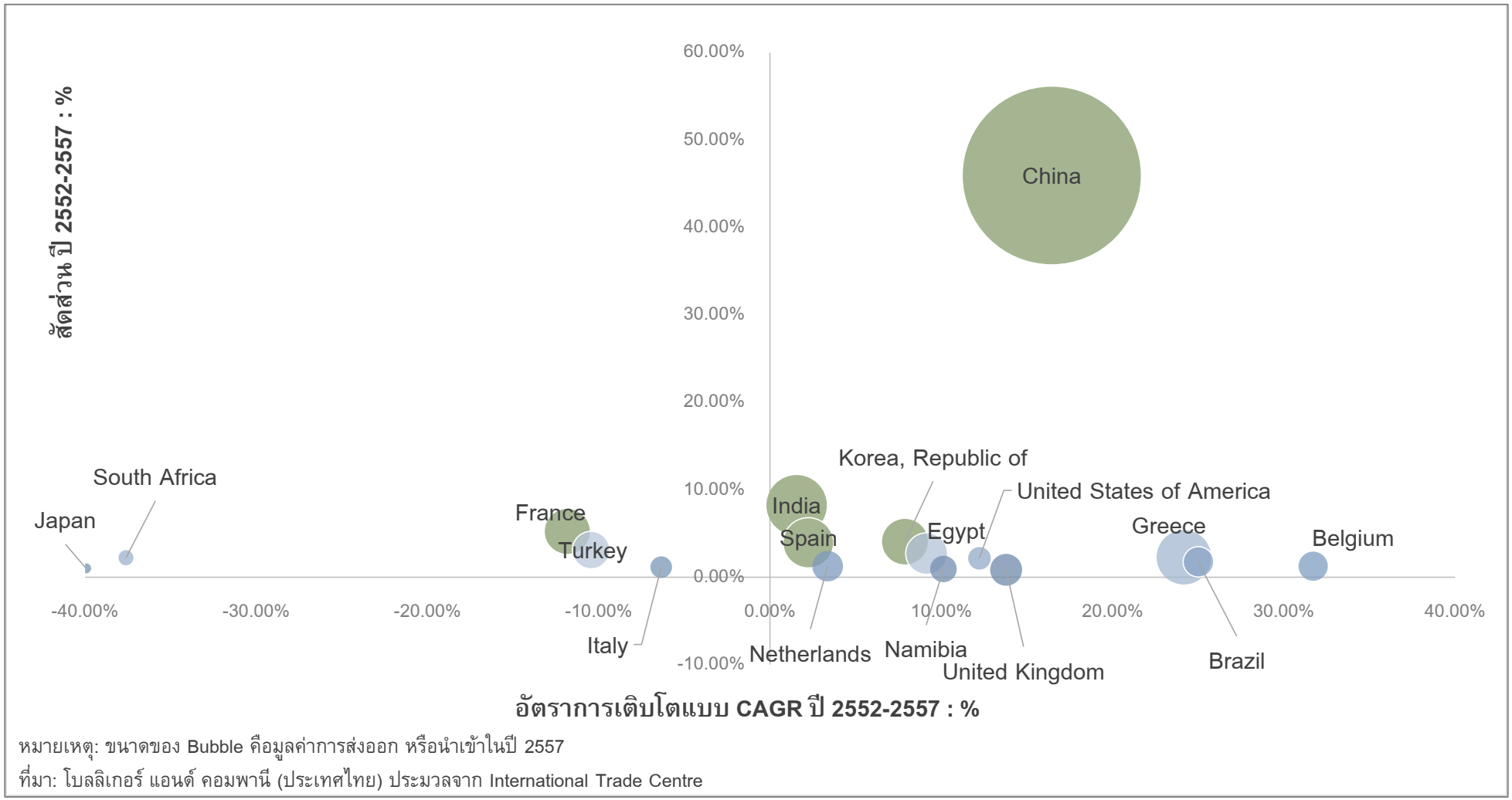

หมายเหตุ: ขนาดของ Bubble คือมูลค่าการส่งออก หรือนำเข้าในปี 2557

ที่มา: โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) ประมวลจาก International Trade Centre

ตารางที่ 4-13 สินค้าของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่นำเข้า 5 อันดับแรกของประเทศไนจีเรีย

(หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐ)

สินค้านำเข้าหลักของประเทศไนจีเรียในอุตสาหกรรมเหมืองแร่				
No.	**HS Code**	**รายการสินค้า**	**มูลค่านำเข้าทั้งหมดของไนจีเรีย ปี 2552-2557**	**คิดเป็นสัดส่วน (ร้อยละ)**
	All Products	**ทุกสินค้า**	**6,355.85**	**100.00%**
1	HS7606	แผ่น แผ่นบางและแถบ ทำด้วยอะลูมิเนียม มีความหนาเกิน 0.2 มิลลิเมตร	1,517.66	23.88%
2	HS2523	พอร์ตแลนด์ซีเมนต์ อะลูมินัสซีเมนต์ สแลกซีเมนต์ ซูเปอร์ซัลเฟตซีเมนต์และไฮดรอลิกซีเมนต์ที่คล้ายกัน จะแต่งสีหรือเป็นซีเมนต์เม็ด (คลิงเกอร์) หรือไม่ก็ตาม	1,430.35	22.50%
3	HS7604	ท่อน เส้นและโพรไฟล์ ทำด้วยอะลูมิเนียม	461.18	7.26%
4	HS7607	ฟอยล์อะลูมิเนียม มีความหนา ไม่เกิน 0.2 มิลลิเมตร	345.94	5.44%
5	HS7408	ลวดทองแดง	298.88	4.70%

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก International Trade Centre

4.3.2.4. ภาพรวมด้านการลงทุน

ในปี 2557 มูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไนจีเรียในภาคการขุดเจาะ (Drilling)[7] อยู่ที่ 41.26 ล้านเหรียญสหรัฐ โดยมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.20 ของมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมของไนจีเรีย และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปีในช่วงปี 2552-2557 อยู่ที่ร้อยละ 69.46[8]

แม้ว่า สัดส่วนการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เมื่อเทียบกับการลงทุนโดยตรงทั้งหมดจะยังมีสัดส่วนไม่มานัก แต่หากพิจารณาอัตราการเติบโตจะพบว่าอุตสาหกรรมเหมืองแร่ได้รับความสนใจในการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างมาก ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า กลุ่มธุรกิจเหมืองแร่จากต่างประเทศต่างเข้ามาตั้งฐานการลงทุนในไนจีเรีย ในหลายภูมิภาคของประเทศ ดังแสดงในภาพที่ 4-13

[7] ภาคการขุดเจาะไม่รวมน้ำมันและก๊าซ

[8] ข้อมูลประมวลจาก Central Bank of Nigeria; เข้าถึงข้อมูล ณ วันที่ 15 กันยายน 2558

ภาพที่ 4-13 ผู้ประกอบการรายสำคัญและแผนที่การลงทุนของกลุ่มธุรกิจเหมืองแร่ในประเทศไนจีเรีย

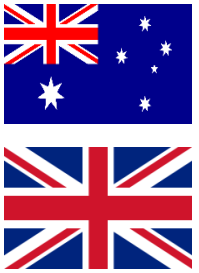

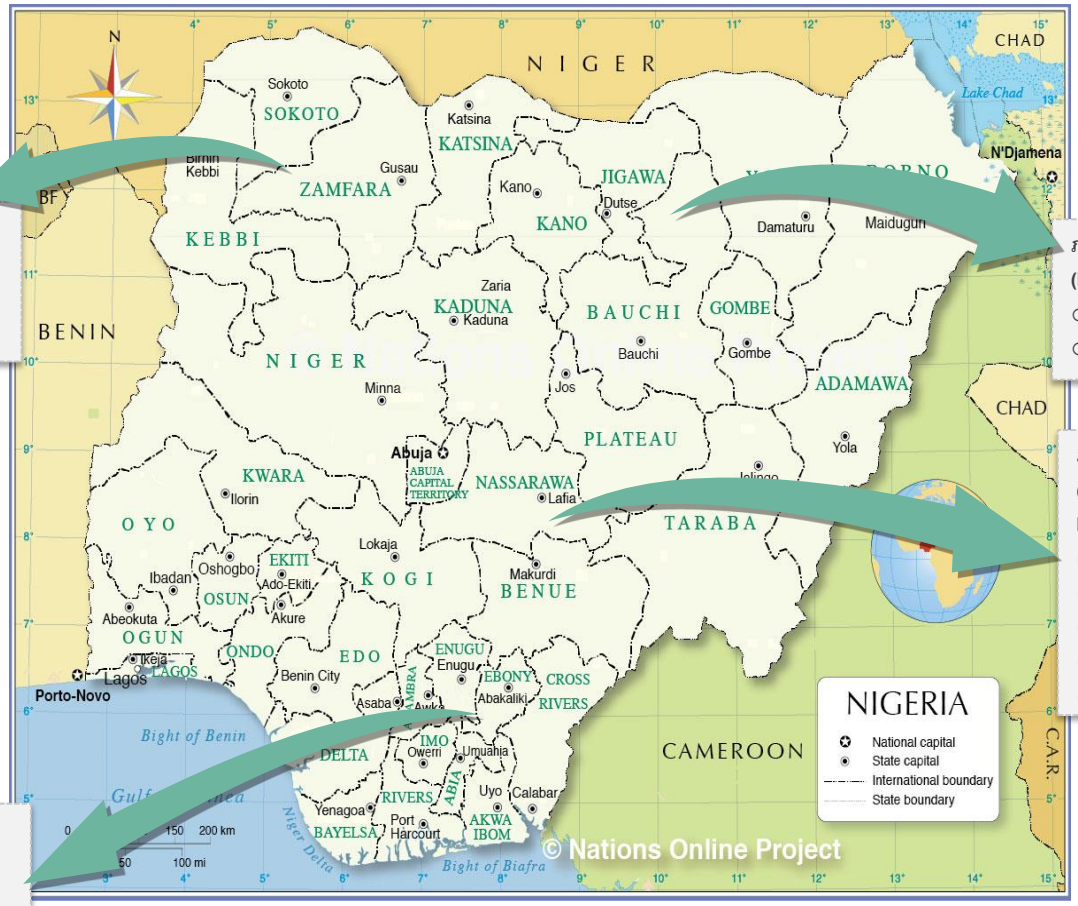

ภาคตะวันตกเฉียงเหนือ
(Zamfara – Kebbi – Kano States)
- Australian Mines Ltd
- CGC Nigeria Limited

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(Bauchi - Gombe States)
- CGC Nigeria Limited
- Tongyi Allied Mining Ltd

ภาคกลาง
(Benue – Kogi – Nasarawa – Niger – Plateau States)
- Energio Limited (KCM Mining)
- Australian Mines Ltd
- Multiverse Plc
- Tongyi Allied Mining Ltd
- Zuma 828 Coal Ltd

ภาคตะวันออกเฉียงใต้
(Ebonyi State)
- Royal Salt Limited
- Greenfield Metals Limited

ที่มา: บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด ประมวลจาก กระทรวงการพัฒนาเหมืองแร่และเหล็กไนจีเรีย (Ministry of Mines and Steel Development)

4.3.2.5. นโยบายและมาตรการจากภาครัฐ

นับตั้งแต่ปี 2555 รัฐบาลไนจีเรียได้มีแผนกลยุทธ์พัฒนาภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่และโลหะ (The Roadmap for the Development of the Solid Minerals and Metals Sector 2012) เพื่อสร้างความโปร่งใสในการให้กรรมสิทธิ์ในการขุดเจาะเหมืองแร่ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค จัดสรรข้อมูลทางธรณีวิทยาที่เพียงพอต่อการตัดสินใจของนักลงทุน สร้างงานให้กับประชาชนในประเทศ และเพิ่มการผลิตแร่โลหะภายในประเทศ

ในปี 2557 รัฐบาลได้จัดทำแผนการปฏิรูปอุตสาหกรรม (Nigerian Investment Revolution Plan: NIRP) ซึ่งอุตสาหกรรมเหมืองแร่เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ได้รับความสนใจ โดยรัฐบาลต้องการสนับสนุนธุรกิจในอุตสาหกรรมต้นน้ำให้สามารถต่อยอด และนำไปสู่การเกิดเป็นห่วงโซ่ของอุตสาหกรรมหลายอุตสาหกรรมในประเทศ อันได้แก่ ธุรกิจซีเมนต์ (Cement) ธุรกิจการประกอบยานยนต์ (Auto Assembly) โลหะพื้นฐาน (Basic Metals) อะลูมิเนียม (Aluminum) และสารเคมี (Chemicals)

4.3.2.6. SWOT ของอุตสาหกรรม

- **จุดแข็งและจุดอ่อนของอุตสาหกรรม**

ประเทศไนจีเรียถือเป็นประเทศที่มีศักยภาพในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ เนื่องจากประเทศไนจีเรียมีลักษณะทางธรณีวิทยาที่อุดมสมบูรณ์ มีแร่โลหะกว่า 44 ชนิด กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ทำให้ในการเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในไนจีเรีย นอกจากจะได้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่มากในประเทศแล้ว ยังสามารถที่จะเข้าไปลงทุนได้ในหลายพื้นที่ของประเทศ

ในขณะเดียวกัน ปริมาณสินแร่ในหลายชนิดนั้นมีปริมาณที่มากพอจะนำไปผลิตและแปรรูป เพื่อใช้ในการพาณิชย์ หรือใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต้นน้ำให้กับอุตสาหกรรมอื่นๆ และไม่เพียงแค่นั้น หากแต่ประเทศไนจีเรียยังมีแรงงานในตลาดแรงงานเป็นจำนวนมาก และมีอัตราค่าจ้างแรงงานที่ไม่สูงมากนัก ส่งผลดีต่อการประกอบการในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ที่ต้องอาศัยแรงงานในกระบวนการผลิตค่อนข้างมาก ประกอบกับการใช้เครื่องจักรขนาดใหญ่

แม้ว่าปัจจัยต่างๆ ข้างต้น จะสนับสนุนความได้เปรียบของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของประเทศไนจีเรีย อย่างไรก็ตาม เข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ จะต้องคำนึงถึงจุดอ่อนด้วย

ด้วย โดยจุดอ่อนสำคัญของอุตสาหกรรมเหมืองแร่นั้น คือ ระบบสาธารณูปโภค และระบบโลจิสติกส์ อาทิ ไฟฟ้า และการขนส่งทางถนน ยังไม่พร้อมรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมมากนัก

ในขณะเดียวกัน การจัดการข้อมูลทางธรณีวิทยาโดยรัฐบาลไนจีเรียนั้น ยังขาดประสิทธิภาพ และความแม่นยำพอสมควร จึงทำให้ในการเข้าไปประกอบธุรกิจ/ลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ไนจีเรีย จำเป็นที่จะต้องมีการลงสำรวจเพิ่มเติมในพื้นที่ต่างๆ กลายเป็นต้นทุนสำหรับผู้ประกอบการที่เข้าไปลงทุนในไนจีเรียในภาคอุตสาหกรรมนี้

นอกจากนี้ จุดอ่อนอีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือปัจจุบัน ไนจีเรียยังประสบกับปัญหาการขุดเจาะเหมืองแร่ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย (เหมืองแร่เถื่อน) ส่วนหนึ่งเป็นเพราะขาดแคลนบุคลากรและเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปตรวจสอบหรือดูแล ซึ่งหากนักลงทุนไทยต้องการขุดเจาะเหมืองแร่ อาจจะต้องมีการสำรวจพื้นที่รอบข้างอย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาในภายหลัง

➢ โอกาสและอุปสรรคสำหรับนักลงทุน

ธุรกิจในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของไนจีเรียเป็นธุรกิจที่ยังมีโอกาสในการเติบโตได้อีกมาก เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มากของไนจีเรีย โดยหากกล่าวถึงโอกาสในการลงทุน/ประกอบธุรกิจในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในประเทศไนจีเรีย พบว่า ความต้องการในสินแร่ชนิดต่างๆ ในประเทศมีการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ค่อนข้างสูง ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและภาคอุตสาหกรรมการผลิตต่างๆ ในประเทศ นอกจากนี้ การขยายตัวของเมืองต่างๆ ยังนำไปสู่ความต้องการในวัสดุก่อสร้าง ได้แก่ เหล็ก ซีเมนต์ ยิปซั่ม ฯลฯ ส่งผลทำให้เป็นโอกาสหนึ่งในการเข้าไปลงทุนทำเหมืองแร่ในไนจีเรีย

ในขณะเดียวกัน รัฐบาลไนจีเรียก็มีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ซึ่งถือเป็นภาคอุตสาหกรรมพื้นฐานที่สนับสนุนอุตสาหกรรมอื่นๆ ในประเทศ ผ่านการให้สิทธิประโยชน์ที่เอื้อและดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ

ถึงกระนั้น ปัญหาและอุปสรรคที่อาจพบเจอจากการเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมดังกล่าวในไนจีเรีย ได้แก่ การแข่งขันจากนักลงทุนต่างชาติที่มีการเข้าไปลงทุนอยู่แล้วในประเทศไนจีเรีย

รวมไปถึงกฎหมายในประเทศมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้มีความไม่แน่นอนในการประกอบกิจการในประเทศ

➢ SWOT ของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ไนจีเรีย

ตารางที่ 4-14 ได้สรุปจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ของไนจีเรียเอาไว้

ตารางที่ 4-14 SWOT ของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ไนจีเรีย

SWOT ของอุตสาหกรรมเหมืองแร่ไนจีเรีย	
จุดแข็ง	**จุดอ่อน**
ลักษณะทางธรณีวิทยาของประเทศที่อุดมสมบูรณ์ มีแร่ธาตุกว่า 44 ชนิดในหลายพื้นที่ของประเทศ สามารถลงทุนได้ในหลายพื้นที่	ระบบสาธารณูปโภค และระบบโลจิสติกส์ อาทิ ไฟฟ้า และการขนส่งทางถนน ยังไม่พร้อมรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมมากนัก
มีแร่ธาตุในปริมาณที่มากพอจะนำไปผลิตและแปรรูป เพื่อใช้ในการพาณิชย์ หรือใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต้นน้ำให้กับอุตสาหกรรมอื่นๆ	การจัดการข้อมูลทางธรณีวิทยาโดยรัฐบาลไนจีเรีย ยังขาดประสิทธิภาพ และความแม่นยำพอสมควร ทำให้ภาคเอกชนต้องมีการดำเนินการสำรวจเอง กลายเป็นต้นทุนในการประกอบการ
ประเทศมีแรงงานในประเทศจำนวนมาก และมีอัตราค่าจ้างแรงงานที่ไม่สูงมากนัก	มีการลักลอบประกอบธุรกิจเหมืองแร่ผิดกฎหมายในหลายพื้นที่
โอกาส	**อุปสรรค**
ความต้องการในสินแร่ชนิดต่างๆ ในประเทศมีการเพิ่มขึ้นในอัตราที่ค่อนข้างสูง ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจและภาคอุตสาหกรรมการผลิตต่างๆ ในประเทศ รวมไปถึงผลจากการขยายตัวของเมืองต่างๆ ในประเทศ ซึ่งนำไปสู่ความต้องการในวัสดุก่อสร้าง ได้แก่ เหล็ก ซีเมนต์ ยิปซั่ม ฯลฯ	การแข่งขันจากนักลงทุนต่างชาติที่มีการเข้าไปลงทุนอยู่แล้วในประเทศไนจีเรีย
รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ และมีการให้สิทธิประโยชน์ที่เอื้อต่อการลงทุน	กฎหมายในประเทศมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้มีความไม่แน่นอนในการประกอบกิจการในประเทศ

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

4.4. โอกาสและศักยภาพของนักลงทุนไทยในสหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย

4.4.1. อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป

4.4.1.1. สถานการณ์และสภาพอุตสาหกรรมในปัจจุบัน

อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของไนจีเรียเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากมีประชาชนกว่าร้อยละ 70 ของประเทศที่ประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมดังกล่าว และยังมีการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากมูลค่าและสัดส่วนของการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูป เปรียบเทียบกับมูลค่าและสัดส่วนของการส่งออก พบว่า อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปไนจีเรียยังพึ่งพาการนำเข้าอยู่มาก โดยมูลค่าการนำเข้าสูงกว่ามูลค่าการส่งออกในช่วงเดียวกันของทุกปี ตั้งแต่ปี 2552 ถึง 2556 ทั้งนี้ สัดส่วนการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารแปรรูปของไนจีเรียสูงกว่าสัดส่วนการส่งออกสินค้าดังกล่าวกว่า 5 เท่า แสดงให้เห็นถึงความต้องการอาหารในตลาดของไนจีเรียที่มีอุปสงค์สูงกว่าความสามารถในการผลิตภายในประเทศ จึงเป็นเหตุให้ต้องมีการนำเข้ามาเพื่อชดเชยส่วนต่าง โดยแหล่งนำเข้าหลักของไนจีเรีย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา บราซิล ไทย เนเธอร์แลนด์ และจีน ซึ่งจากข้อมูลของ NIPC พบว่าไนจีเรียมีการนำเข้าข้าวเป็นอันดับหนึ่งของโลกในปริมาณกว่า 2 ล้านตันต่อปี

เมื่อพิจารณาลักษณะการผลิตสินค้าเกษตร พบว่าส่วนใหญ่ของการผลผลิตได้มาจากผู้ประกอบขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งยังคงใช้วิธีการเพาะปลูกแบบดั้งเดิม ยังขาดการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ หรืออุปกรณ์ที่ช่วยอำนวยความสะดวกและเพิ่มผลผลิตมาประยุกต์ใช้ จึงทำให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรไม่เพียงพอต่อความต้องการ อีกทั้งการที่อุตสาหกรรมภายในประเทศประกอบไปด้วยผู้ประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง (SMEs) เป็นจำนวนมาก อาจเป็นข้อจำกัดสำคัญที่ทำให้ภาคอุตสาหกรรมต้นน้ำของไนจีเรีย ไม่สามารถป้อนวัตถุดิบให้พอเพียงต่อความต้องการของภาคธุรกิจปลายน้ำ นั่นคือ อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป เนื่องจาก ผลผลิตทางการเกษตรเป็นวัตถุดิบหลักของอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ดังนั้น ผู้ประกอบอุตสาหกรรมแปรรูปอาจต้องนำเข้าวัตถุดิบบางชนิดเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการผลิตของตน

นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีแผนการปฏิรูปอุตสาหกรรม (Nigerian Investment Revolution Plan: NIRP) ซึ่งกำหนดให้อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปเป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่ต้องการ

การส่งเสริมเพื่อดึงดูดการลงทุน และสามารถพัฒนาอย่างรวดเร็ว เพื่อทดแทนการพึ่งพาอุตสาหกรรมปิโตรเลียมเพียงอย่างเดียวของไนจีเรีย ดังนั้น จึงถือเป็นโอกาสอันดีสำหรับผู้ประกอบไทยในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปประเภทต่างๆ ที่จะเข้าไปลงทุนในประเทศไนจีเรีย เพื่อใช้โอกาสจากความต้องการในตลาดที่มีสูงกว่าปริมาณผลผลิต รวมถึงอาจได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมจากการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมดังกล่าวอีกด้วย

4.4.1.2. ภาคธุรกิจที่มีโอกาสในการเข้าไปลงทุน/ประกอบธุรกิจ

สำหรับภาคธุรกิจในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป ที่ไทยมีศักยภาพและขีดความสามารถทางการแข่งขันที่สูงอยู่แล้ว และมีโอกาสอย่างมากที่จะเข้าไปลงทุน/ประกอบธุรกิจในประเทศไนจีเรียนั้น ได้แก่ **1) อุตสาหกรรมการเกษตร** และ **2) อุตสาหกรรมอาหารแปรรูป**

ด้วยภูมิประเทศที่มีลักษณะเป็นที่ราบและที่ราบลุ่มทางตอนกลางลงไปถึงตอนใต้ของประเทศ ภูมิอากาศที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก และจำนวนแรงงานในภาคการเกษตรที่มีอยู่มาก และต้นทุนค่าจ้างก็อยู่ในระดับที่ต่ำ การทำการเกษตร (ไม่นับรวมการทำฟาร์มปศุสัตว์) กลายเป็นตัวเลือกหนึ่งสำหรับการเข้าไปลงทุนและประกอบธุรกิจในไนจีเรีย โดยพืชเกษตรที่สามารถเพาะปลูกได้ดีในประเทศไนจีเรีย ได้แก่ มันเทศ มันสำปะหลัง ข้าว อ้อย และฝ้าย

ในขณะที่ทรัพยากรและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรดินเป็นปัจจัยเกื้อหนุนภาคการเกษตรในด้านของการผลิต (ด้านอุปทาน) ในด้านของการบริโภค (ด้านอุปสงค์) ความต้องการในสินค้าเกษตรของประเทศไนจีเรียถือว่าอยู่ในระดับที่สูงมาก สาเหตุหนึ่งเป็นผลจากการที่เกษตรกรในประเทศไนจีเรียยังคงเพาะปลูกในแบบดั้งเดิม (Traditional Farming) ซึ่งให้ผลผลิตที่ไม่คงที่ ผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างต่ำ และมีปัจจัยด้านสภาพภูมิอากาศของประเทศเป็นตัวแปรหลักที่ส่งผลต่อปริมาณผลผลิตในแต่ละช่วงเวลา ในขณะที่การเพาะปลูกเชิงพาณิชย์ยังมีอยู่ไม่มากนัก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนท้องถิ่นและนักลงทุนต่างชาติ ส่วนเกษตรกรท้องถิ่นเกือบทั้งหมดก็เป็นเกษตรกรรายย่อยที่มีที่ดินเฉลี่ยประมาณคนละ 1-5 ไร่เท่านั้น ส่งผลทำให้ผลผลิตทางการเกษตรที่สามารถเพาะปลูกได้ในไนจีเรียยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของประเทศทั้งความต้องการในการบริโภคของประชาชนในประเทศ และความต้องการจากภาคอุตสาหกรรมที่ต้องการนำผลผลิตต่างๆ ไปแปรรูปต่อ ส่วนอีกสาเหตุหนึ่งก็เป็นผลจากขนาดประชากรในประเทศที่มีอยู่กว่า 181.6 ล้านคน และกำลังขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น อุตสาหกรรมเกษตร และอุตสาหกรรมที่ต่อยอดจากภาคการเกษตร กล่าวคือ อุตสาหกรรมการแปรรูป และอุตสาหกรรมอาหาร จึงกลายเป็นอุตสาหกรรมที่มีโอกาสในการเข้าไปลงทุนอย่างมากสำหรับนักลงทุนและผู้ประกอบการไทยซึ่งมีขีดความสามารถและศักยภาพที่สูงอยู่แล้วในอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจเหล่านี้

4.4.1.3. ความได้เปรียบ-เสียเปรียบของไทย

หากประเมินระดับความสามารถ ศักยภาพ และข้อจำกัดต่างๆ ที่ผู้ประกอบการเกษตรและอาหารแปรรูปที่ลงทุนในประเทศไทย และผู้ประกอบการที่ลงทุนในไนจีเรีย พบว่า ผู้ประกอบการไทยนั้นค่อนข้างได้เปรียบอยู่ในหลายประการ

ทั้งนี้ เกษตรกรไทยถือได้ว่าเป็นผู้เพาะปลูกที่มีภูมิปัญญาชาวบ้าน ผสมผสานกับภูมิปัญญาในการเพาะปลูกและทำการเกษตรที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน ทำให้ในด้านการทำการเกษตรแล้ว เกษตรกรไทยถือว่ามีทักษะและความเชี่ยวชาวในด้านต่างๆ ที่สูงกว่าเกษตรกรไนจีเรียอยู่ค่อนข้างมาก ในขณะเดียวกัน ผู้ประกอบการไทยในภาคอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป/อาหารแปรรูปก็ยังมีเทคโนโลยีการผลิตและการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรในระดับที่สูงกว่า และหลากหลายกว่า ส่งผลทำให้สามารถที่จะผลิตและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าทางการเกษตรของประเทศได้มากกว่า

ไม่เพียงแค่นั้น หากแต่อุตสาหกรรมสนับสนุนภาคการเกษตรของไทยยังมีความแข็งแกร่งกว่าในไนจีเรีย โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเครื่องจักรทางการเกษตร เช่นเดียวกับโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ในไทยที่เอื้ออำนวยและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการไทยอย่างมาก

นอกจากนี้ ภายในห่วงโซ่การผลิตของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของประเทศไทยยังประกอบด้วยการผลิตที่ซับซ้อนกว่า ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่ไทยมีเทคโนโลยีการผลิตที่อยู่ในระดับสูงกว่า ทำให้ในส่วนของการเพิ่มมูลค่าเช่นการต่อยอดไปสู่ผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น ก๊าซชีวมวล เอทานอล หรือผลิตภัณฑ์อื่นๆ มีมากกว่าโดยเปรียบเทียบกับการผลิตในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของไนจีเรีย

อย่างไรก็ดี อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปไทยยังคงมีข้อเสียเปรียบประเทศไนจีเรีย เนื่องจากอัตราค่าจ้างแรงงานของไทยโดยเปรียบเทียบกับแรงงานของไนจีเรียสูงกว่า

ค่อนข้างมาก ในขณะเดียวกัน จำนวนแรงงานในภาคการเกษตรของไนจีเรียก็มีมากกว่าในภาคการเกษตรไทยมาก เช่นเดียวกับขนาดพื้นที่เพาะปลูกทางการเกษตรของไนจีเรียมีมากกว่า หรือความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่เพาะปลูกของไนจีเรียที่ยังมีอยู่มาก

สำหรับจุดเด่นที่คล้ายคลึงกันระหว่างอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของไทย และไนจีเรีย พบว่า การเพาะปลูกของทั้งสองประเทศ ส่วนใหญ่ยังเป็นการเพาะปลูกแบบดั้งเดิม ซึ่งมีปัจจัยด้านสภาพอากาศเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อผลผลิตของประเทศ นอกจากนี้ สินค้าเกษตรที่สำคัญ ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน เช่น ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพด และอ้อย เป็นต้น

ตารางที่ 4-15 ความได้เปรียบ-เสียเปรียบ และจุดเด่นที่คล้ายคลึงระหว่างไทยและไนจีเรียในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป

ความได้เปรียบของอุตสาหกรรมไทย	ความเสียเปรียบของอุตสาหกรรมไทย	จุดเด่นที่คล้ายคลึงกันระหว่างไทยกับไนจีเรีย
เกษตรกรไทยมีภูมิปัญญาชาวบ้านผสมผสานกับภูมิปัญญาในการเพาะปลูกและทำการเกษตรที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน ทำให้ทักษะและความเชี่ยวชาวในด้านต่างๆ ของเกษตรกรไทยสูงกว่าเกษตรกรไนจีเรีย	อัตราค่าจ้างแรงงานที่สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ	การเพาะปลูกของทั้งสองประเทศส่วนใหญ่ยังเป็นการเพาะปลูกแบบดั้งเดิม ซึ่งมีปัจจัยด้านสภาพอากาศเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อผลผลิตของประเทศ
ผู้ประกอบการไทยยังมีเทคโนโลยีการผลิตและการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรในระดับที่สูงกว่า และหลากหลายกว่า	แรงงานในภาคการเกษตรของไทยมีน้อยกว่าโดยเปรียบเทียบกับไนจีเรีย	สินค้าเกษตรที่สำคัญ ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน เช่น ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพด และอ้อย เป็นต้น
อุตสาหกรรมสนับสนุนภาคการเกษตรของไทย มีความแข็งแกร่งกว่าอยู่มาก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเครื่องจักรทางการเกษตร เช่นเดียวกับโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ในไทยที่เอื้ออำนวยและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการไทยอย่างมาก	ขนาดพื้นที่เพาะปลูกทางการเกษตรของไนจีเรียมีมากกว่า เช่นเดียวกับความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่เพาะปลูก	

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

4.4.1.4. บริษัทกรณีศึกษา (Case Study)

➢ **บริษัท NESTLÉ**[9]

บริษัท NESTLÉ เป็นบริษัทข้ามชาติสัญชาติสวิตเซอร์แลนด์ โดยเป็นผู้ผลิตสินค้าประเภทอาหารและเครื่องดื่มที่มีชื่อเสียงระดับโลก สำหรับในภูมิภาคแอฟริกากลางและแอฟริกาตะวันตก เนสเล่ได้เริ่มเข้ามาค้าขายและกระจายสินค้าแห่งแรกในประเทศกานา (Ghana) และได้เริ่มจัดตั้งบริษัทในไนจีเรีย เมื่อปี 2502 (1959)

ปัจจุบัน กลุ่มเนสเล่แอฟริกากลางและตะวันตก มีบริษัทในเครือทั้งสิ้น 13 บริษัท มีจำนวนพนักงานมากกว่า 6,300 คน โดยในประเทศไนจีเรีย เนสเล่ได้ตั้งโรงงานแล้วจำนวน 2 แห่ง โรงงานดังกล่าวทำการผลิตสินค้าครอบคลุมสินค้าเครื่องดื่มและผงสำหรับชง น้ำดื่ม นมและผลิตภัณฑ์ ไอศกรีม ผลิตภัณฑ์ขนมหวาน (Confectionery) อาหารแช่แข็ง ทั้งนี้ ในการผลิตน้ำดื่มและผลิตภัณฑ์ขนมหวานมีการผลิตโดยใช้วัตถุดิบภายในประเทศไนจีเรีย สำหรับสินค้าอื่นๆ จะมีการนำเข้าเครื่องปรุงรส หรือวัตถุดิบจากต่างประเทศในบางส่วน

สำหรับการบริหารงานของเนสเล่ เนสเล่มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ เมืองอักครา ประเทศกาน่า ทำหน้าที่บริหารจัดการบริษัททั้งหมดในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนา (R&D) ที่ประเทศโกตดิวัวร์อีกด้วย

➢ **บริษัท Cadbury**[10]

บริษัท Cadbury เป็นบริษัทผลิตผลิตภัณฑ์อาหารและผลิตภัณฑ์ขนมหวาน (Confectionary) เป็นบริษัทสัญชาติสหราชอาณาจักร โดยผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายใต้การผลิตของแคดเบอร์รี่ ได้แก่ เครื่องดื่มช็อกโกแลตร้อน 3 in 1, ผงมอลต์สำหรับชง ยี่ห้อ Cadbury Bournvita, ผลิตภัณฑ์ขนมหวาน ยี่ห้อ Cadbury Buttermint, เครื่องดื่มกลิ่นผลไม้ ยี่ห้อ TANG และลูกอม ยี่ห้อ Tomtom ปัจจุบัน แคดเบอร์รี่ดำเนินกิจการในหลากหลายประเทศ อาทิ สหราชอาณาจักร ไอร์แลนด์ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา อินเดีย และไนจีเรีย

[9]ข้อมูลจาก http://www.nestle-cwa.com/en/aboutus/aregionof22countries

[10]ข้อมูลจาก http://ng.mondelezinternational.com/about-us

สำหรับบริษัท แคดเบอร์รี่ ไนจีเรีย (Cadbury Nigeria) เริ่มต้นกิจการจากการเป็นบริษัทแสวงหาแหล่งที่ปลูกโกโก้เพื่อที่จะนำเมล็ดโกโก้มาแปรรูปและผลิตต่อไป จากนั้น แคดเบอร์รี่จึงได้ตั้งบริษัทในไนจีเรีย โดยเริ่มจากการนำเข้าสินค้าแล้วบรรจุขายภายในประเทศ จากนั้น จึงได้จัดตั้งเป็นบริษัทเพื่อทำการผลิตสินค้าในไนจีเรียในปี 2508 (1965)

ปัจจุบัน บริษัท แคดเบอร์รี่ ไนจีเรียได้จดทะเบียนเข้าตลาดหลักทรัพย์ไนจีเรีย ซึ่งร้อยละ 74.97 ถือโดยกลุ่ม Mondelez International และในส่วนที่เหลือถือโดยบุคคลอื่น บริษัทมีพนักงาน 1,000 คน นอกจากนี้ บริษัทยังได้เข้าซื้อกิจการของบริษัท Stanmark Cocoa Processing Company Limited ซึ่งประกอบกิจการแปรรูปเมล็ดโกโก้เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ อาทิ เนยโกโก้ และผงโกโก้ เป็นต้น โดยบริษัท Stanmark Cocoa Processing Company Limited (ปัจจุบัน รู้จักในนาม Cadbury Nigeria Plc Cocoa Processing Plant) มีโรงงานการผลิตอยู่ในรัฐออนโด

4.4.1.5. พื้นที่ที่น่าสนใจ (Attractive Area) ต่อการเข้าไปลงทุน/ประกอบธุรกิจ

- **รัฐไนเจอร์ – รัฐโคกี – รัฐนาราซาวา – รัฐอะนัมบรา - รัฐเบนิว**

สำหรับพื้นที่ที่น่าสนใจในการเข้าไปลงทุนและประกอบธุรกิจโรงงานผลิตในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปในประเทศไนจีเรีย คือ **รัฐไนเจอร์-รัฐโคกี-รัฐนาราซาวา-รัฐอะนัมบรา-รัฐเบนิว**

สำหรับพื้นที่รัฐไนเจอร์และรัฐใกล้เคียง (รัฐโคกี (Kogi State) รัฐนาราซาวา (Narasawa State) รัฐอะนัมบรา (Anambra State) และรัฐเบนิว (Benue State)) เป็นพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่ไม่หนาแน่นมากนัก ตั้งอยู่ใกล้กับกรุงอาบูจา ทั้งนี้ รัฐไนเจอร์เป็นรัฐที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของไนจีเรีย มีพื้นที่กว่า 76,363 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากรราว 3.9 ล้านคน สำหรับรัฐโคกี มีพื้นที่ 29,833 ตารางกิโลเมตร และมีจำนวนประชากรราว 3.2 ล้านคน ส่วนรัฐเบนิว ซึ่งมีพื้นที่ 34,059 ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากรราว 4.2 ล้านคน

ทั้งนี้ พื้นที่ดังกล่าวมีความอุดมสมบูรณ์ที่ค่อนข้างมาก และเหมาะสมกับการเพาะปลูกพืชได้หลากหลายชนิด ส่วนหนึ่งก็เพาะมีแม่น้ำเบนิวและแม่น้ำไนเจอร์ ไหลผ่านพื้นที่แห่งนี้ นำพาตะกอนต่างๆ ที่เป็นแร่ธาตุสำหรับการเพาะปลูกมาสะสมในพื้นที่แห่งนี้ ตลอดไปจนถึงพื้นที่ทางตอนใต้ อันได้แก่ รัฐเดลต้า รัฐไนเจอร์ รัฐรีเวอร์ ฯลฯ ซึ่งเป็นพื้นที่ราบลุ่มปากแม่น้ำไนเจอร์

โดยในรัฐไนเจอร์ มีผู้ประกอบการ (ทั้งผู้ประกอบการท้องถิ่นและผู้ประกอบการต่างชาติ) เข้ามาลงทุนเพาะปลูกข้าวในพื้นที่ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ในขณะเดียวกัน ในพื้นที่รัฐเบนิว ยังเป็นพื้นที่เพาะปลูกมะเขือเทศและมะม่วงได้ดี เช่นเดียวกับรัฐโคกี ซึ่งเป็นพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังแหล่งสำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ

รัฐบาลไนจีเรียได้มีการจัดตั้งเขตแปรรูปอาหารหลัก (Staple Crop Processing Zones: SCPZ) ขึ้นในพื้นที่ของรัฐดังกล่าวทั้ง 5 รัฐ โดยภาครัฐได้เข้ามาสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน โดยการจัดสร้างระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อรองรับการลงทุนจัดตั้งโรงงานแปรรูปสินค้าทางการเกษตร

จากปัจจัยทั้งสองข้างต้น ส่งผลให้พื้นที่บริเวณรัฐไนเจอร์-รัฐโคกี-รัฐนาราซาวา-รัฐอะนัมบรา-รัฐเบนิว เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความน่าสนใจและมีโอกาสสำหรับผู้ประกอบการไทยในการเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป โดยสำหรับภาคธุรกิจที่สามารถเข้าไปลงทุนได้ ได้แก่ การเพาะปลูกข้าว มันสำปะหลัง รวมถึงข้าวโพด นอกจากนี้ การทำปศุสัตว์ หรือการจัดตั้งโรงงานแปรรูป ก็สามารถทำได้เช่นกัน

ภาพที่ 4-14 แผนที่ของพื้นที่รัฐไนเจอร์ – รัฐโคกี – รัฐนาราซาวา – รัฐอะนัมบรา - รัฐเบนิว

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

ผู้ประกอบการรายสำคัญในพื้นที่

ผู้ประกอบการรายสำคัญที่ดำเนินกิจการในพื้นที่รัฐโคกี ได้แก่ บริษัท คาร์กิล (Cargill) ซึ่งเป็นบริษัทสัญชาติอเมริกันที่ประกอบกิจการแปรรูปมันสำปะหลังเป็นสตาร์ช (Starch) ในเขตแปรรูปอาหารหลัก (Staple Crop Processing Zones: SCPZ) ของรัฐโคกี (ซึ่งบริษัทเป็นผู้ร่วมพัฒนาเขตแปรรูปดังกล่าวกับรัฐบาลท้องถิ่น) นอกจากนี้ บริษัท คาร์กิลยังมีการลงทุนในธุรกิจการแปรรูปข้าวโพด และถั่วเหลืองอีกด้วย

ในรัฐอะนัมบรา มีผู้ประกอบการรายสำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ซีบอร์ฟาร์ม (Sebore Farms) ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี 2525 มีพื้นที่ของธุรกิจครอบคลุมกว่า 15,000 เฮกเตอร์ ในเมืองมาโย เบลวา (Mayo Belwa) รัฐอะนัมบรา ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์ของซีบอร์ฟาร์ม ได้แก่ เนื้อวัว นมวัว โยเกิร์ต ปลา และกล้วย โดยซีบอร์ฟาร์มได้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งพื้นที่เขตอุตสาหกรรมของตนให้เป็นเขตส่งเสริมเพื่อส่งออก (Export Processing Zone) ในปี 2545 และมีการขยายปริมาณการส่งออกของบริษัทเพิ่มขึ้นอย่างมาก โดยส่งออกไปยังประเทศในภูมิภาคแอฟริกาตะวันตก รวมถึงประเทศอื่นๆ

➢ รัฐโอกุนและเมืองโดยรอบ

สำหรับพื้นที่ที่น่าสนใจแก่การเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูปของไนจีเรีย ได้แก่ พื้นที่รัฐโอกุนและเมืองโดยรอบ

ทั้งนี้ บริเวณรัฐโอกุน และเมืองโดยรอบในรัฐข้างเคียง ได้แก่ รัฐโอโย (Oyo State) และรัฐควอรา (Kwara State) ถือเป็นพื้นที่เพาะปลูกสำคัญพื้นที่หนึ่งของประเทศ โดยพืชเกษตรหลักที่เพาะปลูกได้เป็นอย่างดี คือ มันสำปะหลัง

ด้วยความที่รัฐโอกุนตั้งอยู่ใกล้กับท่าเรือลากอส ทำให้มีการคมนาคมขนส่งสินค้าจึงเป็นเสมือนจุดแข็งหนึ่งของพื้นที่แห่งนี้ ทั้งนี้ บริษัท Flour Mills of Nigeria ซึ่งเป็นบริษัทที่มีผลตอบแทนสูงเป็นอันดับ 1 ของกิจการด้านเกษตรกรรมไนจีเรีย ได้เข้ามาจัดตั้งโรงงานแปรรูปมันสำปะหลังเป็นแป้งและสารเพิ่มความหวานในพื้นที่ดังกล่าว มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ รวมถึงส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศ

สำหรับรัฐโอโย เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตและการเป็นแหล่งจัดเก็บสินค้า เนื่องจากที่ตั้งของรัฐอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของ LAKAJI Corridor ซึ่งเป็นเส้นทางที่เชื่อม

ระหว่างแหล่งอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป กับตลาดของผู้บริโภค ประกอบกับรัฐโอโยมีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมกับการปลูกพืชหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็น มันสำปะหลัง มันเทศ ข้าวโพด ข้าว ข้าวฟ่าง และโกโก้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การลงทุนในรัฐโอกุนและรัฐโอโย อาจประสบกับปัญหาระบบไฟฟ้าไม่เพียงพอต่อการประกอบกิจการ เนื่องจากการพัฒนาของสาธารณูปโภคในพื้นที่ดังกล่าวยังพัฒนาได้อย่างไม่เต็มที่นัก นักลงทุนจึงอาจต้องแบกรับต้นทุนในการจัดหาอุปกรณ์สำหรับปั่นไฟ เพื่อสร้างไฟฟ้าไว้ใช้ในการผลิตสินค้าเขตลงทุนของตนเอง

ภาพที่ 4-15 แผนที่ของพื้นที่รัฐโอกุนและเมืองโดยรอบ

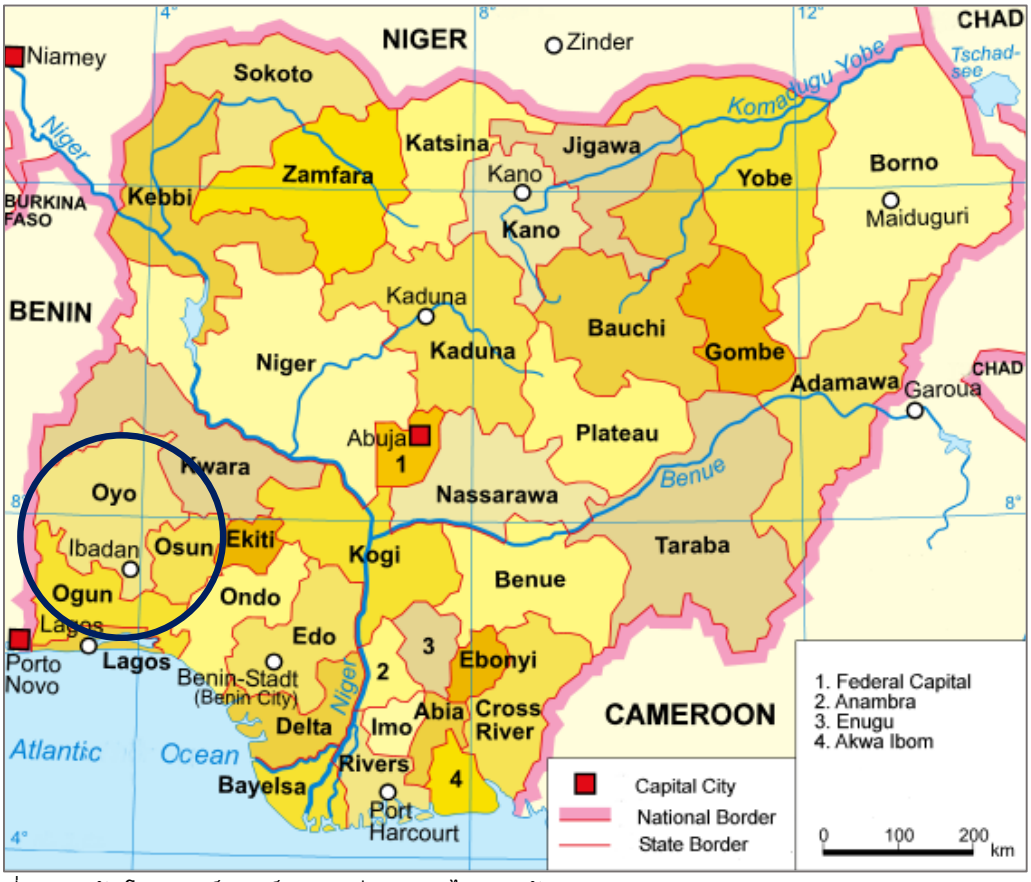

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

<u>ผู้ประกอบการรายสำคัญในพื้นที่</u>

ผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการในพื้นที่รัฐโอกุนหรือรัฐโอโย ได้แก่ บริษัท ซึ่งได้จัดตั้งโรงงาน Flowergate ณ เมืองซากามู (Sagamu) รัฐโอกุน เพื่อผลิตสินค้ายี่ห้อ Maggi โดยเฉพาะ

Maggi เป็นผลิตภัณฑ์เครื่องปรุงรสอาหารรสไก่ และรสกุ้ง หรือเรียกอีกอย่างได้ว่าเป็นซุปก้อน นอกจากนี้ ยังมีโรงงานอีกแห่งตั้งอยู่ที่เมือง Agbara รัฐโอกุนเช่นกัน โดยโรงงานดังกล่าวมีชื่อว่า AGBARA Manufacturing Complex ตั้งอยู่ห่างจากเมืองลากอสเพียง 60 กิโลเมตรเท่านั้น ซึ่งสะดวกต่อการขนส่งสินค้าไปยังตลาดของผู้บริโภค

นอกจากนี้ ในรัฐโอกุน ยังมีบริษัท ดิ ยูไนเต็ด ฟู้ด (De United Foods) ไปจัดตั้งโรงงานเพื่อผลิตเครื่องปรุงรสให้กับบะหมี่หิ่งสำเร็จรูปยี่ห้อ Indomie ซึ่งถือเป็นโรงงานบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปแห่งแรกของไนจีเรีย ปัจจุบัน มีพนักงานกว่า 1,500 คน

นอกเหนือจากบริษัท Flowergate และ ดิ ยูไนเต็ด ฟู้ด (De United Foods) แล้ว บริษัทผู้ประกอบการภาคเอกชนที่สำคัญในพื้นที่แห่งนี้ คือ Thai Farm International ซึ่งดำเนินการโดยนักลงทุนไทย จัดตั้งโรงงานแปรรูปมันสำปะหลังเป็นแป้ง และสตาร์ช โดยได้นำเครื่องจักรจากประเทศไทยมาติดตั้งที่โรงงานในประเทศไนจีเรีย ปัจจุบัน บริษัทดังกล่าวมีสำนักงานขายอยู่ ณ เมืองเลกอส และได้เพาะปลูกมันสำปะหลังเพิ่มเติมในพื้นที่ของรัฐควอรา เพื่อป้อนวัตถุดิบให้กับโรงงาน

4.4.2. อุตสาหกรรมเหมืองแร่

4.4.2.1. สถานการณ์และสภาพอุตสาหกรรมในปัจจุบัน

ถึงแม้อุตสาหกรรมเหมืองแร่ รวมถึงอัญมณี ของประเทศไนจีเรียจะมิได้สร้างรายได้แก่เศรษฐกิจให้แก่ประเทศเหมือนดังอุตสาหกรรมเกษตร/เกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมอาหาร/อาหารแปรรูป หรืออุตสาหกรรมปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ หากแต่อุตสาหกรรมดังกล่าวถือเป็นอุตสาหกรรมที่ไนจีเรียมีทรัพยากรอยู่ในประเทศที่ค่อนข้างมาก และยังสามารถพัฒนาหรือลงทุนในอุตสาหกรรมดังกล่าวอีกมากในอนาคต

ปัจจุบัน รัฐบาลไนจีเรียได้กำหนดให้อุตสาหกรรมเหมืองแร่เป็นอุตสาหกรรมสนับสนุนภาคธุรกิจสำคัญของประเทศ และค่อนข้างให้การสนับสนุนในการลงทุนในอุตสาหกรรมดังกล่าว อย่างไรก็ดี เนื่องจากอุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นอุตสาหกรรมหนักที่ต้องใช้เงินลงทุนสูง ประกอบกับระบบโลจิสติกส์และการขนส่งในประเทศไนจีเรียยังไม่ค่อยดีนัก ส่งผลให้อุตสาหกรรมดังกล่าวมีต้นทุนในการประกอบธุรกิจที่สูงมาก และมีเพียงผู้ประกอบการรายใหญ่ที่เข้ามาลงทุนในภาคอุตสาหกรรมดังกล่าว

4.4.2.2. ภาคธุรกิจที่มีโอกาสในการเข้าไปลงทุน/ประกอบธุรกิจ

สำหรับภาคธุรกิจเหมืองแร่ที่ผู้ประกอบการไทยอาจมีโอกาสในการเข้าไปลงทุนในประเทศไนจีเรีย พบว่า **1) ธุรกิจเหมืองถ่านหิน 2) ธุรกิจเหมืองตะกั่วและสังกะสี** และ **3) ธุรกิจเหมืองเหล็ก**

ทั้งนี้ ทั้งสามธุรกิจถือเป็นธุรกิจที่ในประเทศไนจีเรียมีศักยภาพ เนื่องจากเป็นสินแร่ที่มีอยู่มากในประเทศไนจีเรีย รวมไปถึงในธุรกิจอย่างเหมืองถ่านหิน ก็มีผู้ประกอบการไทยรายใหญ่ที่มีศักยภาพและขีดความสามารถในระดับสูงที่สามารถออกไปลงทุนในต่างประเทศแล้ว เช่น ในประเทศสมาชิกอาเซียน หรือในธุรกิจเหมืองเหล็ก ซึ่งเป็นภาคอุตสาหกรรมที่ไทยมีความต้องการสูงมาก เพื่อนำไปใช้ในการเป็นวัตถุดิบในผลิตสินค้าในอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น ยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า วัสดุก่อสร้าง เป็นต้น

4.4.2.3. ความได้เปรียบ-เสียเปรียบของไทย

หากประเมินระดับความสามารถ ศักยภาพ และข้อจำกัดต่างๆ ที่ผู้ประกอบการเหมืองแร่และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องของผู้ลงทุนไทย และผู้ประกอบการที่ลงทุนในไนจีเรีย พบว่าผู้ประกอบการไทยนั้นค่อนข้างได้เปรียบอยู่ในบางประเด็น

ผู้ประกอบการไทยนั้นค่อนข้างได้เปรียบในเรื่องของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมเหมืองแร่ กล่าวคือ ในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ การผลิตไม่ว่าจะเป็นกระบวนการในการหลอมโลหะ (ส่วนใหญ่เป็นโลหะมีค่า) ขึ้นรูปเป็นเครื่องประดับ หรือการเจียระไนเพรชและแร่รัตนชาติต่างๆ ล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยทักษะ ความชำนาญ ความปราณีตตลอดจนเทคนิคขั้นสูง ซึ่งผู้ประกอบการไทยมีทักษะในด้านดังกล่าวค่อนข้างสูง และยังเป็นที่ยอมรับจากหลายประเทศทั่วโลกในบางกระบวนการผลิต เช่น การเจียระไนพลอยและอัญมณี เป็นต้น โดยทักษะเหล่านี้ เกิดจากความรู้และประสบการณ์ที่สั่งสมมาอย่างยาวนานของผู้ประกอบการไทย ทำให้สามารถนำสินแร่ต่างๆ มาใช้เพิ่มมูลค่าเพิ่มได้เป็นอย่างดี หรือในอุตสาหกรรมภาคการผลิต ประเทศไทยมีการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมชนิดต่างๆ ที่หลากหลาย โดยสำหรับภาคการผลิตที่อาศัยแร่โลหะประเภทต่างๆ มาใช้ในการผลิตค่อนข้างมาก และเป็นภาคการผลิตที่ไทยมีขีดความสามารถทางการผลิตที่ค่อนข้างสูง ก็ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมเครื่องคอมพิวเตอร์และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและชิ้นส่วน อุตสาหกรรมเครื่องจักร อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า ซึ่งนอกจากจะทำให้สามารถนำวัตถุดิบซึ่งได้จากการผลิตใน

อุตสาหกรรมเหมืองแร่มาแปรรูปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายและสร้างมูลค่าเพิ่มแล้ว ยังทำให้เกิดความเชื่อมโยงของห่วงโซ่การผลิตภายในประเทศที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในขณะเดียวกัน ประเทศไทย (ผู้ประกอบการ/นักลงทุนไทย) ยังคงความได้เปรียบจากในประเด็นของระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานในประเทศไทยเองที่มีความพร้อมต่อการลงทุนในภาคการผลิต หรือการขนส่งและโลจิสติกส์ที่เหนือกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการประกอบธุรกิจในไนจีเรีย

อย่างไรก็ดี อุตสาหกรรมเหมืองแร่ของไทยยังคงมีข้อเสียเปรียบประเทศไนจีเรีย ประการแรกคือ ปริมาณสินแร่และความอุดมสมบูรณ์ของประเทศไทยน้อยกว่าไนจีเรีย เนื่องด้วยความได้เปรียบทางธรณีวิยาของไนจีเรียประกอบกับการมีพื้นที่ของประเทศที่กว้างกว่าไทย ทำให้มีแหล่งสินแร่จำนวนมาก มีแร่ธาตุที่หลากหลาย และบางแห่งยังไม่ถูกขุดเจาะมาใช้งาน/มีการเข้าไปลงทุนทำเหมืองแต่อย่างใด ประการต่อมา อัตราค่าจ้างแรงงานไร้ฝีมือของไนจีเรียค่อนข้างต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบกับประเทศไทยค่อนข้างมาก (อัตราค่าจ้างขั้นต่ำของไนจีเรียอยู่ที่ราว 100 เหรียญสหรัฐเท่านั้น) ในขณะเดียวกัน จำนวนแรงงานในตลาดของไนจีเรียก็มีจำนวนมากกว่าไทยมาก (แรงงานในตลาดไนจีเรียมีเกือบถึง 60 ล้านคน)

ตารางที่ 4-16 ความได้เปรียบ-เสียเปรียบ และจุดเด่นที่คล้ายคลึง ระหว่างไทยและไนจีเรียในอุตสาหกรรมเหมืองแร่

ความได้เปรียบของอุตสาหกรรมไทย	ความเสียเปรียบของอุตสาหกรรมไทย	จุดเด่นที่คล้ายคลึงกันระหว่างไทยกับไนจีเรีย
มีอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในประเทศจำนวนมาก ทำให้เกิดเป็นห่วงโซ่ของการผลิตที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าได้	ไนจีเรียมีแหล่งสะสมของแร่ที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีปริมาณแร่สะสมมากกว่าโดยเปรียบเทียบ	ใช้สินแร่ในการเป็นวัตถุดิบในการผลิตสำหรับภาคอุตสาห-กรรมอื่นเป็นสำคัญ
โครงสร้างระบบสาธารณูปโภคโดยเฉพาะด้านการขนส่ง และระบบไฟฟ้าเพียงพอต่อการดำเนินกิจการมากกว่าโดยเปรียบเทียบ	แรงงานไร้ฝีมือของไทยมีจำนวนน้อยกว่าแรงงานในไนจีเรีย จึงไม่เอื้อต่อการทำการเกษตรที่ต้องใช้แรงงานเป็นหลัก เมื่อเทียบกับไนจีเรีย	
มีห่วงโซ่มูลค่าที่ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า เช่น ระบบขนส่งและโลจิสติกส์ เป็นต้น	อัตราค่าจ้างแรงงานไร้ฝีมือที่สูงกว่าโดยเปรียบเทียบ	

ความได้เปรียบของอุตสาหกรรมไทย	ความเสียเปรียบของอุตสาหกรรมไทย	จุดเด่นที่คล้ายคลึงกันระหว่างไทยกับไนจีเรีย
แรงงานมีฝีมือ เหมาะกับการทำงานละเอียด ซึ่งเป็นงานในขั้นตอนที่จะสร้างมูลค่าให้กับสินค้าได้มากในอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง		

ที่มา : บริษัท โบลลิเกอร์ แอนด์ คอมพานี (ประเทศไทย) จำกัด

4.4.2.4. บริษัทกรณีศึกษา (Case Study)

➢ **บริษัท Kogi Iron Limited**[11]

บริษัท Kogi Iron Limited เป็นบริษัทสัญชาติออสเตรเลีย ดำเนินการสำรวจและขุดเจาะแร่เหล็ก โดยบริษัทได้ทำการสำรวจและศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการขุดเจาะแร่เหล็กในเขตอักบาจา (โครงการ Agbaja Iron Ore Project) ซึ่งตั้งอยู่ในเมือง Plateau รัฐโคกี (เมืองดังกล่าวอยู่ในภาคกลางของประเทศไนจีเรีย)

บริษัท Kogi Iron Limited ดำเนินการสำรวจและกำหนดขอบเขตพื้นที่โครงการโดยใช้เวลากว่า 7 ปี ซึ่งพื้นที่ของโครงการ Agbaja Iron Ore Project ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 400 ตารางกิโลเมตร โดยปัจจุบัน บริษัทกำลังศึกษาเพิ่มเติมเพื่อวางโครงสร้างพื้นฐาน ประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม และวางแผนทางการเงินเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการเบื้องต้น พบว่า บริษัทจะสามารถผลิตแร่เหล็กได้มากถึง 5,000 ตันต่อปี ซึ่งเป็นปริมาณที่มากพอที่จะผลิตเพื่อขายในประเทศและเพื่อส่งออก โดยในการขนส่งสินค้าจากโครงการ จะต้องขนส่งทางเรือบรรทุกล่องผ่านแม่น้ำไนเจอร์ เพื่อไปเชื่อมออกทะเลที่อ่าวกินี (Gulf of Guinea) จากนั้น จะเปลี่ยนถ่ายสินค้าสู่เรือบรรทุกขนาดใหญ่เพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศในภูมิภาคอเมริกาเหนือ และภูมิภาคยุโรป เป็นสำคัญ

➢ **บริษัท Tongyi Allied Mining Ltd**[12]

บริษัท Tongyi Allied Mining Ltd เป็นบริษัทสัญชาติจีน ที่ดำเนินการสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำ ตะกั่ว สังกะสี และแคสสิเทอไรท์ หรือดีบุก (Gold, Lead, Zinc and Cassiterite)

[11] ข้อมูลจาก http://www.kogiiron.com/IRM/Company/ShowPage.aspx/PDFs/1867-10000000/StatusasatSeptember22015

[12] ข้อมูลจาก http://www.tongyiintlgroup.com/en/about.asp

และมีบริษัทสาขาย่อยอยู่ในภูมิภาคยุโรป เอเชีย และแอฟริกา หลายประเทศ อาทิ โรมาเนีย บัลกาเรีย ฮังการี อิตาลี ฯลฯ

บริษัท Tongyi Allied Mining Ltd ได้เริ่มลงทุนในอุตสาหกรรมเหมืองแร่ในประเทศไนจีเรียตั้งแต่ปี 2551 ด้วยเงินลงทุนประมาณ 200 ล้านเหรียญสหรัฐ ดำเนินการขุดเจาะเหมืองแร่ การบดแร่ (Milling) การแยกโลหะออกจากแร่ (Metallurgy) และกระบวนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงวางแผลการตลาดให้กับสินค้าดังกล่าว ปัจจุบัน บริษัทมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในกรุงอาบูจา และมีสำนักงานอยู่ในเมืองเลกอส และรัฐอื่นๆ อาทิ รัฐบอนชิ (Bauchi State) รัฐซัมฟารา (Zamfara) รัฐพลาทู (Plateau State) และรัฐโอกุน (Ogun State) เป็นต้น ส่วนพื้นที่ขุดเจาะเหมืองแร่หลักของบริษัทจะตั้งอยู่ในเขตที่มีแร่ธาตุอุดมสมบูรณ์ ได้แก่ รัฐซัมฟารา รัฐบอนชิ รัฐพลาทู เป็นต้น

ทั้งนี้ ในการสำรวจเหมืองแร่ (Exploration) และการใช้ประโยชน์ (Exploitation) ในประเทศไนจีเรีย ผู้ประกอบการจะต้องมีใบอนุญาตเพื่อดำเนินการ ซึ่งใบอนุญาตการใช้ประโยชน์จะมีอยู่ 2 รูปแบบ กล่าวคือ มีอายุ 25 ปี สำหรับเหมืองขนาดใหญ่ และอายุ 5 ปีสำหรับเหมืองขนาดเล็ก โดยในปัจจุบัน บริษัท Tongyi Allied Mining Ltd ได้รับใบอนุญาตทั้งสิ้น 46 ใบ เป็นใบอนุญาตสำหรับการใช้ประโยชน์จากเหมืองทองคำ 6 ใบ เหมืองตะกั่วและสังกะสี 18 ใบ เหมืองแทองแดง 10 ใบ เหมืองนิกเกิล 2 ใบ เหมืองทังสเตน 2 ใบ เหมืองดีบุก 6 ใบ และเหมืองแทนทาไลท์ (Tantalite) จำนวน 2 ใบ

4.4.2.5. พื้นที่ที่น่าสนใจ (Attractive Area) ต่อการเข้าไปลงทุน/ประกอบธุรกิจ

สำหรับพื้นที่ที่น่าสนใจในการเข้าไปลงทุนและประกอบกิจการเหมืองแร่ สำหรับการทำเหมืองแร่ และการตั้งโรงงานผลิต จะสามารถแบ่งได้ตามแหล่งทรัพยากรแร่ในแต่ละพื้นที่[13] ดังนี้

- **ถ่านหิน (Coal)**

ถ่านหินสามารถพบเจอได้ใน 13 รัฐของประเทศไนจีเรีย ซึ่งจากการสำรวจพบว่าถ่านหินของไนจีเรียมีปริมาณมากกว่า 1 ล้านล้านตัน ในพื้นที่ทางตอนกลางและทางตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไนจีเรีย เช่น รัฐนาซาราวา (Nasarawa State) รัฐอดัมมาวา (Adamawa State) และรัฐกอมเบ (Gombe State) และรัฐโคกี (Kogi State) เป็นต้น

[13] ข้อมูลจากกระทรวงการพัฒนาเหมืองแร่และเหล็กไนจีเรีย (Ministry of Mines and Steel Development)

ผู้ประกอบการรายสำคัญในธุรกิจเหมืองถ่านหิน

บริษัท Zuma 828 Coal Ltd ดำเนินการสำรวจและขุดเจาะเหมืองถ่านหิน ในพื้นที่เมืองโอโคโบ (Okobo) รัฐโคกี จำนวน 2 แห่ง โดยทางบริษัทจะทำการขุดหาถ่านหิน จากนั้นนำมาบดและขายให้กับผู้ประกอบการซีเมนต์ เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงในโรงงานผลิตซีเมนต์ นอกจากนี้ ยังมีบริษัท Dangote Cement Plc ซึ่งเป็นของชาวไนจีเรีย ทำการผลิตซีเมนต์โดยใช้วัตถุดิบและถ่านหินภายในประเทศไนจีเรีย

- **ตะกั่วและสังกะสี (Lead /Zinc)**

แร่ตะกั่วและสังกะสีจะถูกพบได้ในบริเวณตลอดฝั่งตะวันออกของประเทศไนจีเรีย เช่นในรัฐบอนชิ (Bauchi State) รัฐพลาทู (Plateau State) และรัฐเบนิว (Benue State) เป็นต้น ซึ่งในบริเวณที่พบแร่ตะกั่วและสังกะสี ก็มักจะพบแร่ทองแดงและเงินเช่นกัน ทั้งนี้ แร่ตะกั่วและสังกะสีจะพบในปริมาณมากบริเวณตะวันออกเฉียงเหนือและตอนกลางของประเทศที่มีปริมาณแร่ตะกั่วมากถึง 100,000 ตัน และมีแร่สังกะสีกว่า 80,000 ซึ่งแร่ทั้งสองจะถูกใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตแบตเตอรี และสายไฟฟ้า เป็นต้น

ภาพที่ 4-16 แผนที่แหล่งตะกั่วและสังกะสีของไนจีเรีย

ที่มา: กระทรวงการพัฒนาเหมืองแร่และเหล็กไนจีเรีย (Ministry of Mines and Steel Development)

ผู้ประกอบการรายสำคัญในธุรกิจเหมืองแร่สังกะสี

บริษัท Tongyi Allied Mining เป็นหนึ่งในบริษัทที่ดำเนินการสำรวจและทำเหมืองแร่ทองคำ ตะกั่ว สังกะสี และแคสสิเทอไรท์ หรือดีบุก (Gold, Lead, Zinc and Cassiterite) โดยจากใบอนุญาตที่ได้รับทั้งสิ้น 46 ใบ บริษัทได้รับใบอนุญาตในการเข้าทำเหมืองตะกั่วและสังกะสีมากถึง 18 ใบ โดยพื้นที่ขุดเจาะและทำเหมืองแร่ดังกล่าวที่สำคัญของบริษัท ตั้งอยู่ในรัฐซัมฟารา รัฐบอนชิ รัฐพลาทู รวมถึงรัฐอื่นๆ

บริษัท Royal Salt Limited ซึ่งเป็นบริษัทสัญชาติอินเดีย เป็นอีกหนึ่งบริษัทที่เข้ามาประกอบกิจการเกี่ยวกับแร่ตะกั่ว สังกะสี และเกลือในรัฐอิบอนยี (Ebonyi State) นอกจากนี้ บริษัท Royal Salt Limited ยังมีโรงงานเพื่อผลิตเกลือสำหรับปรุงอาหาร จำหน่ายในประเทศไนจีเรียอีกด้วย

- **แร่เหล็ก (Iron Ore)**

แร่เหล็กของไนจีเรียมีแหล่งสะสมที่พบได้มากในพื้นทางภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศ ซึ่งแร่เหล็กมักจะพบในรูปสารประกอบ เช่น ฮีมาไทต์ และแมกนีไทต์ เป็นต้น จากนั้นจึงนำไปถลุงเพื่อให้ได้เหล็กที่สามารถนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอื่นๆ ได้ ซึ่งเหล็กถือเป็นโลหะพื้นฐาน (Basic Metals/ Steel) ที่ได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาภายใต้แผนปฏิรูปอุตสาหกรรม (NIRP) เนื่องจากเหล็กถือเป็นผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมต้นน้ำที่สามารถขึ้นรูปเป็นแท่งโลหะและนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มได้อีกมาก

ผู้ประกอบการรายสำคัญในธุรกิจเหมืองแร่เหล็ก

บริษัท Kogi Iron Limited เป็นหนึ่งในผู้ประกอบการรายสำคัญที่ดำเนินการสำรวจและขุดเจาะแร่เหล็กในเขตอักบาจา (Agbaja)

4.5. บทสรุป

ประเทศไนจีเรียเป็นประเทศหนึ่งในภูมิภาคแอฟริกา ซึ่งมีขนาดประชากรเป็นอันดับต้นๆ ของภูมิภาค และยังเป็นหนึ่งในประเทศที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราที่สูงในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

ทั้งนี้ ภาคอุตสาหกรรม/เกษตรที่สำคัญของประเทศไนจีเรีย ได้แก่ อุตสาหกรรมเหมืองแร่ อุตสาหกรรมปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป และอุตสาหกรรมพลังงาน ส่วนธุรกิจภาคบริการที่สำคัญของประเทศได้แก่ เช่น ธุรกิจการเงินและการธนาคาร และธุรกิจการก่อสร้าง

อย่างไรก็ตาม จากการเดินทางไปศึกษาข้อมูลเชิงลึก (Fact Finding) ในประเทศไนจีเรีย รวมไปถึงการศึกษาวิเคราะห์โอกาสและศักยภาพการลงทุนของไทยในประเทศไนจีเรีย อาจสรุปได้ว่าอุตสาหกรรมที่นักลงทุนไทยคาดว่าจะมีโอกาสและความเป็นไปได้ในการเข้าไปลงทุนมากที่สุด ก็คือ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารแปรรูป ในขณะที่อุตสาหกรรมเหมืองแร่ รวมถึงในบางธุรกิจอาจมีโอกาสอยู่ หากแต่ก็มิได้หมายความว่าจะมิได้ไม่มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคในการเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมเหล่านี้อยู่เลย ทั้งนี้ ปัญหาการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในประเทศ ปัญหาคอร์รัปชั่นในประเทศ ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และระบบสาธารณูปโภค รวมไปถึงการแข่งขันจากนักลงทุนต่างชาติชาติอื่น ถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนในหลายธุรกิจในประเทศไนจีเรีย

สำหรับพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเข้าไปลงทุนเพาะปลูกหรือการจัดตั้งโรงงานเกษตรและอาหารแปรรูปในไนจีเรีย ได้แก่ บริเวณทางตอนใต้และตอนกลางของประเทศ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีดินอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูก นอกจากนี้ ยังอยู่ใกล้แหล่งตลาดที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ คือ เมืองเลกอส หรือท่าเรือสำคัญของประเทศซึ่งตั้งอยู่ในเมืองเลกอส และเมืองพอร์ต ฮาร์คอร์ท ส่วนพื้นที่ที่เหมาะแก่การเข้าไปลงทุนทำธุรกิจเหมืองแร่ถ่านหิน เหล็ก สังกะสีและตะกั่ว ได้แก่ รัฐนาซาราวา รัฐโคกี รัฐพลาทู ฯลฯ

บรรณานุกรม

Accenture, April. (2009). Nigeria's Vision 2020 Economic Transformation Blueprint. NTWGs Induction Program.

FAO. (n.d.). Foreign Agricultural Investment Country Profile : Nigeria.

Kanner, S. L.. Lind, C. Toldi, S. Fisk, D. Berger. 2007. "Facilitator Guide to Participatory Decision-Making." Jossey-Bass Business & Management Series.

Lagos State Government. Lagos State Investor Handbook. (2012). [http://gemsnigeria.com/wordpress/wp-content/uploads/2012/12/Lagos-State-Investor-Handbook_Finals-2.pdf

Ministry of Agriculture and Rural Development. (2012). Investing in Nigeria's Agricultural Value Chains. July 30, 2012.

Ministry of Mines and Steel Development. (2013). Mid-term Report for the Minerals and Metals Sector. 2013 Ministral Platform.

National Planning Commission (2014). Nigerian Industrial Revolution Plan. January, 2014.

Nigerian Investment Promotion Commission. (2012). Investors' Guide To Nigeria 7th Edition. Abuja.

Nigerian Investment Promotion Commission. (2015). Taking Nigeria to a Future Beyond Oil.

UNCTAD. (2008). Investment Policy Review Nigeria.

UNCTAD. (2011). ECONOMIC DEVELOPMENT IN AFRICA REPORT 2011.

UNCTAD. (2012). ECONOMIC DEVELOPMENT IN AFRICA REPORT 2012.

UNCTAD. (2013). Bangladesh Investment Policy Review. Geneva.

UNCTAD. (2013). ECONOMIC DEVELOPMENT IN AFRICA REPORT 2013.

UNCTAD. (2014). ECONOMIC DEVELOPMENT IN AFRICA REPORT 2014.

UNCTAD. (2015). ECONOMIC DEVELOPMENT IN AFRICA REPORT 2015.

World Bank. (2009). An Assessment of the Investment Climate in Nigeria. Washington D,C.

World Bank. (2015). Doing Business 2015 Economy Profile Nigeria.

World Economic Forum. (2015). The Global Competitiveness Report 2014-2015. Geneva.

เว็บไซต์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. http://www.dtn.go.th

กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกาใต้, กระทรวงการต่างประเทศ. http://sameaf.mfa.go.th/

ไทย-เอฟทีเอ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. http://www.thaifta.com

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. http://www.exim.go.th/

ธนาคารแห่งประเทศไทย. http://www.bot.or.th

ศูนย์ข้อมูลการลงทุนไทยในต่างประเทศ. http://toi.boi.go.th/

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ http://www.nesdb.go.th

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน http://www.boi.go.th

African Economic Outlook. http://www.africaneconomicoutlook.org/

Anambra State Investment Promotion and Protection Agency (ANSIPPA). http://ansippa.ng/

Cadbury. https://www.cadbury.co.uk/

Central Bank of Nigeria. http://www.cbn.gov.ng/

Central Intelligence Agency. The World Factbook. http://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook

Embassy of the Federal Republic of Nigeria to Washington D.C., United States of America. http://www.nigeriaembassyusa.org/

Federal Ministry of Agriculture and Rural Development (FMARD), Nigeria. http://www.fmard.gov.ng/home

Federal Ministry of Foreign Affairs, Nigeria. http://www.foreignaffairs.gov.ng/

Federal Ministry of Industry, Trade and Investment (FMTI), Nigeria. http://www.fmti.gov.ng/

Focus Africa. http://focusafrica.gov.in/

Food and Agriculture Organization (FAO) of the United Nations Statistic Division. http://faostat3.fao.org/

International Monetary Fund (IMF). http://www.imf.org/

Japan External Trade Organization (JETRO). https://www.jetro.go.jp/en/

Kogi Iron Limited. http://www.kogiiron.com/

KPMG. https://home.kpmg.com/

Lagos Chamber of Commerce and Industry. http://www.lagoschamber.com/

Lagos State Government. http://www.lagosstate.gov.ng/

Ministry of Mines and Steel Development (MMSD). http://www.miningcadastre.gov.ng/

Mondelez International. http://www.mondelezinternational.com/

National Bureau of Statistics (NBS), Nigeria. http://www.nigerianstat.gov.ng/

National Planning Commission (NPC), Nigeria. http://www.nationalplanning.gov.ng/

Nations Online. http://www.nationsonline.org/

Nestle. http://www.nestle.com/

Nigeria Export Processing Zones Authority (NEPZA). http://www.nepza.gov.ng/

Nigerian Association of Chambers of Commerce, Industry, Mines and Agriculture (NCCIMA). http://www.naccima.com/

Nigerian Investment Promotion Commission (NIPC). http://nipc.gov.ng/

One-stop Investment Centre (OSIC), Nigerian Investment Promotion Commission. http://www.nipc.gov.ng/onestop.html

Thai Farm International. http://www.tfinigeria.com/

The guardian. Adam Smith International partner zone. Nigerian power breakthrough provides new hope for millions. http://www.theguardian.com/global-development-professionals-network/adam-smith-international-partner-zone/nigerian-power-breakthrough-global-development

The Heritage Foundation. http://www.heritage.org/

The Logistics Capacity Assessment (LCA). http://dlca.logcluster.org/

Tongyi Allied Mining Ltd. http://www.tongyiintlgroup.com/

Trade Map, International Trade Center (ITC). http://www.trademap.org/

Transparency International. http://www.transparency.org/

UNCTAD STAT. http://unctadstat.unctad.org/

United Nations Development Programme (UNDP). http://hdr.undp.org/

United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (UNESCAP). http://www.unescap.org/

United States Census Bureau. http://www.census.gov/

United States Department of Agriculture (USDA). http://www.usda.gov/

WaterAid – Nigeria. http://www.wateraid.org/ng

World Bank. http://www.worldbank.org/

World Economic Forum. http://www.weforum.org/